

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 20 септември 2016 г.
(OR. en)

12299/16

COHOM 115
COPS 272
CFSP/PESC 711
CSDP/PSDC 521
FREMP 146
INF 160
JAI 758
RELEX 748

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	20 септември 2016 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	11691/16 COHOM 106 COPS 257 CFSP/PESC 657 CSDP/PSDC 482 FREMP 135 INF 145 JAI 702 RELEX 685
Относно:	Годишен доклад на ЕС относно правата на човека и демокрацията в света през 2015 г. — Въпроси, свързани с конкретни държави и региони

Приложено се изпраща на делегациите Годишният доклад на ЕС относно правата на човека и демокрацията в света през 2015 г. — Въпроси, свързани с конкретни държави и региони, приет от Съвета на неговото 3484-то заседание, състояло се на 20 септември 2016 г.

**ГОДИШЕН ДОКЛАД НА ЕС ОТНОСНО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И
ДЕМОКРАЦИЯТА В СВЕТА ПРЕЗ 2015 Г.**

Въпроси, свързани с конкретни държави и региони

(Съвет по общи въпроси, 20 септември 2016 г.)

Съдържание

I. Страни кандидатки и потенциални кандидатки	9
Албания	10
Босна и Херцеговина.....	11
Бивша югославска република Македония	12
Косово*	13
Черна гора.....	15
Сърбия	16
Турция	17
Помощ, предназначена за няколко бенефициери	18
II. Държави от ЕАСТ, членуващи в ЕИП	18
Швейцария	18
Норвегия	19
Исландия	20
Светият престол.....	21
Андора, Лихтенщайн, Монако, Сан Марино	21
III. Европейска политика за съседство	21
Армения.....	22
Азербайджан	25
Беларус	28
Грузия	30
Република Молдова.....	33

Украйна	35
Египет	38
Израел	41
Палестина*	43
Йордания	46
Ливан	48
Сирия	49
Алжир	51
Мароко	54
Тунис	56
Западна Сахара	59
Либия	59
IV. Русия и Централна Азия	62
Русия	62
Казахстан	65
Киргизка република	66
Таджикистан	67
Туркменистан	69
Узбекистан	70
V. Африка	71
Африкански съюз (АС) — Съвместна стратегия Африка—ЕС	71
Ангола	74
Бенин	76
Ботсуана	78
Буркина Фасо	81
Бурунди	83
Кабо Верде	86

Камерун	87
Централноафриканска република	88
Чад	89
Съюз на Коморските острови.....	91
Република Конго.....	92
Кот д'Ивоар	94
Демократична република Конго	96
Джибути	98
Екваториална Гвинея.....	99
Еритрея.....	100
Етиопия	102
Габон	104
Гамбия	1086
Гана	108
Гвинея.....	110
Гвинея Бисау	113
Кения.....	114
Лесото.....	115
Либерия	118
Мадагаскар	119
Малави.....	122
Мали.....	123
Мавритания	125
Република Мавриций	127
Мозамбик	128
Намибия	130
Нигер.....	133

Нигерия	134
Руанда	137
Сао Томе и Принсипи	140
Сенегал	141
Република Сейшели	143
Сиера Леоне	144
Сомалия	146
Южна Африка	149
Южен Судан	151
Судан	154
Свазиленд	156
Танзания	158
Того	160
Уганда	161
Замбия	163
Зимбабве	164
VI. Арабски полуостров	166
Бахрейн	166
Кувейт	168
Оман	169
Катар	169
Саудитска Арабия	170
Обединени арабски емирства	172
Йемен	173
Иран	177
Ирак	178
VII. АЗИЯ	181

Афганистан	181
АСЕАН	184
Бангладеш	184
Бутан	187
Бруней	188
Мианмар/Бирма	189
Камбоджа	192
Китайска народна република	194
Хонконг	198
Тайван	198
Индия	199
Индонезия	201
Япония	203
Република Корея	204
Корейска народнодемократична република	205
Лаос	208
Малайзия	209
Малдивски острови	212
Монголия	214
Непал	216
Пакистан	218
Филипини	220
Сингапур	223
Шри Ланка	224
Тайланд	227
Източен Тимор	229
Вьетнам	230

VIII. Океания	233
Австралия	233
Фиджи	233
Малки тихоокеански островни държави — Кирибати, Република Маршалови острови, Федеративни щати Микронезия, Науру, Палау, Тувалу и Самоа	235
Нова Зеландия	239
Папуа-Нова Гвинея	239
Соломонови острови	242
Тонга	245
Вануату	247
IX. Северна и Южна Америка	250
Антигуа и Барбуда	250
Аржентина	251
Бахамска общност	251
Барбадос	253
Белиз	254
Боливия	255
Бразилия	256
Канада	258
Чили	260
Колумбия	263
Коста Рика	265
Куба	266
Доминика	268
Доминиканска република	268
Еквадор	270
Ел Салвадор	271

Гренада	274
Гватемала.....	275
Гвиана.....	277
Хаити.....	279
Хондурас.....	280
Ямайка.....	282
Мексико.....	283
Никарагуа	286
Панама	288
Парагвай	290
Перу	291
Сейнт Китс и Невис	292
Сейнт Лусия.....	293
Сейнт Винсънт и Гренадини	294
Суринам.....	295
Тринидад и Тобаго	296
Съединени американски щати (САЩ).....	297
Уругвай.....	299
Венесуела.....	300

I. Страни кандидатки и потенциални кандидатки

Ценностите, на които се основава ЕС, както се посочва в член 2 от Договора за Европейския съюз, намират израз в критериите за присъединяване. Тези основни условия, на които страните кандидатки трябва да отговарят, за да станат държави членки, включват стабилност на институциите, гарантиращи демокрацията, зачитане на принципите на правовата държава, човешките права и защитата на малцинствата. Действащата програма за разширяване обхваща страните от Западните Балкани и Турция. Напредъкът по изпълнението на тези критерии е разгледан задълбочено в пакета на Европейската комисия относно разширяването за 2015 г.¹ В тазгодишните доклади за държавите, обхванати от процеса на разширяване, Комисията въведе засилен подход към своите оценки, които не само обхващат постигнатият напредък, но и отчитат актуалното състояние и степента на подготвеност на страните да поемат задълженията на членството. В докладите се предоставят и по-ясни насоки по отношение на това, което се очаква да направят страните.

Политиката на разширяване на ЕС продължава да бъде съсредоточена върху подхода, при който се започва работа първо по основните принципи. Като отразява основните ценности и приоритети на политиката на ЕС, процесът на разширяване продължава да дава приоритет на реформите в областта на правовата държава, основните права, укрепването на демократичните институции, включително реформата на публичната администрация, икономическото развитие и конкурентоспособността.

В стратегията на ЕС за разширяване от 2015 г. са очертани основните предизвикателства пред страните кандидатки и потенциални кандидатки. По отношение на основните права в Западните Балкани и Турция, Комисията продължава да изтъква, че макар те често да са залегнали до голяма степен в закони, са необходими допълнителни усилия, за да се гарантира практическото им прилагане. Свободата на изразяване представлява особено предизвикателство, като в редица страни се наблюдава развой в отрицателна посока. Комисията продължава да смята за приоритет работата по отношение на свободата на изразяване и свободата на медиите в контекста на процеса на присъединяване към ЕС. Остава необходимостта от по-добра защита на малцинствата, по-специално ромите, които продължават да страдат от дискриминация и трудни условия на живот. Сериозно безпокойство будят дискриминацията и враждебността към други уязвими групи, включително лесбийки, гейове, бисексуални, транссексуални и интерсексуални лица (ЛГБТИ). Необходима е по-нататъшна работа и за утвърждаване на равенството между жените и мъжете, за борба с домашното насилие, за гарантиране зачитането на правата на детето и за подкрепа за лицата с увреждания.

¹ COM(2015) 611 final, Брюксел, ноември 2015 г.

Внимание трябва да се обърне и на функционирането на демократичните институции. Следва да се укрепи ролята на националните парламенти в процеса на реформи, за да се гарантира демократична отчетност. Страните, участващи в процеса на разширяване, трябва да гарантират реалното функциониране на институционалната рамка за защита на основните права, както и много по-подпомагаща и благоприятна среда, която да насърчава развитието на гражданското общество, тъй като то ще допринесе за засилването на политическата отчетност и за по-доброто разбиране на свързаните с присъединяването реформи. Комисията продължава да насърчава и подкрепя участието на страните кандидатки и това на страните, с които е сключено споразумение за стабилизиране и асоцииране, като наблюдатели в работата на Агенцията на ЕС за основните права. През 2015 г. беше отчетен положителен развой по отношение на бившата югославска република Македония, Албания и Сърбия.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_strategy_paper_en.pdf

Албания

В ход са четири основни проекта по линия на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП), насочени към повишаване на ефективността на албанската система за защита на човешките права и за борба с дискриминацията (ИПП 2013 г., 1,5 милиона евро), икономическото и социалното оправомощаване на ромите и египтяните (ИПП 2014 г., 4 милиона евро), алтернативното разрешаване на спорове, така че гражданите да разполагат с алтернативи за разрешаването на спорове (ИПП 2012 г., 750 000 евро), пенитенциарната система (ИПП 2013 г., 1 милион евро). В ход е проект, свързан с инфраструктурата на местата за лишаване от свобода (ИПП 2011 г., 14,4 милиона евро).

Седем проекта (на обща стойност 1,2 милиона евро) по линия на Механизма на ИПП за подкрепа на гражданското общество са свързани със защитата на човешките права и целят да насърчат социалното приобщаване на хора, принадлежащи към малцинствата, и особено ромите и египтяните, да следят зачитането на основните права в центровете за задържане, да спомагат за достъпа на уязвими групи до правосъдие и да утвърждават възстановителното правосъдие и посредничеството в отношенията между жертва и извършител в случаите с непълнолетни лица.

В ход са шест проекта, които се финансират от Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) (на обща стойност 1,2 милиона евро) и са насочени към въпроси като правата на ЛГБТИ, правата на хората с увреждания, закрилата на детето и насилието спрямо жените. Седем са текущите проекти, свързани със защитата на човешките права в областта на образованието и заетостта, и те се съсредоточават върху приобщаването на хората с увреждания и на уязвимите групи от населението.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_albania.pdf

Босна и Херцеговина

През 2015 г. финансовата помощ по линия на ИПП беше насочена към хармонизиране на законодателството с Конвенцията на ООН относно правата на хората с увреждания (1 милион евро от ИПП 2011 г.) и подкрепа за социално-икономическото оправомощаване на около 260 жертви на противопехотни мини и техните семейства посредством проекта за подкрепа на жертвите на противопехотни мини (1 милион евро). През октомври 2015 г. стартира нов проект с бюджет от 2,5 милиона евро в подкрепа на социално-икономическото приобщаване на ромското население, който използва за основа предишен проект с подобен бюджет. Като цяло, двата проекта ще дадат възможност за осигуряването на 290 жилищни единици и интегрирани социално-икономически мерки. С действието се търси пряко решение на въпроса за липсата на жилища, бедността и социално-икономическото изключване на ромското население чрез (повторно) изграждане на жилища и съответната инфраструктура и мерки за осигуряване на прехрана, като с приоритет се ползват засегнатите от наводненията области. Осигуряването на трайно жилищно настаняване и други мерки за подпомагане на върнати лица или вътрешно разселени лица в уязвимо положение се финансират чрез проект за изпълнение на приложение VII към Стратегията за връщане (7 милиона евро), управляван съвместно с ВКБООН. ЕС предостави финансиране в размер на 1 милион евро за проекта „Система за социални жилища — разработване на интегриран модел на теория и практика“, който да помогне на разработващите национални политики да разработят и прилагат политики за жилищно настаняване в помощ на бежанците, завърналите се лица, бездомните, младите хора и други нуждаещи се.

Започна реализирането на нов проект на стойност 3 милиона евро, който да способства за техническото укрепване на капацитета на Министерството на правата на човека и бежанците и доставчиците на социални услуги. Беше предоставена подкрепа за преразглеждането на антидискриминационното законодателство на Босна и Херцеговина.

През 2015 г. бяха реализирани единадесет финансирани от ЕИДПЧ проекта на обща стойност 2,5 милиона евро. Тези проекти бяха насочени по-конкретно към защитата на малцинствата, включително ромите като цяло и ромските деца в частност, защитата на правата на ЛГБТИ и на лицата с увреждания, както и насърчаването на участието на студентите в демократичните реформи, овластяването и участието на младите хора и засилването на социално-икономическите позиции на маргинализираните групи. В края на 2015 г. бяха предоставени пет допълнителни безвъзмездни суми в размер на 0,95 милиона евро за приобщаване на ромите, борба с тютюнопушенето, добро политическо управление, достъп до вода и подкрепа за младите хора.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_bosnia_and_herzegovina.pdf

Бивша югославска република Македония

През 2015 г. ЕС предостави значителна подкрепа на организациите на гражданското общество, които работят за защита на различни основни права. От националния пакет на Механизма на ИПП за подкрепа на гражданското общество за 2014 г. бяха подкрепени 19 проекта, насочени основно към утвърждаването на свободата на изразяване и на медиите, разследващата журналистика, съдебните реформи, демокрацията на участието, междуетническите отношения и правата на ромите. По линия на схемата на ИПП за 2011 г. за безвъзмездна помощ за гражданското общество (1,35 милиона евро) беше оказана подкрепа за други 12 проекта, които бяха насочени най-вече към засилване на участието на гражданското общество в разработването на публичните политики, борбата с дискриминацията и защитата на правата на хората с увреждания, младите хора и други уязвими групи. И накрая, бяха осъществени 10 проекта, финансирани с безвъзмездни средства от ЕИДПЧ за периода 2014—2015 г. (1,2 милиона евро), с цел насърчаване на реалния достъп до правосъдие, въвеждането на човешките права в училищните програми, правото на безопасна работна среда, прозрачното изготвяне на политики с широко участие и социалното приобщаване на ромската общност.

Освен тези проекти с безвъзмездни средства за организации на гражданското общество ЕС продължи да осъществява с различни обществени институции редица проекти по ИПП, свързани с правата на човека. Сред тях бяха проекти за оказване на подкрепа за Службата на омбудсмана за по-ефективна защита на основните права, за засилване на независимостта, ефикасността и професионализма на съдебната система, за реформа на наказателноправната система, за по-ефективна борба срещу корупцията и за защита на правата на задържаните и осъдените лица.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_the_former_yugoslav_republic_of_macedonia.pdf

Косово*²

През 2015 г. по линия на ИПП 2014 г. стартира съвместно действие с Международната организация по миграция на стойност 2 милиона евро. Това действие цели да създаде възможности за генериране на приходи за малцинствени общности, като повиши перспективите им за (ре)интеграция. В рамките на отпуснатите за 2015 г. средства по линия на Механизма за подкрепа на гражданското общество на ИПП и програма МЕДИА бяха договорени две действия за подобряване на положението на жертвите на домашно насилие и трафика на хора и за създаване и поддържане на ефективна коалиция на организациите на гражданското общество, които работят в областта на човешките права, чрез укрепване на капацитета им за застъпничество. Общата стойност на тези два проекта възлиза на 2 милиона евро. Освен това, през 2015 г. приключи осъществяваният от Съвета на Европа проект по ИПП на стойност 1 милион евро за изграждане на капацитета на институцията на омбудсмана и на гражданското общество. Други текущи проекти по ИПП през 2015 г. бяха: туининг проектът на стойност 0,7 милиона евро за борба с хомофобията и трансфобията и за създаване на стратегически партньорства с организации на гражданското общество с цел предоставяне на правни и психологически консултации; два проекта на стойност съответно 1,5 милиона евро и 0,6 милиона евро за предоставяне на социални услуги за лица, и по-специално деца с увреждания, и за правосъдие за деца; и проект на стойност 3 милиона евро за защита и утвърждаване на правата на лицата, принадлежащи към малцинствени общности.

² *Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

През 2015 г. бяха договорени два проекта по линия на ЕИДПЧ на обща стойност 0,4 милиона евро, насочени към зачитането на човешките права в цифровата ера и жилищното настаняване като основно човешко право. Продължи осъществяването от гражданското общество на единадесет други проекта, финансирани по програмите на ЕИДПЧ за 2011 г. и 2012 г. Тези проекти бяха съсредоточени върху укрепването на капацитета на уязвимите групи да защитават своите интереси, подобряването на междуобщностните и междуетническите отношения чрез културни дейности, както и върху въпроси, свързани с овластяването на жените, правата на ЛГБТИ и лицата с увреждания. Освен това, през 2015 г. започна изпълнението на пет проекта по линия на ЕИДПЧ на обща приблизителна стойност 1 милион евро, сред чиито цели са укрепването на женските организации и засилването на политическото представителство и участие на общностите на ромите, ашкалите и египтяните.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_kosovo.pdf

Черна гора

През 2015 г. в областта на човешките права бяха осъществени три проекта по ИПП на стойност около 1,6 милиона евро, насочени към социалното приобщаване на хората с увреждания, намирането на трайни решения за вътрешно разселеното ромско население и подкрепата за Службата на омбудсмана и Конституционния съд за прилагане на стандартите в областта на човешките права. Що се отнася до новите ангажменти, през 2015 г. от фондовете на ИПП бяха отпуснати около 2,35 милиона евро за шест проекта, свързани с антидискриминационните политики и с човешките права (социално приобщаване на децата и младежите с увреждания; социално приобщаване на жените — жертви на насилие; права на хората с психични заболявания; социално предприемачество, икономическо овластяване и политическо участие на жените; и насилие, основано на пола).

Освен това през 2015 г. ЕС предостави финансово подпомагане в размер на 700 000 евро за шест проекта по линия на ЕИДПЧ (схема за подпомагане на конкретни държави). Проектите обхващат широк кръг области като правата на ЛГБТИ, политическото участие на ромите (създаване на първия профсъюз, съставен от работници роми), защитата на потребителите и правата на пациентите, засилване на доверието в изборите и борбата с насилието, основано на пола. През 2015 г. в ход бяха други четири проекта по линия на ЕИДПЧ на стойност около 400 000 евро, които бяха насочени към социалното приобщаване на ромите, предотвратяване на малтретирането в затворите чрез реформа на службите за рехабилитация и ресоциализация и правата на хората с увреждания.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_montenegro.pdf

Сърбия

През 2015 г. ЕС продължи да изпълнява четири проекта по програмата на ИПП в подкрепа на политиките за борба с дискриминацията и за подобряване на положението на уязвимите групи хора, включително роми, бежанци и вътрешно разселени лица. През 2015 г. се работеше по четири проекта, свързани с приобщаването на ромите, на обща стойност 11,4 милиона евро. През октомври 2015 г. започна изпълнението на туининг проекта „Подкрепа за утвърждаването на човешките права и нулева толерантност към дискриминацията“.

Проектът на обща стойност 1,2 милиона евро ще продължи 18 месеца. В контекста на Механизма за подкрепа на гражданското общество за 2013 г. бяха отпуснати 22 безвъзмездни суми за организации на гражданското общество на обща стойност 2,4 милиона евро.

Новофинансираните проекти ще допринесат за борбата с корупцията чрез увеличаване на прозрачността в публичния сектор, предоставяне на подкрепа за лицата и групите, изложени в най-голяма степен на дискриминация, и подпомагане на сътрудничеството между Сърбия и Косово чрез културни, медийни и младежки инициативи.

През 2015 г. беше публикувана нова покана за представяне на предложения по линия на бюджета на ЕИДПЧ за 2014 и 2015 г. на обща стойност 2 милиона евро. Отпуснати бяха двадесет безвъзмездни суми за организации на гражданското общество, които работят за защитата на малцинствата, правата на ЛГБТИ, равенството между половете, правата на децата, правата на лицата, търсещи убежище, и правата на хората с увреждания.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_serbia.pdf

Турция

Като основни приоритети в националната стратегия за Турция за периода 2014—2020 г. (помощ по ИПП II) се определят реформите и изграждането на капацитет в областта на правовата държава и основните права. В рамките на ИПП има няколко важни проекта с акцент върху човешките права, например за изграждане на капацитет със съответните механизми за човешки права (като националната институция за правата на човека, омбудсмана, парламента и адвокатските колегии), проекти в областта на свободата на изразяване и проекти, насочени към правата на жените и борбата с дискриминацията. Наскоро приетата национална програма по ИПП за 2015 г. включва действие на стойност 17,9 милиона евро в подкрепа на съдебната система, което цели да укрепи нейната независимост, безпристрастност, ефективност и администрация. Що се отнася до основните права, програмата включва действия на стойност 18,9 милиона евро, предназначени да укрепят основните институции и да подпомогнат усилията за предотвратяване и борба с насилието срещу жени и деца. Действието в областта на вътрешните работи ще оказва подкрепа на Турция за изпълнение на съответните изисквания и ще допринася за усилията по приемането на бежанци от конфликта в Сирия (112 милиона евро). Самостоятелно действие на стойност 4,7 милиона евро ще оказва подкрепа за социалното приобщаване на вътрешно разселени лица в провинция Ван.

Проектите по линия на ЕИДПЧ в Турция се съсредоточават върху най-важните за страната въпроси, свързани с правата на човека, включително свободата на изразяване и независимостта на медиите, подобряването на достъпа до правосъдие, борбата с изтезанията и безнаказаността, защитата и зачитането на културното многообразие, уязвимите групи и правата на лицата, принадлежащи към малцинства, програмите за образование и обучение в областта на правата на човека и засилването на политическото представителство и участие в обществото, особено на по-слабо представените групи (включително жените, ЛГБТИ, ромите и младите хора). През декември 2015 г. в ход бяха 33 проекта по линия на програмата на ЕИДПЧ за Турция. През декември 2015 г. бяха подписани договори за двадесет и два нови проекта на обща стойност 3 милиона евро. Новите проекти обхващат няколко основни области на човешките права: правозащитниците; правата на ЛГБТИ; правата на жените и борбата с насилието срещу жени; малцинствата и бежанците. Освен това се очаква ЕИДПЧ да участва в отговора на сирийската криза посредством работа с организациите на гражданското общество за правата на бежанците, лицата, търсещи убежище, вътрешно разселените лица и мигрантите като цяло. Приоритетите в тази област са в съответствие и допълват работата, извършена в рамките на ИПП, Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, и други важни инструменти, като например доверителния фонд на ЕС.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_turkey.pdf

Помощ, предназначена за няколко бенефициери

В рамките на помощта, предназначена за няколко бенефициери, продължава изпълнението на проекти по ИПП за 2012 г. и 2013 г., свързани със защитата и утвърждаването на малцинствата (3,6 милиона евро) и предоставянето на регионална подкрепа за приобщаващо образование (4,6 милиона евро).

II. Държави от ЕАСТ, членуващи в ЕИП

Швейцария

Стратегията на ЕС за човешките права в Швейцария е съсредоточена преди всичко върху сътрудничеството и поддържането на тесен диалог със страната по въпроси на човешките права в рамките на международни организации (ООН, Съвета на Европа, ОССЕ и др.) и в конкретни държави по света. Швейцария играе активна роля в Съвета по правата на човека на ООН и беше избрана за член за периода 2016—2018 г.

Човешките права са включени в публичната дипломация и информационните дейности на ЕС в Швейцария, за да се подчертае водещата роля на ЕС в световен мащаб като защитник на глобалната програма в областта на човешките права.

Що се отнася до Европейската конвенция за правата на човека, въпреки някои разногласия с Швейцария по отделни решения на Европейския съд по правата на човека, като цяло се признава, че решенията на Съда са оказали положително въздействие върху практиката на швейцарския федерален съд по въпроси, свързани с правата на човека и Хартата на основните права в конституцията. Същевременно, предложена от политическата десница гражданска инициатива има за цел установяването на превъзходство на швейцарската конституция над международното право, включително Европейската конвенция за правата на човека, с цел автономна защита на основните и човешките права и — според инициаторите — зачитане на волята на швейцарския народ. Възприемайки донякъде по-мек подход, през декември Горната камара на Швейцарската федерална асамблея обсъди вече подкрепено от Долната камара предложение да се възложи на Швейцарския федерален съвет да работи на всички съответни нива, и по-специално в Съвета на Европа, за постигане на по-голямо спазване и прилагане на принципа на субсидиарност, както и за предприемане на мерки, които да гарантират, че в своята практика Европейският съд по правата на човека взема предвид по-систематично националните правни системи.

Норвегия

Тъй като ЕС и Норвегия прилагат сходни стандарти в областта на човешките права, стратегията на ЕС в областта на правата на човека е съсредоточена преди всичко върху сътрудничеството и поддържането на тесен диалог с Норвегия по въпроси на човешките права в рамките на международни организации (ООН, Съвета на Европа, ОССЕ и др.) и в конкретни държави по света. В Норвегия човешките права са част от публичната дипломация и информационните дейности на ЕС, чиято цел е да се подчертае водещата роля на ЕС в света.

В по-общ план, Международната харта за правата на човека, както и множеството конвенции и други инструменти за насърчаване и защита на човешките права, например по отношение на расовата дискриминация, изтезанията и правата на жените, децата и хората с увреждания — заедно с идеята за утвърждаване на човешките права, както е посочено в преамбюла на Всеобщата декларация за правата на човека — представляват основа за подкрепата за човешките права, която Норвегия оказва чрез различни средства, включително сътрудничество за развитие. Въпреки че понастоящем липсва цялостен план за действие в областта на човешките права, съществуват планове за конкретни области, като например трафика на хора, правата на децата и правата на жените. Човешките права запазват ключовото си място, а правителството засилва фокуса върху тематични области, в които страната се счита за особено силна. Сред приоритетните за Норвегия области на сътрудничество за развитие в подкрепа на човешките права е подкрепата за правозащитниците, върховенството на закона и борбата с изтезанията и смъртното наказание, свободата на словото и на медиите, корпоративната социална отговорност, диалога по правата на човека с определени страни, както и утвърждаването на правата на жените, децата, хората с увреждания, местното население и лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните лица (ЛГБТ).

Исландия

Исландия разполага с цялостна система за защита на основните права и свободи. Страната има високо равнище на сътрудничество с международни организации по въпросите на човешките права. Що се отнася до конкретни инициативи, Исландия активно насърчава и подкрепя ООН и други международни инициативи за утвърждаване на ролята на мъжете в равенството между половете. На 14—15 януари 2015 г. Исландия и Суринам бяха домакини на т.нар. конференция „бръснарски салон“ в седалището на ООН в Ню Йорк, която целеше да насърчи мъжете да се включат по-активно в обсъждането на въпроса за равнопоставеността между мъжете и жените. На регионално равнище Исландия допринася за работата на Арктическият съвет по тези въпроси.

Въпросите, свързани с правата на човека, са част от публичната дипломация и информационните дейности на ЕС, чиято цел е да се подчертае водещата роля на ЕС в световен мащаб.

Светият престол

Налице са доста чести и полезни контакти със Светия престол в контекста на многостранните форуми по редица въпроси, свързани с човешките права, включително в рамките на Общото събрание на ООН, Съвета по правата на човека на ООН, ОССЕ и Съвета на Европа. Насоките на ЕС относно утвърждаването и защитата на свободата на вероизповеданието и убежденията придобиват все по-голямо значение като основа за сътрудничество предвид изключителната загриженост на Светия престол от нарастващото преследване на християни в различни части на света.

Андора, Лихтенщайн, Монако, Сан Марино

Тъй като ЕС и Андора, Лихтенщайн, Монако и Сан Марино имат сходни стандарти за правата на човека, стратегията на ЕС в това отношение е насочена най-вече към координиране с тези държави по въпроси на човешките права в международните организации (ООН, Съвета на Европа, ОССЕ и др.). ЕС участва и в универсалния периодичен преглед (УПП) на състоянието на човешките права в тези държави в рамките на Съвета на ООН по правата на човека.

III. Европейска политика за съседство

През 2015 г. съвместното съобщение относно прегледа на европейската политика за съседство (ЕПС) потвърди отново ангажимента на ЕС да популяризира и защитава универсалността и неделимостта на всички човешки права както във вътрешен план, така и в партньорство с държави от всички региони. В него беше подчертано трайното значение на доброто управление, демокрацията, принципите на правовата държава и човешките права и беше изтъкната необходимостта от осигуряване на независима и ефективна съдебна система като приоритет за ЕС в съседните региони. В прегледа на ЕПС като ключови области бяха посочени и свободата на изразяване, плурализмът и независимостта на медиите, включително открит и свободен интернет.

В прегледа на ЕПС беше отчетен успехът на основания на стимули подход („повече за повече“) при оказването на подкрепа за реформите в областта на доброто управление, демокрацията, върховенството на закона и правата на човека, когато съществува ангажимент за такива реформи от страна на партньорите. Ако обаче няма политическа воля, подходът се оказва недостатъчно силен стимул за създаване на ангажираност с реформите. В такива случаи ЕС ще търси по-ефективни начини за излагане пред партньорите на доводите си за основни реформи, включително чрез отношения с граждански, икономически и социални участници.

Ето защо през 2015 г. ЕС потвърди отново своята ангажираност с всички партньори в рамките на приобщаващ диалог по въпросите на правата на човека и демокрацията, включително в области, където опитът може да е различен. Правата на човека и демокрацията ще продължат да присъстват в политическия диалог на ЕС с всички партньори под взаимно договорена форма. Като се имат предвид изложените ангажименти, в прегледа на ЕПС беше подчертана също необходимостта от намиране на нови начини за по-ефективно утвърждаване на всеобщите ценности, както и намерението на ЕС да положи повече усилия за подкрепа на гражданското общество и да разшири дейността си чрез ангажиране на членовете на гражданското общество в най-широк смисъл и на социалните партньори.

Армения

Двустранното сътрудничество и политическият диалог между ЕС и Армения в тази област са насочени към утвърждаването на човешките права, но и към непрекъснатото подобряване на демократичните институции, съдебната система и спазването на принципите на правовата държава, доброто управление, борбата с корупцията и укрепването на гражданското общество. Въпреки полаганите от Армения известни усилия за разрешаване на свързаните с човешките права въпроси, основната слабост остава приемането и правилното прилагане на реформите и законодателството.

ЕС поддържа редовен и активен диалог с Армения по въпроси на човешките права в различни форуми, включително ежегоден диалог по правата на човека. Диалогът през 2015 г. беше отложен по технически причини и е предвидено да се проведе през март 2016 г. в Ереван.

В съвместно изявление на място с ръководителите на мисии на ЕС, Европейският съюз изрази загриженост във връзка с твърденията за нередности по време на референдума за конституционна реформа на 6 декември и призова настойчиво органите да предприемат стъпки, които да гарантират адекватно разследване.

За да се гарантира, че реформите са въведени навреме преди следващите избори, ЕС продължи да насърчава Армения да изпълни препоръките на ОССЕ/БДИПЧ за 2012 г. и 2013 г., по-специално по отношение на законодателната рамка. Освен това ЕС призова настойчиво Армения да вземе предвид доклада за референдума на експертния екип на БДИПЧ (публикуван през януари 2016 г.). За тази цел ЕС предоставя целева финансова помощ на Армения.

ЕС подчертава, че е необходимо да се гарантират равни възможности и участие на жените, включително в политическия живот и на по-високите нива на администрацията. ЕС предоставя подкрепа за по-голямо участие на жените в процеса на вземане на решения и продължи да подкрепя приемането на законодателство за борба с домашното/основаното на пола насилие. Безпокойство продължават да предизвикват условията в затворите, както и лошото отношение по време на предварителното задържане. ЕС продължи да оказва подкрепа за привеждането на условията в местата за лишаване от свобода в съответствие със стандартите на Комитета против изтезанията (КПИ). Ограничен напредък бе отбелязан с изготвянето на план за действие за реформа на пенитенциарната система в съответствие с препоръките на КПИ и изграждането на нов, съобразен със стандартите на КПИ затвор, което се съфинансира от ЕС.

Проектозаконът за въвеждане на пробационна служба в Армения не беше приет. Сред въпросите, които понастоящем будят загриженост, са: необходимостта да се гарантира спазването на принципа за недискриминация и да се приеме всеобхватно антидискриминационно законодателство за защита на правата на уязвимите групи, като например хората с увреждания, и на ЛГБТИ; да се прилага ефикасно законът за предоставяне на равни права; да се приключи работата по проектозакона за свободата на съвестта и религията. ЕС продължи да подкрепя реформите в държавната администрация и в частност наблегна, че трябва да се активизират усилията за предотвратяване и борба с корупцията, както и усилията за реформа на съдебната система и правоприлагащите органи и за повишаване на общественото доверие в съдебната система.

През 2015 г. ЕС продължи да улеснява структурния диалог между гражданското общество и властите. ЕС продължи да води редовни консултации с гражданското общество и да оказва финансова подкрепа за проекти, осъществявани от организации на гражданското общество (ОГО). Междувременно Европейският фонд за демокрация предоставя подкрепа за организациите по места. Заедно с УНИЦЕФ ЕС предостави подкрепа за деинституционализацията на деца. Децата остават сред най-бедните групи в обществото (36,2 %), като децата с увреждания са изложени на по-голям риск от бедност.

ЕС продължи да предоставя значителна помощ за укрепването на независимостта и професионализма на съдебната система в Армения. Тази помощ се изразяваше в бюджетна подкрепа и в съвместен проект със Съвета на Европа.

По линия на Европейския инструмент за съседство стана възможна и програма за бюджетна подкрепа на стойност 12 милиона евро в областта на човешките права в помощ на прилагането на съответното законодателство. Армения е бенефициер по Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ). ЕИДПЧ продължава да допринася за развитието на демокрацията и спазването на всички човешки права и основни свободи чрез подкрепа за правата на жените и младите хора, правата на бежанците (особено сирийските арменци), върховенството на закона и гражданската журналистика.

Азербайджан

Основните приоритети на ЕС по отношение на Азербайджан остават свободата на изразяване, свободата на събиранията, изграждането на действащо гражданско общество и правовата държава. През 2015 г. бяха осъдени много правозащитници, а пространството за гражданското общество се сви поради твърде рестриктивното и тромаво законодателство за неправителствените организации. Във връзка с осъждането на редица правозащитници ЕС направи изявления, в които изрази загриженост от дългите присъди и правния процес като цяло, включително липсата на равнопоставеност на страните, и призова Азербайджан да съблюдава изцяло международните си задължения и да работи за установяването на доверие в независимостта на съдебната си система. Освен това ЕС публикува изявления относно условното освобождаване по медицински причини на правозащитниците Лейла и Ариф Юнус.

През февруари 2015 г. специалният представител на ЕС (СПЕС) за правата на човека Ламбринидис посети Азербайджан и се срещна с президента Илхам Алиев и с редица министри (включително министъра на външните работи Мамедяров), с омбудсмана и представители на гражданското общество. СПЕС изрази дълбоката загриженост на ЕС от влошаващото се положение с правата на човека и положи усилия за възстановяване на доверието и диалога, необходими за разрешаване на тези проблеми, като настоя по-специално за справедливо третиране и освобождаване на задържаните лица, както и за бързото приемане на регламент, който ще даде възможност за прозрачно и безпрепятствено финансиране и функциониране на неправителствените организации. По време на посещението СПЕС поиска и получи възможност да посети трима души, лишени от свобода заради убежденията си.

Комисарят за европейската политика за съседство и преговори за разширяване Хан и председателят на Европейския съвет Туск посетиха Баку през април и юли и наред с другото обсъдиха въпроси, свързани с човешките права в Азербайджан.

На 4 декември бе прието вторичното законодателство в областта на неправителствените организации относно регистрацията на безвъзмездните средства и относно правото на чуждестранни донори да предоставят безвъзмездно финансиране в Азербайджан. След значително забавяне, което оказва силно отрицателно въздействие върху финансирането на гражданското общество, новите правила усложняват предоставянето на безвъзмездни средства от страна на чуждестранни донори, в това число ЕС, и увеличават административната тежест за организациите на гражданското общество.

Делегацията на ЕС продължи редовния си тематичен диалог с гражданските организации. Представители на гражданското общество бяха редовно канени на срещи с длъжностни лица от Брюксел или други столици, дошли на посещение, включително на високо равнище, за да ги запознаят със ситуацията в страната. Освен това по конкретни въпроси бяха проведени редица срещи на двустранна основа с независими неправителствени организации. ЕС поставяше въпроси за правата на човека и демокрацията в Азербайджан в различни формати. През 2015 г. обаче годишният диалог по правата на човека между ЕС и Азербайджан, който е една от основните платформи за дискусии между двете страни, не се състоя. След пренасрочване на първоначално планираната за ноември 2014 г. дата Азербайджан отложи за неопределено време срещата (сега е планирана да се проведе през октомври 2016 г.). Делегацията на ЕС и държавите членки продължиха да следят заедно развоя на няколко съдебни процеса и да наблюдават нови дела, като същевременно оценяваха съответствието с критериите за справедливи и прозрачни процедури. Делегацията на ЕС отговаряше за координацията по тези въпроси и за някои съвместни последващи действия по оценките след издаването на присъди. Освен това делегацията на ЕС се ангажира много активно, в тесни контакти с властите, по отделни случаи, сред които тези на правозащитниците Лейла и Ариф Юнус. Делегацията посети и няколко затворници в местата за задържане, включително лидерите на партията „Републиканска алтернатива“ (REAL) Илгар Мамадов и Хилал Мамадов. Тя поддържаше близки контакти с членовете на семействата и с адвокати по конкретни дела и предприе последващи действия по някои сведения за условията в затворите, включително твърденията за побой и малтретиране на осъдени активисти. ЕС продължи да призовава Азербайджан да се съобрази с решенията на Европейския съд по правата на човека, особено по отношение на арестуването на Илгар Мамадов.

На 1 ноември в Азербайджан се проведеха парламентарни избори без участието на основните опозиционни партии, които счетоха, че липсват условия, гарантиращи равнопоставеност. Изборите бяха наблюдавани от делегация на ПАСЕ. Тъй като не бе постигнато споразумение относно броя на наблюдателите, ОССЕ/БДИПЧ реши да не изпраща мисия за наблюдение. Европейският парламент също не изпрати наблюдатели на изборите. В изявление ЕС взе под внимание изборите и необходимостта Азербайджан да изпълни предишни препоръки на ОССЕ/БДИПЧ и заяви, че се надява сътрудничеството с азербайджанските институции да продължи в полза на всички граждани.

На 28 декември, по случай Деня на солидарността в Азербайджан президентът Алиев подписа традиционния указ за амнистия на затворници, но сред тях нямаше нито един правозащитник или журналист.

Поради липсата на правила относно регистрацията на донори и безвъзмездни средства през по-голямата част от годината, финансовото сътрудничество с гражданското общество през 2015 г. беше ограничено и лиши ЕС от един от основните му партньори за утвърждаване на ценностите и стандартите на ЕС.

Чрез финансиран от ЕС и изпълнен от организации на гражданското общество проект продължи работата за изграждане на капацитет в областта на равенството между половете и овластяването и участието на жените в обществения живот, както и работата по отношение на законовите права, уменията за комуникация, механизмите за участие и стопанските и предприемаческите умения на жените в местната общност.

В резултат на сътрудничеството със Съвета на Европа в рамките на регионалната програмна рамка за сътрудничество бяха изпълнени няколко действия за изграждане на капацитет в областта на свободата на изразяване, ефикасността на съдебната власт и обучението на юристи относно стандартите в Европейската конвенция за правата на човека и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека.

Започна или продължи изпълнението на редица туининг програми, които заимстваха от експертния опит на държавите — членки на ЕС, в укрепването на институцията на омбудсмана и регионалните ѝ центрове, така че да се гарантира изпълнението на нейния мандат във връзка с националния механизъм за превенция, правата на детето, правата на хората с увреждания, правата на възрастните хора и правото на достъп до информация; работата с Министерството на труда и социалната закрила в областта на социалното приобщаване на уязвимите групи и групите в неравностойно положение; както и работата с държавния фонд за социална закрила по отношение на изготвянето на законите за финансирания дял от трудовите пенсии и частните пенсионни фондове.

Въз основа на експертния опит на УНИЦЕФ ЕС продължи да работи — чрез анализ на законодателството — за насърчаване на достъпа на децата до правосъдие и върховенство на закона; подобряване на събирането и анализа на данни по отношение на правосъдието за деца и въпроси на правораздаването при непълнолетни; предоставянето на услуги за правна помощ, представляване пред закона и психологическа подкрепа за деца в уязвимо положение и техните семейства; оценка на нуждите от изграждане на капацитет на националната група за превенция на Службата на омбудсмана по отношение на нейния мандат за независимо наблюдение на правата на децата в специализираните детски заведения; и изграждането на капацитет на членовете на NPG.

Беларус

През 2015 г. положението с човешките права в Беларус беше все така белязано от системни нарушения. Не бяха направени законодателни промени за облекчаване на ограниченията върху свободата на събиранията, сдружаването и свободата на медиите. През втората половина на годината Беларус предприе положителни стъпки. Сред тях бяха предложението за възобновяване на прекъснатия през 2009 г. диалог по правата на човека между ЕС и Беларус. Диалогът се проведе през юли в Брюксел. Сред обсъдените теми бяха свободата на изразяване, на събиранията и сдружаването, смъртното наказание, борбата срещу изтезанията и малтретирането, създаването на национална институция за правата на човека, правата на детето и многостранни въпроси.

С влезлите в сила през януари 2015 г. изменения в закона за средствата за масово осведомяване бе затегнат държавният контрол върху разпространението на информация по интернет и чрез традиционните медии. Министерството на информацията си запазва правото да затваря информационна медия след две предупреждения.

На 22 август бяха освободени всички останали политически затворници, някои от които са били лишени от свобода по времето на репресиите, последвали президентските избори през 2010 г. ЕС приветства тази дългоочаквана стъпка и взе решение за прекратяване на ограничителните мерки на ЕС частично и временно в края на октомври, за период от четири месеца. ЕС продължава да призовава за възстановяване на гражданските и политическите права на бивши политически затворници.

На 11 октомври беларуският президент Александър Лукашенко бе преизбран с 83,5 % от гласовете. Беларус оказа пълно съдействие на ОССЕ/БДИПЧ в организацията на мисията за наблюдение на избори. Според предварителните констатации на ОССЕ/БДИПЧ Беларус все още трябва да извърви значителен път, за да изпълни поетите към ОССЕ ангажменти за провеждане на демократични избори. Повечето регистрирани нарушения бяха свързани с произволни решения относно регистрацията на кандидати, изключването на представители на опозицията от избирателните комисии, както и с неадекватния процес на преброяване и отчитане на гласовете. Важно беше, че изборният ден премина в спокойна обстановка и че, изправени пред редица неразрешени обществени протести, властите се въздържаха от използването на сила. Въпреки това на организаторите на опозиционни протести бяха повдигнати обвинения по закона за административните нарушения.

От 2000 г. насам в Беларус не е регистрирана нова политическа партия. Членовете на нерегистрирани организации са под постоянна заплаха от преследване. През годината беше съобщено за няколко случая на тормоз над правозащитници. През първата половина на годината беше оказван значителен натиск върху журналисти, като на свободно практикуващи журналисти бяха налагани тежки глоби заради това, че сътрудничат на чужди медии без акредитация, която сама по себе си се получава трудно. В периода до президентските избори натискът отслабна. След някои проблеми в началото на годината, до края на 2015 г. имаше безпрепятствен достъп до независимите новинарски уебсайтове.

Беларус остава единствената европейска страна, която прилага смъртното наказание. През 2015 г. беше извършена една екзекуция, въпреки че жалбата на екзекутирания все още не беше разгледана от Комитета на ООН по правата на човека. Съдбата на друго лице, което очаква изпълнението на смъртната си присъда, е неизвестна. През 2015 г. бяха издадени две нови смъртни присъди и при всеки отделен случай ЕС направи изявления, в които призова Беларус да въведе мораториум върху смъртното наказание.

Условията в местата за задържане и насилието, упражнявано от полицията и охраната в затворите, остава проблем в Беларус. През 2015 г. за първи път дипломати от ЕС успяха да посетят изправително заведение. Само една организация сред неправителствените и международните организации се ползва с неограничен достъп. Не е предприето разследване по делата, заведени срещу администрацията на затворите от предишни години. Някои активисти разказаха за упражненото върху тях полицейско насилие при задържане (например т.нар. „случай с графити“ и блогърът Никитенко).

От 2015 г. в член 128 от Наказателния кодекс на Беларус е включено определение за изтезание, което се основава на Конвенцията на ООН против изтезанията. Законодателството на Беларус обаче не предвижда правни санкции за извършителите на деяния, които се окачествяват като изтезание или жестоко отношение. Редките случаи на наказани длъжностни лица са били основавани на члена за „превишаване на официалните правомощия“.

ЕС представи резолюция за удължаване с една година на мандата на специалния докладчик на ООН за положението с правата на човека в Беларус, която бе приета от Съвета на ООН по правата на човека през юни. Освен това Беларус участва в универсалния периодичен преглед на ООН и прие 168 от общо направените 259 препоръки.

ЕС допринесе и за прегледа на спазването от Беларус на Конвенция 87 на МОТ за свободата на сдружаване по време на 104-тата Международна конференция по труда.

Грузия

През 2015 г. Грузия постигна значителен напредък в привеждането на националното законодателство в съответствие със стандартите на ЕС, включително в областта на човешките права, както беше отбелязано по време на първия диалог по правата на човека след подписването и временното влизане в сила на Споразумението за асоцииране.

ЕС следи отблизо изпълнението на стратегията на Грузия за човешките права, по-специално по отношение на реформите, насочени към повишаване на независимостта на съдебната власт, гарантиране на върховенството на закона, премахване на детската бедност и домашното насилие и борба с дискриминацията.

В рамките на доклада от универсалния периодичен преглед делегацията на ЕС организира поредица от срещи с агенции на ООН и с държави — членки на ЕС, както и с основни партньори като САЩ, Швейцария, Турция и представители на гражданското общество. През юли грузинското министерство на външните работи представи втория доклад за Грузия като част от втория цикъл на универсалния периодичен преглед на Съвета на ООН по правата на човека.

През 2015 г. въпросите, свързани с човешките права, присъстваха в дневния ред ЕС—Грузия с няколко посещения на високо равнище от страна на ЕС: на председателя Туск през юли, на заместник-председателя/върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност Могерини през ноември и на комисаря за европейската политика за съседство и преговори за разширяване Хан през януари и ноември. По време на диалога за човешките права, проведен в Тбилиси през юни, беше подчертана ангажираността на страната за постигане на устойчив напредък в областта на човешките права в Грузия и отцепническите райони, което следва да бъде в полза на вътрешно разселените лица.

Изпълнението на стратегията за правата на човека и плана за действие към нея бяха разгледани и по време на Съвета за асоцииране ЕС—Грузия, който се състоя в Брюксел през ноември. Ангажиментът на Грузия за изпълнение на критериите, свързани с плана за действие за либерализиране на визовия режим, е движеща сила за провеждането на реформи. През декември Комисията публикува четвъртия доклад за напредъка по изпълнението на плана за действие за либерализиране на визовия режим от грузинските власти и направи положителното заключение, че всички критерии са били изпълнени и са били предприети редица ключови реформи.

Грузия предприе амбициозна реформа на съдебната система, най-вече с цел да се гарантира нейната независимост и да се разработят ефективни системи за провеждане на разследвания и производства. Заслужава да се отбележи все по-важната роля на Конституционния съд, включително в дела, свързани с високите етажи на властта (например потвърждаването на предварителното задържане за максимален период от девет месеца на Гиги Угулава, бивш кмет на Тбилиси).

През септември парламентът прие закон за реформа на прокуратурата, който осигурява по-голяма прозрачност при избора на главен прокурор. Друга важна стъпка беше опитът за създаване на отчетна и балансирана система за правоприлагане чрез отделянето на службите за сигурност от Министерството на вътрешните работи. Все още не е създаден независим механизъм за разглеждане на престъпления, за които се предполага, че са извършени от служители на правоприлагащите органи. Отбелязва се съществено подобряване на условията в местата за задържане, за което свидетелства значителното намаляване на смъртността в затворите и премахването на изтезанията. Изпълнението на плана за действие за либерализиране на визовия режим доведе до съществени промени в политиката за борба с наркотиците (Наказателният кодекс бе изменен, за да се направи разграничение между покупката/притежанието на наркотици за лична употреба и за продажба на други лица). Принудителният тест за наркотици обаче продължава да се използва.

През юни 2015 г. Грузия прие кодекс за правораздаване при непълнолетни, обхващащ всички деца в системите за наказателно правосъдие и административни нарушения, което доведе до намаляване на броя на децата, лишени от свобода. Въпреки това положението с правата на децата остава тревожно, за което свидетелстват обезпокоително толерантното отношение към насилието спрямо деца и новият подем на ранните бракове. През ноември парламентът забрани браковете с непълнолетни, като по изключение деца на възраст между 16 и 18 години могат да сключват брак с разрешението на съда и единствено в случай на бременност или раждане на дете.

Макар Службата на обществения защитник да набира сила, трябва да бъдат положени повече усилия за гарантиране правата на лицата, принадлежащи към малцинства, и за реално прилагане на политиките за борба с дискриминацията. Редица случаи доказват, че правоприлагащите органи не разследват сериозно и активно случаите на използване на език на омразата.

Законодателството относно равенството между половете беше укрепено и съчетано с кампании за повишаване на осведомеността, но грузинското общество остава силно консервативно с дълбоко вкоренени стереотипи по отношение на пола. Жените все още са много слабо представени в политическия живот, особено на ключови позиции, свързани с вземането на решения, а мащабът на домашното насилие и насилието срещу жени е силно обезпокоителен.

И през тази година положението със свободата на медиите беше обект на повишено международно внимание, особено във връзка с крупното дело за собствеността на опозиционния телевизионен канал *Rustavi 2*. Делегацията на ЕС направи съвместно изявление с посолството на САЩ и в съгласие с ръководителите на мисиите на държавите — членки на ЕС, в Грузия, в което всички политически фактори бяха призовани да се въздържат от всякакви действия или изявления, които биха могли да възпрепятстват безпристрастното решение на грузинската съдебна система по случая *Rustavi 2*. Като се изключи този силно политизиран случай, служителите в медиите продължиха да работят по независим начин.

В периода преди парламентарните избори през 2016 г. изборната обстановка беше политически напрегната. Реформата на избирателната система беше отложена поради липсата на съгласие по основни принципни въпроси между управляващата коалиция и опозиционните партии. Служителите на правоприлагащите органи не бяха в състояние да предотвратят и разследват надлежно насилието по партийна линия, например в известния случай, при който през ноември 2015 г. бяха нападнати десетки регионални бюра на Обединеното национално движение.

Положението с човешките права в отцепническите райони, които допускат в ограничена степен международно наблюдение, и в селата в близост до административната гранична линия е източник на постоянна загриженост. Т.нар. „създаване на граници“ по протежение на административната гранична линия продължава да разделя общностите и утежнява и без това безизходното икономическо положение на селяните.

Като цяло организациите на гражданското общество в Грузия бяха много активни и ще бъде важно да им се осигури отворено пространство преди изборите. Тези организации играят роля и в наблюдението на прилагането на Споразумението за асоцииране.

Република Молдова

През 2015 г. продължи временното прилагане на Споразумението за асоцииране между ЕС и Република Молдова и беше отбелязан цялостен напредък в сближаването на законодателството в сектори, обхванати от споразумението, наред с това обаче бяха отчетени по-ограничени постижения в ключови области на реформите, включително върховенството на закона. Смениха се няколко правителства, а краят на годината беше белязан от продължаващи консултации за съставяне на нова коалиция.

Разположената в Република Молдова ограничена мисия на ОССЕ/БДИПЧ даде обща положителна оценка на проведените през юни 2015 г. местни избори, въпреки че те се проведоха в условията на политическа нестабилност, само два дни след оставката на министър-председателя. В окончателния си доклад мисията на ОССЕ/БДИПЧ посочи, че местните избори са били организирани и проведени по ефикасен начин и са предложили на електората широк избор. Наред с това беше отбелязано, че доверието в изборния процес е спаднало вследствие на случаи на злоупотреба с разпоредбите за временна регистрация на гласоподавателите.

През април 2015 г. изборният кодекс беше изменен, като подобренията бяха свързани със законодателството относно кампаниите и тяхното финансиране, в съответствие с предишни препоръки на ОССЕ/БДИПЧ и Съвета на Европа. Въпреки този положителен развой все още има някои недостатъци, като например забраната за използване на държавни и чужди символи и изображения или за участие на чужди граждани в кампаниите, което ОССЕ оцени като несъразмерно ограничение.

Сред положителните събития през 2015 г. бяха назначаването на застъпник на хората (омбудсман), въпреки че институцията тепърва трябва да се укрепи, включително чрез създаването на ефективен национален механизъм за предотвратяване на изтезанията. Друго събитие беше създаването на съвместна работна група на молдовския парламент и народното събрание на Гагаузия относно прилагането на закона за специалния автономен статут на Гагаузия. Следва да се отбележи също, че 27 януари беше признат за ден за почит към паметта на жертвите на Холокоста и че бе постигнат известен напредък в изготвянето на новия план за действие относно човешките права и на стратегия за интеграция на националните малцинства. През отчетния период беше отбелязан ограничен напредък по отношение на реформата на сектора на правосъдието, а сведенията сочат, че корупцията в съдебната система продължава. Остава загрижеността относно използването на продължително досъдебно задържане и лошите условия в местата за задържане. Случаят на Григорий Петренко и шестима други активисти, арестувани по обвинение в масови безредици през септември 2015 г. и поставени под продължителен предварителен арест, повдига въпроси и по отношение на свободата на събиране.

Като цяло през 2015 г. положението със свободата на изразяване и свободата на медиите остана добро, със свободен достъп до голям брой медийни канали. Същевременно редица въпроси остават неразрешени. Въпреки приетото през 2015 г. ново законодателство относно собствеността на медиите, което подобри прозрачността, собствеността продължава да бъде концентрирана и така ограничава медийния плюрализъм.

Консултациите с гражданското общество продължиха през цялата година, особено по отношение на събития, свързани с човешките права. Ежегодният диалог по правата на човека се проведе в Кишинев през юни и предостави възможност за обсъждане на въпроси като свободата на изразяване и свободата на медиите, борбата с дискриминацията, включително правата на хората с увреждания, равенството между половете, правата на лицата, принадлежащи към малцинства, и борбата с престъпленията от омраза. По време на срещата беше засегнат и въпросът за борбата срещу безнаказаността и малтретирането, включително обезщетенията за жертвите.

Освен това ЕС финансира и организира семинар по Програмата за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX), посветен на реформата на системата за настойничество, която понастоящем ограничава участието на хората с увреждания в обществения живот. Реформата на настойничеството беше обсъждана отново по време на състоялите се в Кишинев през ноември 2015 г. ежегодни разговори на експерти по правата на човека между ЕС и Молдова с участието на ООН, ОССЕ и Съвета на Европа. Тези разговори предоставиха възможност и за продължаване на обсъжданията по различни въпроси на правата на човека, включително човешките права в правосъдието, правата на лицата, принадлежащи към малцинства, и борбата с дискриминацията.

През 2015 г. продължи изпълнението на няколко проекта, финансирани от ЕС и неговите държавите членки, включително проекти за подкрепа на борбата с дискриминацията, правата на уязвимите групи (възрастни хора, деца, роми, хора с увреждания), равенството между половете и укрепването на гражданското общество, които бяха от полза за няколко региона в страната, сред които Приднестровието.

Украйна

Приоритетите в политиката на ЕС по отношение на Украйна включват съдебната и изборната реформа, спазването на свободата на изразяване, на събиранията и сдружаването, борбата срещу дискриминацията, изтезанията и нехуманното и унижително отношение, равенството на мъжете и жените, зачитането на правата на децата, децентрализацията и борбата с корупцията. Конфликтът в Източна Украйна и незаконното анексиране на Крим и Севастопол от Руската федерация доведоха до значително влошаване на състоянието на човешките права в териториите извън ефективния контрол на правителството и оказаха също влияние върху човешките права и демокрацията като цяло в страната през 2015 г. Освен прякото отрицателно въздействие върху социално-икономическите права, по-специално на най-уязвимите групи като жените и децата, конфликтът доведе и до ограничения върху основните права, свързани със свободата на изразяване на мнение, сдружаване, мирно събиране и вероизповедание в различни части на Украйна.

Заинтересовани страни в областта на човешките права в международен мащаб, сред които мисията на ООН за наблюдение на човешките права, отбелязаха значителен брой нарушения на международното хуманитарно право и международното право в областта на човешките права в засегнатите от конфликта райони на Източна Украйна, особено в териториите, където правителството не упражнява реален контрол. Безнаказаността, с която се ползват извършителите от всички страни, продължава да предизвиква сериозна загриженост и трябва да бъде прекратена.

Вследствие на конфликта основно предизвикателство пред правителството през 2015 г. беше грижата за основните права на най-малко 1,4 милиона вътрешно разселени лица. Освен това украинското правителство уведоми официално Съвета на Европа и ООН, че предвид извънредната ситуация в страната ще се отклони от някои от задълженията, предвидени в Международния пакт за граждански и политически права и в Европейската конвенция за правата на човека. Тъй като подобни дерогации понижават степента на защита на човешките права, съгласно член 4 от Международния пакт за граждански и политически права и член 15 от Европейската конвенция за правата на човека те са законосъобразни само при наличието на определени условия. Всички мерки, предприети според режима на дерогации, трябва да бъдат пропорционални и недискриминационни, а тяхната продължителност, географски и материален обхват да бъдат ограничени стриктно до степента, изисквана от ситуацията. Наличието на тези условия трябва да бъде предмет на редовен преглед.

След незаконното анексиране на Кримския полуостров от Руската федерация положението с човешките права и основните свободи там се влоши значително, особено за проукраинските активисти, журналисти и татарската общност в Крим. Членове на тези групи са обект, наред с другото, на произволно наказателно преследване, обиски, а в няколко случая и насилствено изчезване. При посещението си в Украйна през ноември 2015 г. ВП/ЗП Могерини се срещна с представители на гражданското общество и с ръководители на татарската общност в Крим. Тревожното влошаване на състоянието на човешките права в Крим беше широко застъпено в публичната комуникационна дейност на ЕС, включително в заключения и изявления на Съвета.

През есента на 2015 г. в областите под контрола на украинското правителство бяха проведени местни избори. Според наблюдателите от международни организации изборите са били като цяло конкурентни и добре организирани, а кампанията се е характеризирала със зачитане на демократичния процес. В бъдеще обаче надеждността на изборния процес и доверието на обществото в него трябва да бъдат засилени чрез мерки по отношение на липсата на сериозен изборен кодекс, на свръхполитизираната изборна администрация, несъразмерното отразяване в медиите на кандидатите с олигархична подкрепа и липсата на баланс между половете в резултатите.

В областта на свободата на изразяване и свободата на медиите беше отбелязан добър напредък в привеждането на законодателството в съответствие с европейските стандарти. Парламентът прие една от най-прогресивните и широкообхватни правни рамки в Европа по отношение на прозрачността на собствеността. Законът за денационализацията на държавните регионални печатни медии е стъпка напред в утвърждаването на свободата и плурализма на медиите в страната чрез създаването на конкурентна среда за медиите и осигуряването на условия, гарантиращи независимостта на техните издателски и управленски политики, каквото е постепенното установяване на независим обществен радио- и телевизионен оператор.

Освен това парламентът прие изменения на трудовия кодекс, които изрично забраняват дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност, и така приведе закона в съответствие с международните задължения на Украйна в областта на правата на човека. През август 2015 г. президентът Порошенко издаде указ, с който бе одобрена националната стратегия за правата на човека, а през ноември министерският съвет прие плана за действие за изпълнението на стратегията. Тези елементи бяха важни и в контекста на плана за действие за либерализиране на визовия режим и тяхното ефективно прилагане трябва да се осигури.

Украйна внесе в Международния наказателен съд (МНС) втора декларация, с която приема неговата юрисдикция по отношение на престъпления срещу човечеството и военни престъпления, извършени на територията на Украйна от 20 февруари 2014 г. насам. Предварително проучване на МНС установи, че престъпленията, извършени на Майдана в периода между ноември 2013 г. и февруари 2014 г. (съгласно първата декларация на Украйна за признаване на юрисдикцията на МНС през 2014 г.), „не представляват престъпления срещу човечеството“, като същевременно беше отбелязано, че „наистина е имало сериозно погазване на човешките права“.

Безнаказаността и липсата на защита и справедливост за жертвите продължават да бъдат източник на безпокойство. Според докладите на Международната консултативна група на Съвета на Европа относно разследванията на случаи на насилие по време на демонстрациите на Майдана и трагичните събития в Одеса през май 2014 г., правителството на Украйна не е спазило изискванията на Европейската конвенция за правата на човека. Международната консултативна група призна, че разследването се е сблъскало със сериозни предизвикателства, но заключи, че те „не могат да оправдаят недостатъци, които не произтичат пряко от тях“.

Заедно с държавите членки ЕС продължи да работи много активно в областта на човешките права с украинското правителство, както и с местни и международни заинтересовани страни. Диалогът по правата на човека между ЕС и Украйна се състоя през юли 2015 г. Той се характеризираше с широкообхватен дневен ред в съответствие с установените приоритети на политиката. Дискусиите обхванаха широк кръг въпроси, в това число изборите, свободата на медиите и свободата на мирни събрания, гарантирането на отчетност и политика на недискриминация, включително правата на ЛГБТИ и на лицата, принадлежащи към етнически, езикови, религиозни и национални малцинства, както и ратифицирането на Римския статут на Международния наказателен съд.

ЕС увеличи подкрепата си за плана на Съвета на Европа за действие за Украйна за периода 2015—2017 г., който е съвместна инициатива на Съвета на Европа и украинските власти и се съсредоточава върху договорните задължения на страната. Освен това ЕС оказва подкрепа за изпълнението на своите политически приоритети чрез външните инструменти на ЕС, като например Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ), Европейския инструмент за съседство и партньорство (ЕИСП) и Инструмента, допринасящ за стабилността и мира.

Египет

През 2015 г. Египет беше обвиняван в продължително предварително задържане, незаконни и произволни арести, случаи на насилствено изчезване, полицейско насилие и изтезания и смъртни случаи в местата за задържане, тормоз и задържане на работещи в медиите, както и за масовите присъди срещу ръководители на организацията „Мюсюлмански братя“ (включително бившия президент Морси и говорителя на Парламента Кататни). Имаше и сведения за използване на смъртоносна сила по време на полицейски акции. Натискът върху неправителствените организации под формата на проверки и забрани за пътуване се увеличи. В доклада си „Свободата в интернет през 2015 г.“ „Фрийдъм хаус“ понижи статута на Египет от „частично свободна“ на „несвободна“ страна заради използването на цензура, наказателно преследване и нападения над журналисти, както и държавно наблюдение на електронните комуникации. Освен това според Комитета за защита на журналистите Египет се нарежда на второ място с най-слаби резултати в света по отношение на лишаването от свобода на журналисти. Регистрирани бяха и случаи на тормоз и насилие над незаконни мигранти, особено суданци. От друга страна, имаше положителни промени в областта на правата на жените, президентът помилва редица протестиращи, а кабинетът одобри закон против контрабандата, който съответства на международните стандарти.

Въпреки че бяха предприети стъпки от правителството, и по-специално чрез инициативата на президента Сиси, за защита на християнските малцинства, включително чрез ангажимент за възстановяване на повредените през 2013 г. църкви, свободата на религията и убежденията не беше гарантирана; както атеисти, така и християни бяха обвинени в оскърбление на исляма въз основа на законите срещу богохулството или оскърблението на религията.

ЕС продължи да следи отблизо положението с човешките права в Египет и повдигаше тази тема при срещи на двустранно равнище и в рамките на многостранни форуми. Наболели въпроси за човешките права бяха поставяни през цялата година при срещи на високо равнище, включително по време на визитите на председателя на Европейския съвет и ВП/ЗП през септември и ноември. ВП/ЗП подчерта по-специално колко е важно да се отстояват принципите на правовата държава, човешките права и свободата на медиите, както и отворените и демократични общества, които са най-доброто противодействие на радикализацията. През ноември, в рамките на Споразумението за асоцииране между ЕС и Египет в Кайро се проведе първото от пет години насам заседание на подкомисията по политически въпроси (права на човека, демокрация и международни и регионални въпроси), по време на което ЕС постави въпроси за правата на човека и се опита да разсее опасенията на Египет относно съвместимостта на сигурността и основания на правата подход.

На заседанията на Съвета по правата на човека през юни и септември ЕС определи положението в Египет като обезпокоително и изтъкна, че прилагането на Конституцията от 2014 г. е важно средство за подобряване на положението с човешките права и за отваряне на пространство за гражданското общество.

През август президентът Сиси подписа закон за борба с тероризма, който разширява определението за тероризъм и установява наказателни присъди, вариращи от лишаване от свобода до смърт.

Смъртното наказание продължава да се прилага в Египет. През 2015 г. са били произнесени близо 405 смъртни присъди и са били извършени най-малко 12 екзекуции. Сред тях са екзекуциите на шестима предполагаеми джихадисти.

Независими правозащитни организации, както и органи, свързани с организацията „Мюсюлмански братя“, продължиха да бъдат обект на преследване от правителството. Счита се, че през 2015 г. са били закрити около 500 неправителствени организации.

Имаше съобщения за арести, нападения и депортиране на членове на общността на ЛГБТИ. В няколко от случаите арестуваните лица бяха изпратени на съд и след много кратко производство бяха обвинени в разврат и получиха сурови присъди.

В областта на правата на жените беше отбелязано известно подобрене. През ноември министърът на правосъдието обяви създаването на специални съдилища за гледане на дела за насилие срещу жени, за да се гарантира бързото разглеждане на такива случаи. Двама души бяха осъдени за извършване на генитално осакатяване на жени — първите присъди, откакто Египет инкриминира тази практика през 2008 г. Практиката на генитално осакатяване на жени изглежда бавно намалява.

През ноември двадесет судански бежанци бяха застреляни на египетско-израелската граница. Инцидентът разкри все по-влошаващото се положение на незаконните мигранти по границите на Египет. В положителен план, кабинетът одобри закон против контрабандата, който предвижда лишаване от свобода и значителни глоби за контрабандистите и техните съучастници. Наказанието може да достигне доживотен затвор и глоби, надхвърлящи 25 000 долара. Показателно е, че законът не инкриминира незаконните мигранти, а по-скоро задължава държавата да им предоставя защита в съответствие с международните задължения на Египет. Освен това ЕС предоставя подкрепа (под формата на безвъзмездни средства) в области като овластяването на жените, достъпа до правосъдие за жени, предоставянето на правни услуги за жени и деца. ЕС оказва съдействие и в области, свързани с подкрепата за младежката заетост, насърчаването на межкултурния диалог, подкрепата за организации, работещи с уязвими групи (мигранти, бежанци, хора с увреждания и т.н.). Чрез тематичните си инструменти ЕС предостави и решаваща финансова подкрепа за египетските правозащитници и техните организации.

ЕС повдигна пред египетските органи конкретни случаи, в които журналисти и правозащитници са били арестувани, задържани или осъдени, а членове на организации на гражданското общество са били подложени на силен натиск. Освен това ЕС поддържаше редовен контакт с правозащитни организации и правозащитници: през ноември ВП/ЗП се срещна в Кайро с изявени организации и правозащитници. ЕС си сътрудничеса активно с Египет във връзка със задълженията на страната по универсалния периодичен преглед, както и по отношение на покани до специалните докладчици на ООН. Неформална група на ЕС по правата на човека провеждаше ежемесечни заседания, на които бяха обсъждани събития и наболели въпроси в тази област и бяха канени правозащитни организации и правозащитници, както и членове на Националния съвет за правата на човека и други заинтересовани страни.

През цялата година ЕС наблюдаваше съдебните процеси на активисти и правозащитници. Освен това, с оглед важността на прилагането на Конституцията от 2014 г. с цел подобряване на основните права и свободи, ЕС продължи да призовава за парламентарни избори и през септември изпрати експертна мисия за наблюдение на избори, която да направи оценка на изборния процес и да даде препоръки относно начините за подобряване на изборната среда и процес.

През 2015 г. ЕС осъществи проекти, свързани със застъпничеството за човешките, социалните и икономическите права, диалога между културите, местното управление и достъпа до култура. Това включваше подкрепа за утвърждаването и защитата на гражданските, социалните, икономическите и културните права, по-специално на групите, които са особено уязвими по отношение на дискриминацията, както и насърчаването на приобщаващо/активно гражданство и култура на толерантност и плурализъм. ЕС предостави подкрепа за модернизиране на правораздаването. В рамките на проект, изпълняван от консорциум от европейски публични администрации, бяха изпратени европейски експерти, които да окажат подкрепа на отделите на Министерството на правосъдието с цел подобряване и укрепване на предоставянето на правосъдни услуги на населението, както и на националния център за изследвания в областта на правосъдието с цел разработване и прилагане на политика за обучение на съдии и служители в съдебната система. Проектът оказва подкрепа и за Касационния съд при изпълнението на стратегията му за модернизиране и намаляване на броя на висящите дела, подпомогна съдебния информационен център при въвеждането на компютризирана система за управление на делата и предостави подкрепа на Отдела за жените и децата към Министерството на правосъдието. Основна цел на този ангажимент е утвърждаването на човешките права посредством изграждането на бъдещ професионален резерв от съдии и прокурори.

Израел

Основните цели на ЕС по отношение на човешките права в рамките на отношенията с Израел са свързани с положението на малцинствата, съхраняването на жизнено гражданско общество и спазването на законите на военните конфликти и международното право в областта на човешките права, което обхваща отговорностите на Израел като окупационна сила и включва въпроси, свързани с децата и въоръжените конфликти.

През 2015 г. ЕС изрази загриженост и повдигна въпроси, свързани с икономическите и социалните права на арабските и бедуинските малцинства и с политиките относно лицата, търсещи убежище, включително тяхното преместване в трети страни. Освен това ЕС изрази загрижеността си по повод разрушаването от Израел на хуманитарни и други структури в зона „С“ на Западния бряг.

ЕС следеше отблизо предложеното законодателство относно неправителствените организации, което би поставило нови изисквания към организациите, получаващи повече от половината си финансиране от чужди правителства, и призовава Израел да подкрепя своя активен сектор на неправителствените организации и гражданското общество, които са основополагащ елемент на жизнената демокрация на Израел и на споделените ценности в основата на отношенията между ЕС и Израел.

В заключенията на Съвета по външни работи от юли 2015 г. ЕС подчерта необходимостта от спазване на международното хуманитарно право и международното право в областта на правата на човека от страна на държавите и недържавните участници и изтъкна значението на отчетността като крайъгълен камък на мира и сигурността в региона.

Освен това чрез изявления, както и ангажиране на двустранно и многостранно равнище, ЕС изразяваше нееднократно загрижеността си от зачестилите случаи на насилие през есента на 2015 г. в Израел и на Западния бряг, и по-специално Източен Йерусалим. ЕС подчерта, че страните трябва да положат всички усилия, за да предотвратят други случаи на насилие.

Въпроси на човешките права бяха редовно поставяни пред израелските власти в различни формати. По искане на израелските власти заседанията на неформалните работни групи по правата на човека и международните организации и подкомитета за политически диалог бяха отложени. На заседанието на подкомитета по миграцията, здравеопазването и социалните въпроси (13—14 юли, Брюксел) наред с другото бяха разгледани политиките за предоставяне на убежище, като бе обърнато особено внимание на незаконните мигранти. ЕС поддържаше тесни връзки с организациите на гражданското общество посредством редовни консултации и участие и организиране на брифинги за неправителствени организации. Освен това в рамките на публичната си дипломация делегацията на ЕС редовно се ангажираше с дейности, акцентиращи върху въпросите на човешките права, като наред с другото организира лекции и две дипломатически прояви с информационен характер и участва в други мероприятия.

Освен това през декември 2015 г. в Брюксел беше проведен семинар ЕС—Израел относно борбата срещу расизма, ксенофобията и антисемитизма, на който бяха разгледани политики и инструменти за борба с расизма и ксенофобията с особен акцент върху борбата с антисемитизма.

ЕС допринесе и за постигането на цели в областта на правата на човека чрез безвъзмездни средства, отпуснати за проекти, осъществявани от организации на гражданското общество и др. Подкрепата на ЕС, главно чрез програмата на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ), беше насочена в следните приоритетни области: утвърждаване на благоприятна среда за организациите на гражданското общество и утвърждаване на човешките права; утвърждаване на правата на уязвимите групи или малцинства в Израел; и по-голямо спазване на международното хуманитарно право и човешките права в окупираните палестински територии, включително правата на децата при въоръжени конфликти. През 2015 г. бяха подписани или се изпълняваха двадесет и осем проекта по линия на ЕИДПЧ. През 2015 г. програмата за организации на гражданското общество и местните власти също допринесе за целите на правозащитните организации и правозащитниците чрез оптимизиране на участието на организациите на гражданското общество във вземането на решения на местно равнище и засилване на участието на гражданите посредством пет текущи проекта с малки арабски общини.

Палестина*³

Палестинските бежанци в Западния бряг (около 800 000) и в ивицата Газа (около 1 милион) бяха изправени пред множество предизвикателства през 2015 г. Те продължиха да живеят в трудни икономически и социални условия и при задълбочаване на бедността. Беше отбелязано значително увеличение на насилието, нарастващо чувство на неудовлетвореност, стагнираща икономика и все по-малко възможности за заетост в Западния бряг.

Продоволствена сигурност имаха приблизително 75 % от палестинските бежанци, живеещи в бежански лагери. В ивицата Газа бежанците бяха подложени на още разселвания вследствие на военните действия през юли и август 2014 г. Условията на живот на много бежанци се влошиха още повече поради последиците от затварянето на ивицата Газа през 2015 г.

Агенцията на ООН за подпомагане и строителство за палестинските бежанци в Близкия изток (UNRWA), със значителна финансова подкрепа от ЕС, гарантира предоставянето на основни жизненоважни услуги (като храна и здравни грижи) за бежанците в ивицата Газа.

Присъединяването на Палестина на 31 декември 2014 г. към 18 международни договора в областта на човешките права, хуманитарното право, международното наказателно право, оръжията и дипломатията, които влязоха в сила през 2015 г., повиши осведомеността сред служителите на силите за сигурност и правителството за задълженията на Палестина във връзка с човешките права и те станаха част от публичните изявления. Тази повишена осведоменост обаче все още не е довела до съществени подобрения в практиката.

³ *Това название не може да се тълкува като признаване на държава Палестина и не засяга индивидуалните позиции на държавите членки по този въпрос.

През 2015 г. ЕС предприе различни действия в подкрепа на човешките права в Палестина. Чрез представителя на ЕС Съюзът излезе с изявления на местно равнище, направи посещения на място и присъства на съдебни заседания. През 2015 г. ЕС следеше отблизо събитията и изразяваше загриженост за спазването на човешките права. През 2015 г. не беше проведено заседание на подкомитета ЕС—Палестина относно човешките права, доброто управление и върховенството на закона; то е планирано за началото на 2016 г.

Въпреки че условията на Западния бряг останаха относително положителни по отношение на свободата на изразяване, свободата на събиранията и свободата на медиите, все още има причини за загриженост, като например привикването на журналисти и блогъри за разпит във връзка с постинги в социалните медии и блогове. Що се отнася до свободата на сдружаване, въпреки че организациите на гражданското общество могат като цяло да работят свободно в Западния бряг, продължи безпокойството във връзка с ролята на създадения през 2012 г. комитет по въпросите на неправителствените организации и приетата през 2015 г. нова уредба относно дружествата с нестопанска цел, според която те трябва да имат предварително съгласие от министерския съвет, за да могат да получават безвъзмездни средства, дарения, помощ и финансиране, както и да посочат целта на това финансиране. Всички платформи на гражданското общество считат, че тази нова уредба нарушава сериозно свободата на сдружаване и погазва Основния закон на Палестина.

В Газа продължи сериозният натиск върху правото на свободно изразяване на мнение — журналисти са били нападани от силите за сигурност на фактическата власт. Ограничения бяха наложени и върху движението на журналисти. Независимо от споразумението от Бийч Кемп за помирение между „Хамас“ и ООП работата на организациите на гражданското общество в Газа продължава да се възпрепятства от служители на фактическата власт. ЕС и неговите държави членки продължиха да подкрепят работата на организациите на гражданското общество за утвърждаване на човешките права в Газа. 40 000 държавни служители в ивицата Газа не получават възнаграждение, което доведе до по-високи нива на корупция, както и до нарушения на човешките права, като например изтезания от полицията.

Други основни въпроси, предизвикващи загриженост, остават смъртното наказание, въпреки че през 2015 г. екзекуции не бяха изпълнени, и редовните жалби за изтезания и малтретиране в центровете за задържане както в ивицата Газа, така и на Западния бряг. ЕС продължава да подкрепя местните организации на гражданското общество в усилията им за предотвратяване и борба с изтезанията. Заслужава да се отбележи и работата на EUPOL COPPS⁴ по обучението на палестинската полиция в областта на човешките права. В независимата комисия по правата на човека редовно постъпваха жалби за произволно задържане, включително жалби за нарушаване на правото на справедлив съдебен процес, задържане, без да се предоставят гаранции за справедлив съдебен процес, и задържане по заповед на губернатора.

Що се отнася до свободата на вероизповеданието и убежденията и правата на хората, принадлежащи към малцинство, християните бяха добре представени на политическо равнище. Същевременно много християни, както и светски настроени мюсюлмани се оплакваша от все по-голям натиск в палестинското общество, най-вече в Газа, за възприемане на консервативни ислямски ценности.

Насилието срещу жените и цялостната им социално-икономическа уязвимост остават предизвикателство за палестинското общество. Съществена положителна стъпка е издаденият през 2014 г. указ на президента Абас за изменение на наказателния кодекс с цел премахване на правомощията на съдебната власт да взема под внимание някои „смекчаващи обстоятелства“ при отсъждането в случаи на „убийства на честта“. В сила обаче остава друга разпоредба, даваща на всеки член на семейството на жертвата възможност да се откаже от правата си, след което делото често се преустановява.

Загриженост продължава да буди детският труд — 3,5 % от всички деца на възраст между 10 и 17 години в Палестина работят.

Хората с увреждания, особено лицата с умствени увреждания, продължават да страдат от социално изключване и липса на достъп до подходящи грижи. Партньорството на ЕС с местните органи, министерствата и гражданското общество за решаването на този проблем започна да дава резултати — така например програма на ЕС в Източен Йерусалим способства за оказването на подкрепа на деца със специални нужди в образователния сектор.

Човешките права присъстват във всички аспекти на сътрудничеството за развитие на Европейския съюз, който е най-големият многостранен донор на финансова помощ. Целта на сътрудничеството на ЕС е изграждането на институциите на една бъдеща демократична, независима и жизнеспособна палестинска държава, която се основава на споделени ценности в области като зачитането на човешките права, демократизацията и върховенството на закона.

⁴ Полицейска мисия на Европейския съюз за палестинските територии

Йордания

Като цяло, развоят на събитията в Йордания беше белязан в значителна степен от по-нататъшна ескалация на напрежението и нестабилността в региона, което оказва въздействие върху страната, най-вече чрез продължаващата в Сирия бежанска криза, и отвори още повече уязвимостта ѝ в политическо и социално-икономическо отношение, както и от гледна точка на сигурността.

След убийството от Даиш на взетия за заложник пилот от йорданските въздушни сили ръководството на страната засили вниманието си в международен и вътрешен план към мерките за борба с тероризма/екстремизма. На национално равнище имаше усещане за допълнително „наблягане на сигурността“, успоредно със стесняване на пространството за свободата на изразяване и за гражданското общество като цяло (например указа относно чуждестранното финансиране на организации на гражданското общество).

Все по-често при задържането и наказателното преследване на активисти и журналисти за нарушения, свързани със словото (включително в социалните медии), бяха прилагани разпоредбите за борба с тероризма, до голяма степен въз основа на измененията на Закона за борба с тероризма, новото тълкуване на разпоредби от закона за електронните трансакции и използването на Съда за държавна сигурност. През февруари Съдът за държавна сигурност осъди Заки Бани Рушейд, високопоставен член на „Мюсюлмански братя“, на 18 месеца лишаване от свобода за „нанасяне на вреди на отношенията с чужда държава“ (ОАЕ).

ЕС и неговите държави членки продължиха да работят с властите и гражданското общество за политически и социални реформи, както и по въпроси на правата на човека, включително чрез работната група по правата на човека. Особено внимание беше отделено на области като свободата на медиите, свободата на изразяване, жените/равенството между половете, ролята на гражданското общество, смъртното наказание и изтезанията, както и последващите действия във връзка с универсалния периодичен преглед от 2013 г.

Във връзка с това правителственият координатор по правата на човека изготви таблица с всички препоръки и бяха възложени конкретни дейности и задачи. Продължиха и усилията за разработване на национален план относно правата на човека.

На 21 декември 2014 г. Йордания наруши прилагания от март 2006 г. фактически мораториум върху смъртното наказание, като екзекутира 11 души. Освен това, в началото на 2015 г. бяха екзекутирани двама души, свързани с Ал-Кайда Ирак, с отдавна издадени смъртни присъди.

Комитет, председателстван от Министерството на правосъдието, предложи изменения на най-малко 180 члена в Наказателния кодекс от 1960 г. Те все още не са разгледани от Парламента. Въпреки че проектът съдържа положителни изменения (предвиждане на алтернативи на лишаването от свобода, като например общественополезен труд), значителните промени в някои чувствителни и проблематични членове (упоменаване на престъпления на честта, изтезания и изнасилване) може да се окажат доста трудни.

През ноември се състоя третият преглед на прилагането от Йордания на Конвенцията против изтезанията. При прегледа бяха открити редица оставащи предизвикателства, сред които определението за изтезание, несъразмерните санкции, пренаселеността в центровете за задържане, предоставянето на правна помощ, независимостта и прозрачността при полицейски разследвания и използването на специални съдилища (извършителите — повечето от които от полицейските сили — биват препращани към полицейския, а не към граждански съд).

Що се отнася до положението на жените, не беше постигнат значителен напредък. През 2015 г. властите започнаха да предоставят специални „привилегии“ за децата на омъжени за чужденци йорданки (децата нямат йорданско гражданство), включително специални лични карти. С този подход правителството отстъпи от направеното през 2014 г. обещание да им даде „граждански права“. Правителството поддържа резервите си по Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (член 9 относно националността и член 16 относно брака, развода и семейните взаимоотношения). През 2015 г. Йордания отстъпи още по-назад в Глобалния индекс на неравнопоставеността между половете и сега е 140-а от 145 държави.

Йордания продължи да работи по редица важни законопроекти за политически реформи в областта на изборите и независимата избирателна комисия, политическите партии, децентрализацията и общините, с оглед по-специално на подготовката за парламентарните, местните, общинските и губернаторските избори, които ще се проведат през следващите години. Чрез тези законопроекти Йордания ще разреши редица въпроси, свързани с политическото участие. Приет беше и нов закон относно правораздаването при непълнолетни.

Влошената обстановка по отношение на сигурността и засилващата се радикализация в региона подтикнаха Йордания да отправи по-настойчив призив за „религиозна умереност“ и диалог между вероизповеданията.

Чрез бюджетния ред за ЕИС и ЕИДПЧ ЕС предостави подкрепа за различни инициативи в тези и други области, включително изграждането на капацитет на гражданското общество, участието на жените и гражданското общество в политическия живот, обучението на журналисти, техническата помощ за медиите, реформата в сектора на правосъдието, върховенството на закона, правата на жените и насилието, основано на пола. Чрез Европейския фонд за демокрация също беше оказана подкрепа за редица заинтересовани страни в Йордания.

Делегацията на ЕС и генерална дирекция „Хуманитарна помощ и гражданска защита“ (ЕЧНО) следяха отблизо хуманитарната ситуация и положението с човешките права на бежанците, включително на хората, блокирани на браздата („ничията земя“ на североизточната граница на Йордания със Сирия, където има струпване на 12 500 сирийски бежанци). Въпросът беше обсъден с държавите членки и поставен пред властите от ръководителя на делегацията на ЕС.

ЕС направи редица демарши по международни въпроси, свързани с правата на човека, включително обсъдените на заседанието на Третия комитет на Общото събрание на ООН и Съвета по правата на човека. Йорданските власти отговориха с конструктивна подкрепа по всички тези въпроси.

Ливан

Задълбочаването на политическата, социалната и икономическата криза и кризата със сигурността в Ливан през 2015 г. повлия върху цялостното положение с правата на човека. С прекъсването на заседанията на министерския съвет през юни съществуващата институционална и политическа криза се изостри още повече. Това от своя страна засегна сериозно достъпа на гражданите до обществени услуги и в периода август—октомври доведе до улични протести срещу липсата на отчетност на правителството. Предвид институционалната безизходица, по много от належащите реформи в областта на правата на човека, като инкриминирането на изтезанията и парламентарното одобряване на националния план за действие относно правата на човека, не бе постигнат напредък.

Като резултат, основните предизвикателства в областта на човешките права в Ливан продължават да бъдат предотвратяването на случаите на изтезания и произволно задържане, привеждането на условията в затворите в съответствие с международните стандарти, премахването на смъртното наказание, насърчаването на пълното равенство между жените и мъжете, подобряването на условията на живот на бежанците, защитата на мигрантите и други уязвими групи и борбата с дискриминацията. Функционирането и ефикасността на основните демократични институции като парламента и съдебната система, както и свободата на изразяване на мнение онлайн и офлайн, които са предпоставки за пълното прилагане на човешките права, също се нуждаят от по-нататъшно подобряване.

Последиците от кризата в Сирия са все по-осезаеми. Нарастващият брой бежанци, повишеното политическо напрежение и нестабилното положение по отношение на сигурността, белаяно от редица инциденти в основните градове и пограничните райони, изправиха вътрешната стабилност и икономическото и социалното положение на Ливан пред значителни предизвикателства. Те доведоха и до допълнителни предизвикателства в областта на човешките права, например по отношение на правото на образование, въпросите, свързани със забраната за връщане и т.н. Въпреки все по-голямото осъзнаване от агенциите за сигурност на тези предизвикателства и начините за тяхното преодоляване (отчасти благодарение на подкрепата от ЕС, държавите — членки на ЕС, и други международни донори), продължават да съществуват значителни проблеми при прилагането както по отношение на ливански граждани, така и на сирийски и палестински бежанци.

Европейският съюз продължи да работи в тези приоритетни области чрез двустранните политически диалози и чрез различни програми, например проекти, осъществявани по линия на ЕИДПЧ и на двустранния ЕИС на обща стойност 5,02 милиона евро (до края на 2015 г. трябваше да се сключи договор за 1,2 милиона евро чрез средства от ЕИДПЧ) и чрез подкрепа за сектора на правосъдието, възлизаща на общо 21 милиона евро, както и допълнителни програми за подобряване на ефективността на демократичните институции.

Сирия

За пет години гражданска война Сирия се превърна в най-голямото хуманитарно бедствие в света. В заключенията си от 12 октомври 2015 г. Съветът по външни работи отбеляза „огромната трагедия, която причини смъртта на 250 000 мъже, жени и деца, доведе до разселването на 7,6 милиона души в рамките на страната и принуди над 4 милиона да избягат в съседни и други държави“. В заключенията бяха изтъкнати още целите на ЕС по отношение на човешките права и демокрацията и бе отправен призив за намиране на политическо решение на кризата въз основа на Женевското комюнике от 2012 г. и на приложимите резолюции на Съвета за сигурност на ООН, така че да се постигне стабилност, мир и помирение и да се сложи край на безразборните нападения срещу цивилното население от всички страни в конфликта, което беше обобщено впоследствие в Резолюция 2254 на Съвета за сигурност на ООН, приета през декември 2015 г.⁵

⁵ „Целта на ЕС е да се сложи край на конфликта и да се даде възможност на сирийския народ да живее в мир в собствената си страна. Международната общност трябва да се обедини около две взаимно допълващи се и взаимосвързани направления: политическо, което да сложи край на гражданската война чрез преодоляване на първопричините за конфликта и да установи приобщаващ политически процес на преход, който да възстанови мира в страната, и свързано със сигурността направление, в чийто център да бъде борбата срещу регионалната и глобалната заплаха от Даиш.“

ЕС осъди прекомерните и безразборни нападения на сирийския режим над цивилното население, постоянните масови убийства, използването на варелни бомби и на химически вещества, както и използването на заплахата от гладна смърт като оръжие срещу цивилното население, блокирано в обсадените райони. ЕС изрази загриженост във връзка с преследването от сирийския режим и лишаването от свобода на активисти на гражданското общество, както и широкото използване на изтезания срещу политически опоненти и правозащитници, както е описано в доклада „Цезар“. Особеното във войната в Сирия е продължителният период, през който всички страни в конфликта, включително опозиционните въоръжени групировки, са извършвали нарушения на човешките права. Терористични групировки като Даиш също са отговорни за нападенията срещу цивилни лица, за публичните екзекуции, преследването и масовите екзекуции на религиозните и етническите малцинства, свързаните с конфликта сексуална експлоатация и малтретиране на жени и деца, използването на деца войници, масовия тормоз на цивилното население в окупираните от Даиш територии и умишленото унищожаване на културно наследство. ЕС потвърди многократно своята подкрепа за наказателното преследване на всички извършители на военни престъпления и нарушения на човешките права.

ЕС се ангажира да подкрепи всички усилия за отнасяне на въпроса за положението в Сирия до Международния наказателен съд и за по-широко изпълнение на резолюции 2139, 2165, 2191 и 2258 с цел да се осигури трансгранична помощ и помощ отвъд линията на сраженията на нуждаещото се сирийско население. Освен това ЕС подкрепя усилията на Световната коалиция за борба с Даиш в Сирия и Ирак.

ЕС продължи да води диалог с организациите на гражданското общество и активистите правозащитници в подкрепа на усилията им за оказване на помощ на сирийското население и за търсене на отговорност за престъпленията, извършени от държавни и недържавни участници вътре в страната. Чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека се финансират няколко организации на гражданското общество, които работят за утвърждаването на човешките права и укрепването на ролята на правозащитниците.

През 2015 г. Европейският парламент прие няколко резолюции, в които привлече вниманието към извършените от сирийския режим произволни арести на независими журналисти и правозащитници и безследното им изчезване, към нападенията на Даиш срещу малцинствата в Сирия, разрушаването на културното наследство в Палмира и нуждата от хуманитарна помощ в палестинския бежански лагер „Ярмук“, превзет от Даиш.

ЕС подкрепи приемането през ноември 2015 г. на резолюция от Третия комитет на Общото събрание на ООН относно положението в Сирия, в която бе осъдена ескалацията на насилието в страната, използването на варелни бомби от сирийските власти и нарушенията на човешките права от въоръжените екстремистки групировки и бе отправен призив към страните да спазват задълженията си по международното хуманитарно право и да осигурят безпрепятствен достъп на хуманитарните организации в Сирия.

ЕС продължи да налага ограничителни мерки (забрана за търговия с петрол и петролни продукти, забрана за финансови трансакции и др.) по отношение на Сирия и редовно въвеждаше нови санкции срещу лица и образувания, включително военни служители и служители по сигурността, отговорни за насилието и репресиите в Сирия. През последните четири години в списъка на санкциите бяха добавени над 200 души и повече от 60 образувания. Освен това ЕС прилага режима на санкции на ООН срещу Ал-Кайда и Даиш, в съответствие с Резолюция 2253 на ООН.

ЕС и неговите държави членки вече са предоставили 4,7 милиарда евро за оказване на помощ и възстановяване на засегнатите от конфликта в Сирия, бежанците и приемните общности в съседни държави. ЕС и неговите държави членки ще продължат да предоставят хуманитарна помощ чрез ООН, Международния комитет на Червения кръст и международни неправителствени организации. Същевременно ЕС ще увеличи помощта за дългосрочно развитие и стабилизация за тези и други партньори, включително чрез регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия (фонда „Мадад“). ЕС е решен да засили хуманитарната дипломация и да търси начини за подобряване на достъпа до нуждаещите се в Сирия, включително чрез подкрепа за прекратяване на огъня по места и намаляване на насилието между страните в конфликта.

Алжир

През 2015 г. Алжир се сблъска с предизвикателства пред сигурността в региона, свързани със ситуацията в Либия и Сахел. Постоянният спад в цените на петрола оказва сериозно отражение върху финансовите ресурси на Алжир и принуди властите да приемат някои крути мерки за икономии. Вътрешната политика беше доминирана от съобщението за предстояща конституционна реформа.

През 2015 г. ЕС и Алжир продължиха да разглеждат въпроси на човешките права при двустранните си срещи и консултации, по-специално на заседанията съответно през февруари на подкомитета по политически диалог, сигурност и права на човека, през април на Комитета за асоцииране, през юни на Съвета за асоцииране в Брюксел и през октомври на подкомитета по правосъдие и вътрешни работи. Освен това няколко алжирски представители на сдружения, неправителствени организации и синдикати посетиха Брюксел и имаха срещи с институциите на ЕС.

През 2015 г. ЕС направи в Алжир няколко демарша във връзка с човешките права. От януари до ноември 2015 г. ЕС получи информация за 41 нови случая на нарушения на човешките права в Алжир във връзка със 190 души. Тези нарушения касаеха блогър, журналисти и един карикатурист, както и активисти и студенти. В повечето случаи жалбите се отнасяха до свободата на събиране и сдружаване. Особена загриженост предизвика задържането в Лагуат на група активисти, застъпващи се за правата на безработните. Арестът беше осъден от международни неправителствени организации и подтикна Европейския парламент да приеме по спешност резолюция (30 март 2015 г.). Въпреки че в повечето случаи задържаните лица бяха освободени, правозащитниците изтъкват възпиращия ефект, който оказват тези арести върху други потенциални демонстранти.

Организациите на гражданското общество продължиха да осъждат Закона за сдруженията от 2012 г. като разпилян и контрапродуктивен. Финансиран от ЕС доклад установи, че към октомври 2015 г. най-малко две трети от 93 000-те сдружения, законно регистрирани в Алжир преди приемането на закона от 2012 г., са изчезнали или не са могли да подновят регистрацията си. Няколко неправителствени организации обвиниха алжирските власти в произволно прилагане на закона с отрицателни последици по-конкретно за сдружения, занимаващи се с чувствителни от политическа гледна точка въпроси. Международни неправителствени организации (както европейски, така и регионални) съобщиха, че молбите им за издаване на виза систематично биват отхвърляни от Министерството на външните работи. Блокирани са и паричните преводи към Алжир, включително към неправителствени организации, които са законно регистрирани и работят в партньорство с ЕС. Нито една от съществуващите пет лиги за правата на човека не е получила официално разрешение да извършва дейност. Някои от членовете им бяха арестувани (като Али Атар, който обяви гладна стачка, и Хасан Бурас) и са в очакване на съдебен процес. Мрежата на адвокатите за права на човека също не притежава правен статут. Независимите профсъюзи биват толерирани, но се оплакват от тормоз. Те твърдят, че Алжир все още не е изпълнил препоръките на Международната организация на труда (МОТ във връзка с Конвенция 87 относно правото на организиране, и изтъкват, че през 2015 г. условията на труд са се влошили.

Въпреки че през 2015 г. Алжир бе класиран от неправителствената организация „Репортери без граници“ на по-предно място от своите съседи по отношение на свободата на печата, независими журналисти продължават да сигнализируют за натиск от страна на властите. През октомври беше затворен частният телевизионен канал „Ал Ватан“. Властите заявиха, че телевизионната верига не разполага с официално разрешително за работа и не отговаря на нормативната уредба. Закриването беше разкритикувано от международното гражданско общество, което отбеляза, че повечето от останалите частни телевизионни станции в страната също не са официално признати.

Алжир е подписал, но все още не е ратифицирал Конвенцията на ООН за защита на всички лица от насилствено изчезване. Въпреки че страната е ратифицирала Конвенцията на ООН против изтезанията, Комитетът на ООН срещу изтезанията установи, че Алжир нарушава задълженията си по Конвенцията (август 2015 г.), защото не е сътрудничил и не е започнал разследване по случая с Хашеми Букхалфа, за когото се твърди, че през 2011 г. е бил изтезаван от алжирската DRS⁶.

През декември Народното събрание прие закон за изменение на Наказателния кодекс, с който за първи се предвижда наказание за домашното насилие спрямо жени. Новият закон включва широко определение за насилие, било то физическо или психологическо, социално или икономическо, и постановява, че извършителите може да получат сурови присъди за лишаване от свобода. Приемането на текста е решаващ етап за постигането на равенство между половете след месеци на разгорещени разисквания в парламента.

Заедно с ЕС Алжир беше инициатор на резолюцията на ООН от 2007 г. за мораториум върху смъртното наказание и оттогава насам поддържа своя мораториум.

⁶ Département du Renseignement et de la Sécurité — Агенция за сигурност и разузнаване

Мароко

През 2015 г. ЕС продължи да работи с Мароко за утвърждаването на човешките права и демокрацията, в съответствие с принципите, залегнали в държавната конституция от 2011 г. и международните ангажименти на мароканските власти по отношение на човешките права. Отношенията между ЕС и Мароко в тази област се развиваха чрез двустранни политически диалози, посещения на високо равнище (на специалния пратеник на ЕС за правата на човека Ламбринидис през януари 2015 г. на ВП/ЗП Могерини през юли 2015 г. и заседанието на Съвета за асоцииране ЕС—Мароко на 14 декември 2015 г.) и тематичен диалог по правата на човека — по-конкретно в рамките на подкомитета по правата на човека, демокрацията и управлението (октомври 2015 г.) — както и чрез редовен обмен с гражданското общество. Посещението на СПЕС подчерта ангажираността и трайната подкрепа на ЕС за пълното прилагане от Мароко на разпоредбите на новата конституция, свързани с човешките права. Предвид ключовата роля на Мароко в региона, СПЕС насърчи и по-тесното сътрудничество между ЕС и Мароко в региона и в рамките на многостранни форуми.

Сред обсъдените въпроси бяха реформата на правосъдието, правата на жените и момичетата, неотдавнашното ратифициране от Мароко на Факултативния протокол към Конвенцията против изтезанията, свободата на изразяване и на медиите, свободата на сдружаване и на събирания, смъртното наказание, миграцията и Западна Сахара (особено в контекста на проектозаконите, които се обсъждат от правителството или парламента). Други области на особено внимание по време на визитата бяха подкрепата за гражданското общество и борбата с религиозната нетърпимост.

През 2015 г. по искане на мароканските власти ЕС организира експертна мисия за наблюдение на избори, която да проследи изборния процес на местно и регионално равнище. Беше предоставена значителна финансова помощ в подкрепа на човешките права и демокрацията.

ЕС и Мароко продължиха да си сътрудничат в многостранни форуми, по-специално в Съвета на ООН по правата на човека, в който Мароко членува (2014—2016 г.). В Съвета на ООН по правата на човека Мароко продължава да играе активна роля в няколко тематични инициативи в областта на икономическите, социалните и културните права.

Четири години след приемането на Конституцията от 2011 г. мароканският парламент е приел 10 от общо 19 основни закона. Основните закони, свързани с по-нататъшната регионализация, бяха приети през юли, точно преди местните и регионалните избори през септември.

През 2015 г. започнаха важни законодателни процеси и обществени дебати, сред които реформата на сектора на правосъдието и на местната демокрация, както и разисквания по въпроса за смъртното наказание и равенството между половете. В края на 2015 г. няколко важни проектозакона бяха все още в процес на обсъждане, а именно отнасящите се до Висшия съдебен съвет и статута на съдиите, правото на достъп до информация, правото на представяне на законодателни предложения и започване на петиция, половете (насилието срещу жени), създаването на орган за равенство и борба с всички форми на дискриминация, защитата на правата на хората с увреждания, трафика на хора, свободата на изразяване, свободата на медиите и реформата на Наказателния кодекс. Гражданското общество е критично настроено към някои проектозаконали, които отговарят само отчасти на амбициите на новата конституция. Особени критики бяха отправени по отношение на преработения проект за наказателен кодекс.

През цялата 2015 г. ЕС продължи да насърчава Мароко да ускори процесите на реформи, за да спази първоначалния график за тяхното приемане (което беше краят на настоящия законодателен мандат) и ангажиментите, поети в Конституцията от 2011 г.

ЕС приветства приемането от парламента на Мароко на незадължителния протокол към Международния пакт за граждански и политически права и на незадължителния протокол към Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените.

Годината 2015 беше белязана и от слабости по отношение на зачитането и прилагането на свободата на изразяване и свободата на сдружаване. Гражданското общество и правозащитници съобщиха за няколко случая, в които действията на гражданското общество и журналистите са били ограничени. ЕС продължи да насърчава мароканските власти да засилят сътрудничеството си с гражданското общество и да започнат приобщаващ процес на реформи. Смъртното наказание е все още в сила, но от 1993 г. не са изпълнявани смъртни присъди. Въпреки факта, че проектът за наказателен кодекс значително намалява броя на престъпленията, наказуеми със смърт, той все пак запазва смъртното наказание. През 2015 г. Мароко продължи да разработва цялостна национална политика за миграцията, която представлява добър пример в региона. По отношение на положението на мигрантите обаче остава известна загриженост. Основните закони в областта на миграцията (за трафика на хора, убежището и миграцията като цяло) все още не са приети, а достъпът на мигрантите до основни социални услуги продължава да бъде предизвикателство.

По отношение на финансовото подпомагане, през октомври ЕС прие редица програми за сътрудничество на обща стойност 195 милиона евро по линия на бюджета за ЕИС за 2015, които ще окажат подкрепа за редица важни реформи, включително реформата на пенитенциарната система. През декември 2015 г. беше подписана значителна програма в размер на 75,5 милиона евро за подкрепа на независимостта, ефикасността и ефективността на съдебната система (финансирана по бюджета за 2014 г.).

Финансовата помощ от ЕС беше предназначена и за оказване на подкрепа на националните институции за правата на човека (Националния съвет за правата на човека и Междуведомствената делегация за правата на човека) и на ролята на гражданското общество за утвърждаване, наблюдение и последващи действия във връзка с положението с човешките права (чрез съществуващите по линия на ЕИДПЧ и Механизма за гражданското общество проекти в областта на доброто управление, здравеопазването, правата на хората с увреждания и борбата срещу смъртното наказание).

Тунис

През 2015 г. преходът в Тунис продължи, като от 2011 г. насам беше постигнат значителен напредък по отношение на управлението, зачитането на човешките права и основните свободи. Присъждането на Нобеловата награда за мир за 2015 г. на Тунизийския квартет за национален диалог подчерта изключителния характер на този мирен преход и необходимостта от консолидиране на постигнатото.

Нобеловата награда беше признание за жизнеността на гражданското общество в Тунис, в това число основния профсъюз и организацията на работодателите, което играе решаваща роля в продължаващия преход и което ЕС се стреми да укрепи чрез различни средства: пряко финансиране за неправителствени организации, амбициозна програма в подкрепа на гражданското общество с цел повишаване капацитета на организациите на гражданското общество, регионален проект за насърчаване на регионалния диалог, участие на НПО в управлението на програмите за сътрудничество ЕС—Тунис, редовни тристранни консултации (ЕС, тунизийските власти, организации на гражданското общество) преди всяка официална среща на привилегированото партньорство ЕС—Тунис.

След приключването на изборния процес през 2014 г., през 2015 г. демократичният преход в Тунис се озова пред сериозни взаимосвързани предизвикателства: необходимостта от консолидиране на демократичните реформи на фона на сериозни заплахи за сигурността и трудно социално-икономическо положение. С цел прилагане на новата конституция правителството предприе първи стъпки за създаване на предвидените в нея независими органи и за осъществяване на така необходимата реформа на съдебната система и сектора на сигурността, която се подкрепя чрез програми на ЕС за подпомагане (нови програми, стартирали съответно през април и септември 2015 г.).

Основното предизвикателство е свързано с новите права и свободи, гарантирани от една модерна, приобщаваща и демократична конституция, включително по отношение на свободата на словото и на събиранията, равенството между половете и борбата с дискриминацията, домашното насилие и борбата срещу изтезанията и корупцията, които трябва да бъдат включени в законодателството, наследено от предишния режим (особено Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс и Кодекса относно „личния статут“), както и в административните практики. В тези области помощта на ЕС за тунизийските власти и за организациите на гражданското общество цели да предостави експертен опит и да изгради капацитета, необходим за подготвянето и прилагането на реформи.

Независимо от забавянето при спазването на определените от конституцията срокове, през ноември 2015 г. парламентът предприе важни стъпки за подобряване на независимостта на съдебната система, като прие основни закони относно Висшия съдебен съвет и Конституционния съд. Други органи, предназначени да наблюдават спазването на човешките права, борбата с корупцията и предотвратяването на изтезания, все още не са започнали работа. Преходното правосъдие, осъществено чрез създадената в края на 2014 г. *Instance Vérité et Dignité* (Комисия за истина и достойнство), се сблъсква с редица препятствия, което подчертава съпротивата на някои политически и икономически групи срещу успешното му приключване.

През 2015 г. бяха извършени три големи терористични нападения — срещу туристи в музея „Бардо“ през март, в хотел в Сус през юни, а след това и срещу президентската гвардия в централен Тунис през ноември, — както и непрекъснати, по-малки по мащаб нападения срещу силите за сигурност в планинския регион на запад, и убийства на цивилни лица, обвинени в шпионаж в полза на властите. Властите показват все по-голяма готовност да обсъждат с международните партньори въпроси на сигурността и през септември 2015 г. беше проведен политически диалог ЕС—Тунис по въпросите на борбата с тероризма.

Правозащитници считат, че новият закон за борба с тероризма, приет през юли 2015 г., не защитава достатъчно конституционните права и свободи, и обръщат внимание по-специално на широкото определение за тероризъм, което може да повлияе отрицателно на свободата на изразяване, и на продължителността на задържане (до 15 дни без адвокат). Нараства загрижеността на гражданското общество от растящия брой съобщения за случаи на изтезаване и малтретиране в местата за задържане — с три будещи съмнения смъртни случая през 2015 г. — и от продължаващата безнаказаност на силите за сигурност.

Като цяло тунизийците се ползват от личните свободи, гарантирани от новата конституция. Въпреки това през 2015 г. потискането на хомосексуалността бе онагледено от няколко тревожни случая, и по-конкретно от осъждането през септември 2015 г. на студент след принудителен „медицински“ преглед. Този случай повдигна въпроси, свързани със съответствието на закона за потискане на хомосексуалността (член 230 от Наказателния кодекс) с новата конституция, която гарантира недискриминация и зачитане на личния живот. Той предизвика и сериозна загриженост за зачитането на физическата неприкосновеност на лицата по време на съдебен процес. Осъждането на шестима студенти на три години затвор през 2015 г. и пропъждането им за пет години от град Кайруан заради хомосексуалност беше потвърждение за модел, който извежда на преден план необходимостта от реформиране на законодателството в съответствие с новата конституция.

Бяха предприети съществени стъпки за разрешаване на проблема с изтезанията, в това число значителни действия за създаване на национален превантивен механизъм, в съответствие със задълженията на Тунис по силата на Факултативния протокол към Конвенцията против изтезанията. Националният превантивен механизъм ще извършва внезапни проверки в местата за задържане и ще разследва твърденията за изтезания. На административно ниво продължават да съществуват някои практики на стария режим и продължават да се появяват твърдения за малтретиране, особено в затворите и центровете за задържане.

Конституцията на Тунис предвижда равенство между жените и мъжете, недискриминацията и равни възможности за половете, а благодарение на въвеждането на вертикално равенство в изборителния закон в представителството на жените в политическия живот се наблюдават значителни подобрения след изборите през 2014 г. (жените представляват 31 % от членовете на парламента). Същевременно, жените в Тунис продължават да се сблъскват с дискриминация по отношение на достъпа до трудовия пазар и слабо участие в политическия живот и на обществени длъжности. Насилието спрямо жени (включително домашното насилие) продължава да предизвиква сериозно безпокойство; проектозаконът на правителството по този въпрос понастоящем се финализира с подкрепата на финансиран от ЕС проект.

По линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека през април 2015 г. беше отправена нова покана за предложения, като бяха отпуснати 2,4 милиона евро в подкрепа на неправителствени организации в области като укрепването на демокрацията, борбата с изтезанията и правата на мигрантите.

Западна Сахара

ООН счита територията на Западна Сахара за територия, която не се самоуправлява.

Продължава ръководеният от ООН процес за оказване на подкрепа на страните да постигнат справедливо, трайно и взаимноприемливо политическо решение, което ще осигури възможност за самоопределение на народа на Западна Сахара в контекста на договорености, съвместими с принципите и целите на Хартата на ООН. В последните години ЕС оказва подкрепа за този процес.

С Резолюция 2218 (2015) на Съвета за сигурност на ООН мандатът на MINURSO (мироопазваща мисия на ООН) в Западна Сахара беше удължен до 30 април 2016 г. Както през предишни години, през 2015 г. ЕС многократно изразяваше безпокойство от проточилия се конфликт и произтичащите от него последици за сигурността, човешките права и сътрудничеството в региона. Освен това с Резолюция 2218(2015) на Съвета за сигурност на ООН беше взето решение Съветът за сигурност на ООН да продължи да разглежда този въпрос. Ето защо ЕС няма да предприеме никакви инициативи, които биха могли да подкопаят ръководения от ООН процес.

През 2015 г. ЕС подчертаваше колко е важно да се подобри положението с правата на човека в Западна Сахара и лагерите „Тиндуф“ и приветства мерките за укрепване на регионалните комисии на Националния съвет по правата на човека, които работят в Дахла и Лааюн. ЕС насърчи страните да работят възможно най-тесно с върховния комисар на ООН за бежанците за преразглеждане и укрепване на мерките за изграждане на доверие.

ЕС следи отблизо положението с човешките права в Мароко и Западна Сахара. Въпросите на човешките права са предмет на редовни дискусии с мароканските власти в контекста на политическия диалог, включително в рамките на подкомитета по правата на човека, демокрацията и управлението. Делегацията на ЕС в Рабат поддържа връзка с няколко правозащитници и организации на гражданското общество. Делегацията на ЕС предприема последващи действия по случаи на предполагаеми нарушения на човешките права и поддържа редовни контакти с Националния съвет по правата на човека и регионалните му служби, включително в Западна Сахара.

Либия

Либия продължава да бъде изправена пред труден политически преход. През цялата 2015 г. политическият диалог в страната продължи с посредничеството на ООН. На 17 декември 2015 г. в Схират (Мароко) беше подписано Либийското политическо споразумение и беше назначен президентски съвет. В рамките на предложените в споразумението срокове следва да бъде съставено правителство на националното съгласие.

Въпреки известен напредък по политическия процес, в много области на страната остава заплахата от съпроводени с насилие сблъсъци и терористични нападения. В резултат на това през 2015 г. положението с човешките права в Либия продължи да се влошава, а цивилното население понася тежестта на продължаващите боеве, несигурността и разпада на реда и законността. През последната година въоръжени групи нападаха цивилно население и цивилна собственост, а някои нарушения на човешките права се равняват на военни престъпления. Бяха установени сериозни нарушения на международното право, включително произволно задържане, изтезания и незаконни убийства, а либийските институции, особено съдебната власт, са в състояние близко до срив.

От началото на 2015 г. продължаващите в Либия боеве са довели до удвояване на броя на разселените лица в страната в сравнение с 2014 г. Според изчисленията в Либия има 430 000 вътрешно разселени лица. Почти 300 000 от тях се намират в западния регион на страната. Над 125 000 вътрешно разселени лица се намират в източната част на страната, като само Бенгази е приютил над 115 000 души. Според изчисленията в Либия има 250 000 бежанци, лица, търсещи убежище, и мигранти в уязвимо положение. Те продължават да бъдат изложени на риск от задържане за неопределен срок при тежки условия, от съпроводени с насилие нападения, изнасилване и експлоатация от страна на въоръжени групировки, престъпни групи и полицията. Хиляди мигранти и бежанци биват държани в 15-те официални центъра за задържане на мигранти. Условията в тези центрове са изключително несигурни, тъй като местата са пренаселени, а задържаните лица имат ограничен достъп до основни стоки и услуги. Някои от центровете се управляват от местните милиции и са до голяма степен недостъпни за хуманитарните организации.

„Хюман райтс уоч“ съобщи, че хиляди души са изложени на дългосрочно произволно задържане, изтезания и други форми на малтретиране. Голям брой лица, задържани в четири центъра, са били лишени от свобода за период до четири години, без да бъдат изправени пред съд, да подлежат на каквато и да е форма на съдебен контрол или да им бъде повдигнато обвинение и без каквото и да е правно основание за задържането им.

Въоръжени групи продължават да отвличат цивилни лица въз основа на тяхната самоличност, семейни връзки или фактически или предполагаеми политически убеждения.

В доклад, публикуван през септември 2015 г., коалицията на либийските организации за правата на човека съобщи за 70 нападения срещу журналисти, девет от които завършили със смърт. На 24 февруари в Триполи бяха намерени убити известната блогърка, активистка за граждански права и основателка на организацията *Tanweer* Интисар ал Хасири и нейна леля. Зачестяват съобщенията за заплахи срещу журналисти.

Правозащитниците са се превърнали в основна мишена на въоръжените групи. На 16 март 2015 г. бяха нападнати офисите в Бенгази на Националния съвет за граждански свободи и човешки права — либийската национална институция за правата на човека. Служител на клона в Бенгази, който заяви, че дейността на институцията в Бенгази е замразена от октомври 2014 г., съобщи, че е оцелял след опит за покушение през януари. От ноември 2014 г. централата на Националния съвет за граждански свободи и човешки права в Триполи е затворена. Самата институция стана жертва на политическата поляризация в страната. Когато мандатът на Съвета изтече в края на 2014 г., Общият национален конгрес със седалище в Триполи определи нов съвет, който обаче не е признат от международната общност.

През февруари 2015 г., като продължение на първата стратегия за правата на човека за Либия (приета през 2014 г.), беше организирана мисия на ЕС за правата на човека. Мисията установи спешна необходимост от предоставяне на подкрепа и закрила на правозащитниците и организациите на гражданското общество, за да могат те да наблюдават и документират извършваните нарушения, да участват в международни дейности по застъпничество и да предоставят пряка помощ на жертвите на нарушения на човешките права. Съответно беше планирано в началото на 2016 г. да стартира програма в подкрепа на правозащитниците (финансирана от ЕИДПЧ). Механизмът за спешна намеса по линия на ЕИДПЧ беше задействан на два пъти през 2015 г. в подкрепа на либийски правозащитници.

Няколко проекта бяха преработени, за да се отговори на най-неотложните потребности на разселените лица и мигрантите — както по отношение на хуманитарната помощ, така и на защитата им. Бежанците, лицата, търсещи убежище, и незаконните мигранти се сблъскват с все повече нарушения на основните си права и все по-трудно оцеляват във враждебна обстановка, в която задържането става все по-произволно, а условията в центровете за задържане се влошават драстично. На мигрантите в центровете за задържане и в общностите се предоставя подкрепа (пряка помощ, защита, достъп до здравни грижи), а на блокирани в Либия мигранти, които желаят да се върнат в страната си, се предлага доброволно репатриране.

В медийния сектор проектът „Медиите в Либия“ предлага на работещите в тази област обучение по журналистическа етика и отразяване на събития във враждебна среда и кризисни зони; освен това по линия на проекта беше оказана подкрепа за създаването на либийската новинарска агенция „Облак“ като средство за укрепване на журналистическата независимост, свободата на медиите и съответно плурализма.

Една от основните цели е да се насърчава доброто управление и върховенството на закона посредством няколко проекта, насочени към процесите на преход. Понастоящем тези проекти са съсредоточени по-специално върху местното управление, подобряването на способността на общинските съвети за управление и предоставяне на адекватни услуги и засилването на участието на организациите на гражданското общество в Либия в политическите процеси и в местните дела.

IV. Русия и Централна Азия

Русия

През 2015 г. ЕС продължи да призовава Русия да се придържа изцяло към международните си задължения в областта на човешките права в рамките на ООН, Съвета на Европа и ОССЕ. Като се има предвид, че от 28 януари 2014 г. не са се състояли срещи на върха между ЕС и Русия и че консултациите по въпросите на човешките права бяха временно прекратени поради отказа на Русия да ги провежда в съдържателен формат, възможностите за поставяне на въпроси за правата на човека пред руските власти бяха ограничени. Въпреки това ЕС изразяваше ясно нарастващата си загриженост при редица срещи на равнище висши служители, в рамките на международни форуми и чрез публични изявления.

Общата оперативна среда за правозащитните организации и организациите на гражданското общество в Русия остана белязана от несигурност, обща тревога, недоверие и постоянен натиск върху организациите на гражданското общество и политическата опозиция. Запазват се основните тенденции за влошаване на защитата на човешките права и ограничения върху основните свободи, които доведоха до 33 % намаляване на броя на регистрираните неправителствени организации в периода от 2012 г. до 2015 г.

През 2015 г. продължи прилагането на съществуващото рестриктивно законодателство, като наред с това бяха въведени нови законодателни инструменти за допълнително ограничаване на основните свободи. Прилагането на закона за „чуждестранните агенти“ продължи с включването на все по-голям брой организации в регистъра на „чуждестранните агенти“ на Министерството на правосъдието. Докато в края на 2014 г. броят на неправителствените организации, обозначени като „чуждестранни агенти“, беше 30, в края на 2015 г. той вече достигаше 111.

През юни 2015 г. в сила влезе новият закон относно „нежеланите чуждестранни и международни организации“. Той позволява на Главната прокуратура да обяви за „нежелана“ всяка чуждестранна или международна организация, която „заплашва основите на конституционния ред на Руската федерация, отбранителната способност на страната или сигурността на държавата“. Тези организации имат забрана да извършват дейност на територията на Русия. Руските образувания и граждани, които сътрудничат на „нежеланата организация“, подлежат на санкции, вариращи от административни санкции до повдигане на обвинения в углавно престъпление. До края на годината четири организации, всички със седалище или силни връзки със САЩ, бяха включени в новия регистър, а някои чуждестранни донори предварително прекратиха дейността си в Русия. На няколко пъти ЕС изрази своето безпокойство от този закон и произтичащото от него вписване на образувания, което представлява допълнително ограничаване на пространството за гражданското общество в Русия и съществено източване на финансовите ресурси от дейностите на организациите на гражданското общество.

През декември Русия прие нов закон, който позволява на руския конституционен съд да подложи на контрол и евентуално да не се съобрази с решенията на международните правозащитни организации или органи, в които Русия членува, и по-специално решенията на Европейския съд по правата на човека, който често е единственият съдебен орган, признаващ нарушаването на човешките права в Русия. ЕС изрази загриженост във връзка с новия закон по време на сесията на Комитета на министрите на Съвета на Европа, проведена на 16 декември.

Законът от 2014 г. за ограничаване на дела на чуждестранните собственици в руски медийни организации до 20 % доведе през 2015 г. до оттеглянето от Русия на повечето чуждестранни медийни дружества. Свободата на медиите беше ограничена и от несъразмерното използване на законодателството относно екстремисткото съдържание на публикациите и от президентски указ, класифициращ като „държавна тайна“ информацията за военни жертви по време на специални операции в мирно време.

В контекста на тези все по-трудни условия бяха засилени контактите с руските организации на гражданското общество в Русия и в Брюксел. Делегацията на ЕС в Русия и държавите членки продължиха практиката си да наблюдават съдебни процеси, свързани с човешките права, и да посещават неправителствени организации за правата на човека в цялата страна. През септември делегацията на ЕС беше домакин на семинар с руски правозащитници. През декември представители на ЕС участваха и в Общото събрание на Форума на гражданското общество ЕС—Русия в Будапеща. ЕС подкрепя Форума на гражданското общество ЕС—Русия с безвъзмездни средства в размер на 1,2 милиона евро. ЕС продължи да оказва финансова подкрепа за гражданското общество в Русия, по-специално чрез две покани за представяне на предложения — едната на стойност 4 милиона евро в рамките на програма за организациите на гражданското общество, а другата на стойност 6 милиона евро по линия на ЕИДПЧ. В резултат на това през 2016 г. ще започне изпълнението на 17 нови проекта.

Увеличи се броят на отделни бъдещи загриженост случаи и на непропорционално суровите присъди за лишаване от свобода на руски правозащитници. ЕС обърна особено внимание на явните нарушения на международното право в случаите с Кохвер, Савченко, Сенцов и Колченко и призова многократно за тяхното освобождаване. На 10 септември Европейският парламент проведе извънреден дебат по тези случаи. Безпокойство предизвика лишаването от свобода на еколога Евгений Витишко (който прекара по-голямата част от годината в наказателна колония, но беше освободен на 22 декември) и произнесената на 7 декември сурова присъда срещу правозащитника Илдар Дадин заради мирните му протестни действия.

ЕС категорично осъди убийството на опозиционния политик Борис Немцов на 27 февруари и призова за задълбочено разследване. На 11 март Европейският парламент проведе извънреден дебат във връзка с убийството на Немцов. С това убийство списъкът с неразкрити убийства на журналисти и политици в Русия се увеличи.

На 13 септември в много руски общини и райони бяха проведени местни и районни избори. Според независимата организация за наблюдение „Глас“ изборите са потвърдили тенденцията за прехвърляне на нередностите от изборния ден на по-ранните етапи на изборите. По-голямата част от изборните резултати бяха предопределени от решенията и действията на органите и избирателните комисии, провеждащи изборите, на етапа на номиниране и регистрация на кандидатите и партиите, както и на етапа на предизборната кампания.

Казахстан

Приоритетите на ЕС в областта на правата на човека в Казахстан обхващат свободата на изразяване, свободата на сдружаване, условията в местата за задържане, правото на справедлив съдебен процес, правата на жените и свободата на религията или убежденията.

Като цяло, през 2015 г. ситуацията по отношение на спазването на човешките права и принципите на правовата държава беше смесена: имаше редица положителни събития, които обаче често бяха съпътствани от действия, предизвикващи значително безпокойство.

Правителството създаде различни платформи за включване на гражданското общество в процеса на вземане на решения относно публичните политики. Ефективността на тези платформи за диалог обаче трябва да бъде потвърдена в практиката. Редица законодателни актове бяха приети или са в процес на законодателно одобряване, по-специално закона за финансирането на неправителствените организации, закона за обществените съвети, закона за благотворителните организации и закона за достъпа до информация, които въпреки наличието на някои положителни елементи и стремежа към укрепване на капацитета на гражданското общество на практика ограничават или може да ограничат редица основни свободи, по-специално свободата на сдружаване, на изразяване и на събирания.

Международната конференция по труда разгледа нарушения на основните трудови стандарти на МОТ по отношение на свободата на сдружаване.

Въпросите за правата на човека бяха поставяни последователно от ЕС на всички равнища на политическия диалог с Казахстан през 2015 г. Състоялият се през ноември в Астана годишен диалог за правата на човека между ЕС и Казахстан даде възможност за конструктивен обмен по широк кръг въпроси, включително свободата на сдружаване, правата на жените, предотвратяването на изтезанията и малтретирането на задържани лица, както и свободата на печата. Като призна значителните усилия на Казахстан за предотвратяване малтретирането на задържани лица, ЕС същевременно изрази загрижеността си във връзка с натиска върху независимите медии и възможните отрицателни последици от новия проектозакон за финансирането на неправителствените организации. ЕС приветства освобождаването на редица лишени от свобода правозащитници и активисти за трудови права и изрази отново загрижеността си във връзка с някои други правозащитници, сред които Владимир Козлов.

През септември членове на Европейския парламент, участващи в 13-ия комитет за парламентарно сътрудничество, се срещнаха с представители на организациите на гражданското общество и повдигнаха въпросите за проектозакона за финансирането на неправителствените организации и за националния механизъм за предотвратяване на изтезанията.

Делегацията на ЕС управлява редица проекти в областта на правата на човека по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) и Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСР) на обща стойност 2 608 203 евро. Проектите по ЕИДПЧ обхващат области като изграждането на капацитета на гражданското общество със специален акцент върху неправителствените организации, базирани в селските райони; закрилата на правозащитниците; и свободата на медиите. Проектите по ИСР включват подкрепа за гражданското общество в селските райони; засилване на участието в процесите на вземане на решения, най-вече по отношение на екологичните въпроси; овластяване на гражданското общество с цел подобряване на химическата безопасност; и предотвратяване на изтезанията и насилието над деца.

Киргизка република

В рамките на отношенията с Киргизката република целите на ЕС в областта на човешките права включват подкрепа за изграждането на независима и безпристрастна съдебна система; премахване на изтезанията и други форми на жестоко, нехуманно и унизително отношение или наказание; подобряване на свързаната с човешките права правна и политическа рамка по отношение на хората, принадлежащи към национални малцинства; както и реалното прилагане на политика на нулева толерантност към корупцията.

През 2015 г. ЕС продължи да обсъжда въпросите на човешките права с Киргизката република в различни формати, включително диалога за правата на човека, проведен през май 2015 г. в Брюксел. Конструктивните дискусии обхванаха широк кръг въпроси, включително условията в местата за задържане, изборите, правата на жените, правата на хората от малцинствата и свободата на сдружаване. ЕС приветства някои от предприетите от правителството важни стъпки, и по-специално приемането на плана за действие за борба срещу изтезанията и други форми на жестоко, нехуманно или унизително отношение или наказание. ЕС подчерта ангажимента си да способства за укрепването на върховенството на закона в Киргизката република и насърчи страната да изпълни подробните препоръки относно предотвратяването на изтезанията, приети по време на състоялия се през октомври 2014 г. в Ош семинар на гражданското общество ЕС—Киргизка Република. ЕС повдигна въпроса за конкретни случаи, сред които случая на лишения от свобода правозащитник Азимжан Аскарков. ЕС препоръча също да се ускори изпълнението на реформите, свързани с правораздаването.

През 2015 г. имаше някои обезпокоителни събития в областта на човешките права, по-специално правата на ЛГБТИ, а именно дискриминационната законодателна инициатива „Забрана на пропагандирането на нетрадиционни отношения“, която беше обсъждана на второ четене в парламента през юни, както и предложението за законодателен акт, свързан с потенциалното определяне на неправителствени организации, получаващи международно финансиране, като „чуждестранните агенти“, което също беше обсъждано на първо четене през юни. ЕС е обезпокоен, че ако парламентът приеме такова законодателство, неговото прилагане ще застраши из основи човешките права. ЕС поставяше редовно този въпрос в различни формати. В резолюцията си от 15 януари Европейският парламент призова Киргизстан да отхвърли закона срещу ЛГБТИ.

Състоялите се през октомври в Киргизката република парламентарни избори бяха значително положително развитие, което се откроява на фона на региона и бележи важен етап в демократичния преход на страната. В изявление говорителят на ВП/ЗП подчерта, че изборите са имали състезателен, организиран и мирен характер.

През 2015 г. ЕС продължи да укрепва връзките си с гражданското общество в Киргизката република. ЕС установи като редовна практика провеждането на семинари за гражданското общество в Киргизката република, като за шести пореден път организира семинар под общ надслов „Равни права за всички, повече права за всекиго“, който обхващаше въпросите за правата на жените, уязвимите групи (лицата с увреждания и децата) и свободата на изразяване. През януари 2015 г. Киргизката република премина втория цикъл на процеса на универсален периодичен преглед, като прие 80 % от направените препоръки. През октомври 2015 г. Киргизстан беше избран за член на Съвета на ООН по правата на човека, като мандатът му ще започне на 1 януари 2016 г.

Що се отнася до финансовото сътрудничество по линия на ЕИДПЧ, отделя се голямо внимание на предотвратяването на изтезанията и други форми на жестоко, нехуманно или унижително отношение или наказание. През цялата 2015 г. бяха реализирани проекти със Съвета на Европа/Венецианската комисия и ПРООН с цел оказване на подкрепа за Конституционната камара на Върховния съд на Киргизката република и повишаване на качеството и ефективността на конституционното правосъдие. Посредством голям, финансиран от ЕС проект, ЕС работи в Киргизката република за решаването на въпроси, свързани с правораздаването, борбата с корупцията и доброто управление.

Таджикистан

През 2015 г. основно място в дейността на ЕС заеха призивите за свобода на изразяване, непрекъснат достъп до информация и свобода по отношение на интернет, както и за подкрепа на гражданското общество.

Като цяло положението с човешките права се влоши през втората половина на годината, когато бяха въведени сериозни ограничения върху дейността на политическите партии и неправителствените организации. След съпроводените с насилие сблъсъци в края на лятото Партията на ислямското възраждане на Таджикистан (IRP), една от основните опозиционни партии в Таджикистан в продължение на почти две десетилетия, беше забранена като терористична организация, а ръководителите ѝ бяха арестувани. На 1 октомври 2015 г. ЕС излезе с публично изявление, в което забраната на IRP се разглежда като допълнително ограничение на плурализма в страната и в което се призова за опазване на основните свободи в Таджикистан. Освен това, с напредването на годината наблюдателите съобщаваха за все по-големи трудности в работата на неправителствените организации.

През юни 2015 г. ЕС и Таджикистан проведоха своя седми годишен диалог за правата на човека, който за пръв път се състоя в Брюксел. Бяха разгледани множество въпроси, включително изборите, свободата на изразяване, правата на жените, изтезанията, свободата на вероизповеданието и положението на гражданското общество. ЕС приветства работата на омбудсмана и насърчи властите в Таджикистан да продължат да укрепват институционалната рамка, в това число чрез планираното създаване на длъжността „омбудсман за правата на децата“. Като положителна стъпка бе признато и приемането на държавна програма за предотвратяване на домашното насилие. ЕС приветства текущата работа на Таджикистан за борба с изтезанията, но подчерта необходимостта от по-нататъшни усилия за борба с безнаказаността. ЕС изрази загриженост във връзка със съобщенията за натиск върху независими журналисти, призова властите да прекратят блокирането на достъпа до новинарски уебсайтове и социални медии и насърчи изпълнението на препоръките, които бяха приети на семинар за гражданското общество ЕС—Таджикистан в Душанбе през 2014 г. и бяха съсредоточени върху свободата на изразяване. ЕС изрази съжаление от съобщенията за установени слабости в парламентарните избори през март 2015 г. Законодателните предложения, които ще наложат нови изисквания за организациите на гражданското общество, бяха определени като източник на загриженост.

Правата на човека бяха обсъдени и по време на годишното заседание на Комитета за сътрудничество ЕС—Таджикистан през юни 2015 г. Основните обсъдени въпроси бяха свързани със свободата на изразяване и свободата на сдружаване, достъпа до правосъдие и върховенството на закона.

По линия на ЕИДПЧ започна изпълнението на редица проекти, сред които проекти за насърчаване предотвратяването на изтезанията, за защита на човешките права на таджикските работници мигранти и техните семейства, за повишаване на социално-икономическите и културните права на затворниците и бившите затворници в Таджикистан, както за и гарантиране на бърза реакция в случай на нужда от спешна и непосредствена правна помощ за бежанци и лица, търсещи убежище.

Туркменистан

През 2015 г. приоритетите на ЕС в областта на човешките права в Туркменистан бяха свързани с условията в местата за задържане, предотвратяването на изтезанията, съдебната реформа, свободата на изразяване и на сдружаване, достъпа до информация, свободата на религията, свободата на движение и положението на правозащитниците.

През годината Туркменистан продължи да налага значителни ограничения върху свободата на изразяване и свободата на печата, а журналисти бяха подложени на тормоз и арести.

Достъпът на населението до информация остава много ограничен поради постоянното блокиране на международни уебсайтове, което е в противоречие със закона за интернет от 2014 г., и съобщенията за отстраняване на сателитни чинии от домовете на хората.

Религиозните групи се сблъскват с прекомерни ограничения и пречки пред регистрацията.

Правозащитни групи подчертаха произволното отчуждаване на собственост и масовите разрушения в района на Ашхабад през годината.

По време на ежегодния диалог по правата на човека ЕС—Туркменистан в Ашхабад през юни 2015 г., както и при други двустранни преговори ЕС изразяваше своята загриженост във връзка с тези и други сериозни проблеми на човешките права в страната, призоваваше властите да обменят информация по случаи на насилствено изчезване и насърчаваше приемането на национален план за действие в областта на правата на човека.

Въпреки че състоянието на човешките права в Туркменистан остава много тревожно, през 2015 г. имаше някои положителни промени. ЕС приветства организираното от властите посещение на дипломати от ЕС, САЩ и ООН в женския затвор в Дашогуз през септември 2015 г. и насърчи Туркменистан да организира нови посещения в други центрове за задържане. Страната прие план за действие относно равенството между половете за периода 2015—2020 г., който включва показатели за наблюдение на изпълнението му, и обяви, че конституцията ще бъде преразгледана с цел да се създаде институция на омбудсмана и да се укрепи съдебната защита на човешките права. В този контекст платформата на ЕС за върховенство на закона предостави подкрепа по конкретни въпроси, като например институцията на омбудсмана и ролята на местното управление. ЕС приветства участието на заместник-министъра на външните работи на Туркменистан в състоялата се през 2015 г. във Варшава среща на ОССЕ, посветена на прилагането на човешкото измерение, и насърчи правителството на Туркменистан да обмисли отправянето на покани за специалните процедури на ООН.

ЕС провеждаше редовни консултации със сдруженията на гражданското общество в Туркменистан, с правозащитници в изгнание и с международни неправителствени организации, чиято дейност е съсредоточена върху Туркменистан. При срещи с правителството ЕС насърчаваше властите да премахнат пречките пред установяването на независими организации на гражданското общество и да позволят на международните неправителствени организации да работят в страната.

Узбекистан

Приоритетите на ЕС в областта на човешките права в Узбекистан продължават да включват предотвратяването на изтезанията, правата на детето, утвърждаване на зачитането на принципите на правовата държава, подкрепа на развитието на гражданското общество и утвърждаване на свободата на изразяване. В рамките на своите приоритети ЕС насърчи и подкрепи правителството на Узбекистан при преодоляването на някои много сериозни предизвикателства в областта на човешките права в страната, включително отношението към задържани лица и ограничаването на гражданските и политическите права, както и при спазването на международните му задължения.

ЕС продължи да обсъжда с Узбекистан въпроси на човешките права и демокрацията в рамките на различни форуми, включително Съвета за сътрудничество (май) и Комитета за сътрудничество (декември). На ежегодната среща в рамките на диалога по правата на човека, проведена през ноември в Ташкент, бяха обсъдени редица въпроси, включително трудовите права, свободата на сдружаване, свободата на изразяване, свободата на вероизповеданието или убежденията, условията в местата за задържане, предотвратяването на изтезанията и малтретирането, както и правата на жените.

В рамките на редовния си политически диалог с узбекските власти ЕС приветства почти пълното премахване на детския труд при събирането на реколтата от памук, както и постигнатия през 2015 г. напредък за намаляването на случаите на принудителен труд на възрастни, по-специално чрез поддържането на образователните и здравните услуги през целия период на събирането на реколтата и организирането на кампания за повишаване на осведомеността в цялата страна. ЕС насърчи Узбекистан да предприеме по-нататъшни стъпки за пълното премахване на принудителния и задължителния труд, да засили и разшири сътрудничеството с МОТ по отношение на реформите на пазара на труда и пълното прилагане на конвенциите на МОТ и приветства ноемврийската резолюция на правителството да се ангажира с тригодишен план за действие за премахване на принудителния труд. ЕС подчерта, че сътрудничеството на Узбекистан с МОТ показва значението на работата с международната общност за решаване на проблемите, свързани с човешките права, и прикани Узбекистан да обмисли предприемането на подобен подход и по други въпроси, свързани с правата на човека. По-специално, ЕС насърчи настоятелно узбекските власти да обмислят издаването на покани за специалните процедури на ООН.

ЕС насърчи настоятелно Узбекистан да започне прилагането на приетия през ноември 2014 г. национален план за действие за изпълнение на препоръките, които страната прие при последния универсален периодичен преглед. Това ще включва подписването на меморандум за разбирателство с Програмата на ООН за развитие и създаването на независим национален превантивен механизъм за наблюдение на местата за задържане.

V. Африка

Африкански съюз (АС) — Съвместна стратегия Африка—ЕС

Демократичното управление и човешките права са в основата на партньорството ни с африканския континент в рамките на Съвместната стратегия Африка—ЕС. На четвъртата среща на върха Африка—ЕС, която се проведе през април 2014 г. в Брюксел, държавните и правителствените ръководители на двата континента и председателите на Комисията на Африканския съюз (АС) и на Европейската комисия заявиха отново своята ангажираност с принципите на доброто управление, демокрацията и правовата държава. Наред с това те се споразумяха да работят съвместно, за да гарантират пълното зачитане на човешките права, международното право и равенството между половете, и да се борят срещу безнаказаността и всички форми на дискриминация, расизъм и ксенофобия.

След срещата на върха ЕС—Африка сътрудничеството в областта на демокрацията, доброто управление и човешките права беше задълбочено с подписването на договореност за съвместно планиране между Комисията на Африканския съюз (Отдела по политически въпроси) и няколко партньори, основно ЕС и неговите държави членки, с цел засилване на подкрепата за работната програма на отдела.

Капацитетът на АС за наблюдение на избори бе засилен от 1 януари 2015 г. чрез безвъзмездна сума в размер на 6 милиона евро, договорена през юни 2015 г., и с техническа помощ в размер на 0,5 милиона евро.

Единадесетият диалог по правата на човека между АС и ЕС се проведе на 24 ноември 2015 г. в Кигали, Руанда. Диалогът беше ръководен от комисаря на АС за политическите въпроси д-р Айша Л. Абдулахи и специалния представител на ЕС за правата на човека — г-н Ламбринидис. Страните потвърдиха ангажираността си да утвърждават и защитават човешките права на двата континента и да си сътрудничат за ефективното прилагане на континентални и международни инструменти за правата на човека в следните области: стопанската дейност и правата на човека, връзката между африканската архитектура за мир и сигурност, африканската архитектура на управление (т.е. мисии за наблюдение на правата на човека), ратифицирането на международни и континентални инструменти в областта на правата на човека, наблюдението на избори, политиката относно правосъдието при преход, свободата на изразяване и свободата на сдружаване. В рамките на Африканската година на човешките права със специален акцент върху правата на жените (2016 г.) АС и ЕС се споразумяха да работят заедно за организирането на диалог на високо равнище по въпросите на утвърждаването и защитата на човешките права в Африка. Официалният диалог беше предшестван от семинар за гражданското общество, който събра на едно място африкански и европейски представители и беше финансиран от Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ).

Освен това ЕС засили подкрепата си за африканската система за правата на човека и за африканската архитектура на управление посредством пряко подпомагане в размер на близо 2,3 милиона евро по линия на Европейския фонд за развитие (ЕФР), включително основно финансиране в размер на 1,8 милиона евро за Панафриканския парламент и Африканския съд по правата на човека и народите, и чрез подкрепа за неправителствените организации в размер на 1,5 милиона евро за регионални механизми по линия на ЕИДПЧ, като беше обърнато специално внимание на работата на специалния докладчик за правозащитниците, специалния докладчик за свободата на изразяване и достъпа до информация и специалния докладчик за правата на жените от Африканската комисия по правата на човека и народите, както и на работната група за премахване на смъртното наказание (три безвъзмездни суми, договорът за които беше подписан през декември 2015 г.). По линия на ЕИДПЧ се финансира и текуща програма с бюджет от 1,2 млн. евро за подобряване защитата и работата на правозащитниците на панафриканско равнище.

В рамките на панафриканската многогодишна индикативна програма за периода 2014—2017 г. са насочени 48,5 милиона евро (11,43 % от пакета) за подпомагане на приоритетна област 2 от пътната карта на съвместната стратегия Африка—ЕС, която поставя акцент върху демокрацията, доброто управление и правата на човека.

През 2015 г. ЕС одобри различни програми в тази област, като отпусна 10 милиона евро за укрепване на африканската система за човешките права с цел да се противодейства на дискриминацията и нарушаването на човешките права. Този проект е част от по-широк подход към управлението и правата на човека в панафриканската програма, който включва подкрепа за наблюдението на избори и организациите на гражданското общество, както и евентуална бъдеща подкрепа за публичната администрация и за антикорупционни мерки. Беше одобрен проект на стойност 5 милиона евро в подкрепа на международните усилия за прекратяване на гениталното осакатяване на жени. Основният акцент в това отношение е да се насърчи премахването на гениталното осакатяване на жени, като същевременно се обръща внимание на специфичните потребности на потърпевшите момичета и жени. Поради това панафриканската програма включва правни и политически реформи, образование и диалог, основани на общността, подкрепа за предоставянето на услуги, свързани със сексуалното и репродуктивното здраве, и за системи за закрила на децата, както и национална информационна дейност за промяна на обществените нагласи, свързани с гениталното осакатяване на жени. Той ще се изпълнява от Фонда на ООН за населението и Детския фонд на ООН.

Двадесет милиона евро бяха предоставени за засилване ролята на организациите на гражданското общество в диалога с африканските институции и за осъществяване на инициативи за насърчаване на сигурността, управлението, човешките права и равенството между половете. 3,4 милиона евро бяха предоставени основно в подкрепа за привеждането в действие на африканската архитектура на управление чрез Комисията на АС (секретариат).

През 2015 г. беше увеличена и партньорската подкрепа в области като наблюдението на избори, сътрудничеството между Европейския парламент и Панафриканския парламент, както и сътрудничеството между Африканския съд по правата на човека и народите и Европейския съд по правата на човека. Обменът на служители между институциите и програмата на ЕС за посетители също бяха използвани за рационализиране на партньорството в тази област.

Ангола

През 2015 г. положението с човешките права в Ангола се влоши, макар че като цяло степента на закрила на човешките права в страната остана над средното, ако се взема предвид целият африкански континент. Основните пречки бяха свързани със свободата на сдружаване, събирания и изразяване. Леко бяха засилени репресивните мерки срещу политически активисти, които се противопоставят на правителството, на управляващата партия „Народно движение за освобождение на Ангола“ и на продължителното 37-годишно пребиваване на власт на президента Жозе Едуарду душ Сантуш. Тъй като поради проточилия се спад в цените на петрола икономическата обстановка в страната продължава да се влошава, властите с готовност засилват контрола върху организациите на гражданското общество и политическите активисти, което води до свиване на демократичното пространство преди приближаващите общи избори, насрочени за август 2017 г. Правителството продължава да преследва журналисти и активисти, като си служи с наказателни дела за клевета, произволни задържания, несправедливи съдебни процеси, сплашване, тормоз и наблюдение. Твърди се, че полицията е използвала прекомерна сила и е извършвала произволни арести, за да спре мирните антиправителствени протести и други събирания.

Съдебният процес срещу 17 млади активисти, обвинени в „подготвителни действия за бунт“ и в „съзаклатие срещу президента и други институции“, които представляват престъпления срещу сигурността на държавата, привлича силно внимание в социалните медии. Често срещани са критиките по отношение на възприетото съдебно производство.

Въпреки прилагания в миналото отворен и конструктивен подход в досъдебното производство — основно като на ЕС и неговите държави членки се разрешаваше да посещават задържани лица — впоследствие анголските власти промениха отношението си и към момента не се позволява дипломатическо наблюдение на съдебния процес. Възникваха и въпроси за предоставяния на медиите достъп. Делегацията на ЕС продължава да преговаря за достъп с анголските власти. Въпросът беше повдигнат пред анголското правителство по време на срещата на министрите в рамките на процеса „Съвместен път напред“, която се проведе в Луанда през ноември 2015 г. През декември 2015 г. Конституционният съд на Ангола издаде разпореждане активистите да бъде поставени под домашен арест — мярка, която подобри тяхното положение.

Двата други съдебни процеса в областта на човешките права, привлекли най-голямо внимание през 2015 г., бяха тези на активиста от Кабинда Хосе Маркос Мавунго и на известния журналист и активист Рафаел Маркеш де Мораиш. Маркос Мавунго беше осъден на шест години затвор за „бунт срещу държавата“. Той беше обвинен в участие в организирането на демонстрация и във връзки с група мъже, у които според твърденията били открити брошури и взривни вещества в навечерието на демонстрацията. Представител на делегацията на ЕС замина за Кабинда, за да наблюдава съдебния процес на Мавунго. Междувременно, Рафаел Маркеш беше осъден условно на шест месеца лишаване от свобода, вследствие на заведено наказателно дело за клевета заради книгата му „Кървави диаманти: корупция и изтезания в Ангола“. Процесът беше наблюдаван от делегацията на ЕС и дипломати на държавите членки, а също и от САЩ.

Делегацията на ЕС поддържаше полезен и плодотворен диалог с анголските власти по тези въпроси (включително на ниво министър на външните работи и министър на правосъдието и правата на човека, както и с главния прокурор).

Що се отнася до икономическите и социалните права, сегашната икономическа криза, предизвикана от спада в цената на петрола, оказва значително въздействие върху най-уязвимите групи от населението. Значително спаднаха не само доходите от икономическата им дейност, но и възможността на правителството за намеса.

Делегацията на ЕС поддържа редовен диалог с гражданското общество. Така например новата уредба за неправителствените организации, която има потенциално рестриктивно въздействие върху тяхната дейност, беше широко обсъждана както с гражданското общество, така и на равнище министри.

По програмата за подкрепа на недържавните участници и местните власти беше отправена покана за представяне на предложения с цел засилване участието на гражданското общество в процеса на децентрализация. Освен това делегацията на ЕС следи отблизо усвояването на осем безвъзмездни суми от предишни програми за недържавните участници и местните власти.

По отношение на бюджетните редове, свързани с правата на човека, беше проведена среща със съответните членове на гражданското общество, за да се определят приоритетите на предстоящата покана за представяне на предложения в областта на човешките права. В публикуваната през януари 2016 г. покана бяха определени следните два приоритета: достъпът до правосъдие със специален акцент върху правните консултации за населението и подкрепата за дейностите за гражданско образование с оглед на предстоящите избори (2017 г.).

През 2015 г. по линия на Европейския фонд за развитие (ЕФР) работеха три програми по въпроси, свързани с правата на човека. Осъществяваният от УНИЦЕФ проект относно регистрирането на ражданията и достъпа на деца до правосъдие постигна задоволително ниво на прилагане. През 2015 г. започна изпълнението на проекта PALOP—TL⁷ в областта на върховенството на закона за предотвратяване и борба с корупцията, изпирането на пари и трафика на наркотици.

На 10 септември 2015 г. Европейският парламент (ЕП) прие резолюция относно положението с човешките права в Ангола, в която беше отправен призив за освобождаването на всички политически затворници и правозащитници. В резолюцията беше отбелязано още, че пространството за свобода на изразяване, на събирания и сдружаване бива ограничавана посредством арести, използване на съдебната система за потушаване на несъгласието чрез наказателно преследване на лица заради упражняването на тези права, както и употреба на насилие от силите за сигурност за потушаване на мирни обществени прояви. Тонът и формулировката на резолюцията на ЕП засегнаха анголското правителство и същевременно предизвикаха вътрешен дебат в политическите кръгове в страната. Анголският парламент излезе със собствена резолюция (без подкрепата на опозицията), осъждаща резолюцията на ЕП. Правителствени служители и държавни медии все по-често използват реториката за „чужда намеса“, като по този начин подриват процеса на изборите през 2017 г.

Бенин

Като цяло положението с човешките права в Бенин е добро. През 2015 г. бяха проведени парламентарни, местни и общински избори, които бяха определени от наблюдателите като съответстващи на международните стандарти за демократични избори.

Печатът се ползва със значителна свобода, въпреки че достъпът на опозицията и някои части на обществото до обществените медии продължава да бъде по-ограничен. Що се отнася до свободата на изразяване, тя е гарантирана от конституцията и законодателната рамка, а населението се радва на значителна свобода в това отношение.

⁷ Европейският съюз насърчава сътрудничеството по оста юг-юг между шестте португалоезични страни от групата на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ), известни като държавите PALOP—TL (*Países Africanos de Língua Oficial Portuguesa e Timor-Leste* — португалоезични африкански страни и Източен Тимор).

Безпокойство продължава да буди ситуацията с правата на децата, и по-специално експлоатацията, продължаващата практика на детски, ранни и принудителни бракове, маргинализацията и дори убийството на деца, обвинени в „магьосничество“, както и честите случаи на сексуално насилие в училищата. Според Глобалния индекс за робството за 2014 г., около 77 000 души са жертви на робство в наши дни в Бенин главно чрез домашен труд, принудителен труд и сексуална експлоатация.

Широко разпространените практики на укриване на данъци и корупция се отразяват тежко на икономическите и социалните права на населението. Нивата на парична бедност са се повишили от 36,2 % през 2011 г. на 40,1 % през 2015 г.⁸ Слабата и тромава съдебна система и въздействието на корупцията в този сектор в някои случаи водят до произволни арести, продължително досъдебно задържане и отказ на правосъдие.

На 15 февруари 2013 г. Бенин прие закон за създаване на национална комисия по правата на човека. Тя обаче все още не е заработила.

През 2015 г. ЕС водеше редовен политически диалог с правителството на Бенин. Чрез политическия диалог по член 8 от Споразумението от Котону бяха повдигнати въпроси, като например правата на децата (с акцент върху необходимостта от прилагане на Кодекса за детето), правата на жените (с акцент върху подобряването на слабото им политическо представителство), препоръките на универсалния периодичен преглед и създаването на национална комисия по правата на човека.

През 2015 г. подкрепата на ЕС за укрепване на върховенството на закона в Бенин доведе до ефективното привеждане в действие на националната политика за сектора на правосъдието. Подкрепата на ЕС за ново законодателство доведе до приемането на Кодекса за детето и до изготвянето на нов наказателен кодекс, който предстои да бъде приет. Непрекъснатата помощ от ЕС за правителствената програма за подобряване на условията на живот в местата за задържане доведе до значителни подобрения, в това число за непълнолетните лица.

Освен това, в контекста на своята помощ за децентрализация на държавните социални услуги ЕС финансира достъпа до основни услуги. ЕС подпомогна и укрепването на центрове за социално стимулиране с цел да се увеличи социалното подпомагане на най-уязвимите граждани и да се предоставят услуги и консултации за хора, чиито човешки права са били нарушени.

⁸ EMICoV 2015 г. (Интегрирано модулно проучване на условията на живот в домакинствата).

През 2015 г. ЕС и неговите държави членки се споразумяха за обща пътна карта за подкрепа на гражданското общество (2014—2017 г.), която включва силна подкрепа за организациите на гражданското общество, за да се улесни гражданското участие, утвърждаването на човешките права и достъпът до основни социални услуги за бенинските граждани.

По отношение на правата на детето през 2015 г. ЕС съсредоточи дейността си върху трафика на деца, защитата на малтретирани деца, децата, които се намират в конфликт със закона, борбата с ритуалните убийства и със сексуалното насилие в училище. Бяха положени усилия за укрепване на мрежата на работещите в областта на защитата и утвърждаването на правата на децата, включително чрез осигуряване на подкрепа за центровете за защита и повторна интеграция на непълнолетни лица. Бяха предприети действия за обучение и изграждане на капацитет и беше създадена мрежа от обучени съдии. Чрез държавния център за алтернативи на задържането на малолетни лица се предприемат действия за подобряване на услугите за настаняване и рехабилитация.

Друга област на действие беше утвърждаването на правата на хората с увреждания. Тук ЕС имаше за цел да засили участието си в местното управление и диалог, да подобри стандартите за достъпност за хората с увреждания и да насърчи образователната интеграция на децата с увреждания.

Инициативи на публичната дипломация се фокусираха върху човешките права и бяха добре отразени от медийния сектор в Бенин. По-конкретно, бяха предприети действия във връзка с хомофобията, детския труд, политическите права, насилието срещу жените и ритуалните убийства на деца.

Ботсуана

Смъртното наказание в Ботсуана е в сила, откакто страната придоби независимост през 1966 г. Оттогава насам са екзекутирани 47 осъдени лица. Последната екзекуция беше извършена през 2013 г. Наскоро конституционността на смъртното наказание беше предмет на дебати в съдебната система. Дискусиите по този въпрос обаче явно не достигнаха до по-широка аудитория.

Що се отнася до правата на лицата, принадлежащи към малцинства, положителен е фактът, че след години на съдебни битки с коренните жители сан/басарва правителството изглежда отново се ангажира с диалог с тази общност. Въпреки това е трудно да се направи оценка на въздействието, тъй като резултатите от този диалог не бяха оповестени публично. Въпреки диалога в общността сан/басарва продължава да съществува усещане за маргинализация.

По отношение на правата на ЛГБТИ не беше постигнат реален напредък, а решението на Върховния съд от 2014 г., което позволява на неправителствени организации на ЛГБТИ да се регистрират официално, все още не се прилага. Обжалването от страна на правителството би могло да забави напредъка с години. Наказателният кодекс на Ботсуана определя хомосексуалните актове като престъпления срещу морала, наказуеми с лишаване от свобода до седем години. По-малко от две години преди следващия универсален периодичен преглед има много малък осезаем напредък по приетите препоръки, като сред най-важните е създаването на национална институция за правата на човека.

Същевременно следва да се подчертаят постоянните и категорични позиции на Ботсуана по въпроси на човешките права и МНС в рамките на международни форуми. Тъй като страната е член на Съвета по правата на човека и през 2014 г. беше преизбрана за нов период от две години, нужните демарши в подкрепа на позициите на ЕС бяха предприемани от мисиите на ЕС пред местните власти в контекста на 28-ата, 29-ата и 30-ата сесия на Съвета по правата на човека; бяха извършени и други демарши, например във връзка с правозащитниците в рамките на Третия комитет на Общото събрание на ООН и Конвенция 182 на МОТ относно най-тежките форми на детски труд. За разлика от много африкански държави Ботсуана обикновено привежда позицията си в съответствие с позицията на ЕС при гласуването в Съвета по правата на човека и Третия комитет на Общото събрание на ООН.

Нарастващото напрежение между изпълнителната и съдебната власт, както и вътре в самата съдебна система, са причина за безпокойство. Понякога, ако не устройват изпълнителната власт, решенията на Върховния съд биват пренебрегвани. Така например през ноември двама бежанци от Уганда бяха екстрадирани въпреки изричното решение на Върховния съд. Пак в нарушение на съдебно решение 10 еритрейски футболни играчи, потърсили убежище в Ботсуана през октомври, ще бъдат екстрадирани в трета държава. През 2015 г. четирима съдии от Върховния съд бяха временно отстранени и дискредитирани заради твърдения, че докато са пребивавали в държавни жилища, са получавали надбавки за настаняване (делото продължава). Известно е, че тези четирима съдии (и по-специално съдия Кей Дингейк) постановяват решения в полза на човешките права, които решения не са непременно приемливи за изпълнителната власт, например решението за правото на жените да наследяват земя и за предоставянето на антиретровирусни лекарствени продукти на чуждестранни затворници.

След изменение на Закона за организациите, одобрено от кабинета през ноември, има опасения, че пространството за действие на и без това слабото гражданско общество може да се свие още повече. Законът ще се прилага за всички организации и би могъл да се използва избирателно, за да направи невъзможна дейността на критично настроени към правителството организации на гражданското общество, включително многобройните евангелски църкви. Законът постановява също, че поне 75 % от членовете трябва да са граждани на Ботсуана, което може да затрудни работата на местните представителства на международни неправителствени организации.

През 2014 г. отговорността за въпросите, свързани с човешките права в страната, с изключение на въпросите, свързани с бежанците, беше прехвърлена от Министерството на отбраната, правосъдието и сигурността към кабинета на президента. До превръщането на Службата на омбудсмана в национална институция за правата на човека мандатът в тази област е възложен на кабинета на президента. Ботсуана е една от малкото африкански страни, в които все още няма национална институция за правата на човека.

Специалният докладчик на ООН за правото на безопасна питейна вода и канализация Лео Хелер посети Ботсуана през ноември 2015 г. и призова настойчиво правителството да приеме настоящата извънредна суша като възможност за разработване на всеобхватна стратегия за осигуряване на достъп до безопасна питейна вода и канализация предвид прогнозите за увеличаваща се водна криза. Той подчерта, че от гледна точка на човешките права сегашното засушаване буди сериозно безпокойство относно качеството на водата, количеството ѝ и свързаното с това въздействие върху здравето. Селските и малцинствените общности биха могли да се окажат най-тежко засегнати. Докладът с окончателните констатации и препоръки се очаква през септември 2016 г.

ЕС като цяло също работи с правителството на Ботсуана по въпроси на човешките права в рамките на политическия диалог по член 8 от Споразумението от Котону. През 2015 г. мисиите на ЕС продължиха редовния обмен с някои от водещите правозащитни организации в страната и също така редовно водеха разговори с други основни партньори като САЩ (по въпросите на ЛГБТИ) и ООН (УНИЦЕФ, ЮНЕЙДС).

Местните организации в областта на човешките права се нуждаят от укрепване, за да изпълняват своите мандати, и те ползват финансиране от ЕИДПЧ. През 2015 г. 0,6 милиона евро бяха отпуснати на четири организации. По-конкретно, започна изпълнението на три проекта в Габороне: „Майнорити райтс груп интернешънъл“ ще работи за признаването на малцинствата и техните права, Ботсуанската мрежа за етика, законност и борба с ХИВ/СПИН ще се стреми да утвърждава и защитава човешките права в селските общности и населението, което е в най-голяма степен изложено на риск (включително силен елемент, свързан с ЛГБТИ), а „Степинг стоунс интернешънъл“ ще работи в областта на закрилата на детето/сексуалното насилие над деца. На 10 декември, при отбелязването на Деня на правата на човека, беше поставено началото на четвърти проект, който се финансира от ЕИДПЧ и се изпълнява в Маун. Проектът, обхващащ района в най-неравностойно положение в Ботсуана, ще се изпълнява от Съвета на неправителствените организации в Нгамиланд и четири местни неправителствени организации и ще предоставя образование в областта на човешките права на местни заинтересовани страни и общности в региона по редица въпроси, свързани с правата на човека, включително правата на коренното население, правата на хората с увреждания и правата на децата. Освен това през годината беше изпълнена и програма за изграждане на капацитет и наставничество по отношение на наблюдението и оценката за получатели на безвъзмездни средства от ЕИДПЧ.

Що се отнася до други прояви за популяризиране на човешките права, на 25 ноември ЕС взе участие в откриването на 16-те дни на активни усилия за прекратяване на насилието срещу жените. Изявлението на ЕС по този случай бе излъчено от единствения в страната телевизионен оператор.

Буркина Фасо

През изминалата година дневният ред в Буркина Фасо се диктуваше до голяма степен от политическите събития (прехода и военния преврат през септември 2015 г.) и беше постигнат малък напредък по приоритетите на ЕС в областта на човешките права в страната, като например институционалната рамка за защита на правата на човека, смъртното наказание, изтезанията, условията в местата за задържане и продължителността на съдебните процеси, съдебната система, свободата на изразяване, правозащитниците и гражданското общество, правата на жените и правата на децата.

Парламентарните и президентските избори през 2015 г. може да се считат за важно постижение след една трудна година на преход. Изборите откриха нов етап в историята на страна, която в продължение на 27 години бе управлявана от президента Блез Компаоре. Бунтът през октомври 2014 г., довел до принудителното му напускане, и последващият период на преход бяха до голяма степен продиктувани от растящите искания за правосъдие и по-добри условия на живот. Избраният през декември 2015 г. нов президент Рок Марк Каборе и неговото правителство ще трябва да отговорят на тези искания, в тясно сътрудничество с международни донори. ЕС изпрати мисия за наблюдение на изборите, която получи за положителния си принос висока оценка от различни заинтересовани страни в изборния процес.

В речта си по време на церемонията по полагането на клетва президентът Каборе посочи ясно, че социалната справедливост, приобщаването, доброто управление, укрепването на демокрацията и свободата ще бъдат в центъра на неговите усилия. Делегацията на ЕС ще играе важна роля при определянето на действията, които да бъдат предприети, за да се гарантира превръщането на тези приоритети в конкретни резултати. ЕС е основният донор в страната и осигурява координацията с останалата част от донорската общност, като председателства редовни заседания на донорите.

Преходното правителство вече прие закон срещу корупцията, засили разделението на властите (президентът на страната вече не може да бъде председател на Националния съдебен съвет) и въведе мерки, които дават на редовите граждани възможност да се обръщат пряко към Конституционния съд. Друг важен елемент беше включването в конституцията на орган за контрол на държавата и за борба с корупцията.

Ангажиментът на ЕС по отношение на човешките права и демокрацията в Буркина Фасо се осъществява предимно чрез подкрепа за националната политика относно правосъдието, която стартира през март 2014 г. с общ бюджет в размер на 9,5 милиона евро. Основната цел е да се осигури по-широк достъп до правосъдие и по-висока степен на защита на правата и свободите.

Вниманието на ЕС е насочено и към закрилата на детето; бяха подписани три проекта с три неправителствени организации на обща стойност 3,7 милиона евро. Всички те са взаимно допълващи се и имат за цел предотвратяването и намаляването на насилието спрямо деца и наред с това създаването на интегрирана система за закрила на детето. Първоначалната оценка на проекта през 2015 г. беше много положителна и показва новаторски и цялостен подход при създаването на мрежи за закрила на децата.

Държавите — членки на ЕС, също работят активно в областта на човешките права в Буркина Фасо. ЕС е важен участник и се ползва с добро име в страната. Това обикновено означава привилегирован достъп до властите на Буркина Фасо. ЕС вероятно ще продължи да се ползва с такъв достъп и при новоизбраната власт. След двустранна среща със специалния представител за региона на Сахел Анхел Лосада по време на церемонията по полагането на клетва на 29 декември 2015 г. президентът Каборе вероятно ще продължи да надгражда върху установеното привилегировано партньорство между неговата страна и ЕС. ЕС се радва на добри отношения и с организации на гражданското общество, които са били много активни преди и особено по време на прехода.

Пълното обновяване на политическата сцена в страната и явната готовност на новите власти да се ангажират с въпросите на човешките права предоставят добра възможност за по-решително справяне с някои от важните въпроси в областта на човешките права, отколкото преди смяната на властта.

Бурунди

През 2015 г. настъпи драстично влошаване на ситуацията с човешките права в Бурунди. Въпреки отбелязания през последните десет години напредък, от април 2015 г. насам страната е изправена пред дълбока и продължителна политическа криза, свързана с решението на президента Пиер Нкурунзиза да се кандидатира за трети мандат.

В този контекст основната цел на ЕС по отношение на човешките права в Бурунди през 2015 г. беше да продължи да работи за по-голяма защита на индивидуалните права и основните свободи чрез политически диалог и инструменти за сътрудничество за развитие. В подкрепа на тази всеобхватна цел ЕС насочи вниманието си към насърчаването и защитата на правозащитниците и гражданското общество, борбата с дискриминацията и съдействието за реформата на съдебната система. Наред с това ЕС насърчи властите да разследват случаите на изтезания и извънсъдебни екзекуции и да сложат край на безнаказаността.

Между октомври 2014 г. и май 2015 г. ЕС и властите на Бурунди водиха усилен политически диалог (съгласно предвиденото в член 8 от Споразумението от Котону и приложение VII към него), като се съсредоточиха върху политическата обстановка в Бурунди, по-конкретно в контекста на нарастването на напрежението в периода преди парламентарните и президентските избори през лятото на 2015 г. Сред разгледаните въпроси бяха: нарушенията на човешките права; липсата на независима съдебна система; политическото насилие, упражнявано от *Imbonerakure*, младежкото крило на управляващата партия „Национален съвет за защита на демокрацията — Сили за защита на демокрацията“; ограниченията върху гражданските свободи и върху свободата на изразяване и на събирания; заплахите към дисиденти, включително такива от управляващата партия.

През март 2015 г. Съветът прие заключения относно периода преди изборите в Бурунди, като призова за създаването на условия за свободни и прозрачни избори с широко участие и за зачитане на човешките права и основните свободи. Тъй като не бяха създадени необходимите условия, на 29 юни 2015 г. върховният представител на Съюза за външните работи и политиката на сигурност/заместник-председател на Комисията (ВП/ЗП) взе решение за изтегляне на мисията за наблюдение на изборите в Бурунди.

Впоследствие през май, юни и ноември 2015 г. Съветът прие заключения относно Бурунди, които отразяваха растящото безпокойство от влошаването на положението и зачестилите нарушения на човешките права.

В този контекст и предвид нарушенията на основните елементи на Споразумението от Котону, включително зачитането на демократичните принципи и върховенството на закона, на 26 октомври ЕС прикани Бурунди да участва в специалните консултации, предвидени в член 96 от Споразумението от Котону. Общата цел на този процес е Бурунди да бъде насърчена да се ангажира с предприемането на действия в конкретни срокове във важни области на демокрацията, човешките права и върховенството на закона, въз основа на принципите, предвидени в споразуменията от Аруша, за да се намери взаимноприемливо решение. Процесът има за цел също да подкрепи усилията на Африканския съюз, ООН и Източноафриканската общност за установяване на приобщаващ диалог с посредничество с оглед разрешаване на кризата.

След консултациите, проведени на 8 декември, ЕС работи върху набор от мерки, които да бъдат приети от Съвета, включително мерки относно сътрудничеството за развитие, с цел да се насърчи Бурунди да се ангажира с такъв диалог, да се спре насилието, да се защитят човешките права и в крайна сметка да се укрепят демокрацията и мирът. Вероятно е ЕС да спре прякото финансиране за правителството по линия на сътрудничеството за развитие, но ще направи необходимото да продължи финансирането за осигуряване на защита на населението, включително чрез хуманитарна помощ.

На 1 октомври 2015 г. Съветът на ЕС, в съответствие със заключенията на Съвета от юни 2015 г., прие санкции срещу четирима души. Съветът прие ограничения за пътуване и замразяване на активи по отношение на четири лица, чиито действия подкопават демокрацията или пречат за намирането на политическо решение на сегашната криза в Бурунди, по-конкретно чрез актове на насилие, репресии или подбуждане към насилие, включително актове, които представляват тежки нарушения на правата на човека.

По отношение на предприетите действия, през цялата 2015 г. ЕС водеше постоянен диалог с правозащитниците. В резултат на влошаването на ситуацията делегацията получи 145 молби за мобилизиране на безвъзмездни средства в малък размер в подкрепа на правозащитниците (от Европейския инструмент за демокрация и права на човека); 32 от тях бяха избрани за бенефициери на подкрепа от ЕС.

Чрез мобилизирането на средства от ЕИДПЧ, ЕС подкрепи осем проекта, изпълнявани от международни неправителствени организации (НПО) в сътрудничество с национални НПО. Сътрудничеството на ЕС в размер на 5,2 милиона евро е съсредоточено в следните основни области: правата на жените, правата на децата и младите хора и правата на уязвимите групи. През 2016 г. пакет от допълнителни мерки ще бъде насочен към справяне с насилието срещу жените и децата и закрилата на правозащитниците.

Не на последно място, в резултат на активната ангажираност на ЕС, на 30-ата сесия на Съвета по правата на човека през октомври 2015 г. беше приета резолюция относно състоянието на човешките права в Бурунди. Тази резолюция включва Бурунди в дневния ред на всички редовни заседания на Съвета през 2016 г., гарантира докладване от страна на върховния комисар на ООН по правата на човека през март и юни и призовава за провеждането през септември 2016 г. на интерактивен диалог в присъствието на различни заинтересовани страни. Вследствие на нападенията над казармите и контраатаките от страна на силите за сигурност, през декември 2015 г. се проведе специална сесия на Съвета по правата на човека, посветена на Бурунди.

Кабо Верде

През 2015 г. ЕС продължи да участва в редовен диалог за консолидиране на демокрацията и правата на човека в контекста на специалното партньорство между ЕС и Кабо Верде.

Партньорството предвижда активен политически диалог по въпросите на демокрацията, правата на човека, принципите на правовата държава и доброто управление. В плана за действие към специалното партньорство се отделя особено внимание на правата на жените и децата, положението на мигрантите, борбата с домашното насилие, подобряването на съдебната система, борбата с корупцията и насърчаването на доброто управление.

Като цяло Кабо Верде остава страна с много положителни резултати в областта на човешките права и основните свободи. Характеризира се със стабилни политически институции, добре функционираща многопартийна парламентарна демокрация и независима съдебна власт. Целите на ЕС в рамките на отношенията му с Кабо Верде се изразяват основно в подпомагане на усилията на властите да подобрят зачитането на човешките права в области, които все още будят загриженост, по-специално основаното на пола насилие и дискриминацията срещу жените, правата на децата, включително малтретирането на деца и сексуалното насилие над деца.

ЕС финансира пет проекта за утвърждаване на правата и овластяването на жените, за подобряване на икономическото положение на уязвими групи, деца и хора с увреждания и за укрепване на гражданското общество в страната. ЕС оказва подкрепа и на националната изборителна комисия с оглед на повишаване на осведомеността на гражданите във връзка с изборите през 2016 г. (парламентарни, местни и президентски) и противодействие на ниската изборителна активност, особено сред жените и младежите.

ЕС направи успешен демарш за съставянето на списък относно опасния труд в контекста на прилагането на член 4 от Конвенция № 182 на МОТ относно най-тежките форми на детски труд. Списъкът беше приет с единодушие от националния парламент през ноември 2015 г.

Във връзка с насилието над жените и дискриминацията Кабо Верде изпълнява два основни плана в подкрепа на установяването на нова регулаторна рамка през следващите три години: трети национален план за равенството и втори план за борба с основаното на пола насилие (2015—2018 г.).

Камерун

През 2015 г. приоритетите на ЕС в областта на човешките права и демокрацията в Камерун продължиха да бъдат борба срещу изтезанията, подобряване на условията в местата за задържане, закрила на правозащитниците, утвърждаване на правата на децата, по-специално борба с трафика на деца, премахване на насилието над жените и недискриминация.

ЕС продължи с различни средства да работи активно за човешките права и демокрацията в Камерун, включително чрез политическия диалог по член 8 от Споразумението от Котону. На 16 януари 2015 г. ЕС и Камерун проведеха сесия на диалога, посветена на управлението, в рамките на която Камерун представи предприетите от него действия за изпълнение на поетите ангажменти, включително в областта на човешките права, демократизацията, принципите на правовата държава и борбата срещу корупцията. Обсъжданията предоставиха на ЕС възможност да наблегне на нуждата да се гарантира цялостна защита на човешките права, включително на правото на справедлив съдебен процес, а също и да отправи призив за по-нататъшно реформиране на изборния процес, съдебната система и механизмите за борба с корупцията. Втората годишна сесия на диалога се проведе на 19 октомври 2015 г. с акцент върху сигурността, регионалните проблеми, икономическото развитие и миграцията. Камерун потвърди ангажимента си за борба с бунтовническото движение „Боко Харам“ в съответствие с международното хуманитарно право и международното право в областта на човешките права.

През 2015 г. ЕС отново отправи призива си за премахване на смъртното наказание в Камерун и за ратифициране на Римския статут на Международния наказателен съд. ЕС продължи да води диалог с гражданското общество и да провежда редовни срещи с правозащитници, включително със застъпници на правата на ЛГБТИ. Представители на ЕС присъстваха на съдебни процеси срещу активисти на гражданското общество и политически активисти.

През 2015 г. ЕИДПЧ беше насочен към борба с трафика на хора, предотвратяване на сексуалната експлоатация на деца, прекратяване на използването на принудителен труд в традиционните общества (Lamidas) в Северен Камерун и елиминиране на насилието над жените. Предвид значението на консолидирането на демокрацията в страната, през февруари 2015 г. беше отправена нова покана за представяне на предложения по линия на ЕИДПЧ с бюджет 1,9 млн. евро с оглед на укрепването на политическия диалог, подпомагане на демокрацията на участието и насърчаване на широко участие в изборите. По време на 104-тата Международна конференция по труда ЕС допринесе за прегледа на спазването от Камерун на Конвенция 182 на МОТ относно най-тежките форми на детски труд.

Освен това ЕС продължи да предоставя финансова помощ за проекти на организации на гражданското общество в областта на околната среда и управлението на природните ресурси. Някои от проектите, финансирани по линия на инструмента за недържавните участници, бяха насочени към утвърждаване на правата на местното население и на уязвими групи, живеещи в райони с миннодобивна дейност, аграрно-промишлени инвестиции и/или изграждане на инфраструктура (включително правото на компенсация, закрилата срещу неправомерно изселване, задължението за предоставяне на консултации на местното население и правото на безопасна среда).

Централноафриканска република

През 2015 г. Европейският съюз продължи усилията си за подобряване на състоянието на човешките права в Централноафриканската република (ЦАР), като акцентира върху провеждането на редовен диалог с преходната власт и осигури подкрепа по линия на различни инструменти на ЕС. Преходната власт изрази дълбоката си загриженост във връзка със състоянието на човешките права в ЦАР. В окончателните препоръки, отправени в рамките на форума в Банги (4—11 май 2015 г.), беше подчертано значението на борбата срещу безнаказаността, която продължава да бъде от изключително значение за процеса на помирение в ЦАР. На 5 май в Банги лидерите на десет въоръжени групи подписаха споразумение за незабавното и безусловно освобождаване на всички деца, държани от съответните въоръжени групи. До края на май в Бамбари 300 деца бяха освободени от въоръжени групи. С другите случаи на освобождаване броят на освободените след м. май деца достигна 645.

Дейностите в областта на човешките права, предприети в ЦАР от ЕС и държавите членки, бяха силно повлияни от влошаването на сигурността в столицата и в цялата страна, както и от проблема с бежанците (приблизително 450 000 на брой) и вътрешно разселените лица (приблизително 430 000 на брой), включително в Банги. През декември 2015 г. ООН публикува първия си публичен доклад за правата на човека, обхващащ периода септември 2014 г.—май 2015 г. Според констатациите в доклада, макар мащабът и тежестта на конфликта да са намалели през този период, в цялата страна продължават да бъдат извършвани сериозни нарушения на международното право в областта на човешките права и на международното хуманитарно право от недържавни въоръжени групи, включително групата „Антибалака“ и бившата бунтовническа група „Селека“, и в по-малка степен от държавата. Най-засегнати от това насилие са вътрешно разселените лица.

При съществуващата неяснота относно политическата обстановка и положението със сигурността по време на преходния период в ЦАР през 2014—2015 г., ЕС и държавите членки продължиха да бъдат основен партньор на властите.

Тематичният ред на ЕИДПЧ съдържа портфейл от три проекта за общо 1,2 млн. евро. Те подпомагат усилията на властите на ЦАР за борба с безнаказаността и укрепване на изграждането на капацитет сред представителите на съдебната власт.

ЕС предоставя също средства в размер на 20,9 млн. евро в подкрепа на ръководена от УНИЦЕФ инициатива в сектора на образованието в ЦАР. Целта на проекта е да се подсили осигуряването на основно образование и да се предоставят временни грижи за приблизително 1 000 деца, освободени от въоръжени групи и местни милиции.

ЕС оказва подкрепа на ЦАР в борбата срещу безнаказаността и в усилията на страната да преустрои съдебната система и наказателното правосъдие. По линия на проекта RESEJEP (реконструиране на съдебния и полицейския сектор) ЕС предоставя значителна финансова помощ (15 млн. евро) на Министерството на правосъдието. Наред с останалото, чрез тази помощ беше финансирано преустройство на затворите Нгарагба и Бимбо в Банги.

В рамките на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, през май 2015 г. стартира проект с бюджет от 1 млн. евро в подкрепа на Службата на Върховния комисар по правата на човека на ООН, насочен към предотвратяване на нарушенията на човешките права и изграждане на капацитет за местни правозащитни НПО.

Чад

Основните цели на ЕС в контекста на утвърждаването на човешките права в Чад през 2015 г. продължиха да бъдат реформа на правосъдната система, реформа на силите за сигурност, утвърждаване на правата на децата и жените, утвърждаване на демокрацията, борба срещу смъртното наказание и овластяване на гражданското общество. Предприетите от ЕС действия се проявиха в различна форма — от политически диалог до техническо сътрудничество, и по-специално бяха осъществени по линия на ЕФР, Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, и ЕИДПЧ.

В рамките на член 8 от Споразумението от Котону през януари 2015 г. беше проведена сесия на политическия диалог, която предостави възможност на ЕС да изрази загриженост по повод някои въпроси, засягащи човешките права, като съдебната реформа, условията в местата за задържане и съдебния процес срещу бившия президент на Чад Хисен Хабре. През годината ЕС продължи да бъде активно ангажиран и с някои отделни случаи.

През ноември 2014 стартира проект, изпълняван от чадска правозащитна организация и финансиран по линия на ЕИДПЧ, чиято цел е да се окаже подкрепа на чадските адвокати, работещи в процеса срещу Хисен Хабре. Делегацията на ЕС следи отблизо започналия през декември 2014 г. процес, в рамките на който 20 служители по сигурността, работели при управлението на Хабре, бяха осъдени по обвинения в убийства, изтезания, отвличане и произволно задържане. Освен това съдът осъди на доживотен затвор седем души, сред които Салех Юнус, бивш началник на дирекция „Документация и сигурност“, и Махамат Джибрин, сочен като един от най-безпощадните палачи в Чад от създадената през 1992 г. чадска комисия за установяване на истината. В Чад беше проведена и осведомителна кампания във връзка с процеса срещу Хабре, финансирана по линия на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира.

По отношение на проекта за реформа на полицията има сключени два договора с НПО за подобряване на отношенията между гражданите и силите за сигурност чрез провеждане на обучение на силите за сигурност, комуникация и създаване на местни форуми, в чиито рамки силите за сигурност, гражданското общество и местните власти да обсъждат въпроси, засягащи сигурността. Проектът за реформа на полицията включва и обучение по етика на силите за сигурност. Като част от проекта беше направено проучване за оценка на условията за създаване на обсерватория по етика за националните сили за сигурност и престъпността. Резултатите от проучването показаха, че всички страни са заинтересовани от създаването на подобна структура.

През 2015 г. в рамките на ЕИДПЧ бяха избрани три проекта за защита и утвърждаване на правата на децата и жените с бюджет в размер на 1 млн. евро. 36-месечен проект с ACORD има за цел да намали детските бракове в централните части на Чад. 24-месечен проект, изпълняван от местната организация *Union des femmes pour la Paix* (Съюз на жените в подкрепа на мира), цели предоставянето на правни консултации на жени в южния град Мунду. Третият проект, изпълняван от *Avocats Sans Frontières France* (Адвокати без граници Франция), има за цел предоставянето на правни консултации на деца и жени, задържани в градовете Нджамена, Абече и Кумра.

Френското посолство също продължи да подкрепя НПО, които работят за защита на правата на жените и децата, посредством специфичен инструмент — *Fonds social de développement* (Фонд за социално развитие). През 2015 г. бяха избрани шест местни НПО: CONA-CIAF (борба срещу гениталното осакатяване), LTDH (борба срещу ранните бракове), АЕСРЕМ и MUDESOF (борба срещу насилието в училищата), CAASFFA (защита на момичетата мигранти) и AFJT (лидерството на жените).

Чрез проекта за подкрепа на доброто управление ЕС насърчава регистрирането на ражданията в Чад. УНИЦЕФ, ACORD и RAPS Mandoul изпълняват три проекта в три пилотни региона за повишаване на обществената осведоменост и за обучение на държавни служители във връзка с регистрацията на ражданията.

Делегацията на ЕС следи отблизо подготовката за изборите, които ще бъдат проведени през 2016 и 2017 г. На Чадската лига за права на човека (LTDH) беше възложен проект за провеждане на осведомителни кампании и обучение на национални наблюдатели с бюджет от 475 000 евро и 3-годишен срок на изпълнение. Френското посолство финансира също 6-месечен проект (стартирал през октомври 2015 г.) за насърчаване на участието на младежите в изборите.

По отношение на правосъдната реформа, през 2014 г. приключи програмата в подкрепа на реформата в правосъдния сектор и Европейският съюз започна работа по нова програма с Министерството на правосъдието и други основни заинтересовани страни. *Avocats Sans Frontières Belgique* (Адвокати без граници Белгия) продължава да изпълнява проект, чиято цел е да подобри познаването на съдебните процедури от гражданите на Чад и да им помогне да защитават правата си.

И накрая, ЕС продължи да работи в тясно сътрудничество с местни правозащитни организации и беше домакин на няколко срещи с гражданското общество.

Съюз на Коморските острови

Целите по отношение на човешките права и демокрацията, които ЕС си поставя в рамките на отношенията си със Съюза на Коморските острови, са утвърждаване на зачитането на човешките права, демокрацията и принципите на правовата държава, с особен акцент върху изборните процеси, правосъдието и борбата срещу корупцията, както и правата на жените и децата.

ЕС продължи да води с Коморските острови дискусии в различен формат, посветени на правата на човека и демокрацията, включително чрез редовни мисии на високо равнище, редовен политически диалог и сътрудничество за развитие. Освен това в рамките на засиления политически диалог с властите на Коморските острови, провеждан в контекста на предоставяната подкрепа за изборите, ЕС многократно оправя призив за свободни, прозрачни и надеждни изборни процеси, основани на преработената неотдавна правна рамка и на структурирани консултации със заинтересованите страни. По-добрият баланс между половете в електоралните институции и по-голямото политическо участие бяха насърчени чрез правната реформа и мащабни кампании за повишаване на осведомеността.

С подновяването на законодателните и изпълните правомощия на Съюза и на Островите и с провеждането на първите изобщо общински избори избирателният цикъл 2014—2016 г. би могъл или да потвърди напредъка на страната към демокрация, национална интеграция и развитие, или да повиши риска от връщане към хронична нестабилност, сепаратизъм и бедност.

Другите съществени събития в областта на човешките права, по които ЕС изрази позиция през 2015 г., са свързани главно със съдебната система. В съответствие с приоритетите на новата национална стратегия за развитие за периода 2015—2019 г. ЕС подпомага понастоящем провеждането на реформа в правосъдния сектор, насочена към укрепване на независимостта, интегритета, ефективността, справедливостта и достъпа. ЕС предоставя значителна подкрепа за провеждането на реформата по линия на 11-ия ЕФР.

ЕС засили диалога с организациите на гражданското общество чрез приемането на съвместна пътна карта на ЕС и Франция за ангажираност на ЕС с гражданското общество през периода 2014—2017 г., която се ползва с финансова подкрепа по бюджетния ред за недържавните участници и местните власти и ЕИДПЧ. В момента се изпълняват пет проекта за недържавни участници/местни власти, като по линия на програмата за недържавните участници/местните власти и ЕИДПЧ е планирано през 2016—2017 г. да се отправят допълнителни покани за представяне на предложения. Франция планира да увеличи подкрепата си за правата на човека в Коморските острови през 2016 г. посредством нови фондове.

Република Конго

Приоритетите на ЕС в областта на човешките права и демокрацията през 2015 г. бяха борбата срещу изтезанията, подобряването на условията в местата за задържане, доброто правораздаване и утвърждаването и защитата на правата на хората в уязвимо положение.

В контекста на референдума за изменение на конституцията от 25 октомври основните човешки права като свободата на събиране и свободата на изразяване бяха силно ограничени. Беше наложена забрана върху организирането на политически митинги от опозиционните партии след 20 октомври. Някои от демонстрациите, състояли се независимо от забраната, бяха съпроводени с насилие и прекомерно използване на сила от страна на силите за сигурност. Няколко души бяха убити и мнозина бяха ранени. Двама опозиционни лидери бяха държани под домашен арест повече от седмица. Радио и телевизионните програми бяха изцяло посветени на управляващата партия и нейната кампания. Излъчването на международната радиостанция RFI, мобилният интернет и текстовите съобщения бяха прекъснати между 20 октомври и началото на ноември. Оборудването на независима радиостанция беше иззето, помещенията ѝ бяха разрушени, а собственикът — заплашван със смърт. Други журналисти съобщиха, че са били подлагани на натиск да не публикуват факти за размириците в Бразавил и Поант Ноар.

Сесията на политическият диалог по член 8 от Споразумението от Котону, проведена на 20 февруари, включваше и въпроса за човешките права. ЕС изтъкна необходимостта Република Конго да изпълнява ефективно задълженията си по международните договори, включително забраната на изтезанията, и да предоставя достъп до задържаните като общо правило. Обсъден беше и въпросът за възприемането на подходящ подход за изпълнение на препоръките от УПП, приети от Република Конго (164 от 171) през октомври 2013 г. Независимо от проведените обсъждания като цяло беше постигнат твърде ограничен напредък в диалога с Република Конго относно правата на човека и демокрацията. Продължават да се наблюдават нарушения на човешките права на задържаните, коренното население, децата и жените. Властите не отговарят на исканията за разследване и наказателно преследване на предполагаеми случаи на малтретиране и изтезания, извършвани от конгоанските сили за сигурност, и за предоставяне на достъп на НПО и възможност да упражняват мониторинг върху центровете за задържане. Правните кодекси и новото законодателство, приемани от Република Конго, са все по-малко съвместими с международните договори.

ЕС продължи да поддържа диалога си с конгоански организации на гражданското общество посредством редица формални и неформални канали за обмен на становища и обсъждане на основни проблеми, свързани с човешките права. Ежегодната среща на ЕС с правозащитниците се състоя 17 август. Ангажиментът на ЕС в подкрепа на зачитането на човешките права и закрила на правозащитниците получи висока оценка. Бяха изразени конкретни опасения по повод състоянието на човешките права на мигрантите в контекста на операцията за експулсирането им от Конго. Наред с това като приоритет беше изведено прилагането на закона за правата на коренното население и изпълнението на плана за действие.

Европейският съюз предоставя подкрепа за утвърждаване на правата на човека в Конго чрез ЕИДПЧ. След публикуването на покана за представяне на предложения в средата на 2015 г. (с бюджет от 700 000 евро), бяха избрани три проекта, насочени към борба с произволните задържания и изтезанията, защита и утвърждаване на правата на децата и техните семейства, изложени на риск. За първото полугодие на 2016 г. е планирана втора покана за представяне на предложения по линия на ЕИДПЧ. Други проекти за човешките права с акцент върху правата на жените и децата също се финансират чрез покани за представяне на предложения, насочени към организации на гражданското общество и местните власти.

Освен това чрез проекта PAREDA (дейности за укрепване на правовия ред и сдруженията) ЕС подпомага утвърждаването на принципите на правовата държава в Конго. В момента програмата е във втората си фаза, разполага с бюджет в размер на 920 000 от ЕФР и подпомага Министерството на правосъдието в работата му по всеобхватно и дългоочаквано преразглеждане на националните правни кодекси. Наред с това PAREDA осигурява подкрепа за ратифициране и интегриране на основни договори в областта на човешките права в конгоанската правна система с цел повишаване на правната предсказуемост, укрепване на ролята на съдилищата и осигуряване на адекватен достъп до правосъдие за всички. Сформирането на националната комисия през септември 2015 г., която да работи за актуализиране на националните кодекси, и последвалото представяне през ноември на кодексите, преработени от международните експерти на PAREDA, представляват ключов момент в процеса на модернизирване на правната система на Република Конго.

Кот д'Ивоар

Приоритетите на ЕС по отношение на човешките права в Кот д'Ивоар продължават да бъдат правото на сигурност, правосъдие и правов ред; борбата срещу безнаказаността и помирението; подкрепата за демокрацията; закрилата на правозащитниците; и правата на децата и жените, по-специално мерките за борба със сексуалното насилие над жените и с детския труд.

През 2015 г. Кот д'Ивоар направи важна крачка напред със спокойното и мирно протичане на президентските избори и изборен процес, зачитащ международните стандарти за демократични избори според наблюдателите. ЕС разположи мисия експерти по провеждане на избори, която да анализира цялостния процес, вкл. актуализирането на избирателните списъци.

Въпреки че общото състояние на човешките права се е подобрило значително спрямо предишното десетилетие и особено след следизборната криза от 2010 г., в тази област все още съществуват редица сериозни недостатъци. Страната продължава да бъде белязана от политическо разделение на етнически и географски признак и е необходим допълнителен напредък в процеса на помирение, започнал след политическата криза от 2010 г.

След преизбирането му през октомври 2015 г. президентът Уатара обяви, че остава ангажиран с приоритетите, насочени към помирение, социално сближаване и безпристрастно правораздаване, като през 2015 г. беше постигнат съществен напредък в тези области. В контекста на политическия диалог и помирението през 2015 г. беше създадена национална комисия за помирение и компенсиране на жертвите (CONARIV), която да работи за обезщетяването на жертвите на следизборната криза от 2010 г. Беше отбелязан напредък и в областта на правосъдието с премахването на смъртното наказание през март 2015 г. и транспонирането на Римския статут на Международния наказателен съд (МНС) във вътрешното право. Независимо от издадената заповед за арест на МНС срещу Симон Бгаббо, президентът Уатара отказа трансферирането ѝ в Хага със становището, че тя трябва да бъде съдена в Кот д'Ивоар. Националното съдебно преследване срещу Симон Бгаббо и нейните поддръжници вече е в ход. Националната анкетна комисия отбеляза напредък при разследванията и в двата лагера. Въпреки това съдебната система бележи доста слаб напредък по отношение на обезщетяването на жертвите, съдебната независимост, достъпа до правосъдие и борбата с безнаказаността. Съществуват опасения и във връзка с условията на произволните и/или продължителните арести и условията на задържане.

През 2015 г. приключи процесът на разоръжаване, демобилизация и реинтеграция (РДР). Нужно е обаче да се оптимизира реформата на сигурността, по-специално в западните и централните части на страната и в Абиджан, както и в контекста на постепенното оттегляне на мироопазващата мисия на ООН в Кот д'Ивоар (ONUCI).

През годината правителството прие политики за разрешаване на проблема с детския труд и трафика на хора. Въпреки известния напредък, който беше отбелязан, социалната закрила на гражданите продължава да бъде ниска, а достъпът до основни услуги все още е огромно предизвикателство за много хора в страната. Неравенството между половете и сексуалното насилие в страната продължават да бъдат сериозна загриженост. Чувствителни въпроси, свързани със собствеността върху земята, гражданството и миграцията/имиграцията, също представляват сериозно предизвикателство за стабилността в някои части на страната.

Чрез постоянните политически контакти и политическия диалог по член 8 (от Споразумението от Котону) ЕС редовно повдига пред властите на Кот д'Ивоар въпроси, засягащи човешките права. В последната сесия на политическия диалог по член 8 през юни 2015 г. взеха участие посланици от ЕС и министърът на външните работи, както и министри и служители от различни министерства (на вътрешните работи, правосъдието, правата на човека и икономиката). ЕС продължи да поддържа постоянния си диалог с политически партии от всички течения и с местни правозащитни организации на гражданското общество и НПО.

По линия на 10-ия ЕФР бяха финансирани специални срещи за диалог и помощ от ЕС за развитие, които бяха насочени към реформата на сектора за сигурност и укрепването на правосъдието и предоставянето на достъп до него, а чрез Инструмента за стабилност беше финансирана среща, на която бяха разгледани въпросите за реинтегрирането на бивши бойци. По линия на ЕИДПЧ ЕС предостави подкрепа на НПО, работещи за предотвратяването на конфликти в западните части и чувствителни градски зони. Чрез този инструмент ЕС финансира и усилията на гражданското общество за борба с безнаказаността и насърчаване на безпристрастното правосъдие, както и инициативи за правосъдието в условия на преход. В рамките на ЕИДПЧ бяха финансирани и проекти за подпомагане на жените, жертва на сексуално насилие, и за укрепване на капацитета на гражданското общество да способства помирението в страната. По линия на 10-ия ЕФР продължи да бъде предоставяна подкрепа на гражданското общество по проект за насърчаване на местното управление.

Демократична република Конго

Състоянието на човешките права в Демократична република Конго (ДРК), и особено в източните части на страната, е все по-тревожно. Непровеждането на местни и областни избори и забавеното насрочване на парламентарните и президентските избори се превърна в източник на сериозно нарастващо напрежение и породиха опасения както за свободата и сигурността на гражданското общество, така и за политическата опозиция.

В източната част на ДРК много въоръжени групи продължават да бъдат активни и въпреки ограничения успех, армията (въоръжените сили на ДРК) и мироопазващите сили на ООН (мисия на Организацията на обединените нации в ДРК) не успяха да постигнат очаквания резултат, главно поради ограниченото оперативно сътрудничество. Командващите въоръжени групи носят отговорност за многобройни военни престъпления и жестоко насилие срещу цивилното население, по-специално отвличания и сексуално насилие. Въоръжените сили на ДРК извършват също нарушения на човешките права и прилагат прекомерна сила. Въоръжените групи, а също и въоръжените сили на ДРК, продължават да бъдат свързани с незаконната експлоатация на природни ресурси.

В допълнение към ограничения капацитет и несигурността, присъствието на бежанци от няколко съседни държави, последно от Бурунди, и големият брой вътрешно разселени лица в източните провинции допринасят за възникването на сложна и непредвидима хуманитарна ситуация.

През септември няколко политически лидери от управляващата коалиция, т. нар. Г-7, бяха отстранени от правителството след като се противопоставиха на опитите на президента да удължи управлението си за трети мандат. Впоследствие ЕС получи сведения за тормоз, упражняван върху членовете на опозицията и техните семейства. Оттогава се наблюдават физически заплахи срещу журналисти, прекъсване на някои радио/телевизионни предавания, смущения в радиосигнала, насочени срещу RFI, и прекъсване на достъпа до мобилен интернет и услугите за текстови съобщения за дълги периоди от време. През октомври ЕС излезе с декларация, изразяваща загрижеността на Съюза по повод данните, публикувани от Съвместната служба за правата на човека на ООН в ДРК, които сочат значително увеличение на регистрираните случаи на нарушения на човешките права, особено в Киншаса и Гома, включващи отнемане на човешки живот, наранявания, арести и грабежи. Увеличили са се и случаите на произволно задържане от страна на разузнавателните служби.

ЕС отправи многобройни призови за мирен политически климат, спокоен дебат, защита на свободата на изразяване, зачитане на правата на човека, принципите на правовата държава и правата на опозицията, спазване на Конституцията на ДРК, открито политическо пространство, както и за гарантиране на независимостта и безпристрастността на съдебната власт. ЕС беше активно ангажиран и с подкрепата на специфични дейности, осъществявани от местни недържавни участници и финансирани по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ). Сред примерите за действия, изпълнени през 2015 г., се нареждат подпомагането на женски организации в Киву; финансиране на инициативи за насърчаване на гражданско образование, основаващо се на човешките права, в контекста на предстоящите избори; финансиране на някои дейности за предотвратяване на конфликти на общностно равнище; насърчаване на достъпа до правосъдие за жени и деца, жертва на сексуално насилие; и предоставяне на помощ за жертвите на изтезания и други злоупотреби. На 2 октомври 2015 г. Съветът на ООН по правата на човека прие с консенсус резолюция относно положението в ДРК.

В страната се наблюдават някои положителни промени. Например през септември ДРК ратифицира Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и Факултативния протокол към нея.

Следва да се отбележат и някои важни събития от 2015 г. като общата конференция относно състоянието на правосъдието, учредяването на Комитета по правата на човека и създаването на Конституционния съд.

Чрез програмите си за сътрудничество ЕС продължи да работи за подобряване на правната рамка за изборите и насърчаване на електоралната осведоменост. ЕС подкрепя и инициативи за насърчаване на укрепването на гражданското общество, стимулиране на гражданското образование и осигуряване на подкрепа за жертвите на нарушения на човешките права и разследване на случаите на сексуално насилие. В рамките на всеобхватния си подход ЕС не се поколеба да изразява опасенията си чрез изявления, речи, работни семинари, формални и неформални мерки, насърчавайки правителството на ДРК да гарантира пълно спазване на човешките права в цялата страна.

Джибути

Като цяло състоянието на човешките права в Джибути не отбеляза подобрение, като активистите за правата на човека и опонентите на правителството продължиха да бъдат подлагани на тормоз, по-конкретно в периода преди последните президентски избори. Макар че с подписването на рамковото споразумение между правителството и опозицията относно политическите реформи през декември 2014 г. опозицията получи известна свобода за провеждане на публични събирания и достъп до държавните медии, всичко това приключи след неуспешните преговорите по въпроса за независима избирателна комисия. Решението на правителството от края на ноември 2015 г. да обяви „извънредни мерки за сигурност“ само няколко месеца преди предвидените за април 2016 г. президентски избори няма да способства за подобряване на положението с човешките права. На 21 декември 2015 г. в страната имаше ожесточени сблъсъци между силите за сигурност и членове на опозицията, които засегнаха и членове на гражданското общество и взеха няколко жертви. Сериозен повод за безпокойство продължава да бъде прекомерното използване на сила от страна на полицията и други сили за сигурност и ширещата се безнаказаност на упражняващите насилие и изтезания.

В началото на 2015 г. ЕС и Франция направиха публични изявления, в които приветстваха като положителна стъпка рамковото споразумение относно политическите реформи от декември 2014 г. и подчертаха значението на неговото цялостно прилагане. ЕС повтори това послание на срещата с правителството в рамките на политическия диалог по член 8, която се проведе през февруари 2015 г. През годината ЕС продължи да провежда и редовни срещи с опозиционните партии и правозащитниците. Предвид влошаването на политическата обстановка в Джибути в края на 2015 г., белязана от съпроводени с насилие сблъсъци между правителството и опозицията, ЕС излезе с публично изявление, с което поиска изясняване на събитията и подвеждане под съдебна отговорност на извършителите на нарушенията, и насърчи правителството и опозицията да приложат рамковото споразумение от 2014 г.

Делегацията на ЕС управлява няколко проекта на организации на гражданското общество в Джибути, насочени главно към правата на жените, повишаване на устойчивостта на селските райони и правата на хората с увреждания. Като се има предвид, че укрепването на гражданското общество е основен приоритет на ЕС в Джибути, ЕС инициира процес на установяване на по-структуриран диалог с организациите на гражданското общество в страната. През 2015 г. стартира изпълнението на три проекта на ЕС за изграждане на устойчивост, където гражданското общество е силно застъпено, както и на два проекта за правата на жените и един проект за икономическа интеграция на хората с увреждания с общ бюджет в размер на 1,8 млн. евро.

Освен това в рамките на националната индикативна програма за Джибути по линия на 11-ия ЕФР са заделени средства в размер на 8 млн. евро за гражданското общество, децентрализацията и равенството между половете.

През 2015 г. ЕС предприе и дипломатически действия в областта на човешките права. През април пред министъра на външните работи и международното сътрудничество беше направен демарш в подкрепа на ратифицирането на Договора за търговия с оръжие, а през октомври 2015 г. пред същия министър беше направен демарш в подкрепа на приоритетите на ЕС и инициативите в рамките на Третия комитет на Общото събрание на ООН.

Екваториална Гвинея

Цялостното състояние на човешките права в Екваториална Гвинея продължава да бъде източник на безпокойство за ЕС, тъй като въпреки колебливите окуражителни признаци, които страната даде през 2014 г., през 2015 г. не беше отбелязан реален напредък. Поради тази причина основните приоритети на ЕС в Екваториална Гвинея по отношение на човешките права остават същите: транспониране на мораториума върху смъртното наказание в националното право, подобряване на положението във връзка със свободата на изразяване и сдружаване, действителен политически плурализъм и подкрепа за гражданското общество. Положението в центровете за задържане през 2015 г. продължава да бъде предизвикателство, въпреки някои подобрения.

През 2015 г. процесът на демократизация в Екваториална Гвинея не отбеляза особено голям напредък. Незначително напредна изпълнението на мерките, одобрени на кръглата маса (ноември 2014 г.) между правителството и опозиционните партии, провеждането на която беше насърчено от ЕС. Бяха легализирани обаче две политически партии: *Unión de Centro Derecha* (Съюз на десните центристи) и *Ciudadanos por la Innovación en Guinea Ecuatorial* (Граждани за иновация), с които броят на легализираните политически партии в страната достигна 15. Освен това не бяха проведени съществени реформи на изборното законодателство, а представителите на опозицията, обединени в рамките на платформата *Frente de Oposición Democrática* (Фронт на демократичната опозиция, създаден през март 2015 г.), продължиха да бъдат подлагани на тормоз и заплахи. ЕС ще използва всяка възможност, за да настоява за съдържателен диалог с опозиционните партии преди президентските избори, планирани за 2016 г.

През 2015 г. не беше отбелязан напредък и в изпълнението на препоръките, приети от властите на Екваториална Гвинея като част от втория преглед в рамките на УПП през 2014 г. ЕС и неговите държави членки подкрепиха гражданското общество в подготовката на този процес и продължават да следят отблизо изпълнението на препоръките, независимо от липсата на напредък в тази област.

Що се отнася до смъртното наказание, след наложения през 2014 г. мораториум през 2015 г. не са изпълнявани смъртни присъди.

Въпреки трудностите ЕС и неговите държави членки продължиха във възможно най-голяма степен да ангажират властите на Екваториална Гвинея в обсъждания на въпроси, засягащи човешките права и демокрацията, в различен формат, вкл. по индивидуални случаи на произволно задържани лица. В Европейският парламент бяха повдигнати някои въпроси относно преследването на опоненти, произволните задържания и свободата на изразяване, както и във връзка с индивидуални случаи.

Като положително развитие може да се отбележи, че страната за пръв се ползва от подпомагане по линия на ЕИДПЧ. През 2015 г. беше отправена покана за представяне на предложения с бюджет в размер на 300 000 евро в подкрепа на гражданското общество и правозащитниците. Впоследствие през декември 2015 г. беше сключен договор с НПО от Екваториална Гвинея по проект, озаглавен „*Incidencia de la sociedad civil en su fortalecimiento y en la promoción de los derechos humanos en Guinea Ecuatorial* (Ролята на гражданското общество за укрепването и утвърждаването на човешките права в Екваториална Гвинея)“.

Еритрея

Състоянието на правата на човека в Еритрея през 2015 г. продължава да предизвиква сериозна загриженост. Вътрешното политическо пространство за независими политически партии, синдикати и медии и активната ангажираност на гражданското общество са изключително ограничени. Правителството продължава да отказва достъп до страната на специалния докладчик на ООН за положението с правата на човека в Еритрея и на анкетната комисия относно правата на човека в Еритрея.

През юни 2015 г. анкетната комисия публикува своя първи доклад, в който се констатира системни, масови и тежки нарушения на човешките права в Еритрея, извършени и извършвани под ръководството на правителството. Вследствие на този доклад Съветът на ООН по правата на човека даде мандат на анкетната комисия да продължи разследването, включително на нарушения, които биха могли да бъдат престъпления срещу човечеството. Резултатът от това разследване ще бъде представен през юни 2016 г.

Правителството показва известна готовност да се ангажира в по-голяма степен с международната общност по въпроси, засягащи правата на човека, трафика и контрабандата. По-специално правителството изрази готовност да постигне напредък по някои от препоръките, отправени в рамките на процеса на УПП, и като член на управителния комитет участва активно в процеса от Хартум по въпросите на миграцията. В националната индикативна програма на ЕС по линия на 11-ия ЕФР (2014—2020 г.) човешките права са включени като елемент, свързан с изпълнението на препоръките от УПП (тези, които са приети от правителството). Проектът за изпълнение на тези мерки е в процес на подготовка. През 2015 г. правителството обяви намерението си да намали до 18 месеца продължителността на националната служба за еритрейски граждани, която понастоящем е неограничена, макар че впоследствие това беше оттеглено. През 2015 г. ЕС продължи да припомня на Еритрея задълженията ѝ в областта на човешките права в рамките на международното и националното право. В рамките на политическия диалог, както и при формалните и неформалните контакти с властите, ЕС насърчи правителството на Еритрея да предприеме конкретни мерки за подобряване на положението с човешките права.

През април 2015 г. беше проведена среща в рамките на политическия диалог по член 8, посветена на миграцията, като акцентът беше поставен върху първопричините, трафика и контрабандата на хора, както и върху регионалното и международното сътрудничество. През ноември 2015 г. се проведе друга среща в рамките на диалога, посветена на правата на човека и миграцията. По време на тези срещи ЕС изрази задоволство от участието на страната в процеса на УПП и заяви твърдия си ангажимент да работи с Еритрея по ключови въпроси, свързани с човешките права. Същевременно ЕС изрази загриженост по повод общото положение с правата на човека и подчерта необходимостта от реализирането на конкретен напредък и ангажираност с човешките права.

През 2015 г. ЕС продължи да поставя пред властите и обезпокояващия въпрос за миграцията и трафика на хора в Африканския рог. По-специално, делегацията на ЕС беше активно ангажирана с подготовката за участието на Еритрея в срещата на върха в Ла Валета, като наред с това продължи да подкрепя конкретния ангажимент на правителството на Еритрея в процеса от Хартум.

През годината бяха предприети и дипломатически усилия във връзка с правата на човека. През март 2015 г. пред министъра на труда и благосъстоянието беше направен демарш за насърчаване на изготвянето на актуализирани списъци относно опасния труд в съответствие с Конвенция № 182 на МОТ относно най-тежките форми на детски труд. През октомври и ноември 2015 г. пред правителството бяха направени няколко демарша в подкрепа на приоритетите и инициативите на ЕС в рамките на Третия комитет на Общото събрание на ООН.

По отношение на специфичната финансова подкрепа за правата на човека в момента се изпълняват осем проекта в рамките на програма по линия на ЕИДПЧ и дванадесет проекта в рамките на програмата за организациите на гражданското общество и местните органи, които засягат различни въпроси като трудовите права, правата на жените и децата и правата на хората с увреждания.

Етиопия

Свободата на изразяване и на сдружаване продължи да бъде проблем в Етиопия през 2015 г., като арестите на критици на правителството, включително членове на опозицията и журналисти, продължиха през годината, главно по обвинение съгласно Прокламацията за борба с тероризма. Увеличи се броят на заведените дела за тероризъм, като към момента има повече от 40 текущи дела и 280 обвинени. Делегацията на ЕС следи отблизо ситуацията и наблюдава някои от съдебните процеси. Наред с това ЕС и неговите държави членки обсъждаха с правителството, включително на най-високо политическо равнище, гражданските и политическите права посредством политическия диалог по член 8.

През март 2015 г. седем активисти в областта на правата върху земята бяха задържани на път към среща на международна НПО на тема „Продоволствена независимост и права върху земята“, като впоследствие срещу трима от тях беше повдигнато обвинение по Прокламацията за борба с тероризма. Сблъсъците с полиция по време на официалните демонстрации срещу „Ислямска държава“ на 22 април след убийствата на етиопци християни в Либия също доведоха до десетки арести. Най-малко девет активни партийни членове бяха задържани, като последвалите присъди варират между два месеца и три и половина години лишаване от свобода.

През юли 2015 г. няколко дни преди посещението на американския президент Барак Обама Министерството на правосъдието оттегли обвиненията в тероризъм срещу петима блогъри и журналисти от блогърската общност „Зона 9“ и освободи Рейот Алему, журналистка, осъдена по подобни обвинения на пет години лишаване от свобода, съвсем малко преди датата на освобождаването ѝ. През октомври последва освобождаване на още четирима членове на група „Зона 9“. Въпреки това при обжалване от страна на прокуратурата делото може да бъде преразгледано от Върховния съд, а един от членовете на „Зона 9“ е с повдигнато обвинение по Наказателния кодекс.

В друг емблематичен процес 18 членове на мюсюлманския арбитражен комитет получиха дълги присъди с лишаване от свобода от 7 до 22 години за участието си в мюсюлманските протести. Някои бяха освободени през септември в рамките на обичайната новогодишна амнистия.

На 24 май 2015 г. в Етиопия се проведеха общи избори, които протекоха в силно контролирана предизборна среда и тясно политическо пространство. ЕС не получи покана за наблюдение на изборите; на 27 май говорителят на ВП/ЗП направи изявление по повод изборите, в което беше посочено ограниченото пространство за открит дебат и неговото отрицателно въздействие върху цялостната изборна обстановка. Единствената международна мисия за наблюдение на изборите беше мисията на АС, която окачестви изборите като спокойни, мирни и надеждни. Мисията на АС обаче изтъкна недостатъци, свързани с прозрачността; повече от 100 наблюдатели от опозицията са били временно задържани в изборния ден. С 82 % от гласовете всички места в парламента в крайна сметка бяха заети от управляващата партия и нейните съюзници. След изборите продължиха целевите арести на членове на политическата опозиция, като според твърдения на опозицията седем от нейните активисти са били убити по политически причини.

Правителството на Етиопия понастоящем изготвя нов национален план за действие в областта на човешките права за периода 2016—2018 г., а етиопската комисия по правата на човека (EHRC) продължава да следи състоянието на човешките права в страната. С подкрепа от няколко донори EHRC проследи по време на изборите аспектите, свързани с човешките права, но до момента няма публикуван доклад. Назначаването на бившия заместник-председател на националната избирателна комисия на Етиопия за нов главен комисар поставя под съмнение капацитета на EHRC за независим контрол върху изпълнителната власт. През август 2015 г. Етиопия прие нов закон за трафика на хора. От гледна точка на човешките права недостатъците на този нов закон са въвеждането на смъртно наказание и възможността тежестта на доказване да се носи от защитата.

Някои конфликти и придружени с насилие сблъсъци през 2015 г. също породиха опасения по отношение на човешките права. Според твърденията стотици са загинали в резултат на етническото напрежение между общностите амхара и кемант в региона Гондар през ноември и декември. Пожар в затвора и последвалите размирици по официални данни са отнели живота на 17 затворници и местни, въпреки че някои източници свидетелстват за по-голям брой жертви. Масовите студентски и фермерски протести в над 150 града в Оромиа, основно свързани с генералния план за Адис Абеба, бяха подновени през декември, което доведе до масови размирици и отне живота на най-малко 100 души. Наличието на точна информация продължава да бъде голямо предизвикателство предвид недостига на независими източници и липсата на достъп до зоните на конфликт. На 23 декември говорителят на ВП/ЗП направи изявление по повод сблъсъците.

ВП/ЗП Могерини посети Адис Абеба на 20 октомври 2015 г., където се среща с етиопски лидери, сред които министър председателя, и с представители на гражданското общество. Пространството на гражданското общество е много ограничено в Етиопия и тя обсъди бъдещото загриженост положение с човешките права в страната и начините, по които ЕС може да окаже съдействие.

Габон

Целите на ЕС по отношение на правата на човека и демокрацията в Габон са насочени към условията в местата на задържане, „ритуалните“ престъпления, правата на жените и трафика на хора, включително на деца. В навечерието на президентските и парламентарни избори през 2016 г. прозрачността и приобщаващият характер на изборния процес също будят безпокойство. Гражданското общество твърдо настоява за осъществяване на избирателни реформи, вкл. цялостна и интегрирана система с биометрични данни. Ефективността на съдебната система е ограничена от недостатъчните финансови и човешки ресурси (например в сферата на съдебната медицина) и от корупцията. Правото на правосъдие и правото на живот са под въпрос, както стана ясно от задържането на бившия министър Серж Морис Мабиала и случая с младия студент Бруно Мбулу Мбека, който според твърденията е убит по време на опозиционните протести на 20 декември 2014 г. След събитията ЕС излезе с изявление на място, в което осъди насилието и смъртта на младия студент и призова за проява на въздържаност от всички страни, за незабавно разследване от властите и за открит и конструктивен политически диалог.

Въпреки че не се провежда специфичен ежегоден диалог по правата на човека с всички заинтересовани органи, ЕС и неговите държави членки продължиха да водят с Габон дискусии по правата на човека и демокрацията в различни формати и на различни равнища. През юни 2015 г. с габонските власти беше проведен политически диалог по член 8 от Споразумението от Котону. Страните се ангажираха от 2016 г. да провеждат диалог два пъти годишно, като следваща сесия е планирана за началото на 2016 г.

През 2015 г. ЕС продължи да си сътрудничи с Габон в рамките на членството на страната в Съвета на ООН по правата на човека. ЕС и неговите държави членки направиха пред габонските власти няколко *ad hoc* демарша и информационни кампании. ЕС активизира в още по-голяма степен сътрудничеството си с Габон и хармонизирането на позициите, главно по отношение на подготовката на заседанията на Третия комитет на Общото събрание на ООН и във връзка с многостранни въпроси от общ интерес.

По отношение на ратифицирането на международни инструменти за правата на човека, през 2015 г. Габон напредна с представянето и обсъждането на няколко доклада, засягащи Конвенцията за правата на хората с увреждания, Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание и Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените. Процесът на ратифициране на Международната конвенция за защита на правата на всички работници мигранти и членовете на техните семейства и Африканската харта за демокрация, избори и управление в момента се разглеждат от компетентните власти.

През 2015 г. Габон започна междуведомствени консултации с оглед на подготовката за третия УПП, който трябва да се проведе в края на 2016 г. или началото на 2017 г.

Делегацията на ЕС продължи редовния си диалог с организациите на гражданското общество и правозащитните организации и се срещна с представители на компетентните официални органи, а именно Генералната дирекция по правата на човека и Националната комисия по правата на човека. През 2015 г. ЕС и неговите държави членки съставиха пътна карта за ангажираност с гражданското общество в Габон.

Що се отнася до финансовото сътрудничество, страната е бенефициер на ЕИДПЧ. През 2015 г. беше отправена покана за представяне на предложения по схемата за подпомагане на конкретни държави и беше възложен договор с бюджет от 600 000 евро.

Гамбия

ЕС продължава да бъде сериозно обезпокоен от положението с човешките права и правовия ред в Гамбия. През 2015 г. приоритетите на ЕС продължиха да бъдат свободата на медиите, смъртното наказание, насилието над жените, спазването на международните механизми за правата на човека, условията в местата за задържане, подкрепата за правозащитниците, недискриминацията и принципите на правовата държава. В контекста на трудни политически условия ЕС продължи да се стреми към постигането на тези приоритети със сътрудничеството на държавите членки, представени на място или акредитирани в Гамбия. През юни 2015 г. беше подновен политическия диалог по член 8, след преустановяването му от страна на Гамбия от ноември 2014 г. През годината пред властите на Гамбия бяха повдигани въпроси, засягащи човешките права, в рамките на формалния политически диалог и/или дипломатическите контакти.

През 2015 г. ЕС изрази опасенията си по повод действащото законодателство относно свободата на изразяване, което дава възможност за широко тълкуване и потенциални злоупотреби, и по повод арестите и сведенията за тормоз над журналисти и правозащитници. Делегацията на ЕС в Банджул провежда редовни работни обяди с представители на местните медии, в рамките на които се провежда неформален обмен на мнения. Наред с това ЕС подпомага подобряването на медийната среда чрез проект на ЮНЕСКО, финансиран от Европейския фонд за развитие (870 000 евро). ЕС продължава да подкрепя гражданското общество и правозащитниците в страната, включително като оказва подкрепа на местни НПО.

Като отрицателно развитие през 2015 г. може да се разглежда определянето на по-високи финансови и логистични прагове за кандидатите в изборите и политическите партии. Това засилва съмненията относно наличието на равноправни условия преди предстоящите президентски и парламентарни избори през 2016 г. и 2017 г. В областта на свободата на вероизповедание, която е задоволителна като цяло, обявяването на Гамбия за ислямска република от президента Джемех дава повод за безпокойство.

По отношение на правата на жените беше постигнат значителен напредък с обявената през ноември 2015 г. от президента Джемех забрана върху гениталното осакатяване на жени, която в началото на 2016 г. се превърна в закон. Тази важна стъпка беше предшествана от продължително лобиране от страна на местните асоциации и международни участници, включително ЕС. Стартира изпълнението на три финансирани от ЕС проекта в областта на правата на жените и икономическото овластяване на жените (с бюджет от 800 000 евро).

Вторият УПП на Гамбия се проведе през ноември 2014 г. с принос от страна на ЕС. Работната група за УПП посочи редица сериозни пропуски в областта на гражданските и политическите права, по-специално във връзка със свободата на изразяване и събиране, но отчете напредък по отношение на правата на жените, образованието и здравеопазването. В отговор на УПП през март 2015 г. правителството на Гамбия прие повечето препоръки относно правата на жените, вкл. гениталното осакатяване на жени, правата на децата, правата на хората с увреждания, здравеопазването, образованието и обучението, бежанците, националната комисия по правата на човека, съблюдаването на задълженията за докладване в рамките на ООН, подобряването на правораздаването и независимостта на съдебната власт, социалното подпомагане и развитието. Въпреки това бяха отхвърлени всички препоръки на УПП, засягащи премахването или ограничаването на смъртното наказание или правата на ЛГБТИ. Препоръките относно свободата на изразяване бяха взети предвид или приети при спазване на приложимото законодателство на Гамбия.

Като положителен факт може да се отбележи присъединяването на Гамбия през юни 2015 г. към Международната конвенция за правата на хората с увреждания и Факултативния протокол към нея. Въпреки това Гамбия все още не е ратифицирала някои важни международни конвенции, по-специално конвенциите относно изтезанията и насилственото изчезване.

В началото на 2015 г. специалните докладчици на ООН за извънсъдебните екзекуции, екзекуциите по бързата процедура и произволните екзекуции и за изтезанията и другите форми на жестоко, нечовешко и унижително отнасяне или наказание публикуваха доклади относно мисията си в Гамбия през ноември 2014 г. Властите на Гамбия отхвърлиха и двата доклада, очертаващи сериозни недостатъци. Мисията беше частично преустановена, тъй като специалните докладчици не получиха пълен достъп до главния затвор противно на предварително договорения мандат. ЕС редовно насърчаваше правителството на Гамбия да отправи нова покана към специалните докладчици.

През юли президентът помилва около 300 затворници. Освен това служители от Гамбия посетиха Нигерия, за да се запознаят с Комисията по правата на човека в страната с оглед на създаването на подобна комисия в Гамбия. Независимо от многократните изявления за напредък и непрекъснатото лобиране от страна на ЕС, съответното законодателство все още не е прието.

През 2015 г. президентът потвърди позицията си срещу ЛГБТИ, а законът срещу „противоестественото поведение“ и изменението относно „проявите на хомосексуалност с утежняващи обстоятелства“ останаха в сила. ЕС продължи да изразява загриженост по време на официалния политически диалог и дипломатическите контакти.

След неуспешния опит за преврат от 30 декември 2014 г. ЕС направи изявление на място, в което осъди нападенията и настоя за спазване на принципите на правовата държава по отношение на задържаните. Тормозът и сплашванията продължиха, включително произволните арести и незаконните задържания, надхвърлящи конституционно установения срок от 72 часа и извършвани главно от Националната агенция по разузнаване. В рамките на диалога по член 8 ЕС изрази безпокойство по повод незаконните арести и случаите на задържане, надхвърлящо конституционно установения срок. Независимостта на съдебната власт продължава да бъде спорна, наред с останалото и поради честото освобождаване и назначаване на съдии. Гамбия понастоящем е бенефициер на дългосрочна техническа помощ за достъп до правосъдие и правно ограмотяване (в размер на 2 689 850 евро), финансирана по линия на Европейския фонд за развитие. Дейностите, които се подпомагат, включват достъп до правосъдие, правно ограмотяване, научни изследвания и обучение и управление на делата.

Гана

Според „Фрийдъм хаус“ състоянието на човешките права в Гана е относително добро, като резултатът на страната за политически права е 37/40, а за граждански свободи — 47/60. Смъртното наказание обаче продължава да бъде част от правото на Гана, въпреки че не е изпълнявано от 1993 г. (повечето смъртни присъди са заменени с доживотен затвор). Също така хомосексуализмът продължава да бъде незаконен в Гана, но този закон се прилага рядко.

Широк кръг въпроси, засягащи човешките права, бяха разгледани на срещата в рамките на политическия диалог по член 8 между Гана и ЕС, проведена през юни 2015 г. и съпредседателствана от президента на Гана Джон Драмани Махама. Както ЕС, така и Гана, изтъкнаха споделения си ангажимент към демократичен процес и зачитане на човешките права и подчертаха по-специално колко е важно през ноември 2016 г. да бъдат проведени приобщаващи, прозрачни и надеждни избори, които да затвърдят вече установената демократична легитимност на страната. И двете страни изразиха съгласие по отношение на важната роля на избирателната комисия в този процес.

Корупцията продължава да буди нарастваща загриженост. При подготвителната среща с организации на гражданското общество, проведена от ЕС през май 2015 г. с оглед на определянето на актуалните въпроси, които да бъдат включени в политическия диалог, корупцията беше посочена като един от основните проблеми. Въпросът беше повдигнат по време на диалога, където ЕС приветства приетия от правителството национален план за действие за борба с корупцията и обяви бъдещата си подкрепа за неговото изпълнение. През май 2015 г. ЕС приветства приемането и публикуването на план за действие на Гана в областта на трудовите възнаграждения, чиято цел е отстраняване на нередностите в тази област; вследствие на това и въз основа на положителната оценка на условията за плащане ЕС възобнови бюджетната подкрепа за Гана. Въпреки това трябва да се направи още много за съдебното преследване на виновните за корупция на всички равнища. На думи Гана има добри намерения в тази област, но те не са подкрепени с категорични действия.

Достъпът до справедлива и ефективна правосъдна система, която подлежи на отчет, беше друг основен, свързан с човешките права въпрос, разгледан през 2015 г. Голям обществен интерес привлече документален филм, показващ случаи на корупция сред съдии, който беше представен на обществеността през септември в Акра. Този скандал предизвика национален дебат относно процеса на назначаване на съдии и по-обща дискусии във връзка с реформата в правосъдния сектор. В момента по този случай тече разследване, както и по предишни свързани случаи на корупция.

Интегрирането на принципа на равенство между половете беше в центъра на много от проектите и обсъжданията на ЕС в Гана през тази година. Министерството по въпросите на пола, децата и социалната закрила финализира законопроект за положителна дискриминация, който ще бъде представен за разглеждане от кабинета. След превръщането му в закон той би трябвало да допринесе за преодоляване на социалните, културните, икономическите и образователните дисбаланси и за утвърждаване на равенството между половете в Гана. Наред с това, през 2015 г. министерството започна да провежда национална политика за равенство между половете, за да отрази проблемите, свързани с равенството между половете, в националните процеси на развитие. Политиката е насочена към подобряване на социалните, юридическите, гражданските, политическите, икономически и социално-културни условия на населението на Гана, особено жените, децата, уязвимите лица, лицата със специални потребности, хората с увреждания и маргинализираните групи.

ЕС продължи да утвърждава човешките права чрез сътрудничеството си за развитие. 12 милиона евро бяха предоставени в подкрепа на независимите държавни институции, участващи в изборния процес (като напр. Избирателната комисия, Националната медийна комисия и Националната комисия за гражданско образование), инициативи за оправомощаване на жените и младежите и организации на гражданското общество, които насърчават гражданското обучение и обучението на гласоподавателите.

ЕИДПЧ предостави средства за изпълнението в партньорство с организации на гражданското общество на редица дейности за утвърждаване и защита на правата на децата в страната. Това се прави в тясно сътрудничество с УНИЦЕФ.

На 16 октомври 2015 г. ЕС организира форум с организации на гражданското общество и местните власти, в рамките на който представи информация относно тематичната си програма за организациите на гражданското общество и местните органи и поиска техния принос за изготвянето на насоките във връзка с отправянето на поканите за представяне на предложения през 2016 г.

Гвинея

Както и през 2014 г., през 2015 г. Гвинея беше изправена пред редица предизвикателства, свързани с човешките права и правовия ред, в обстановка на политическо напрежение и проточилото се във времето медицинско и икономическо възстановяване след епидемията от ебола. Действията на ЕС в областта на човешките права включваха ангажираност с властите чрез редовен диалог и публична дипломатия и предоставяне на техническа и финансова помощ.

Алфа Конде (RPG), първият демократично избран президент (декември 2010 г.) след поредица от авторитарни режими и държавни преврати, беше преизбран на първия тур от президентските избори на 11 октомври. ЕС изпрати мисия за наблюдение на изборите, която проследи процеса в периода септември—ноември 2015 г. Въпреки проявите на насилие преди изборния ден, които според сведенията са довели до 11 смъртни случая, гласуването протече в относително спокойна обстановка и при висока избирателна активност.

Президентските избори обаче бяха белязани от логистични и организационни проблеми, както и от липсата на прозрачност в работата на избирателната комисия, недостатъчна административна безпристрастност и неравностоен достъп на партиите и кандидатите до държавните медии. Независимо от институционалните слабости, бавните темпове на реформа и незадоволителния капацитет на държавата да предоставя основни услуги на населението, през 2015 г. бяха проведени по-малко улични демонстрации в сравнение с парламентарните избори през 2013 г. След ожесточени сблъсъци между активисти на опозицията и силите за сигурност през април и май 2015 г. и бойкотирането на парламентарните сесии от опозицията в периода април—юли, управляващата коалицията и опозицията възобновиха политическия диалог в края на юни, постигайки споразумение с активната подкрепа на международната общност (вкл. ЕС).

Като доказателство за предприетите действия за борба с безнаказаността, един министър и няколко високопоставени служители бяха освободени от длъжност за неправомерни действия от президента Алфа Конде след неговото преизбиране. Освен това през 2015 г. Висшият съдебен съвет наложи санкции за неправомерно поведение на петима магистрати.

През 2015 г. пострадалите от неправомерно използване на сила от силите за сигурност при възстановяване на обществения ред бяха по-малко в сравнение с изборната 2013 година, което показва подобрене на тактиките, използвани от силите за сигурност. Повече от пет години продължава вътрешното разследване на масовите убийства на симпатизанти на опозицията на митинг в Конакри, извършени в голямата си част от членове на елитната президентска гвардия. През 2015 г. националният съдебен панел, разследващ масовите убийства, реализира известен напредък, като приключи с разпита на жертвите и повдигна обвинение срещу повече от 12 души. Освен това настоящият министър на правосъдието заяви ангажираността си с предвижването на производството през 2016 г.

Независимо от постигнатия напредък в борбата с безнаказаността, все още не се търси отговорност за сериозни нарушения от силите за сигурност и други длъжностни лица. С подкрепа на международната общност (вкл. ЕС) се провеждат амбициозни реформи в съдебната система и сектора за сигурност. С техническа помощ от ЕС няколко основни правни текста (наказателен кодекс, наказателно-процесуален кодекс, кодекс за военно правосъдие, граждански кодекс и кодекс за децата) се преразглеждат съобразно международните стандарти. Що се отнася до положението в затворите, пенитенциарният сектор достигна критична фаза през 2015 г. с няколко случая на бягство или опити за бягство от затвори, довели до ожесточени сблъсъци между задържаните и силите за сигурност. Продължават да съществуват неравнопоставеност по отношение на достъпа до правосъдие, пренаселеност в затворите и дълги наказателноправни процедури, което води до липсата на доверие на гражданите в съдебната система. През август 2015 г. обаче беше приет законопроект за опростяване на организацията на съдилищата и ускоряване на производствата. Липсата на ресурси и обучен персонал представлява предизвикателство за ефективното осъществяване на тази реформа. Чрез финансирани от ЕС тематични програми НПО продължиха да изпълняват различни проекти в областта на овластяването на жените и правата на жените и децата.

Насилието над децата и изключително високият процент на гениталното осакатяване на жени продължават да будят сериозна загриженост. Свободата на словото, предвидена в Конституцията на Гвинея, като цяло се съблюдава. Има сведения за редовни сблъсъци, свързани със спорове между различни течения в исляма, което принуди властите да включат въпроса с ислямската терористична заплаха в дневния си ред. Правителството наскоро разпореди затварянето на джамия от съображения, свързани със сигурността на летището, и постави началото на дебат относно забраната върху носенето на бурки, въпрос, който според президента Конде трябва да бъде регулиран на регионална основа чрез Икономическата общност на западноафриканските държави (CEDEAO). Временната национална комисия за помирение, създадена през 2011 г., която не се оказа особено ефективна, направи опит да поднови работата си през 2015 г., без да постигне съществен напредък.

Вторият универсален периодичен преглед на Гвинея беше направен през януари 2015 г., като страната прие 179 препоръки и взе под внимание 15. Министърът, отговарящ за правата на човека, все още не е успял да интегрира отправените препоръки в националната политика за човешките права, по която трябва да бъдат проведени консултации на местно, регионално и национално равнище преди да бъде приета.

През 2015 г. ЕС продължи да оказва техническа и финансова подкрепа на Гвинея в сътрудничество с Организацията на обединените нации и други международни заинтересовани страни. Основните дейности на ЕС в областта на човешките права през 2015 г. бяха насочени към подкрепа за организирането на президентските избори, подпомагане на реформата на съдебната система, борба с безнаказаността и реформа на пенитенциарната система. Подкрепата на ЕС включва също подпомагане на реформата в сектора за сигурност, подпомагане на гражданската защита и опазване на горите (9-и ЕФР), финансиране на дейности на гражданското общество и медиите за изграждане на капацитет и укрепване на мира и подкрепа за оправомощаването на жените и други уязвими групи.

Гвинея Бисау

През 2015 г. състоянието на човешките права в Гвинея Бисау се подобри. Има сведения обаче за изтезания и други форми на малтретиране, и за смъртни случаи на лица, задържани от полицията. Основните цели на ЕС по отношение на демокрацията и човешките права в страната включват подпомагане на усилията на властите да консолидират демократичната стабилност и правовия ред, борба с бедността и подобряване на състоянието на човешките права. След изборите през 2014 г. и възстановяването на конституционния ред, през март 2015 г. ЕС премахна наложените ограничения върху сътрудничеството за развитие с Гвинея Бисау. Също през март ЕС, съвместно с правителството на Гвинея Бисау и ПРООН, организира в Брюксел донорска конференция в подкрепа на националната стратегия за развитие за периода 2015—2025 г. и 5-годишния оперативен план „Terra Ranka“, който включва стълб за консолидирането на демокрацията, правовия ред и утвърждаването на човешките права.

През 2015 г. беше възобновен политическият диалог с Гвинея Бисау по член 8 от Споразумението от Котону, като на 7 юли в Бисау се състоя сесия с участието на тогавашния министър-председател. По време на тази среща, както и при всички други редовни двустранни контакти на централно равнище и на равнище делегация, бяха повдигани въпроси относно правата на човека, принципите на правовата държава и борбата с безнаказаността.

Политическите събития от август 2015 г. насам потвърждават, че спазването на принципите на правовата държава все още е един от основните проблеми в Гвинея Бисау.

През 2015 г. ЕС продължи да предоставя финансова подкрепа за проекти, финансирани по линия на ЕФР и ЕИДПЧ. Тези проекти бяха насочени към укрепване на капацитета на гражданското общество в областта на човешките права, подпомагане на борбата срещу основаното на пола на насилие и насърчаване на оправомощаването на жените, утвърждаване на правата на децата, подобряване на условията в местата за задържане и повишаване на цялостната осведоменост по въпроса за правата на човека чрез организирането на различни прояви.

Кения

Що се отнася до състоянието на човешките права в Кения, като цяло в някои области бяха предприети ограничени действия в правилната посока, докато в други ситуацията се влоши. Несигурността и твърдата линия на поведение, възприета от правителството в отговор на тероризма, продължават да будят сериозно безпокойство. Националната комисия на Кения по правата на човека докладва за случаи на изчезвания и извънсъдебни екзекуции, незаконни задържания, изтезания и други нарушения на човешките права. Продължава да се упражнява натиск върху правата на ЛГБТИ, тъй като хомосексуалността все още се третира от закона като престъпление, макар в действителност да не се подлага на съдебно преследване. Кения не е отменила смъртното наказание и съдилищата продължават да постановяват смъртни присъди.

Както в предишни години, ЕС работи по широк кръг от въпроси, свързани с правата на човека в Кения, и по-специално върху подпомагане на прилагането на Конституцията от 2010 г., справяне с безнаказаността, предотвратяване на извънсъдебни екзекуции и закрила на правозащитниците.

Конституцията от 2010 г. създаде система на децентрализация, съгласно която законодателните и изпълнителните правомощия бяха прехвърлени на 47-те административни области. Този процес се подпомага от ЕС. Продължават да са налице някои конституционни предизвикателства като прилагането на т.нар. правило за пола „2/3“. ЕС отдава специално значение на подкрепата за прилагане на конституцията, като повдига този въпрос в рамките на политическия диалог и чрез публичната дипломация. Този въпрос беше в основата и на много от проектите по линия на сътрудничеството за развитие през 2015 г., като наскоро ЕС избра четири проекта на организации на гражданското общество, за да се подпомогне прилагането на правилото за пола „2/3“ на местно равнище в навечерието на изборите през 2017 г. с цел предотвратяване и докладване на случаите на дискриминация срещу жени при партийните номинации.

Президентът Кенията, вицепрезидентът Уилям Руто и техните поддръжници активно пледираха пред МНС, за да се прекратят висящите обвинения срещу вицепрезидента Руто. Чрез лични контакти с правителството и влиятелни участници ЕС акцентира върху това колко е важно Кения да продължи сътрудничеството си с МНС в съответствие с Римския статут. Безнаказаността продължава да е проблем в Кения, където политици, представители на силите за сигурност и високопоставени служители рядко биват подвеждани под отговорност за действията си. ЕС постави въпроса за извънсъдебните екзекуции в диалога си с правителството.

Освен това, сплашването, тормозът и наблюдението над правозащитници е често срещано явление. Мнозина са изложени на риск от наказателно преследване или обвинения в клевета. Делегацията на ЕС и държавите членки подкрепят организации на гражданското общество и правозащитници, които лобират за прекратяване на безнаказаността, като напр. националната комисия на Кения по правата на човека и независимата съдебномедицинска организация. Нидерландия продължава да действа като координационен център на ЕС по този въпрос и председателства месечните срещи на групата на правозащитниците, която обединява държавите членки, международни партньори (САЩ, Канада, Норвегия, Швейцария) и организации на гражданското общество, работещи в тази област.

ЕС провежда и редовен диалог с гражданското общество по въпроси, засягащи човешките права.

УПП на Кения се проведе през януари 2015 г. Кения подкрепи повечето препоръки, включително препоръките относно националните инструменти за защита на човешките права, извънсъдебните екзекуции, равенството между половете, правата на децата и спазването на международното право в борбата срещу тероризма. Кения обаче отхвърли препоръките, свързани с ратифицирането на различни международни конвенции, премахването на смъртното наказание, наказателните санкции за медийни престъпления, легализирането на абортите и декриминализирането на еднополовите отношения.

Що се отнася до борбата с тероризма, следва да бъде подчертано, че независимо от спазването на общоприетите норми за защита на човешките права, принципите на правовата държава трябва да се прилагат с пълна сила спрямо крайните форми на радикализация и терор.

Лесото

През 2015 г. се увеличиха случаите на нарушения на човешките права. Настъпилата нестабилност след опита за преврат от август 2014 г. изложи на риск правовия ред. Нарушенията на човешките права включват случаи на изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание, произволни екзекуции, продължително предварително задържане и голямо забавяне при провеждането на съдебните процеси. Все по-често се отправят смъртни заплахи срещу адвокати, представители на гражданското общество и други лица, като освен това се наблюдава и известно ограничаване на свободата на изразяване и на средата за функциониране на гражданското общество. Насилието над жени и деца продължава да бъде сериозен проблем в страната.

Независимо от това, показателите на Лесото по отношение на управлението, принципите на правовата държава и човешките права остават относително удовлетворителни според континенталните и регионалните стандарти.

В страната функционират управленски институции като службата на омбудсмана, дирекцията за борба с корупцията и икономическите престъпления и генералният одитор. Държавната администрация обаче е слаба и силно политизирана, управленският капацитет е непостоянен, а корупцията е широко разпространена. Борбата срещу корупцията беше приоритет на бившия министър-председател, но настоящото правителство изглежда по-малко обезпокоено от този проблем. Няколко съдебни дела са висящи, включително дела срещу министри.

Дългоочакваната национална комисия по правата на човека все още не е създадена. През 2015 г. обаче в Народното събрание беше весен законопроект за привеждане на комисията в оперативна активност, който трябва да бъде гласуван скоро.

Съдебната система е относително слаба и е засегната от вътрешно съперничество и принципно бавното разглеждане на делата. През 2014 г. за председател на Върховния съд на Лесото беше назначена съдия Маджара. Има надежда, че тя ще успее да проведе необходимите реформи и да насърчи съдебната власт да използва системата за управление на делата, чийто капацитет беше изграден със съществена подкрепа от ЕС. Настоящият председател на Апелативния съд съдия Мозито стана обект на критики от страна на министър-председателя и според слуховете може да бъде освободен и заместен от противоречива личност.

Възникващата тенденция по отношение на смъртното наказание е тревожна. Смъртните присъди са автоматично препращани към Апелативния съд, където съдиите, които традиционно са от Южна Африка, заменят присъдата с доживотен затвор; тази ситуация обаче започва да се променя, тъй като съдиите вече не са преимуществено от Южна Африка.

През цялата година 7-партийното коалиционно правителство на Лесото, сформирано след предсрочните избори от февруари 2015 г., трябваше да се справя с изключително сериозни предизвикателства, по-специално във връзка с убийството на бившия главнокомандващ на въоръжените сили на Лесото (LDF) генерал Махао. Впоследствие през юли 2015 г.

Южноафриканската общност за развитие (SADC) реши да създаде анкетна комисия, която да разследва обстоятелствата около убийството на генерал Махао, предполагаемия заговор за бунт в рамките на LDF, предполагаемото отвличане на бивши членове на LDF и предполагаемите убийства на някои членове на опозицията. Работата на анкетната комисия на SADC беше затруднена от незадоволителното сътрудничество, оказвано от свидетелите военнослужещи и правителството. Паралелното функциониране на военни съдилища на LDF и незачитането на решенията на Върховния съд за освобождаване на задържани военни, които трябва да свидетелстват пред анкетната комисия, също възпрепятства работата на тази комисия. От м. май лидери на опозиционната партия се намират в изгнание в Южна Африка от съображения, свързани с личната им безопасност, а членовете на парламента от опозицията понастоящем бойкотират парламента.

През 2015 г. подкрепата на ЕС за сектора на управлението беше насочена към подпомагане на следните области: правосъдие; социална закрила, по-специално за деца в уязвимо положение; управление на публичните финанси; гражданско общество и права на човека. По линия на ЕИДПЧ ЕС финансира и инициативи за борба с трафика на хора и основаното на пола насилие. ЕС подкрепя също проект за интегриране на принципа за равенство между половете и за правосъдие, с цел да се подпомогнат органите в страната да постигнат напредък по отношение на равенството между половете. По линия на ЕФР ЕС работи и с УНИЦЕФ за предоставянето на техническа помощ на Министерството на социалното развитие с цел утвърждаване на правата на уязвимите деца.

Основните предизвикателства, които трябва да се преодолеят в сектора на управлението, включват повишаване на ефективността на управленските институции по отношение на гарантирането на правните им прерогативи, създаване на ефективно функционираща национална комисия по правата на човека, гарантиране на ефективно правораздаване, провеждане на реформи в публичната администрация (и деполитизиране на армията), борба с дискриминацията срещу жените, подобряване на системите за социална закрила и установяване на правна рамка за ефективно и свободно функциониране на гражданското общество.

Либерия

Приоритетите на ЕС в Либерия включват официално премахване на смъртното наказание, утвърждаване и защита на правата на жените и децата и оказване на подкрепа на гражданското общество за утвърждаване на човешките права. Сред конкретните цели се нареждат осигуряване на достъп до здравеопазване и образование за жените и децата, ограничаване на всички форми на експлоатация и предприемане на мерки срещу основаното на пола насилие и майчината смъртност. Като проблемни въпроси могат да се разглеждат условията в затворите и големият брой на предварително задържаните лица, което е отражение на по-широки системни слабости в наказателното правораздаване. Съществуват опасения и във връзка с отчетността и прозрачността в публичния сектор.

През 2015 г. ЕС продължи да се ангажира активно с човешките права в страната, включително в рамките на формалния политически диалог ЕС—Либерия. ЕС се опита да инициира публичен дебат по въпроси като смъртното наказание и основаното на пола насилие, включително чрез медиите. Както ЕС, така и държавите членки предложиха практическа подкрепа за разрешаване на проблемите в областта на човешките права чрез конкретни проекти, засягащи правата на жените, правата на децата и съдебната система. През май 2015 г. беше проведен универсалният периодичен преглед за Либерия в рамките на Съвета на ООН по правата на човека. Либерия получи признание за усилията си в борбата с ебола и за напредъка в мирния политически преход през последните години.

Правителството на Либерия призна съществуването на много от посочените проблеми и взема мерки за тяхното разрешаване, въпреки че изтъкна също необходимостта да се зачита мнението на страната по въпроси като смъртното наказание и правата на ЛГБТИ. В много области липсата на ресурси и ограниченият капацитет възпрепятстват усилията за съблюдаване на международните задължения, включително по отношение на икономическите и социалните права.

След като епидемията от ебола беше до голяма степен овладяна в началото на 2015 г., след август 2014 г. не е обявявано повторно извънредно положение. Независимо от трудните обстоятелства, в които се проведоха, изборите за Сенат през декември 2014 г. могат да се считат за положителен показател относно ангажираността на страната с демокрацията и справедливия процес, а отварянето на училищата през февруари 2015 г. отбеляза края на мащабните ограничения, които имаха пряко въздействие върху човешките права.

Въпреки това епидемията от ебола изведе на преден план ограниченията на правителството на Либерия при задоволяване на основните нужди на гражданите и очерта трайно установената липса на доверие между населението и управляващия елит. Тази липса на доверие е свързана с лошата прозрачност и отчетност, в т.ч. с ширещата се корупция в публичната администрация на всички нива, както и на високите равнища на изпълнителната, законодателната и съдебната власт.

Със средства от ЕС понастоящем в Либерия се изпълняват няколко проекта по линия на ЕИДПЧ относно достъпа до правосъдие за жени и момичета, основаното на пола насилие и вредните традиционни практики, вкл. гениталното осакатяване на жени. Общностни инициативи за утвърждаване на човешките права и равенството между половете в селските райони на Либерия се изпълняват от националната организация на Червения кръст в Либерия чрез Датския червен кръст, като целта е да се повиши капацитетът на Червения кръст да работи за постигане на равенство между половете и да се бори с основаната на пола дискриминация и уязвимост в селските общности в Лофа, Бонг и Нимба. Вследствие на епидемията от ебола изпълнението на проекта беше преустановено до май 2015 г.

През 2015 г. бяха избрани нови проекти, които да започнат да се изпълняват през 2016 г. и които включват проекти за установяване на правов ред и добро управление чрез повишаване на прозрачността и достъпа до информация в сектора за сигурност и съдебната система.

Чрез инициативата AWARE (Мерки на Западна Африка за борба с ебола) ЕС определи като приоритет осигуряването на подкрепа за сектора на образованието в Либерия. Една от основните цели на ЕС е да осигури достъп до чиста вода в училищата в Либерия и да мобилизира общностите да поддържат и използват правилно предоставените съоръжения. Проект, организиран от Международния алианс „Спасете децата“ и финансиран чрез Инструмента за стабилност, подкрепи участието на деца и младежи и професионалното обучение.

Мадагаскар

Основните приоритети за правата на човека в Мадагаскар през 2015 г. бяха утвърждаване на основните свободи, утвърждаване на правата на жените и децата, премахване на насилието, зачитане на човешките права в публичната администрация и съдебната система, подкрепа за гражданското общество и правозащитниците.

През 2015 г. се проведеха две сесии на диалога по член 8 на президентско равнище, в рамките на които беше обсъдено лошото функциониране на съдебната система като цяло, и по-специално ефективната борба срещу корупцията и срещу незаконния трафик на розово дърво, съществуващите пречки пред свободата на изразяване и новият кодекс за комуникациите, който трябва да бъде гласуван през юли 2016 г. Сред другите обсъдени въпроси бяха нарушенията на човешките права и незаконните екзекуции в южните части на страната, извършвани от силите за сигурност по време на репресиите срещу въоръжени бандити (*Dahalo*), контролирането на местните общности, противопоставящи се на безнаказаността на тези бандити, и неучастието на гражданското общество в определянето и прилагането на политиките на публичния сектор.

Общинските избори през 2015 г. бяха прозрачни и мирни, със средна избирателна активност (50 %) и бяха спечелени от партията на президента. В контекста на продължаващите усилия за стабилизиране на 29 декември се проведеха избори за Сенат, а през 2016 г. предстои провеждането на регионални избори.

ЕС обръща особено внимание на продължаващите опити да се неутрализира (надолу по веригата от корумпираната съдебна система) или да се узурпира (нагоре по веригата от политическите партии) дейността на агенцията за разследване и борба с корупцията BIANCO (подпомагана чрез програма по линия на 11-ия ЕФР за подобряване на администрацията за гражданите), както и на третирането на свидетели, даващи показания в конкретни дела за корупция (напр. Арман Марозафи и Патрик Закаряси). Наред с това ЕС продължава да следи отблизо и да провежда мисии на място за оценка на развитието на корупцията, трафика на оръжия и нарушенията на човешките права на населението, извършвани от силите за сигурност при операции за борба с кражбите на добитък. За президента на Мадагаскар кражбите на добитък (които засягат десетки хиляди зебу) се превръщат в проблем, свързан с отявлени бандитски прояви и организираната престъпност, който засяга икономиката и сигурността на страната и води до изолирани случаи на нарушаване на човешките права. Според него това положение може да се промени трайно само чрез радикална реформа в сектора за сигурност и съдебната система.

През 2015 г. диалогът с гражданското общество беше насочен към корупцията и нарушенията на човешките права, но също и към децентрализирането на властта (общинските избори през юли 2015 г.) и бъдещите нужди от подпомагане в тази област. Посещението на президента Раджаонаримампианина в Брюксел през ноември 2015 г. даде възможност на европейските институции да изразят опасенията си във връзка с ширещата се корупция и бавното темпо на реформите в управлението, което ограничава способността на населението да се възползва от демокрацията.

Трите заседания, посветени на Мадагаскар, които се проведоха през 2015 г. в рамките на работната група на ЕС „Африка“ позволиха на държавите членки да се запознаят със слабия напредък в областта на човешките права в страната.

В началото на 2015 г. Мадагаскар се ангажира да следва всички препоръки, отправени в рамките на УПП на Съвета по правата на човека на ООН, и премахна юридически смъртното наказание (което никога не е било прилагано) през март 2015 г. Друга важна препоръка, създаването на независим национален съвет за правата на човека, вече е предвидено в бюджета и е планирано за 2016 г. Като цяло Мадагаскар получи признание от Съвета за някои от внесените подобрения в областта на човешките права, независимо от трудностите при преодоляването на политическата криза.

В съответствие с четирите си стратегически приоритета за човешките права, през 2015 г. ЕС продължи да предоставя подкрепа за ограмотяване в областта на гражданските права и изборите в Мадагаскар, за утвърждаване на правата на децата чрез националната програма за улесняване на достъпа до образование и за защита на децата срещу сексуалния туризъм и проституцията, трафика на хора и експлоатацията в семейството. ЕС се опита също да подобри условията в местата за задържане на малолетни и работи за утвърждаване на правата на жените чрез обучение и подпомагане на икономическата и социалната еманципация на най-уязвимите в градските райони. Другите области на работа бяха електоралното обучение за общинските избори, зачитането на човешките права от работещите в публичната администрация и съдебната система и подпомагането на юридическите професии. Бяха финансирани и проекти за подобряване на условията в местата за задържане и социалната реинтеграция на задържаните.

По повод отбелязването на Световния ден на правата на човека, 10 декември, ръководителят на делегацията на ЕС и организации на гражданското общество от Мадагаскар подписаха шест нови проекта за работа в изброените по-горе области; в началото на 2016 г. ще бъдат подписани още осем проекта. Особен акцент беше поставен върху подпомагане на уязвимите групи да получат достъп до икономическите си права.

Малави

През 2015 г. целите на ЕС в областта на човешките права и демокрацията в рамките на отношенията с Малави бяха насочени към политическите права, демократичното управление и правата на уязвими групи.

Цялостното състояние на човешките права в страната остана сравнително стабилно през 2015 г. и основните предизвикателства продължават да са свързани с равенството между половете и насилието над жените и децата, високия процент на детските бракове, дискриминацията, основана на сексуална ориентация, условията в затворите и икономическите и социалните права. През 2015 г. се появиха и обезпокояващи сведения за случаи на насилие и убийства на албиноси.

В координация с държавите членки ЕС продължи да води с Малави дискусии в различен формат, посветени на правата на човека и демокрацията, включително чрез политически диалог и редовни контакти с комисията на Малави по правата на човека.

ЕС осигури подкрепа за реформата на изборния процес, чиято цел е да се отстранят проблемите в избирателната система и управлението на изборите, включително чрез предприемането на последващи действия във връзка с мисията на ЕС за наблюдение на изборите от 2014 г.

На местно равнище ЕС продължи да подпомага усилията за гражданско образование чрез националната инициатива за гражданско образование, която е насочена към засилване на гражданското участие (вкл. на групи в неравностойно положение) с оглед на повишаване на прозрачността, отчетността и отзивчивостта на отговорните органи и доставчиците на услуги.

През май 2015 г. с подкрепа от страна на ЕС резултатите на Малави в областта на човешките права бяха преразгледани в рамките на механизма на УПП. След прегледа правителството прие 132 препоръки и отхвърли 41. Голяма част от отхвърлените препоръки се отнасят до смъртното наказание и правата на ЛГБТИ.

Що се отнася до финансовото сътрудничество, Малави се ползва от подкрепа от ЕС за подобряване на спазването на човешките права в страната чрез изграждане на капацитета на комисията на Малави по правата на човека. Помощта през 2015 г. беше насочена към мониторинга на изпълнението на законодателството в областта на човешките права и укрепването на институционалната рамка за затворите. ЕС осигури подкрепа и за разследвания на място и подход към анализа на бюджета, основан на човешките права.

ЕС продължи да подкрепя програмата за равенство между половете чрез проекта за равенство между половете и овластяване на жените, изпълняван съвместно с Фонда на ООН за населението, както и чрез инициативи в по-малък мащаб с местни НПО. Чрез лобистки кампании програмата за равенство между половете и овластяване на жените допринесе за финализирането и приемането от парламента на нов закон за брака, развода и семейните отношения, който определя законната възраст за сключване на брак на 18 години.

ЕС и неговите държави членки продължиха да подпомагат местни организации на гражданското общество, лобиращи за правата на лицата, принадлежащи към малцинства, и уязвимите групи, включително ЛГБТИ и хората с увреждания. Въпросът за правата на децата се разглежда и чрез проекти, насочени към подобряване на системите за закрила на децата.

Мали

През 2015 г. в Мали се случиха две важни събития, а именно подписването на споразумението за мир и помирение от координационната коалиция на въоръжените групи на 15 май и 20 юни и повишаването на несигурността и терористичната дейност в национален план, което придобива застрашаващи мащаби на юг.

В заключенията си от 9 февруари Съветът по външни работи изтъкна отново ангажимента на ЕС да подкрепя Мали по пътя към развитие, мир, помирение и стабилност. Неразделна част от тази подкрепа е постигането на напредък от правителството на Мали по отношение на управлението, демокрацията, принципите на правовата държава, реформата на съдебната система и сектора за сигурност и борбата срещу безнаказаността. Целта на усилията за стабилизиране трябва да бъде установяване на сигурност за населението, особено за жените и децата.

Новоназначеният специален представител на ЕС за Сахел Анхел Лозада направи първото си официално посещение в Бамако на 17—18 декември, за да изтъкне значението на Мали за ЕС, както и важността на зачитането на човешките права и на въпросите, свързани със сигурността.

Комисарят на ЕС по въпросите на хуманитарната помощ и управлението при кризи Стилианидис посети Мали на 17 февруари и обсъди с президента Кейта проблемите, свързани с недостига на храна и недохранването на децата, с които се сблъсква населението на страната.

Приоритетите на ЕС в областта на демокрацията засягат укрепването на малийската държава и присъствието ѝ на място, особено в северните части. Постигането на тази цел налага осигуряването на подкрепа за малийските власти за установяването на свободни и прозрачни изборни процеси, равенство между половете, добро управление (вкл. борба срещу корупцията и незаконното обогатяване), реформа на съдебната система, както и модернизиране и професионализиране на малийските сили за сигурност чрез реформа на сектора за сигурност.

Правата на човека са неразделна част от всеки аспект на тази подкрепа, тъй като зачитането и утвърждаването на основните права е единственият начин да се постигне трайно прекратяване на настоящата криза, консолидиране на държавните структури и подобряване на услугите.

ЕС играе важна роля в процеса след постигането на мирното споразумение и понастоящем председателства подкомитета за социално-икономическо развитие към *Comité de suivi de l'Accord* (Комитет за последващи действия след подписване на споразумението, CSA). Ангажиментът към мир и стабилност се демонстрира и чрез активен принос към политическия диалог по правата на човека, в рамките на който малийските власти, гражданското общество и въоръжените групи участват в преговори и политически консултации. Мисиите по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), мисията на ЕС за обучение (EUTM) и мисията на ЕС за изграждане на капацитет в Мали (EUCAP Sahel Mali) също са включили в обучението модули по човешките права.

На 14 октомври 2015 г. бяха назначени 15 членове на Комисията за истина, справедливост и помирение, макар че тя все още не е действаща.

През декември беше приет закон, определящ квота на полов признак за назначаването на държавни служители, което постави началото на нов етап за равенството между половете в държавния сектор на Мали.

На оперативно равнище през 2015 г. ЕС на няколко пъти предприема действия за утвърждаване и защита на човешките права. Например, чрез безвъзмездни средства за спешни случаи по линия на ЕИДПЧ един правозащитник и семейството му бяха изведени от страната от съображения за безопасност.

Други инициативи в рамките на ЕИДПЧ бяха насочени към бездомните деца, правата на затворниците и подпомагане на действията на гражданското общество за наблюдение на нарушенията на човешките права.

В подкрепа на дейността и реформирането на националната комисия по права на човека беше отпусната съществена сума от 250 000 евро под формата на безвъзмездна помощ за период от две години. Освен това през 2015 г. бяха подписани четири големи договора за предоставяне на безвъзмездни средства на обща стойност 1 500 000 евро, които засягат въпроси като принудителните бракове, малтретирането и експлоатацията на деца, насърчаването на активно гражданско участие сред младежта (особено в северните части).

Делегацията на ЕС в Бамако и държавите — членки на ЕС, продължиха да допринасят за проекта за подкрепа на изборния процес (РАРЕМ). След отлагането им през 2015 г. административните избори трябва да се проведат през 2016 г. Работата по РАРЕМ през 2015 г. беше насочена върху преброяването на населението за службата по гражданско състояние с оглед на подобряване на условията за свободни, представителни и прозрачни демократични избори.

Средства от 10-ия ЕФР бяха специално заделени за реформата в съдебната система, която се подпомага от ЕС. Програмата се стреми да осигури структурна помощ за реабилитирането на центровете за задържане и да предложи многопластов подход към реформата на съдебната система.

Мавритания

През 2105 г. целите на ЕС по отношение на човешките права в Мавритания продължиха да бъдат насочени към набор от приоритети като подобряването на съдебната система, борбата срещу робството, дискриминацията на етнически и полов признак, статута на НПО, премахването на смъртното наказание, борбата срещу изтезанията, малтретирането и принудителните изчезвания. Специално внимание беше отделено и на етническите конфликти и свободата на (религиозно) изразяване.

През 2015 г. трябва да бъдат отбелязани две важни законодателни събития: приемането на два закона — за инкриминиране на изтезанията и друго нечовешко и жестоко отношение като престъпления срещу човечеството и за установяване на национален механизъм за превенция за предотвратяване на изтезанията и малтретирането. Приетият нов закон срещу робството замени закона от 2007 г. и удвои максималната продължителност на лишаването от свобода за престъплението робство от 10 на 20 години. Освен това законът призна правото на организации на гражданското общество (но само онези, които отговарят на определени критерии) да подават жалби в съдилищата като граждански ищец от името на жертвите. В закона се предвижда и безплатна правна помощ за жертвите и се посочва правото им на обезщетение.

Тревожен обаче е фактът, че законопроектът за сдруженията беше приет от Съвета на министрите без предварителни публични консултации с гражданското общество; проектът запазва настоящата система, която налага искането на предварително разрешение и предоставя дискреционни правомощия на Министерството на вътрешните работи по отношение на НПО и политическите партии.

Независимо от правния и институционалния напредък в областта на човешките права през последните няколко години, по-конкретно с приемането на международни конвенции, международната общност продължи да изразява сериозно безпокойство във връзка с някои области и да изтъква липсата на реално прилагане на законодателството. Сред трайните проблеми могат да бъдат изброени правителственият контрол върху съдебната система; безнаказаността и липсата на отчетност; неправомерното третиране от служители на правоприлагащите органи; ограничаването на свободата на събиранията; насилието над жените; детските, ранните и принудителните бракове; расовата и етническата дискриминация; и детският труд. Трябва да се вземат мерки и във връзка с нечовешките условия в затворите, произволните арести и продължителното предварително задържане.

През юни 2015 г. Комитетът по прилагане на стандартите (КПС) към МОТ разгледа спазването на Конвенцията относно премахването на принудителния труд от страна на Мавритания и съсредоточи вниманието си върху продължаващия проблем с робството.

Универсалният периодичен преглед на ООН за правата на човека в Мавритания се проведе през ноември 2015 г. в Женева. Повечето препоръки бяха свързани с премахването на съществуващото робство, трафика на хора и изтезанията, премахването на смъртното наказание, борбата срещу гениталното осакатяване на жени, оправомощаването на жените, закрилата на правата на жените и децата и ратифицирането на някои ключови инструменти в сферата на човешките права.

Редовният диалог на ЕС с властите и правозащитниците е един от основните елементи в работата на делегацията на ЕС в Мавритания. През 2015 г. ЕС проведе две официални срещи с правозащитници и две сесии на политическия диалог по член 8 от Споразумението от Котону с правителството, на които бяха обсъдени и въпроси, засягащи правата на човека.

ЕС осигури подкрепа за изготвянето на нов закон за предотвратяване на всички форми на насилие над жените, въпреки че представянето му пред Парламента беше отложено. Делегацията на ЕС многократно изтъкваше, колко е важно законът да бъде приет. Наред с това тя се застъпи за необходимостта от по-добро правораздаване при непълнолетни лица, и по-специално за алтернативи на затварянето на младежи заедно с възрастни.

ЕС направи изявления на място по повод следните събития, които са от особено значение: липсата на развитие в съдебния процес срещу Мохамед Улд Шейх М'Кейтир, който е в застой на етап обжалване след осъждането му на смърт за вероотстъпничество в края на 2014 г.; осъждането на лидерите на движението за борба с робството *Initiative de Resurgence du Mouvement Abolitionniste*, Бирам Улд Дах Абейд и Брахим Билал Рамдане на две години лишаване от свобода за участие в неразрешена демонстрация срещу робството и отчуждаването на земя.

През 2015 г. по линия на ЕИДПЧ се изпълняваха три нови проекта. Те засягат ключови стратегически приоритети като предотвратяване на насилието над млади жени, наети като домашни помощници, икономическо овластяване на бившите роби, подпомагане на мирното съжителство между общностите и разрешаване на поземлените спорове.

Република Мавриций

Целите по отношение на човешките права и демокрацията, които ЕС си поставя в рамките на отношенията си с Република Мавриций, са по-нататъшното утвърждаване на зачитането на човешките права, демокрацията и принципите на правовата държава, с особен акцент върху основаното на пола насилие и насилието над деца. ЕС продължи да води с Република Мавриций дискусии в различен формат, посветени на правата на човека и демокрацията, включително чрез политически диалог и сътрудничество за развитие. Избухването на корупционни скандали предизвика загриженост във връзка с управлението на страната. Правителството превърна прозрачността и доброто управление в основен приоритет. Някои от действията на правителството обаче бяха характеризирани от опозицията като политическа вендета. Понижаването на Мавриций в категория 2 на списъка за наблюдение в годишния доклад за 2015 г. на Държавния департамент на САЩ за трафика на хора дава повод за безпокойство.

През април 2015 г. ЕС направи демарш за присъединяването на Мавриций към Договора на ООН за търговията с оръжие. Мавриций се присъедини към Договора през юли 2015 г. През октомври 2015 г. правителството на Мавриций депозира инструмента си за присъединяване към Конвенцията по касетъчните боеприпаси. ЕС направи и демарш във връзка с приоритетите на ЕС в рамките на Третия комитет на ООН.

ЕС излезе с изявления на ВП/ЗП по повод Международния ден срещу смъртното наказание. През годината ЕС активизира диалога си с организации на гражданското общество, като взе участие и осигури финансова подкрепа за кампании за утвърждаване на правата на жените, с цел да се стимулира националната реакция по отношение на основаното на пола насилие, да се повиши осведомеността и да се инициира публичен диалог.

В контекста на финансовото сътрудничество Република Мавриций се ползва от финансиране по тематичния бюджетен ред на ЕС за подкрепа на недържавните участници. След покана за представяне на предложения, отправена през 2013 г., делегацията на ЕС изпълнява четири договора с НПО, работещи в областта на правата на децата и жените.

През 2015 г. Мавриций получи финансов пакет от 0,1 млн. евро по линия на ЕИДПЧ за предприемане на действия от 2016 г. Програмирането на тези средства ще бъде направено след консултации с правозащитници и други заинтересовани страни. Освен това ЕС продължи да предоставя финансова помощ на Република Мавриций чрез програма за бюджетна подкрепа в размер на 86 млн. евро. В рамките на тази програма два от показателите се отнасят до насърчаване на майчиното здраве и намаляване на детската смъртност.

Мозамбик

През 2015 г. политическото напрежение и местните въоръжени конфликти след изборите през октомври 2014 г. продължиха. Това създаде допълнително напрежение за демократичния процес и процеса на помирение и среда, в която има много по-голяма вероятност да се стигне до нарушения на човешките права, въпреки положителните стъпки, предприети от властите на Мозамбик в някои области.

Мисията на ЕС за наблюдение на изборите в Мозамбик направи последващо посещение през февруари и публикува своя окончателен доклад, съдържащ основни препоръки за бъдещите избори. Наред с това ЕС продължи да осигурява подкрепа на организации на гражданското общество, работещи в областта на човешките права, гражданското образование, свободата на информация и демокрацията, както и на парламента. От страна на държавите членки Португалия организира посещения на обменни начала между парламентите на Мозамбик и Португалия, а Финландия подпомогна проучване по въпросите на демократизацията в местни университети.

Що се отнася до правовия ред, през юни 2015 г. влезе в сила преработеният наказателен кодекс, който легализира абортите и премахва обвиненията, свързани с „противоестествени прояви“, което беше изтълкувано като декриминализиране на хомосексуализма. Кодексът опростява някои наказателни производства, намалява продължителността на предварителното задържане и предвижда присъди без лишаване от свобода.

ЕС и някои държави членки подпомогнаха изграждането на капацитет в съдебната система. ЕС предостави подкрепа на прокуратурата, на службата за борба с корупцията и на Върховния съд. Португалия организира сътрудничеството между главните прокурори. Германия оказва подкрепа за децентрализацията на съдебната система, омбудсмана и комитета по етика. ЕС, Италия и Швеция подпомогнаха инициативи за подобряване на достъпа до приобщаваща съдебна система.

Във връзка със свободата на изразяване, Мозамбик загуби шест позиции в световния индекс за свобода на печата за 2015 г. (85/180). Страната прие обаче закон за достъпа до информация, чиято липса се смяташе за сериозен пропуск. ЕС, и в частност Швеция, подкрепи усилията на гражданското общество за принос към новия закон и неговото регулиране и заедно с държавите членки от Г-14 провеждаше редовен диалог с правителството за включване на правото на информация в рамката за оценка на резултатите на общата бюджетна подкрепа. Наред с това ЕС насърчаваше разпространението на информация чрез подпомагане на националния форум на общностните радиостанции.

През март беше убит Жил Систак, професор по конституционно право. Жил Систак беше известен с правните си становища относно конституционността на предложението на РЕНАМО за автономни провинции. През август беше застрелян журналистът Пауло Макава, въпреки че мотивите все още са неясни. Разследването на убийствата не е довело до резултат и ЕС продължава да следи отблизо този въпрос, както и разследването на убийството на съдия Силика през 2014 г.

През август се проведе широко отразяваният процес за клевета срещу изтъкнатия учен Карлош Нуньо Кастел-Бранко, който публикува във фейсбук съобщение, критикуващо бившия президент Гебуза, и срещу журналиста Фернандо Мбанзе, който отпечата текста. И двамата обвиняеми бяха оправдани. Прокуратурата обаче обжалва и двете присъди. Няколко държави членки наблюдаваха съдебния процес.

Бяха положени усилия и в подкрепа на свободата на сдружаване и на организациите на гражданското общество, както и на платформите, изискващи вътрешна отчетност, включително подкрепа за създаването на работнически съюзи.

ЕС и някои държави членки подпомагат и дейности, свързани с равенството между половете и оправомощаването на жените, с акцент върху основаното на пола насилие и детските бракове. Почти 50 % от момичетата в Мозамбик все още сключват брак преди да навършат 18 години. Детските бракове са незаконни, но въпреки това не се наказват. През декември правителството прие национална стратегия за предотвратяване и премахване на детските бракове. ЕС предприе действия и в други области, сред които подкрепа за достъпа до образование, участието на жените в политиката и правната помощ. ЕС и няколко държави членки предоставят подкрепа за НПО, синдикати и дейности на правителството, целящи повишаване на обществената осведоменост относно правата на децата и риска от малтретиране, както и улесняване на достъпа до образование и социални услуги.

Втората сесия на УПП за Мозамбик ще се проведе на 19 януари 2016 г. Докладът на правителството посочи пренаселените затвори и условията в местата за задържане като едно от основните предизвикателства, а в представения от организациите на гражданското общество доклад „в сянка“ акцентът беше поставен върху области като достъпа до правосъдие, сексуалните малцинства, правата на общностите и свободата на изразяване. След последния УПП през 2011 г. Мозамбик предприе действия за по-нататъшно укрепване на рамката си за правата на човека, като ратифицира Факултативния протокол към Конвенцията на ООН против изтезанията и прие закон за достъпа до информация. Страната обаче все още не е изпълнила ангажимента си да ратифицира Международния пакт за икономически, социални и културни права и Факултативния протокол към Международния пакт за граждански и политически права. Постоянната покана за специалните процедури на Съвета по правата на човека също не е удължена. Продължаващите съобщения за произволни задържания, прекомерно използване на сила и дори убийства от полицията сочат, че Мозамбик вероятно не е взел задоволителни мерки за изпълнение на препоръките за разрешаване на тези проблеми. От 2008 г. специалният докладчик за извънсъдебните екзекуции, екзекуциите по бързата процедура и произволните екзекуции не е получил отговор от правителството на искането си за посещение.

Повод за безпокойство през 2015 г. дадоха и сведенията за преследване на албиноси (убивани за ритуали с черна магия) в някои части на страната. Правителството назначи комисия, която да изготви мерки за защита на албиносите, и планира кампании за повишаване на обществената осведоменост относно албинизма.

Намибия

Намибия разполага с напредничава законодателна рамка за защита на човешките права и е страна по повечето международни конвенции в тази област. Тя е и една от малкото държави, които са приели план за действие в областта на човешките права. Страната е изпълнила много от препоръките на УПП и наред с това признава основните си слабости, които са свързани с положението на ЛГБТИ. Упражняването на социалните и икономическите права обаче е незадоволително. УПП от 2011 г. очерта като основни недостатъци достъпа до правосъдие, положението в центровете за задържане, защитата на малцинствата (по-специално сан) и основаното на пола насилие.

Страната заема добра позиция в Индекса за свобода на печата и Индекса на фондацията „Мо Ибрахим“ за държавно управление в Африка. През последната година Намибия значително увеличи участието на жените в политиката. Независимо от това, безработицата, бедността и неравенството продължават да бъдат основните предизвикателства пред страната⁹. Тази социално-икономическа среда, в съчетание със злоупотребата с наркотици и алкохол, недостатъчното образование и някои социални нагласи, благоприятства обстановката, в която насилието над жените и момичетата достига значителни равнища.

Страната направи положителна крачка по отношение на правата на децата, като през март 2015 г. прие дългоочаквания закон за грижи и закрила на децата. Законът трябва да влезе в сила през 2016 г. ЕС и неговите държави членки ще следят внимателно последващите действия по въвеждането на закона. Организиранят от ЕС семинар с участието на правителството относно всички форми на насилие над децата и жените, който се проведе на 26 ноември 2015 г., потвърди, че Намибия е наясно със съществуващите проблеми. Обсъждания бяха съсредоточени основно върху детските, ранните и принудителните бракове, които са криминализирани в националното законодателство на Намибия след независимостта на страната. Продължават обаче да съществуват проблеми, свързани с насилието над децата при някои общности от коренното население (по-специално сан).

В контекста на правата на децата проблем продължава да бъде издаването на удостоверения за раждане, което става автоматично в болниците, но по този начин изключва децата родени вкъщи или в отдалечени райони.

През 2015 г. новото правителство предприе някои важни стъпки по отношение на коренното население. Етнически сан беше назначен за заместник-министър на маргинализираните общности към Президентството, за да се занимава специално със сан и други маргинализирани общности. През юни 2015 г. Службата на омбудсмана финализира бяла книга относно правата на маргинализираните общности. Омбудсманът лобира и за включването на правата на маргинализираните общности в националния план за действие за правата на човека за периода 2015—2019 г.

⁹ 29 % от населението на Намибия е класифицирано като бедно или много бедно, коефициентът на Джини е 0,58, а равнището на безработица 33,8 %.

През септември 2015 г. накрая беше постановена присъдата в съдебния процес за държавна измяна „Каприви“. Процесът във връзка със сепаратисткото въоръжено нападение в ивицата Каприви, който се превърна в най-дългия съдебен процес в Намибия, години наред помрачаваше постиженията на страната в областта на човешките права. Това е процес без паралел в съдебната история на Намибия срещу безпрецедентно голям брой обвиняеми, съдени по общо 278 обвинения в продължение на почти 12 години. 35 души бяха оправдани по обвинения за държавна измяна, убийства и опит за убийства и 30 души бяха признати за виновни по същите обвинения. Оправданите, които прекараха 12 години в затвора, заведоха граждански иск срещу държавата за неправомерно задържане.

През 2015 г. в Намибия наред с направените демарши по въпроси, засягащи човешките права, ЕС и неговите държави членки подпомогнаха дейности, свързани с предотвратяване на изтезанията, укрепване на парламента, равенство между половете, права на децата, коренното население и изграждане на капацитет на НПО и на работещите в областта на гражданските права. Работната група на ЕС „Права на човека“ провежда редовни заседания за обсъждане на демокрацията и човешките права. През 2015 г. Европейският съюз финансира програма за укрепване на ефективността и вътрешната отчетност на парламента, чрез което да се подпомогне неговата ангажираност с програмата за развитие на Намибия. ЕС подпомага и проект за укрепване на приноса на гражданското общество към устойчивото развитие и социално-икономическата справедливост в Намибия. Трета програма на ЕС за Намибия акцентира върху подпомагането на правителството, и по-специално на Министерството на образованието, с цел да се постигне справедлив достъп до качествено, ефективно осигуряване на образование на най-ниските равнища и да се намали неравенството по отношение на достъпа до училища и качеството им чрез планиране на базата на потребностите. Чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) и тематичния бюджетен ред за организациите на гражданското общество и местните органи, ЕС подпомага също намибийски и европейски НПО, които изпълняват проекти в следните области: достъп до правосъдие; избори и обучение на гласоподавателите; основано на пола насилие; сираци и деца в уязвимо положение, включително деца със слухови увреждания; подрастващи в уязвимо положение, включително заразени с ХИВ/СПИН; въпросите за ЛГБТИ; и насърчаването на процеса на децентрализация.

Нигер

Състоянието на човешките права в Нигер през 2015 г. не отбеляза подобрене, макар властите да положиха известни усилия. Основната причина за това са вкоренените институционални слабости и влошеното състояние на сигурността, които възпрепятстват структурните реформи и прилагането на международните норми в областта на човешките права. Освен това, тъй като Нигер е една от основните транзитни държави от Западна Африка към Европа, тя трябва да се справя с незаконната миграция и свързания трафик, както и със завърналите се лица и блокираните мигранти от други държави.

Съществен утежняващ фактор е засиленото присъствие на „Боко Харам“ в югоизточните части, съпроводено с ежедневни нападения над цивилното население и силите за сигурност. Борбата срещу „Боко Харам“ е причина и за нарушения на човешките права от силите за сигурност, които не винаги са готови да спазват международните норми. За това свидетелстваха техните действия за справяне с масовото разселване на населението и задържането на стотици хора, включително деца, правозащитници и журналисти.

Състоянието на сигурността, извънредното положение, обявено в региона на Дифа, и напрегнатата предизборна обстановка (през февруари 2016 г. се проведеха президентски и парламентарни избори) също доведоха до злоупотреби с власт от силите за сигурност, по-специално във връзка със свободата на изразяване, на събиране и свободата на печата. По време на съпроводените с насилие демонстрации срещу „Шарли ебдо“ през януари 2015 г. бяха разрушени много християнски църкви и сгради и десетки души загинаха. Независимо от бързата реакция на властите, това внезапно ескалиране на насилието свидетелства за нарастващото присъствие на религията в социално-икономическия живот на страната и за широкото разпространение на радикалните убеждения. Освен това краят на годината беше белязан от новината за неуспешен преврат, което е още едно доказателство за напрегнатата политическа обстановка.

Дискриминацията и насилието над жените продължават да съществуват в Нигер. Въпреки че са наясно с последиците от неконтролирания демографски растеж, нигерските власти са изправени пред тежестта на традицията, което не им позволява да постигнат напредък в по-доброто образование на жените. Това стана ясно от неспособността на Народното събрание да реализира напредък по семейния кодекс във връзка с въпросите, засягащи детските, ранните и принудителните бракове, както и от факта, че резервите на Нигер по Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените не бяха оттеглени.

Приоритетите на ЕС в областта на правата на човека в Нигер включват спазването на демократичните принципи и правовия ред; укрепването на съдебната система, по-специално достъпа до правосъдие и условията в центровете за задържане; и защитата на правата на жените и децата. Тези приоритети са очертани в специални инициативи като плана за действие в областта на равенството между половете и пътната карта за ангажираност с гражданското общество. Срещите в рамките на политическия диалог по член 8 от Споразумението от Котону са основен инструмент, чрез който ЕС представя на правителството опасенията си, свързани с човешките права. Делегацията на ЕС в Ниамей също поддържаше контакт с нигерските власти във връзка с подготовката за универсалния периодичен преглед на ООН за правата на човека, който ще се състои през януари 2016 г.

Заслужава да се отбележат и редица действия, които бяха предприети през 2015 г. На Международния ден на правата на човека делегацията на ЕС в Ниамей проведе две инициативи, свързани с борбата с всички форми на насилие над жените и децата, с акцент върху детските, ранните и принудителните бракове и гениталното осакатяване на жени. По линия на ЕИДПЧ бяха одобрени четири нови проекта, обхващащи подобряването на условията в затворите, вкл. условията на живот на малолетните затворници, и борбата срещу детските бракове. Мисията EUCAP Sahel Niger продължава да осигурява обучение на силите за сигурност и някои заинтересовани страни от съдебната система по отношение на правилното прилагане на законодателството за борба с тероризма при пълно спазване на международните стандарти за човешките права и международното хуманитарно право, наказателното право и защитата на жертвите и уязвимите групи като жени, деца и бежанци.

Нигерия

Ангажиментът на ЕС по отношение на правата на човека и демокрацията в Нигерия през 2015 г. беше насочен най-вече към годишните приоритети като президентските избори, действащото бунтовническо движение „Боко Харам“, реформата на сектора за сигурност и на съдебната система, премахването на смъртното наказание и правата на децата.

Общите избори, които се проведоха през 2015 г., бяха с историческо значение предвид първата победа на опозицията след прехода от военен режим през 1999 г. и мирното предаване на властта. Нигерийският народ засвидетелства своята ангажираност към демокрацията и може да послужи за пример за други африкански държави. Трябва обаче да се отбележи и фактът, че силно конкурентните избори бяха помрачени от случаи на насилие, злоупотреба с правомощия и опити за манипулиране. Има сведения, че 160 души са загинали в резултат на насилието при изборите. ЕС изпрати мисия за наблюдение на изборите, която получи висока оценка от различните участници в изборния процес за положителния си принос към консолидирането на демокрацията в Нигерия.

Новият президент Мухамаду Бухари, който встъпи в длъжност в края на май, подчерта ангажимента на новото правителство към човешките права, по-специално във връзка с борбата срещу бунтовническите действия на „Боко Харам“, които през 2015 г. продължиха да предизвикват сериозни нарушения на правата на човека и международното хуманитарно право. Въпреки напредването на нигерийските въоръжени сили и въоръжените сили на съседните държави и възстановяването на по-голямата част от териториите, контролирани от „Боко Харам“, бунтовниците продължиха действията си срещу цивилното население чрез бомбени и самоубийствени нападения, убийства, изтезания, изнасилвания, насилствени бракове, набиране на деца войници и разрушаване на училища и частна собственост. През 2015 г. в резултат на нападения, извършени от „Боко Харам“, са загинали повече от 3 600 цивилни граждани. Терористичната група разшири нападенията си и към съседните държави — Чад, Нигер и Камерун, превръщайки се в регионална заплаха за мира и сигурността. Данните сочат, че хуманитарните последици от това насилие представляват най-бързо развиващата се криза в Африка, с приблизително 2,2 млн. вътрешно разселени лица и над 190 000 нигерийци, избягали в съседни държави.

Нигерийската армия продължава да се бори с бунтовниците, без да подбира средствата. Публикуваният през юни 2015 г. доклад на Амнести Интернешънъл съдържа твърдения за повече от 1 200 души, неправомерно убити от нигерийската армия, и 7 000 мъже и момчета, загубили живота си във военни затвори. В доклада се настоява висши нигерийски военни офицери да бъдат разследвани за военни престъпления. Силно обезпокоителни са и твърденията за масови убийства на стотици шиитски мюсюлмани демонстранти, принадлежащи към групата Ислямско движение в Нигерия, в град Зария, щата Кадуна, от нигерийските военни сили през декември 2015 г. Нигерийската армия стана предмет на сериозни критики и след жестоките сблъсъци през декември 2015 г. в северната част на град Зария, щата Кадуна, които бяха повод говорителят на ЕСВД да направи изявление, призоваващо за щателно разследване с цел виновните да бъдат идентифицирани и предадени на правосъдието. Според последващ доклад, публикуван от Амнести Интернешънъл през април 2016 г., над 350 души са били убити вследствие на сблъсъците между членове на Ислямско движение в Нигерия (IMN) и нигерийската армия.

Нарушаването на правата на децата продължава да бъде проблем в Нигерия. Според констатациите на проучването относно насилието над децата в Нигерия, 60 % от децата под 18 години са подложени на някаква форма на физическо, емоционално или сексуално насилие. Проучването, което беше публикувано през 2015 г. и проведено с подкрепата на ЕС, е първото по рода си в Западна Африка. Освен това, годишният доклад на генералния секретар на ООН относно децата и въоръжените конфликти включи „Боко Харам“ в списъка на образуванията, които набират или използват деца, убиват или осакатяват деца, изнасилват деца или упражняват други форми на сексуално насилие спрямо тях или извършват нападения на училища и/или болници.

Беше постигнат известен напредък в законодателната област, като редица обещаващи закони бяха приети преди бившият президент Гудлък Джонатан да предаде властта през май 2015 г., вкл. законът за наказателното правораздаване, установяващ цялостна рамка за реформиране на сектора, и законът за забрана на насилието над лица, засягащ насилието над жени и момичета. Законопроектите за забрана на изтезанията и относно лицата с увреждания се намират в напреднал стадий в Народното събрание.

Тъй като новото правителство беше сформирано и пое функциите си едва на 11 ноември, през 2015 г. не беше организиран формален диалог между ЕС и Нигерия на равнище министри, нито диалог по правата на човека. Работната група на ЕС по правата на човека на местно равнище продължи обаче да провежда редовни заседания и покани няколко активисти и специалисти по правата на човека, за да продължи ангажимента си с гражданското общество.

Освен това през 2015 г. ЕС и неговите държави членки предприеха редица действия на местно и на централно ниво, за да подпомогнат по-нататъшния напредък в областта на правата на човека и демокрацията. На 9 февруари 2015 г. Съветът по външни работи излезе със заключения относно бунтовническите действия на „Боко Харам“, а освен това бяха публикувани множество изявления на ВП/ЗП и нейния говорител по повод на изборите, смъртоносните нападения, извършени от „Боко Харам“, и помилването на затворник със смъртна присъда. През 2015 г. Нигерия беше два пъти предмет на спешни разисквания в Европейския парламент: през януари в отговор на зверствата в Северна Нигерия и през октомври, когато беше обсъдено тежкото положение на децата, засегнати от продължаващите бунтовнически действия. По линия на ЕИДПЧ стартира нов проект за прокарването на законопроект за мораториум върху смъртното наказание и за продължаването на стратегическите кампании за премахването на смъртното наказание, наред с предоставянето на безплатна правна помощ на осъдени на смърт затворници или затворници, изложени на риск от смъртна присъда. През 2015 г. стартираха още четири проекта по линия на ЕИДПЧ, насочени към правата на децата. ЕС направи демарш пред Министерството на външните работи на Нигерия в подкрепа на приоритетите и инициативите на ЕС, по-специално тези на 29-ата сесия на Съвета по правата на човека. По повод отбелязването на Международния ден на правата на човека през 2015 г. Франция и делегацията на ЕС организираха проява, посветена на борбата с насилието над жените и момичетата, с прожекция на филма „Човекът, който ремонтира жени“ и с активното участие на лауреата на наградата „Сахаров“ Хаува Ибрахим като един от ораторите.

Руанда

Основният положителен резултат в областта на човешките права през 2015 г. беше официалното депозиране на инструмента за ратификация на Факултативния протокол към Конвенцията против изтезанията на 1 юли 2015 г. (влизана в сила на 30 юли 2015 г.). Въпреки че трябва да бъде последвана от създаването на национален механизъм за превенция, ратификацията на Факултативния протокол представлява значителен официален ангажимент от страна на Руанда за предотвратяване на нарушения на човешките права като изтезанията чрез отварянето на страната за формален международен надзор.

Както беше посочено по време на универсалния периодичен преглед през 2015 г., в страната продължават да са налице предизвикателства, свързани с човешките права, в области като свободата на изразяване и свободата на медиите, развитието на гражданското общество, свободата на сдружаване и в други области, засягащи политическите права. Медийният закон от 2013 г. все още не се прилага правилно, за да се осигури възможност регулирането да се извършва главно от независим орган, а не от правителството. Утвърждаването на свободата на словото ще укрепи, ако законодателството и прилагането му от държавата имат за цел по-скоро да защитават правата на личността, а не да ограничават и контролират изразяването. Независимо от проведените реформи и усилията на правителството да постигне по-голяма прозрачност, регулаторната рамка за неправителствените организации продължава да е обременяваща и да възпрепятства развитието на жизнено гражданско общество, способно да допринася за политическия диалог, предоставянето на услуги и създаването на работни места. През 2015 г. няколко организации на гражданското общество не успяха да се регистрират.

През 2015 г. ЕС продължи сътрудничеството по въпросите на човешките права с правителството, гражданското общество, правозащитниците и други заинтересовани страни чрез политически диалог и оперативни дейности. През 2015 г. политическият диалог (член 8 от Споразумението от Котону между ЕС и АКТБ), който продължава да бъде основната платформа за сътрудничество с правителството в тази област, беше насочен към процеса на преразглеждане на конституцията на Руанда и проблемите, свързани с медиите и свободата на изразяване, гражданското общество и свободата на сдружаване и други въпроси, засягащи човешките права. Беше договорено, че ЕС и правителството на Руанда ще продължат сътрудничеството си през 2016 г. с по-целенасочени действия във връзка с изпълнението на препоръките на УПП от 2015 г.

Освен политическия диалог по член 8 ЕС работи също с компетентните министри от кабинета по конкретни въпроси на човешките права, напр. медиите и някои случаи на задържане. Специалният представител на ЕС за правата на човека Ставрос Ламбринидис, който посети Руанда през 2015 г. за диалога ЕС—АС по човешките права, се възползва от тази възможност, за да лобира за членството на Руанда в Международния наказателен съд и за увеличаване на пространството в страната за упражняване на свободата на изразяване и на свободата на медиите. ЕС излезе с изявления на място относно свободата на изразяване (на Световния ден на свободата на печата през март 2015 г.), а през юни 2015 г. направи по-конкретно изявление относно свободата на медиите, след като излъчването на ВВС на езика руанда беше преустановено за неопределено време.

На неправителствено равнище ЕС провежда месечни срещи с правозащитници по различни въпроси, вкл. процеса на УПП, свободата на сдружаване и задържанятия, както и *ad hoc* срещи с други представители на организации на гражданското общество. Тези срещи трябва да станат по-структурирани в контекста на наскоро разработената пътна карта на ЕС за ангажираност с гражданското общество.

В оперативен план ЕС предостави финансова помощ на *Ligue des droits de la personne dans la région des Grands Lacs* (Лига за правата на хората в региона на Големите езера) за изготвянето на доклада в сянка за УПП и отправи покана за представяне на предложения за подкрепа на гражданското общество и на организации, работещи в областта на човешките права. В контекста на подкрепата за гражданското общество поканата за представяне на предложения беше насочена към прозрачност на бюджета и участие на гражданите в мониторинга на изпълнението на политиките, изграждане на капацитет за общностните радиостанции и подобряване на свободния поток на информация между правителството и други заинтересовани страни. В областта на човешките права поканата за представяне на предложения беше насочена към участието на гражданите в демократичните и изборните процеси; правата на задържаните, включително достъп до правна помощ в наказателното правораздаване; и алтернативни мерки на задържането в досъдебната и следсъдебната фаза. ЕС и посолствата на държавите членки подкрепиха също няколко проекта за укрепване на медиите в Руанда чрез изграждане на капацитет на саморегулиращата се медийна комисия на Руанда, подкрепа за радиоизлъчването на дебати по политически въпроси и подпомагане на общностните радиостанции, които ангажират граждани.

Сао Томе и Принсипи

Приоритетите на ЕС по отношение на човешките права и демокрацията в Сао Томе и Принсипи включват ратифициране на международните договори в областта на правата на човека, мерки за подкрепа на съдебната система, изкореняване на малтретирането от страна на полицията, усилия за борба срещу корупцията и повишаване на осведомеността за необходимостта от борба срещу дискриминацията. През 2015 г. правителството предприе някои положителни стъпки за постигането на напредък по тези въпроси. Например, на 5 ноември 2015 г. страната ратифицира Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. ЕС приветства това важно събитие чрез изявление на място.

Вторият универсален периодичен преглед (УПП) на Сао Томе и Принсипи се проведе през октомври 2015 г. При прегледа беше отчетен реализираният напредък след последния УПП от 2011 г. и беше отправен призив за ратифицирането на други инструменти в областта на човешките права.

Положението в страната през последните години се характеризира с непрекъснати промени на администрацията, тъй като мандатът на последователните правителства продължава средно две от предвидените четири години. Тази тенденция изглежда се промени след изборите от 2014 г., когато на власт дойде правителство, подкрепяно от мнозинството в Народното събрание (60 %). Заслужава да се отбележи и фактът, че това е второто правителство след 1990 г., подкрепяно от мнозинството в Народното събрание. Тази политическа стабилност се разглежда като положителна възможност за правителството да предприеме мерки по отношение на дълго пренебрегвани въпроси като създаване на национална институция за правата на човека в съответствие с Парижките принципи и осигуряване на по-голяма закрила на човешките права на жените и децата.

Страната получи 150 000 евро по линия на ЕИДПЧ. Поканата за представяне на предложения беше отправена през първата половина на 2015 г. и беше насочена към борба с основаната на пола дискриминация и към повишаване на участието на жените в социалния, икономическия и обществен живот. През декември 2015 г. беше подписан договор с местна НПО, който ще допълва съществуваща инициатива за превенция на основаното на пола насилие.

Сенегал

Цялостното състояние на човешките права в Сенегал е задоволително. Въпреки това правата на жените, децата и ЛГБТИ продължават да бъдат източник на безпокойство. През 2015 г. чрез публична дипломация и чрез сътрудничество за развитие ЕС предприе действия в тези области, както и във връзка с безнаказаността, подкрепата за мирния процес в района Казаманс, свободата на сдружаване и на изразяване. Тези приоритети бяха обсъдени и в рамките на политическия диалог и при специални срещи с ресорните министерства и организации на гражданското общество.

Семейното, наказателното и трудовото законодателство продължават да бъдат дискриминационни по отношение на жените и да възпрепятстват техния достъп до социални и икономически права. Достъпът до здравеопазване (вкл. до безопасен аборт), образование, работа, земя, кредитиране и правосъдие все още е проблем, особено в селските райони. Сексуалното насилие над жените, включително вредни практики като гениталното осакатяване и ранните бракове, са често срещано явление. Прилагането на защитните мерки, и по-специално на закона за равенството и за борба с гениталното осакатяване на жени, продължава да бъде незадоволително. Властите демонстрират желание за приемането на закон, който позволява медицински аборт в ограничен брой случаи.

През 2015 г. се влоши положението на т. нар. просеци деца (*talibés*), посещаващи кораничните училища (*daaras*). Независимо от насилствената смърт на няколко такива деца в страната, наказателното преследване е твърде ограничено. Все още няма развитие по законопроекта от 2013 г. за регулиране и модернизиране на кораничните училища. Все пак правителството активизира усилията си за обновяване на кораничните училища и подобряване на качеството на преподаване.

В рамките на политическия диалог по член 8, който се проведе през юни, ЕС изтъкна необходимостта от прилагане на съществуващите закони и препоръки по отношение на правата на децата и жените. По повод отбелязването на Международния ден на жената през 2015 г. делегацията на ЕС участва в кръгла маса, организирана от местни НПО на тема „Ролята на медиите за утвърждаване на равенството между половете“. Наред с това делегацията направи демарш във връзка с насилието над жените и децата, със специален акцент върху детските, ранните и принудителните бракове и гениталното осакатяване. По отношение на сътрудничеството за развитие бяха предоставени 4,2 млн. евро за укрепване на капацитета на организациите на гражданското общество за защита, подкрепа и повишаване на осведомеността относно правата на децата.

Що се отнася до борбата срещу безнаказаността, в Дакар пред извънреден африкански съдебен състав започна историческият процес срещу бившия чадски президент Хисен Хабре за военни престъпления, престъпления срещу човечеството и изтезания.

На национално равнище Върховният съд потвърди решението за шест години лишаване от свобода и сериозни глоби за незаконно обогатяване, постановено от специалния съд за борба с корупцията (*Cour de repression de l'enrichissement illicite*, CREI) срещу Карим Вад (бивш министър и син на бившия президент Абдулай Вад). В отговор на критиките, отправени от ООН и някои организации на гражданското общество във връзка със зачитането на международните съдебни стандарти от страна на специалния съд за борба с корупцията и неговата законност и легитимност, правителството обяви намерението си да създаде апелативен състав.

През 2015 г. правителството активизира усилията за намаляване на продължителността на досъдебното задържане и за подобряване на условията в местата за задържане чрез проекти за изграждане на нови затвори и осигуряване на обучение на служителите в затворите. В процес на разглеждане е законопроект за признаване на правото на достъп до адвокат в граждански дела.

Действията на ЕС по отношение на борбата с безнаказаността включват участие в управителния комитет на процеса срещу Хисен Хабре, предоставяне на финансова помощ за укрепване на правовия ред в Сенегал (съдилища, затвори, обучение, повишаване на осведомеността) и финансиране на изграждането на капацитет на Сметната палата на Сенегал. ЕС предостави повече от 400 000 евро за подпомагане на националната служба за борба с измамите и корупцията в области като обучение, повишаване на осведомеността, комуникации и разследвания.

През 2015 г. президентът Маки Сал многократно изразяваше подкрепата си за криминализиране на хомосексуализма. Като цяло, дискриминацията, тормозът и стигматизирането на ЛГБТИ в Сенегал продължават. Повсеместната хомофобия, прекаленото усърдие на полицейските сили и консервативната в повечето случаи съдебна система водят до постановяването на по-строги присъди срещу хомосексуалисти. Освен това при съдебните процеси за еднополови връзки се наблюдават редица нарушения на основни процесуални гаранции, използване на ниски доказателствени прагове и публично оклеветяване. Други тревожни тенденции са нарастващото нежелание на правозащитните организации да защитават публично правата на ЛГБТИ и хомофобската реторика и действия на ислямски НПО.

Като цяло ситуацията в Казаманс, район с дългогодишен ненасилствен сепаратистки конфликт, се подобри през годината. Мирът е все още крехък, но властите продължават да са ангажирани с него. ЕС подкрепи мирния процес чрез програма с бюджет от 3 млн. евро по линия на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира. Освен това ЕС продължи да подпомага развитието на Казаманс чрез Европейския фонд за развитие, като отпусна общо 35 млн. евро.

Нов президентски указ въведе по-строг контрол върху НПО, като ги дефинира предимно като доставчици на услуги, чиито бюджети и интервенции трябва да бъдат предварително одобрени в контекста на правителствените политики за развитие. ЕС и няколко държави членки одобриха пътна карта за ангажираност с организациите на гражданското общество в Сенегал. Пътната карта има за цел да стимулира диалога и конструктивните отношения между сенегалските власти и тези организации и да укрепи техния капацитет.

По отношение на свободата на печата, както и през минали години, на няколко пъти журналисти бяха задържани и освобождавани за свързани с това престъпления. Президентът Сал оттегли подкрепата си за законопроект за печата, който декриминализира тези престъпления, и законопроектът ще остане в парламента без особена яснота за бъдещото му развитие.

Република Сейшели

Целите на ЕС в областта на човешките права и демокрацията в рамките на отношенията с Република Сейшели са консолидиране на реформата на изборния процес, предприемане на последващи действия във връзка с УПП и подкрепа за въвеждането на международните конвенции и договори.

Президентските избори от декември 2015 г. показаха, че Сейшелите са достигнали висока степен на демократична зрялост. Изборите, по-конкурентни от всякога с участието на шестима кандидати, бяха мирни, организирани и прозрачни.

ЕС продължи да води със Сейшелите дискусии по правата на човека и демокрацията в различни формати, вкл. политически диалог по член 8 от Споразумението от Котону, започнал през юли 2015 г.

ЕС многократно отправяше призив за подобряване на демократичната среда, със специален акцент върху консолидирането на реформата на изборния процес и изменение на правните разпоредби за укрепване на свободата на събиране, свободата на изразяване и свободата на печата, недискриминацията срещу жените и защитата на правата на децата.

Сиера Леоне

Напредъкът в областта на човешките права, постигнат от Сиера Леоне след края на гражданската война, е похвален. Въпреки това продължават да са налице съществени предизвикателства. Целите на ЕС в областта на правата на човека включват премахване на смъртното наказание, равенство между половете, овластяване на жените, прилагане на законодателство за борба с детския труд и детската експлоатация, намаляване на бедността и подобрен достъп до правосъдие, здравеопазване и образование. Правата на хората, засегнати от широкомащабното отдаване на земя под наем и добивната промишленост, също се нуждаят от постоянно внимание. ЕС повдигаше пред правителството международни въпроси, свързани с човешките права, в контекста на членството на Сиера Леоне в Съвета по правата на човека и продължи да подкрепя проекти за утвърждаване на основните права в страната.

През 2015 г. състоянието на човешките права беше до голяма степен повлияно от епидемията от ебола. Епидемията абсорбира съществена част от финансовите и човешките ресурси на страната и оказва негативно въздействие върху икономическите и социалните права. Въпреки това, обявеното поради епидемията извънредно положение и широките правомощия, предоставени на изпълнителната власт, не доведоха до масови нарушения на човешките права, с изключение на някои изолирани инциденти.

В третата година на членството си в Съвета на ООН по правата на човека страната продължи да играе конструктивна роля. Последният универсален периодичен преглед на страната беше проведен през 2011 г. и Сиера Леоне се подготвя за следващата партньорска проверка, планирана за януари 2016 г. Правителството прие 126 от оправените 129 препоръки: три препоръки, засягащи сексуалната ориентация и практики, бяха взети под внимание.

На 2 юли 2015 г. парламентът ратифицира Протокола относно правата на жените в Африка към Африканската харта за правата на човека и народите, известен като „Протокол от Мапуту“. По време на обсъжданията в парламента, представители на правителството и на парламента отбелязаха, че няма да се стремят към непосредствено въвеждане на промените, касаещи вредните традиционни практики като гениталното осакатяване на жени.

Необходимо е да се въведат по-строги закони и да се увеличи достъпът до правосъдие за жертвите на сексуално и основано на пола насилие. НПО организираха кампании за прекратяване на практиката на генитално осакатяване сред момичета под 18 години.

На 5 ноември 2015 г. комисията на Сиера Леоне по правата на човека, подкрепяна от Обединеното кралство и Ирландия, представи доклада си пред Африканската комисия по правата на човека и народите на 57-ата ѝ сесия в Банджул. Сиера Леоне изпълни задължението си за докладване съгласно Африканската харта за първи път след приемането ѝ от Организацията за африканско единство (ОАЕ) на 27 юни 1981 г.

Добре напредва и неколkokратно обявяваното обсъждане на Наказателно-процесуалния кодекс в Парламента, но той все още не е приет. Кодексът ще позволи на председателя на Върховния съд да регламентира политиките, напр. по отношение на освобождаването под гаранция и постановяването на присъди, и ще способства за намаляване на висящите дела и броя на задържаните в затворите.

Аспектите на Закона за общественния ред (1965 г.), свързани с обидата, клеветата и противодържавната дейност, продължават да се използват за арести и задържане на журналисти. Неразрешен остава проблема с радиожурналистът Дейвид Барийо, който е арестуван и задържан многократно и чийто паспорт е задържан от властите. Той е завел дело пред Върховния съд на Фрийтаун срещу решението на независимата медийна комисия да прекрати за неопределен срок излъчването на радиопредаването „Монолог“.

През 2015 г. Министерството на финансите и икономическото развитие започна изготвянето на нова политика по отношение на НПО. Съществуват опасения, че новата политика ще доведе до по-строг контрол върху дейността на организациите на гражданското общество в Сиера Леоне чрез прекалено големи административни изисквания, които носят ненужна тежест за организациите на гражданското общество и на практика водят до ограничаване на оперативния им капацитет. В опита да разрешат някои от тези проблеми пред правителството беше лобизирано да се гарантира, че в процеса на изготвяне се отчита в по-голяма степен гласът на гражданското общество. Този процес продължава.

Правата на човека, съчетани с конкретни мерки за подкрепа на равенството между половете и образованието като важен принос за намаляване на бедността, са част от националната програма за благоденствие (2013—2018 г.), стартирана от правителството през юли 2013 г. ЕС подкрепя този процес. Наред с това, чрез управлявания от ПРООН общ фонд, ЕС подкрепя и процеса на преразглеждане на конституцията за по-приобщаваща демокрация, укрепване на социалното сближаване, инструментите за предотвратяване на конфликти и по-добрата закрила на човешките права. Поради епидемията от ебола крайният срок, в който комисията за преразглеждане на конституцията трябваше да представи доклад пред правителството и пред парламента, беше удължен до март 2016 г., а провеждането на референдум е предвидено за есента на 2017 г.

Чрез политически диалог и медийни кампании ЕС продължава да подкрепя правата на децата, по-специално по въпроса за детските, ранните и принудителните бракове и правото на образование/образование на момичетата. Министерство на образованието, науката и технологиите продължава да прилага политика, която забранява на бременни момичета да посещават общообразователно училище и да се явяват на държавни изпити. През 2015 г. беше създаден свързващ проект, с подкрепата на Ирландия и Обединеното кралство, с цел да се даде възможност на бременните момичета да продължат образованието си, а лобирането за отмяна на забраните продължава. Посредством проект за правата на децата делегацията на ЕС укрепва капацитета на коалицията на Сиера Леоне за правата на децата и на детските мрежи да лобират и да следят за утвърждаването и закрилата на правата на децата на национално и регионално равнище.

ЕС насърчава също осигуряването на достойни условия на труд и социален диалог чрез текущ проект за привеждане на трудовото законодателство в съответствие с международното признатите основни права на работниците. Проектът е тясно свързан с най-новите стратегии на правителството за предприемане на мерки по отношение на създаването на работни места и правата на жените и младежите, както е посочено в програмата за благоденствие.

Сомалия

Сомалия се възстановява бавно след десетилетията на конфликти и анархия и състоянието на човешките права продължава да бъде особено критично. Въпреки опитите за подобряване на положението, през 2015 г. продължиха мащабните нарушения на човешките права, в т.ч. извънсъдебните екзекуции, насилието над жени и деца, трафикът на деца, нападенията срещу журналисти и нарушаването на свободата на изразяване, произволните арести и прилагането на смъртно наказание. Като цяло положението със сигурността остава нестабилно, въпреки че властите на Сомалия и сомалийската национална армия, с подкрепата на мисията на Африканския съюз в Сомалия (AMISOM), продължиха усилията си да се справят с групировката „Аш-Шабаб“ и да ограничат във възможно най-голяма степен мащабните нарушения на човешките права, които се приписват главно на терористичната организация „Аш-Шабаб“. Най-общо, състоянието на човешките права ще продължи да бъде тясно свързано с политическите тенденции и сигурността в страната.

През 2015 г. работната група по правата на човека беше председателствана от Швеция и Дания. Освен ЕС и неговите държави членки, в работната група участват още Норвегия, Швейцария и САЩ. През 2015 г. работната група си сътрудничи със сомалийски и международни партньори. През юни 2015 г. работната група организира в Могадишу съвместни срещи за взаимодействие с партньорите и изготвяне на общи послания. По повод отбелязването на Международния ден на правата на човека на 10 декември 2015 г., работната група излезе със съобщение за печата.

През 2015 г. в името на общата цел за подобряване на достъпа на всички сомалийски граждани до сигурност и защита, които гарантират приобщаване, равнопоставеност и отчетност, ЕС насочи усилията си към принципите на правовата държава, достъпа до правосъдие и борбата срещу безнаказаността, подпомагайки по този начин създаването на условия, които благоприятстват зачитането на човешките права. Това включва използване на „мобилни съдилища“, предоставяне на правна помощ, традиционно разрешаване на спорове, обучение на полицейските сили и служителите на пенитенциарните служби, възстановяване на съдебната инфраструктура и публична и частна дипломация. ЕС работи също за свободата на словото и свободата на медиите, например като оказва подкрепа на задържани журналисти.

В съответствие със стратегията за правата на човека в Сомалия, ЕС е особено активен в подпомагането на процесите на демократизация в Пунтланд и Сомалиланд с оглед на подобряването на ефективността и отчетността на държавните институции. Освен това ЕС предоставя активна подкрепа за това изборите в Сомалиланд, планирани за март 2017 г., да бъдат надеждни и приобщаващи, като осигурява финансиране за регистрирането на гласоподавателите и техническа подкрепа.

ЕС, наред с ООН, лобира активно и за установяването на надежден и по-приобщаващ процес на изборите за нов парламент и президент през 2016 г. Това включва търсенето на отчетност от сомалийските власти за изпълнението на поетия от тях ангажимент да запазят 30 % от местата в двете камари на Парламента за жени. Отчита се, че прилагането на принципа „едно лице — един глас“ за изборите през 2016 г. няма да е възможно, но изборният процес през 2016 г. ще има разширена електорална база, която би следвало да послужи като основа за провеждане на изборите през 2020 г. на принципа „едно лице — един глас“.

Поради продължаващия конфликт, през 2015 г. бяха регистрирани няколко тежки случая с жертви сред цивилното население, но благодарение по-специално на ЕС в рамките на AMISOM беше създадено звено за проследяване, анализ и реагиране по въпроса за жертвите сред цивилното население. В подкрепа на правата на децата, ЕС продължи да полага усилия за предотвратяване на трафика на деца, насочени към местни органи, политици, полицията, имиграционните служители и засегнатите общности. Освен това ЕС продължи да развива дейност за предотвратяване на насилието над децата и прекратяване на сериозните нарушения на правата на децата чрез осигуряването на подкрепа за правителствените планове за действие за прекратяване на набирането и използването на деца войници, на убийствата и осакатяването на деца.

През януари 2015 г. Сомалия ратифицира Конвенцията на ООН за правата на детето, която беше подписана от страната през 2002 г. Инструментът беше депозиран в ООН през октомври 2015 г.

Освен това, в контекста на доклада на Хюман Райтс Уоч от септември 2014 г. относно сексуалното насилие, извършвано от силите на AMISOM в Сомалия, ЕС посредством демарши и в тясно сътрудничество с АС насочи действията си и към борба с насилието и сексуалното малтретиране на жени.

Лобирането срещу смъртното наказание в Сомалия е трудно предвид високата степен на подкрепа в страната за неговото прилагане. През 2015 г. ЕС зае принципна позиция относно прилагането на смъртното наказание в Сомалия. Ръководителите на мисии на ЕС разкритикуваха публично прекратяването на многогодишния *de facto* мораториум върху прилагането на смъртното наказание в Сомалиланд през март 2015 г. През 2015 г. не са извършвани повече екзекуции в Сомалиланд. Правозащитникът от Сомалиланд Гюлед Джама също се обяви публично против изпълняването на смъртни присъди, в резултат на което беше изпратен в затвора. Делегацията на ЕС и някои държави членки се застъпиха за него пред властите на Сомалиланд и Гюлед Джама беше освободен. Чрез извънредния фонд на ЕИДПЧ ЕС улесни извеждането на Гюлед Джама от Сомалиланд и му предостави възможност да се възстановява в Европа и да продължи да дейността си по застъпничество и лобиране в столици на държавите от ЕС.

При отбелязването на световния и на европейския ден срещу смъртното наказание ръководителите на мисии на ЕС излязоха със съобщение за пресата относно смъртното наказание в Сомалия, в което акцентът беше поставен и върху справедливия процес, използването на военни съдилища и нуждата да се прилага мораториум върху смъртното наказание в съответствие с ангажиментите, поети при последния УПП от 2011 г.

Провеждането на универсалния периодичен преглед (УПП) за Сомалия е предвидено за 2016 г., като федералното правителство на Сомалия участва конструктивно в подготовката.

През 2015 г. делегацията на ЕС договори нов набор от действия (които ще започнат да се изпълняват през 2016 г.) по линия на ЕИДПЧ, конкретно насочени към връзката между правата на човека и сигурността. Една от основните цели е осъществяването на по-добра връзка между правозащитните организации и активисти, от една страна, и правителството, от друга, вкл. полицията, юристите и съдебната власт, за да се гарантира сигурност и безопасност на жертвите на сексуално и основано на пола насилие с високо качество, при отчетност и спазване на човешките права, и по този начин да се наруши културата на безнаказаност за извършителите на подобни престъпления.

Южна Африка

Правата на човека и спазването на основните политически свободи са залегнали във впечатляващата и прогресивна конституция на Южна Африка. Като цяло, демократичните институции функционират добре при прилагането на принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване. Съдебната власт действа независимо, а медиите и гражданското общество могат да изразяват свободно.

За съжаление, въпреки амбициозната правна рамка на Южна Африка и усилията на правителството, много от тези права остават само на хартия. Южна Африка трябва да се справи с тежкото историческо наследство на неравенство и дискриминация, което в много отношения е все още неразрешено, както и с икономическите предизвикателства и липсата на капацитет, като всички тези фактори допринасят за неравни възможности, социално напрежение и съпроводени с насилие реакции, засягащи най-вече жените и момичетата.

ЕС и неговите държави членки традиционно подкрепят утвърждаването и защитата на човешките права в Южна Африка чрез интегриран подход, обединяващ техническа и финансова помощ, обществени кампании и политически диалог. Финансовата помощ се предоставя основно чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) и Инструмента за сътрудничество за развитие. Делегацията на ЕС и държавите членки участват и в дейности на публичната дипломация по въпроси на човешките права в различни формати и с различни партньори, като освен това изразяват подкрепата си чрез редовни контакти, публична ангажираност и диалог. Съществува дълга традиция на подкрепа на парламентарните институции и ефективна ангажираност с публичните институции (напр. обществените защитници, комисията по правата на човека и комисията за равенство между половете) и правителствените органи (напр. министерството на правосъдието и конституционното развитие). ЕС поддържа редовни, широкообхватни и ползотворни отношения с гражданското общество. Те варират от взаимодействие в рамките на изпълнението на финансирани от ЕС дейности на местно и национално равнище до консултации и структуриран диалог.

Третият ежегоден диалог по правата на човека между ЕС и Южна Африка, който се проведе в Претория на 11 декември 2015 г. и беше съпредседателстван от специалния представител на ЕС за правата на човека Ставрос Ламбринидис, е добър пример за открити и директни обсъждания, които допринасят за изграждане на доверие и по-добро разбиране на съответните позиции. След диалога Южна Африка промени от отрицателен на положителен вота си при гласуването на резолюцията на Общото събрание на ООН относно правозащитниците. Освен това Южна Африка прие да обмисли участието си в организирането на съвместна проява с ЕС за изтезанията, да се ангажира по активно с ЕС в Женева и Ню Йорк и да намери по-добър подход за взаимодействие с гражданското общество преди следващия диалог. СПЕС обсъди с партньорите си и значението, което има както за Южна Африка, така и за целия континент, подкрепата за работата на Международния наказателен съд. Третият диалог по правата на човека между Южна Африка и ЕС беше предшестван от многобройни ангажименти, под формата на закрити и обществени прояви, на специалния представител на ЕС за правата на човека с организации на гражданското общество, юристи, работещи в областта на човешките права, и широката общественост.

Отношенията с организации на гражданското общество бяха подсилени през 2015 г. Те бяха подкрепени с пътна карта на ЕС за ангажираност с гражданското общество в Южна Африка, в която делегацията на ЕС в страната отбеляза необходимостта от допълнителна подкрепа за позицията на гражданското общество в основни политически процеси, включително някои процеси, които са в основата на стратегическото партньорство между ЕС и Южна Африка. Пътната карта беше последвана от семинар на организациите на гражданското общество в края на 2014 г. с участието на заинтересовани страни от Южна Африка и ЕС, в рамките на който бяха изготвени препоръки в редица области, засягащи човешките права, като регулирането на миграцията, расизма, ксенофобията, афрофобията, равенството между половете и недискриминацията, правата на децата, правата на хората с увреждания и свободата на действие на гражданското общество. Семинарът предостави платформа за дискусии по актуални въпроси, свързани с правата на човека, и за насърчаване на защитата и утвърждаването на човешките права и в двете географски области.

Действията в областта на човешките права през 2015 г. бяха под различна форма. Те включваха подкрепа за проекти на организации на гражданското общество, финансирани по двустранни програми в рамките на Инструмента за сътрудничество за развитие (правосъдие, образование, здравеопазване) и ЕИДПЧ. В рамките на тези действия бяха проведени и редица прояви, организирани или от делегацията на ЕС чрез публична дипломация (като напр. поредицата от прояви под наслов „Вдъхновяващи мислители“ и отбелязването на деня на Европа), или от партньорите на ЕС в контекста на културни събития (като напр. филмовия фестивал на три континента), или от бенефициери по проекти на ЕС или министерства, с които делегацията на ЕС и някои държави членки поддържат връзка. През 2015 г. тези прояви бяха съсредоточени главно върху правата на хората с увреждания, равенството между половете и основаното на пола насилие, правата на ЛГБТИ, миграцията и ксенофобията.

В допълнение към тези прояви, на Международния ден на правата на човека, който съвпадна с последния ден от 16-дневната проява за активна борба срещу основаното на пола насилие, делегацията на ЕС беше домакин на кръгла маса за обсъждане на услугите, достъпни за жените, жертва на насилие. Кръглата маса беше организирана в партньорство със съвместния фонд за равенство между половете, който предоставя подкрепа на организации на гражданското общество, работещи в областта на основаното на пола насилие в Южна Африка. Представители на организации на гражданското общество, които предоставят услуги за жените (като подслон, консултации и кризисни центрове за жени, жертва на изнасилвания), и представители на правителството на Южна Африка набелязаха основните предизвикателства при осигуряването на тези услуги и изразиха очакване обсъжданията да продължат през следващата година.

По повод посещението на суданския президент ал-Башир в Южна Африка за срещата на върха на Африканския съюз, ЕС излезе с изявление на 14 юни, в което призова Южна Африка да действа в съответствие с Резолюция 1593 на Съвета за сигурност на ООН, като изпълни заповедта за арест срещу обвиняем на МНС, който се намира на нейна територия. Този въпрос беше повдигнат и по време на третия диалог по правата на човека с Южна Африка.

Южен Судан

Конфликтът, започнал в средата на декември 2013 г. между групировките, лоялни на президента Салва Кийр и вицепрезидента Риек Машар, продължи и през 2015 г.

Ожесточените боеве бяха възобновени в периода април—юни преди подписването на споразумение за разрешаване на конфликта в Република Южен Судан (ARCISS) на 26 август 2015 г. Темпът на прилагане от страните по ARCISS беше изключително бавен; преходното правителство на националното единство, което по силата на споразумението трябваше да встъпи в длъжност през ноември, до края на годината не беше съставено.

Прекратяването на огъня беше нарушавано многократно, като освен това в много от мирните по-рано региони, по-конкретно Екватория, възникнаха нови конфликти, които се вляха в основния.

Хиляди загинаха в конфликта, макар че е невъзможно да се установи точният брой смъртни случаи. Африканският съюз създаде анкетна комисия за Южен Судан, която да разследва въпроси, свързани с кризата, включително нарушения на човешките права. В публикувания през октомври 2015 г. доклад комисията заключи, че има сериозни основания да се счита, че по време на конфликта в различни части на Южен Судан са извършени престъпления като убийства, избиване, безразборни убийства на цивилни граждани, убийства на войници, които са извън строя, изтезания (включително случаи на принудителен канибализъм), изнасилвания, преследване по политически причини, принудително набиране на деца войници, нечовешко и унижително третиране. Има основания да се смята, че тези престъпления са широко разпространени и систематични. Повечето зверства са извършени срещу цивилни лица, които нямат отношение към конфликта. Смята се, че около 16 000 деца войници са били набрани по време на конфликта. Комисията насочи вниманието към изключителната жестокост на извършените нарушения, като представи сведения за хора, изгорени на места за богослужение и в болници, за масови убийства, за групови изнасилвания на жени от всякакви възрасти и за хора, които не просто са били застрелвани, а са били пребивани, преди да бъдат принудени да се хвърлят в огъня. Комисията отбеляза, че тези престъпления могат да се считат за престъпления срещу човечеството или военни престъпления, и призова за по-нататъшно разследване за установяване на индивидуалната отговорност. Глава V от ARCISS предвижда установяването на преходен правосъден механизъм, включително на хибриден съд с мандат за разследване и наказателно преследване на лицата, отговорни за нарушаване на международното право.

Вътрешно разселените лица в Южен Судан продължават да бъдат около 1,66 млн. души, а други 645 000 са потърсили убежище в съседни държави. В доклада на комисията на АС се отбелязва, че в много случаи вътрешно разселени лица са подмамвани извън лагерите за защита на цивилното население, след което са убивани, изнасилвани или бити; тези нападения са предприемани, за да всяват ужас сред вътрешно разселените лица.

Данните сочат, че през 2015 г. около 4,6 млн. души в Южен Судан са били тежко засегнати от продоволствена несигурност и са се нуждаели от хуманитарна помощ.

Смята се, че повече от 245 000 деца под петгодишна възраст са силно недохранени. Предоставянето на международна хуманитарна помощ често е възпрепятствано от воюващите страни. Както правителствените, така и опозиционните сили ограбват помещенията на хуманитарни агенции и пазари и унищожават инфраструктура, възпрепятствайки по този начин усилията за оказване на помощ. Има сведения за многобройни нападения на болници и клиники.

Свободата на изразяване е строго ограничавана от властите на Южен Судан, и по-специално от националната служба за сигурност. Журналисти са сплашвани и произволно задържани от силите за сигурност, закриват се вестници и радиостанции биват принуждавани да прекратят излъчването. Сплашвани са и активисти на гражданското общество. През декември 2015 г. 13 активисти, обвинили правителствените сили в извършване на злоупотреби срещу цивилни граждани, са задържани от националната служба за сигурност в град Уау и са обвинени като съюзници на бунтовниците и за публично унижаване на правителството. Приетият закон за националната служба за сигурност дава на нейните служители широки правомощия за наблюдение, арести и задържане, както и широк имунитет, без да обвързва тези правомощия с адекватни права на справедлив процес.

През април Южен Судан се присъедини към Конвенцията на ООН за правата на детето, Конвенцията на ООН против изтезанията и Факултативния протокол към нея и Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените и Факултативния протокол към нея.

ЕС подкрепи активно усилията за сключване и прилагане на ARCISS; по-специално, ЕС предостави помощ за създаването на различните административни органи, предвидени в споразумението, включително преходните правосъдни механизми. ЕС наложи забрана за пътуване и замразяване на активи на военните лидери, застрашаващи мирния процес, и удължи прилагането на оръжейно ембарго, въведено през юли 2011 г. През октомври 2015 г. Съветът на Европейския съюз прие заключения, в които изрази възмущението си от потресаващите нарушения на човешките права в Южен Судан, и призова за търсене на отговорност. ЕС настоя за приоритетно прилагане на преходните правосъдни механизми, изложени в споразумението за мир, и за подвеждане под отговорност на извършителите на нарушенията на човешките права. В редица свои изявления през годината ЕС осъждаше нарушенията на човешките права в Южен Судан. В Съвета на ООН по правата на човека ЕС призова да се посочи носител на мандата за Южен Судан и насърчаваше тясното сътрудничество между АС и ООН. ЕС осигури финансова и политическа подкрепа на някои правозащитници в Южен Судан.

Судан

Състоянието на човешките права в Судан като цяло не се подобри през 2015 г., а в някои области ситуацията се влоши. Конфликтите в Дарфур, Южен Кордофан и Сини Нил продължават. В контекста на политическата обстановка проведените през 2015 г. избори не бяха надеждни и президентът ал-Башир си осигури още един мандат. Сериозни нарушения на човешките права се извършват безнаказано от държавни институции, подкрепяни от правителството милиции и бунтовнически сили, при незачитане на временната конституция на Судан от 2005 г., международните ангажменти или препоръките, представени на Съвета по правата на човека. Продължават проблемите с хуманитарния достъп, нападенията срещу цивилни граждани, включително безразборните въздушни бомбардировки, изгарянето на земя, основаното на пола насилие, извънсъдебните екзекуции и произволното задържане. Положението в Судан се утежнява и от повсеместната липса на отчетност.

През 2015 г. усилията, насочени към мира и човешките права, останаха приоритет за ЕС. ЕС, по-специално чрез специалния представител на ЕС за Африканския рог Александър Рондос, подкрепи усилията за постигане на цялостно и приобщаващо политическо решение в Судан. Политическа и финансова подкрепа беше предоставена за посредническите усилия, ръководени от президента Мбеки в рамките на групата на високо равнище на АС по изпълнението на договореностите за Судан и Южен Судан. ЕС смята, че тежкото състояние на човешките права в Судан изисква постоянно внимание от страна на Съвета на ООН по правата на човека, поради което подкрепи удължаването на мандата на независимия експерт за Судан и твърдо настоя той да получи пълен достъп до всички райони на страната. Въпреки че провеждането на диалог по правата на човека между ЕС и правителството се оказва невъзможно през 2015 г., ЕС продължи да подпомага изграждането на капацитет на националните институции по правата на човека и да укрепва международното сътрудничество по въпроси, засягащи човешките права, в качеството си на председател на Международния форум за партньорство в областта на човешките права. Провеждаше се редовно и диалог с гражданското общество.

ЕС лобира активно за свободата на изразяване и свободата на медиите в контекста на националния диалог и изборите. ЕС направи няколко изявления, в които призова правителството да зачита свободата на изразяване, на мирни събрания и на медиите, да освободи задържаните лица и да им предостави възможност за справедлив съдебен процес, да проведе надеждни разследвания на нарушенията на човешките права, довели до убийства, наранявания и материални щети. ЕС непрекъснато следеше и съдебните процеси срещу някои политически дейци и активисти. ЕС използва средства на тихата дипломация в няколко случая на нарушаване на правата на политически активисти. В рамките на тематичната програма по линия на ЕИДПЧ ЕС подкрепи няколко проекта за гражданско образование и образование в областта на правата на човека, както и свободата на печата.

По-специално, делегацията на ЕС проследи с голямо безпокойство задържането в Судан на двама пастори от Южен Судан, като наблюдава изслушванията им в съда и повдигна въпроса на политическо равнище в диалога със суданските власти, с цел да изпрати силен политически сигнал за значението, което ЕС придава на свободата на религията и убежденията, свободата на изразяване и правото на справедлив процес.

Драматичната ситуация в Дарфур продължава да привлича вниманието на ЕС. На няколко пъти ЕС изразява своята загриженост във връзка с продължаващите боеве и мащабното разселване на цивилни граждани в Дарфур и отправя предупреждение срещу изтеглянето на UNAMID (смесена операция на ООН/АС в Дарфур), което трябва да стане едва след изпълнението на определени критерии, по-специално намирането на политическо решение за конфликта в Дарфур, повишаването на сигурността и постигането на договорености за цивилното население и вътрешно разселените лица.

Делегацията на ЕС организира също няколко обществени прояви в подкрепа на човешките права и утвърждаване на правата на жените и децата в Судан в рамките на проекти за развитие и диалог на местно равнище с национални и международни партньори.

И накрая, ЕС осигурява подкрепа на няколко правозащитни организации и организации на гражданското общество чрез ЕИДПЧ и тематичните програми на недържавни участници и местни органи с оглед на укрепването на техния капацитет и умения за действия по застъпничество, подпомагане на координацията и поддържане на контакти и насърчаване на по-благоприятна среда за организациите на гражданското общество.

Свазиленд

Глава 3 от националната конституция, приета през 2005 г., предвижда „харта на правата“, която гарантира зачитане и утвърждаване на основните права и свободи. Въпреки това все още има опасения, че специфични закони на страната пречат на гражданите да се ползват изцяло от тези права. Въпреки че политическите партии имат свобода на действие, те не могат да участват в сформирването на правителството, тъй като членовете на парламента се избират въз основа на индивидуални заслуги. Законът за обществения ред от 1988 г. предоставя на полицейския комисар правомощия да санкционира всякакви публични събрания, което се отразява неблагоприятно върху свободата на събиране и сдружаване.

Случаите на тормоз и арести на политически лидери продължиха и през 2015 г. по силата на закона за борба с тероризма от 2008 г., смятан за инструмент на властите да потискат несъгласието в страната. След като им беше отказано освобождаване под гаранция и прекараха 12 месеца в затвора, Марио Масуку, председател на PUDEMO (Народното обединено демократично движение) и Максвел Дламини, генерален секретар на SWAYOCO (Младежки конгрес на Свазиленд), бяха освободени от апелативния съд след подаването на трета молба за освобождаване под гаранция. По отношение на смъртното наказание, Свазиленд има *de facto* мораториум и последната смъртна присъда е изпълнена през 1983 г. По време на сесията на ООН през 2015 г. Свазиленд за първи път не се противопостави на резолюцията относно мораториума върху прилагането на смъртното наказание.

Ратифицирането на международните конвенции и протоколи относно правата на човека изглежда не е проблем за страната. Предизвикателството се състои в прилагането на конвенции като Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, за което свидетелства фактът, че жените продължават да имат статут на малцинство в социално-икономическите и политическите дейности на страната.

Достъпът до правосъдие продължава да е проблем поради свързаните с това разходи. Освен това, преди освобождаването от длъжност на председателя на Върховния съд през май 2015 г. независимостта на съдебната власт беше доста спорна поради сериозните твърдения за обсъждане на дела и вземане на решения по тях от бившия председател на Върховния съд и бившия министър на правосъдието преди да бъдат изправени пред правосъдието.

През 2014 г. свободата на изразяване и свободата на медиите бяха ограничени след задържането на Беки Макубу, главен редактор на списание, и Тулани Масеко — адвокат, работещ в областта на човешките права. Двамата бяха осъдени на неуважение към съда при мирното упражняване на правото им на свободно изразяване. На 21 май 2015 г.

Европейският парламент прие резолюция относно Свазиленд, в която изрази своята загриженост по повод сериозните нарушения на човешките права след арестите на двамата обвиняеми. След като излежаха 15 месеца от двугодишните си присъди, през юни 2015 г. Върховният съд на Свазиленд постанови освобождаването на Масеку и Макубу.

Резолюцията на Европейския парламент по този въпрос допринесе за повишаване на международната осведоменост относно Свазиленд, като освен това изведе на преден план отрицателните резултати на страната в областта на човешките права.

104-тата сесия на Международната конференция по труда взе решение Свазиленд да остане в „специален параграф“ (което предполага внимателно наблюдение от страна на МОТ) поради продължаващото неспазване на Конвенция № 87 на МОТ за синдикалната свобода и закрила на правото на синдикално организиране.

На 1 януари 2015 г. Свазиленд беше практически изключен от търговската програма на САЩ, Акта за растеж и развитие на Африка (AGOA), от съображения, свързани с правата на работниците.

През 2015 г. делегацията на ЕС, в сътрудничество с други заинтересовани страни, предприе редица действия за утвърждаване на човешките права в Свазиленд. ЕС продължи да води дискусии с властите на Свазиленд по въпроси, засягащи правата на човека и демокрацията, в рамките на политическия диалог по член 8. Освен това ЕС изрази загриженост във връзка с новия законопроект за обществените услуги от 2015 г., който съдържа регресивни разпоредби по отношение на политическата позиция на държавните служители.

ЕС предостави финансова подкрепа за организации на гражданското общество чрез няколко финансови инструмента като напр. ЕИДПЧ, тематичните бюджетни редове за организациите на гражданското общество и местните органи и ЕФР, за проекти в областта на културните права, правата на децата и жените и достъпа до правосъдие и информация. Това финансиране беше използвано за подпомагане на политическата реформа и изборителната система чрез осигуряване на обучение за организациите на гражданското общество по умения за водене на преговори, комуникация и дипломация. С подкрепата на ЕС, организации на гражданското общество изготвиха доклад в съответствие с анкетата относно състоянието на човешките права в страната. Докладът предлага някои препоръки за разрешаване на проблемите, свързани с човешките права. Като се има предвид, че насилието над децата и жените в страната продължава да бъде на много високо равнище, през 2015 г. ЕС подкрепи редица инициативи за подобряване на положението на жените и инициативи за лобиране в подкрепа на превръщането на законопроекта за сексуалните престъпления и домашното насилие в закон.

Танзания

Подготовката на Танзания за провеждането на общите избори през октомври 2015 г. предостави на ЕС конкретен контекст за наблюдение на човешките права и изведе на още по-преден план политическите права. Сред основните приоритети на ЕС се наредиха поддържането на политическото пространство, приобщаващият характер на изборния процес, свободата на медиите и правото на информация, както и свободата на сдружаване.

През 2015 г. между ЕС и Танзания не се водеше политически диалог, който съгласно член 8 от Споразумението от Котону представлява основен елемент на двустранните отношения за обсъждане на въпроси, засягащи правата на човека и принципите на правовата държава.

Провеждани бяха обаче редовни консултации по правата на човека с националните заинтересовани страни, например Комисията по правата на човека и доброто управление, политически партии и гражданското общество, включително Коалицията на правозащитниците.

Подкрепата на ЕС за подготовката на изборите беше организирана посредством управлявания от ПРООН общ фонд — проект за демократично овластяване. Той предостави финансова и техническа помощ за националната изборителна комисия и изборителната комисия на Занзибар, и насърчи свързани с изборите правни и институционални реформи, както и обучението по гражданско участие и гласоподаване. ЕС наблюдаваше процеса на регистрация на гласоподавателите с биометрични данни и изпрати в пълен състав мисия за наблюдение на изборите, ръководена от Юдит Саргентини, член на Европейския парламент, за общите избори през октомври. Още преди изборите в Занзибар започна проект, насочен към предотвратяване на конфликти и посредничество, с участието на заинтересованите страни, свързани с изборите. Делегацията на ЕС и държавите — членки на ЕС, направиха изявление на място няколко дни след изборния ден, за да изразят своята загриженост относно решението на председателя на изборителната комисия на Занзибар (ИКЗ) да отмени изборите на Занзибар, още повече че всички международни наблюдатели са дали положителна оценка за процеса на гласуване. В изявлението ИКЗ отново беше приканена да продължи и завърши процеса на преброяване на гласовете и да обяви резултатите от гласуването, и беше отправен призив към всички заинтересовани страни да се включат в конструктивен диалог като основен начин за преодоляване на различията и запазване на демократичните и икономическите резултати, постигнати вследствие на многогодишните усилия.

По отношение на свободата на медиите и правото на информация, в началото на 2015 г. спирането на реномирания седмичник The East African доведе до местно изявление на ЕС, в което се изтъква, че е важно да се гарантира свободата на изразяване на мнение, правото на информация и необходимостта от справедливо и балансирано медийно законодателство. Речта, произнесена от ръководителя на делегацията по случай Световния ден на свободата на печата, беше широко цитирана в медиите. След изборите ЕС и партньори съмишленици направиха съвместно местно изявление, с което насочиха вниманието към последиците от новия закон за борба с киберпрестъпността, проявили се в нарушения на правата на човека срещу местните наблюдатели. Към края на годината беше организиран форум на заинтересовани страни сред медиите, на който бяха обсъдени ролята и отговорностите на медиите в обществения и политическия живот.

ЕС продължи да следи със силен интерес конфликтите за земя в Танзания, по-специално случаите, в които се засягат поминъкът и придобитите обичайни права на скотовъдните общности. С резолюция на Европейския парламент през март беше осъдено нарушаването на основните човешки права на местните селски общности, незаконното им изселване и разрушаването на техните къщи и традиционен начин на живот. ЕП призова също органите да приемат и прилагат ефективни поземлени политики и да установят подходящи и навременни механизми за уреждане на спорове.

В началото на 2015 г. започнаха два финансирани от ЕС проекта, с акцент върху вредните традиционни практики. Единият проект беше насочен към детските бракове и гениталното осакатяване на жени, а другият — към правата на по-възрастните жени във връзка с нападения поради обвинения в магьосничество. През 2015 г. продължи да се прилага широкообхватен пакет от действия, финансирани от ЕС, в областта на правата на децата и овластяването на жените в Танзания.

По повод Международния ден за повишаване на осведомеността относно албинизма през юни, делегацията на ЕС потвърди в съобщение до медиите дълбоката си загриженост относно дискриминацията и насилието, на което са изложени страдащите от албинизъм, и подчерта необходимостта от образование на хората, обяснявайки, че митовете за албинизма не само са неверни и подвеждащи, но представляват и нарушение на човешките права и на законите, а в по-широк план са несъвместими с цялостното понятие за човечеството.

Като част от усилията за застъпничество на ЕС срещу смъртното наказание, в Световния ден срещу смъртното наказание през октомври ръководителите на мисии на ЕС направиха посещение в затвор, където имаше и осъдени на смърт, обмениха мнения с представители на правителството и правозащитници, като приветстваха поддържането на мораториума върху смъртното наказание в Танзания и насърчиха премахването му.

Накрая, в Международния ден на правата на човека през декември делегацията на ЕС публикува в два големи ежедневника съобщение, на английски и на суахили, в което изтъква колко е важно танзанийците да се ползват от своите права и свободи.

Того

Три основни елемента могат да бъдат изтъкнати по отношение на състоянието на човешките права в Того през 2015 г. Първо, президентските избори през април 2015 г. преминаха без сериозни инциденти или проблеми, свързани с правата на човека. Второ, приет бе новият наказателен кодекс, който включва редица разпоредби, представляващи напредък в области като инкриминирането на изтезанията, незаконния трафик на мигранти, трафика на хора като цяло (не само децата), разпоредби относно дискриминацията срещу жените и пациентите със СПИН, както и гениталното осакатяване на жени. Трето, безнаказаността, прекомерното използване на сила и недоверието в полицията и съдебната система продължиха да бъдат основни предизвикателства; за това свидетелства фактът, че силите за сигурност са убили над дузина хора по време на демонстрации.

Като цяло реформите и тяхното изпълнение не напредват достатъчно бързо, така че да доведат до действителни подобрения в условията на живот на гражданите в Того. Лошите условия в затворите и злоупотребите с превантивното задържане продължават да са проблем.

Действията на ЕС в областта на човешките права в Того през 2015 г. се изразяваха в редовен диалог с властите, лидери и организации на гражданското общество, както и публична дипломация и техническа и финансова помощ. Действията бяха насочени към укрепване на гражданското общество и подкрепа на националните усилия за помирение, реформа на съдебната система и сектора за сигурност, както и предотвратяване на свързани с изборите спорове. ЕС постави въпроса за състоянието на човешките права в Того в рамките на редовния политически диалог, включително на официална сесия на политическия диалог през ноември 2015 г.

През 2015 г. ЕС продължи да работи за изпълнение на препоръките на Комисията за истина, справедливост и помирение и да подкрепя гражданското общество и укрепва местните органи, по-специално по линия на проекта Pascrena в подкрепа на гражданското общество и националното помирение (*Projet d'appui à la société civile et à la reconciliation nationale*) в рамките на ЕИДПЧ. В последните месеци на 2015 г. ЕС отбеляза напредък с подготовката на нова програма, посветена на държавната консолидация, и стартира програма за подпомагане на модернизацията на сектора на правосъдието. Продължава и работата за укрепване на способностите на силите за сигурност, за повишаване на професионализма в методите им на работа и подобряване на тяхната съвместимост с правата на човека; подкрепя ще получи и проект за създаване на нов полицейски колеж.

Уганда

В периода до президентските и парламентарните избори, насрочени за 2016 г., ЕС продължи да приканва настойчиво угандските власти да приложат препоръките, отправени от мисията на ЕС за наблюдение на изборите през 2011 г. ЕС изрази съжаление, че в Закона за изменение на Конституцията от 2015 г., който първоначално се очакваше да въведе важни реформи в избирателната система, не са взети предвид конструктивните препоръки, отправени от Междупартийната организация за диалог — обединение на угандските политически партии с поне едно място в парламента, или от мисията на ЕС за наблюдение на изборите. ЕС взе решение да изпрати мисия за наблюдение на изборите през 2016 г.

През 2015 г. продължиха поводите за загриженост относно свободата на сдружаване и на събрания. ЕС беше обезпокоен, че първият внесен в парламента текст на законопроект относно неправителствените организации би предоставил на регулаторните органи широки правомощия за контрол върху дейностите на гражданското общество. ЕС изрази активно загрижеността си пред угандските власти и представи писмени изявления пред парламентарната комисия по отбрана и вътрешни работи, която отговаря за разглеждането на законопроекта. Измененията, внесени от комисията, премахнаха някои от най-рестриктивните разпоредби, но въпреки това приетият акт налага на НПО неясни и твърде общи задължения, които биха могли да попречат на тяхната дейност. ЕС ще следи внимателно прилагането на този закон, включително съставянето на подзаконови актове за привеждането му в действие.

Законът за управление на обществения ред от 2013 г. беше използван като основание да се попречи на провеждането на редица политически събрания, организирани от опозиционни партии. Полемиката беше съсредоточена върху това дали правилното тълкуване на закона винаги изисква организаторите на политически събрания да получат разрешение от полицията преди провеждането им. ЕС насърчи полицията и опозиционните партии да постигнат общо тълкуване на закона, което би улеснило провеждането на мирни политически събирания.

ЕС обсъди темата за човешките права с президента Мусевени по време на диалога по член 8, проведен на 24 април 2015 г. Обсъдени бяха въпроси относно изборния процес, свободата на сдружаване, равенството между половете, отчетността на полицията и борбата срещу изтезанията.

Приемането през 2012 г. на Закона за предотвратяване и забрана на изтезанията създаде всеобхватна правна рамка за предотвратяване на изтезанията в Уганда. ЕС продължи да подпомага прилагането на този закон, например чрез огласяване на съдържанието му чрез превод на местните езици. Освен това ЕС предостави подкрепа за Африканския център за лечение и рехабилитация на жертвите на изтезания и за угандската комисия по правата на човека за разследване във връзка с твърдения за изтезания. ЕС призова угандските власти да ратифицират при първа възможност факултативния протокол към Конвенцията на ООН против изтезанията.

ЕС приветства продължаването на фактическия мораториум върху смъртното наказание, но все пак продължи да приканва настойчиво угандските власти да премахнат смъртното наказание чрез закон.

ЕС работи с местните представители на гражданското общество за утвърждаване на правата на жените и децата. По-специално, ЕС помогна на Парламентарната асоциация на жените в Уганда да проведат женска парламентарна сесия през юли 2015 г., подкрепи съвместен проект, с участието на гражданското общество и Министерството на труда и социалното развитие и равенството между половете, срещу насилието, основано на пола, и участва в националния форум за положението на децата в Уганда.

ЕС продължи да подкрепя работата на угандската комисия за правата на човека (УКПЧ); например, ЕС подпомогна УКПЧ и комисията за равните възможности в наблюдението на достъпа до здравни услуги в Уганда, както и на условията на труд в промишлеността, мините и риболовните общности. ЕС изрази загриженост от факта, че от април 2015 г. съставът на УКПЧ е сведен до двама членове и е без председател, и призова за назначаване на заместници.

През януари 2015 г. ЕС приветства залавянето на Доминик Онгуен, предполагаем ръководител на бригада на Божията армия за съпротива, както и неговото предаване на Международния наказателен съд, където да бъде съден по обвинения за престъпления срещу човечеството и военни престъпления.

Годишната награда на ЕС за защитник на човешките права в Уганда бе връчена през 2015 г. д-р Ливингстън Сеуаняна, основател и изпълнителен директор на Фондацията за инициатива по правата на човека.

Замбия

Частичните президентски избори през януари 2015 г. бяха счетени до голяма степен за свободни и демократични. Въпреки че все още съществуват критично настроени към правителството медии, общите избори, насрочени за август 2016 г., и свързаният с това ограничен мандат на новото правителство на Патриотичния фронт вече оказват влияние върху свободата на печата и свободата на изразяване на мнение. Министърът на информацията и радиоразпръскването редовно отправя публични заплахи срещу различни медии, което води до автоцензура сред държавните (и някои частни) медии. През 2015 г. журналисти от най-големия независим вестник Поуст бяха задържани и сплашвани, а данъчната администрация на Замбия се опита да го закрие изцяло поради данъчни задължения. Общностни радиостанции бяха заплашвани от кадри на Патриотичния фронт за показване на представители на опозицията в предаванията си. Певецът Пилато беше задържан и съден за публикуване на песен, осмиваща президента, но по-късно беше освободен.

ЕС и неговите държави членки са загрижени, че нарушенията на политическите и гражданските права може да нараснат по време на предизборната кампания за изборите през 2016 г. Корупцията и политическото насилие продължават да бъдат проблем в Замбия (напр. бивши политици, които биват преждевременно помилвани по време на изтърпяване на наказание лишаване от свобода, грубо вмешателство в частичните парламентарни избори от страна на партийни кадри, опозиционни лидери биват нападани и задържани или арестувани за нарушения на Закона за обществения ред), въпреки че в сравнително отношение този район е по-малко засегнат от други държави в региона. Преходът към електронно управление в Замбия се разглежда като положителна стъпка в борбата с корупцията и към по-голяма прозрачност.

На хартия съществува политическа подкрепа за правата на жените и децата, включително срещу браковете на деца, ранните и принудителните бракове, както от високопоставени членове на правителството, така и от традиционни лидери, но политически мотивираното помилване от президента на певеца Канене — симпатизант на Патриотичния фронт, изтърпявал наказание лишаване от свобода за блудство с непълнолетно лице — и последвалото му назначаване за посланик на Замбия по въпросите на основаното на пола насилие показват ограниченото спазване на този ангажимент. Увеличават се случаите на основано на пола насилие, вероятно в резултат на увеличаване броя на подаваните сигнали. Драматичното влошаване на икономическата обстановка през 2015 г. би могло да доведе до още по-враждебна среда за уязвимите жени и деца, особено в бедните общности.

ЕС приветства помилването от президента, с което смъртните присъди на над 330 затворници се трансформират в доживотен затвор. В Замбия не е имало екзекуции от 1997 г., което свидетелства за фактически мораториум. При все това, условията в пренаселените затвори продължават да са много лоши, особено за жените, придружаващите деца и други уязвими групи. От друга страна, изглежда съществува нарастваща политическа подкрепа за това системата на местата за лишаване от свобода в Замбия да премине от строго наказателен подход към подход на мерки за превъзпитание.

Признаването на правата на ЛГБТИ продължава да бъде проблем в Замбия, за което свидетелства осъждането на транссексуална жена, получила наказание до 15 години затвор, както и продължаващите рубрики срещу ЛГБТИ в един от държавните вестници. Все пак положителното е, че върховният съд на Замбия потвърди оправдателната присъда на активиста на ЛГБТИ Пол Касонкомона и правото му на свобода на изразяване на мнение, а в три случая на ЛГБТИ мъже, обвинени, че са правили секс с мъже, бяха оправдани от съда на по-ниски инстанции в рамките на една година.

Зимбабве

Като цяло състоянието на правата на човека в Зимбабве продължава да е стабилно, но несигурно. Въпреки че честотата на сериозните нарушения на правата на човека остава относително ниска в сравнение с пиковия период на насилието по време на изборите през 2008 г., все още са налице и някои тревожни инциденти.

Сериозно безпокойство продължава да буди липсата на напредък от страна на властите в Зимбабве по случая с отвличането на правозащитника Итай Дзамара. Итай Дзамара, активист за демокрация, е бил отвлечен от неидентифицирани мъже през март 2015 г. Върховният съд е издал разпореждане, с което задължава министъра на вътрешните работи и главния комисар на полицията да направят всичко необходимо, за да се намери отвлеченият активист и да се работи в тясно сътрудничество с неговите адвокати. Засега местонахождението и състоянието му са неизвестни. На 19 май 2015 г. Европейският парламент изрази своята загриженост, а делегацията на ЕС направи местни изявления на 11 март, 9 април, 9 май, 9 юни, 7 юли, 7 август и 9 септември 2015 г., като продължава да подкрепя исканията на гражданското общество за по-голяма яснота по въпроса чрез социалните медии.

След поредица междупартийни и вътрешнопартийни сблъсъци, на 17 ноември ЕС направи местно изявление, в което изрази своята загриженост и насърчи всички страни да зачитат демократичните принципи. През цялата 2015 г. обстановката около частичните избори като цяло беше без насилие. На 10 юни обаче в района на Хурунгве—Запад бяха отбелязани случаи на сплашване и политическо насилие в периода преди и непосредствено след гласуването.

Продължава да е в сила репресивното законодателство (Закона за обществения ред и сигурността, Закона за достъп до информация и защита на правото на неприкосновеност на личния живот). През лятото ескалираха репресиите срещу нелицензирани оператори, осъществяващи дейност в неразрешени обекти в Хараре и други градове. Гражданското общество отправи критики към полицията заради употребата на прекомерна сила. Все пак има сведения, че конституционната разпоредба, според която задържаните лица трябва да бъдат освободени в рамките на 48 часа, ако срещу тях не бъдат повдигнати обвинения, до голяма степен се спазва в случаите на правозащитниците.

След приемането на новата прогресивна конституция през 2013 г. 10 закона бяха приведени в съответствие с Конституцията. Три основни законопроекта са на различни етапи в парламента (включително законопроекта за изменение на Общия закон, с който ще бъде изменен Избирателният закон). Законопроектът относно комисията по равенството между половете очаква одобрение от президента. Двадесет и два законопроекта са в процес на подготовка от междуведомствената работна група, председателствана от Министерството на правосъдието (с подкрепата на делегацията на ЕС).

Налице е все още загриженост относно принципите на правовата държава, включително продължилите случаи на конфискация на земя и отношението към неформалните градски заселници и вътрешно разселените лица.

Като цяло и въпреки тези опасения се забелязват някои обнадяващи области на напредък по отношение човешките права. Съдебната система започва да показва някои признаци на независимост, включително по някои придобили известност случаи на нахлуване в чужд имот, макар че решенията на съда не винаги се изпълняват. Забелязва се напредък по отношение на стартирането на дейността на независимите конституционни комисии. През юни президентът Мугабе назначи членовете на комисията относно равенството между половете, а през декември — членовете на националната комисия за мир и помирение. Комисията по правата на човека функционира все по-добре. Въпреки това тези основни комисии все още се нуждаят от по-голяма независимост и повече ресурси.

Гражданското общество продължава да разполага с относително отворено поле за действие. Правителството работи във все по-тясно сътрудничество с някои ОГО, включително на местно ниво на управление по отношение на социалните и икономическите права. През цялата година ОГО имаха възможността да наблюдават частичните избори безпрепятствено.

Макар и с ограничено разпространение (най-вече в градските райони), частните печатни издания в Зимбабве продължават да са като цяло свободни, а журналистите в повечето случаи могат да критикуват правителството. За разследващата журналистика обаче продължава да е трудно да работи по разкриване на корупция. Свободата на радиоизлъчването, особено в селските райони, където то е основният източник на информация, е ограничена от държавата. Достъпът до социалните медии нараства и засега е невъзпрепятстван.

От 10 години е налице фактически мораториум върху изпълнението на смъртното наказание. През 2015 г. няма издадени заповеди за изпълнение на смъртно наказание.

VI. Арабски полуостров

Бахрейн

Четири години след подновените размирици в Кралство Бахрейн, през 2015 г. ЕС продължи да следи отблизо събитията на място и при необходимост по различни канали да изразява загриженост за състоянието на правата на човека в страната, да приветства положителните реформи и да предлага подкрепа за подобряване на ефективната защита на правата на човека.

ЕС последователно призоваваше всички страни да се ангажират конструктивно, без предварителни условия и по мирен начин с процес на истинско национално помирение и диалог. ЕС приветства някои от инициативите, предприети от правителството на Бахрейн — включително изпълнението на препоръките на независимата анкетна комисия на Бахрейн, и следеше отблизо работата на новосъздадени институции като полицейския омбудсман към Министерството на вътрешните работи, Националната институция за правата на човека, специалното звено за разследване и комисията по правата на задържаните и лишените от свобода лица. Условията, необходими за истинско и трайно помирение, все още не са постигнати и продължават да са необходими допълнителни действия в тази насока. ЕС нееднократно призова всички граждани на Бахрейн да се възползват от новите институции, за да се гарантира, че тези институции могат да постигнат реални подобрения в състоянието на човешките права в страната, включително въз основа на сериозните препоръки, направени в докладите на омбудсмана и Националната институция за правата на човека.

ЕС поддържаше последователен диалог с бахрейнските власти по бъдещи загриженост въпроси на човешките права в кралството, като същевременно насърчаваше текущите мерки за реформи. ЕС проведе няколко формални и неформални информационни инициативи по отношение на органите на Бахрейн във връзка с поредицата арести на изявени личности заради отправените от тях критики към правителствата на Бахрейн или Саудитска Арабия. ЕС изрази загриженост по отношение на свободата на печата и свободата на изразяване на мнение в контекста на временното спиране на публикуването на един от водещите вестници — *Al Wasat*, което скоро беше отменено.

Освен поредицата публични изявления, ВП/ЗП и служители на ЕСВД поддържаха редовни преки контакти с политически фигури и активисти в Бахрейн. През май 2015 г. Ламбринидис — специалният представител на ЕС за правата на човека, посети за втори път Бахрейн и проведе широки консултации с властите, опозиционните политически сдружения, националните органи в областта на правата на човека и представители на гражданското общество, като основен акцент в тези разговори беше националното помирение и състоянието на човешките права. По време на това посещение той потвърди отново предложението на ЕС за подкрепа на изпълнението на международните задължения на Бахрейн, както и на препоръките от УПП, с акцент по-специално върху въпросите за отчетността и малтретирането в местата за задържане.

ЕС продължи да насърчава всички политически сдружения да участват в национален диалог за реформи и национално помирение и недвусмислено да отхвърлят насилието, като същевременно призовава властите да разговарят с опозицията и да обмислят мерки за изграждане на доверие, включително освобождаването на мирни активисти.

На 14 септември в Женева 19 държави — членки на ЕС, подкрепиха съвместно изявление относно Службата на Върховния комисар по правата на човека на ООН (СВКПЧ) и състоянието на човешките права в Бахрейн по точка 2.

Кувейт

Основните въпроси, които ЕС повдигаше пред кувейтските власти през 2015 г., бяха положението на „бидуните“ (лица без гражданство), смъртното наказание, свободата на изразяване на мнение и положението на чуждите работници и домашните прислужници.

ЕС приветства приемането на два закона, уреждащи трудовите права на домашните прислужници. В новото законодателство правата на домашните прислужници и техните задължения са ясно определени. Новите закони въвеждат някои положителни промени и ЕС ще продължи да наблюдава тяхното прилагане и техните механизми за изпълнение.

В контактите си с кувейтските власти ЕС изрази загрижеността си във връзка с редица арести на активисти правозащитници за това, че са упражнявали мирно своите права на свобода на изразяване на мнение, на сдружаване и на събиране. Освен това ЕС изтъкна отново, че се противопоставя на смъртното наказание във всички случаи и при всички обстоятелства и призовава Кувейт за връщане към фактическия мораториум върху прилагането на смъртното наказание.

Няколко държави — членки на ЕС, взеха участие в направения през януари 2015 г. преглед на Кувейт от страна на работната група за универсален периодичен преглед (УПП) към Съвета на ООН по правата на човека. ЕС насърчава кувейтските власти да изпълнят направените в рамките на УПП препоръки и ще продължи да наблюдава процеса.

ЕС следи отблизо положението на лицата без гражданство в Кувейт, тъй като окончателно решение на този въпрос все още не е намерено.

ЕС повдигна и въпроса за правата на работниците мигранти, особено правото на образование в държавните училища.

Оман

Като цяло, Оман има едни от най-високите стандарти в областта на човешките права в региона и се гордее, че е мирна и относително толерантна страна, но все още има някои опасения, свързани с правата на човека, и по-специално свободата на изразяване.

ЕС изрази безпокойство във връзка с няколко съдебни дела срещу активисти, които са протестирали или изразили мнения в социалните медии, но отбеляза също, че по повечето от тези дела са били произнесени оправдателни решения. ЕС следеше отблизо редица индивидуални случаи, сред които Исмаил ал-Мекбали, Хелал ал-Алави, Саид Джадад и Хасан ал-Башам.

ЕС изрази задоволство от посещението през септември 2014 г. на Маина Киаи, специален докладчик на ООН за правото на мирно събиране и сдружаване. В доклада си от посещението, адресиран до Съвета на ООН по правата на човека, г-н Киаи заяви, че правото на мирно събиране „на практика не съществува“ в Оман и отправи препоръки до страната във връзка с правото на свобода на събиране и сдружаване.

Друг въпрос, източник на безпокойство за ЕС, беше дискриминацията срещу чуждите работници при прилагането на трудовите закони и на практика, както и общият статут и положението на тези работници като цяло. ЕС поддържаше контакти с оманските власти във връзка с положението на чуждите работници и трафика на хора. Недостатъчна е защитата на жертвите на домашно насилие и на предразсъдъци срещу жените.

Катар

Усилията на ЕС и неговите държави членки бяха насочени по-конкретно в областта на свободата на изразяване на мнение и развитието на независими медии; усилията за укрепване на гражданското общество чрез по-либерално законодателство за свободата на сдружаване и инициативите на гражданското общество; подкрепата за правозащитниците; правата на жените и подобряването на условията на живот и труд на работниците мигранти.

Вниманието на ЕС беше насочено към условията на работниците мигранти в Катар вследствие на съобщенията за неизплатени възнаграждения, недостатъци в сферата на здравеопазването и безопасността, неподходящи жилищни условия и безскрупулни агенции за наемане на работа в страните по произход на работниците в периода преди Световната купа на ФИФА през 2022 г. ЕС приветства нов закон, въведен в края на октомври и насрочен за привеждане в действие до декември 2016 г., като важна стъпка в тази област, като същевременно насърчи органите на Катар да реформират допълнително системата на спонсорство *kafala* и да я заменят с основана на договори система.

Освен това срещу Катар има заведена жалба в МОТ по член 26 от Устава на МОТ за нарушение на Конвенция № 81 на МОТ относно инспекциите на труда и Конвенция 29 относно принудителния труд. На 12 ноември в заседание на Управителния съвет на МОТ се проведе тристранно обсъждане, по време на което Катар потвърди готовността си за съвместна работа с международните органи, и с МОТ, по-специално с цел подобряване на правата на мигрантите. В общо изявление ЕС призова Катар да работи в тясно сътрудничество с МОТ.

Саудитска Арабия

ЕС поддържаше диалог със саудитските власти по бъдещи загриженост въпроси на човешките права в кралството, като същевременно насърчаваше мерките за реформи. Сред основните области на безпокойство бяха системата на мъжко настойничество и правата на жените; смъртното наказание; реформата на съдебната система; свободата на изразяване на мнение; религиозната толерантност; дискриминацията и правата на чуждестранните работници.

Освен редица публични изявления ЕС проведе няколко формални и неформални информационни инициативи, насочени към саудитските власти в хода на няколко свързани с правата на човека съдебни дела, в тясна координация с държавите — членки на ЕС, и партньори съмишленици, като по-специално изрази загриженост във връзка с делата срещу редица активисти като Раиф Бадауи и Али ал-Нимр. Европейският парламент настоя за незабавното и безусловно освобождаване на Раиф Бадауи в приета по спешност резолюция през февруари 2015 г. Резолюцията категорично осъди публичното наказание — бой с пръчки, наложено от саудитските власти, и настоя за отмяна на присъдата и наказанието му, включително забраната за пътуване. Освен това Европейският парламент присъди на Раиф Бадауи наградата „Сахаров“ за свобода на мисълта. На 18 декември неговата съпруга, Енсаф Хайдар, прие наградата от името на съпруга си, който продължава да е в затвора.

През декември делегацията на Европейския съюз, в тясно сътрудничество с посолствата на държавите — членки на Европейския съюз, връчи наградата „Шайд“ (за насърчаване на правата на човека в региона на Съвета за сътрудничество на арабските държави от Персийския залив) през 2015 г. съвместно на инициативата Балади и на културния форум Thulatha. Специална награда „Шайд“ за пожизнени заслуги беше присъдена на Ибрахим ал-Мугайтиб като признае и допълнително насърчение за неговите усилия и работата му за утвърждаване и защита на човешките права в Кралство Саудитска Арабия.

ЕС поддържаше редовни контакти с организации на гражданското общество и правозащитници и неколкратно поставяше бъдещи безпокойство въпроси пред съответните органи. От 2013 г. делегацията на ЕС има разрешение за дипломати, които да присъстват на публични съдебни процеси (Саудитска Арабия прие закон за НПО през декември 2015 г.).

Преди всяко заседание на Съвета по правата на човека и на сесията на Третия комитет на Общото събрание на ООН Европейският съюз, посредством делегацията си, представя приоритетите и инициативите си на саудитските власти.

Европейският парламент беше на посещение в Кралство Саудитска Арабия през февруари, в рамките на междупарламентарната среща между Европейския парламент и консултативния съвет (Меджлис аш-Шура).

Европейският парламент прие на 8 октомври резолюция, с която призовава Саудитска Арабия да спре екзекуцията на Али Мохамед ал-Нимр и настоява за мораториум върху смъртното наказание.

На 10 декември 2015 г. делегацията на Европейския съюз организира дискусия, посветена на темата относно насилието срещу жени и деца в Саудитска Арабия, в тясно сътрудничество с някои от посолствата на държавите — членки на ЕС, и саудитските власти. Проявата беше част от дипломатически контакти на ЕС с обща насоченост върху всички форми на насилие срещу децата и жените.

На 12 декември ЕС изрази задоволство от общинските избори в Саудитска Арабия, при които за пръв път и мъже, и жени имаха право да гласуват и да бъдат избирани, с което беше отбелязан важен етап в овластяването на жените в тази страна.

ЕС споделя някои от опасенията на експертите на ООН по правата на човека във връзка с прекалено широкообхватните мерки за борба с тероризма, които биха могли да доведат до нарушения на човешките права извън тази област и до нарушения срещу политическите активисти в интернет.

Обединени арабски емирства

ЕС, в тясно сътрудничество с посолствата на държавите — членки на ЕС, продължи да работи активно за наблюдението на състоянието на човешките права в Обединените арабски емирства.

През октомври 2015 г. в Женева Обединените арабски емирства бяха преизбрани за член на Съвета по правата на човека. ЕС обърна специално внимание на доброволните обещания и ангажименти, поети от Обединените арабски емирства за периода 2016—2018 г.

През май и ноември бяха проведени съответно четвъртото и петото заседание на двустранната техническа работна група ЕС—Обединени арабски емирства по правата на човека. На заседанията бе засегнат целият спектър на опасенията на ЕС, в това число относно смъртното наказание, свободата на изразяване на мнение, насилствените изчезвания, миграцията и въпросите, свързани със заетостта, както и домашното насилие.

На 69-ата сесия на Общото събрание на ООН Обединените арабски емирства се въздържаха при гласуването на резолюцията на ООН относно мораториум върху прилагането на смъртното наказание. Обединените арабски емирства прилагат минималните стандарти на Икономическия и социален съвет на ООН и рядко изпълняват смъртни присъди. Въпреки това през юли 2015 г. беше екзекутирана една жена от Обединените арабски емирства за убийството на американско-румънска гражданка в търговски център. Няма официално потвърждение, че тази екзекуция ще доведе до цялостно възобновяване на прилагането на смъртното наказание в страната. През януари 2014 г. президентът Халифа спря всички предстоящи екзекуции по случаи на убийство с цел намиране на решение в съответствие с шариата (кръвнина), което би могло да се тълкува като фактически мораториум върху смъртното наказание.

В сътрудничество със страните на произход Обединените арабски емирства показаха ангажираност да се опитат да ограничат злоупотребите при наемането на работници мигранти. От основно значение е да се гарантира правото на работниците да избират своите работодатели. Нов указ, уреждащ трудовите правоотношения, беше обявен от министъра на труда на Обединените арабски емирства на 29 септември 2015 г. и предстои да влезе в сила на 1 януари 2016 г. Безспорно е, че тези разпоредби ще представляват напредък по отношение на защитата на работниците мигранти в Обединените арабски емирства. На практика те по-специално имат за цел да се предотврати замаяната на първоначалното предложение за работа с друг краен трудов договор, който е по-неблагоприятен за работника, както и да се даде възможност на работниците да сменят работодателя си в Обединените арабски емирства, без да са задължени да се върнат в държавата си на произход.

Властите на Обединените арабски емирства продължиха да поддържат строги ограничения на свободата на изразяване на мнение и сдружаване, особено във връзка със случаите, в които правителството бе критикувано или бяха поискани демократични реформи. Няколко пъти през годината имаше случаи на прилагане на закона на Обединените арабски емирства относно киберпрестъпността от 2012 г., който гласи, че „всяка форма на злоупотреба с компютър/интелигентно устройство или електронна мрежа/система може да доведе до доживотна присъда и/или глоба между 50 000 и 3 милиона дирхама“.

Наградата „Мартин Еналс“ за защитник на човешките права за 2015 г. беше присъдена на Ахмед Мансур от Обединените арабски емирства. Поради забрана за пътуване, наложена от правителството на Обединените арабски емирства, той не можеше да присъства на церемонията по връчването в Женева.

През цялата година бяха повдигнати въпроси във връзка с твърденията за насилствено изчезване, включително това на д-р Насир бин Гайт, икономист и член на академичните среди на Обединените арабски емирства, който се твърди, че бил арестуван, отведен на неизвестно място на 18 август и държан в изолация в продължение на близо осем месеца.

Третите избори за Федерален национален съвет се проведоха на 3 октомври с избирателна колегия, два пъти по-голяма в сравнение с тази на изборите през 2011 г., и повишена избирателната активност, което свидетелства за нарастващия интерес на народа на Обединените арабски емирства към процеса. За първи път в района на Персийския залив за лидер на Народното събрание беше избрана жена — Амал ал-Кубаиси.

Йемен

Правата на човека и демокрацията са в центъра на ангажмента на ЕС в Йемен. Предвид конференцията за национален диалог и резултатите от нея, които бяха включени в процеса на изготвяне на конституцията, Йемен изглежда е поел нов курс по отношение на правата на човека и демократичния процес, в пълно съответствие с международното право.

В началото на 2015 г. обаче ходът на многообещаващия първоначално преход на Йемен беше нарушен вследствие комбинация от фактори след завземането на Сана и големи части от страната от съюзените сили на хутите/Салех през септември 2014 г., нарастващия властови вакуум и сложните предизвикателства пред управлението. От март 2015 г. насам ръководената от Саудитска Арабия военна коалиция извърши интервенции в Йемен в отговор на искане на президента Хади, с цел да се върне на власт легитимното правителство на Йемен и да се даде отпор на лоялните на предишния режим сили на хутите/Салех, като успоредно с това продължават усилията за мир под егидата на ООН. Съществува опасност конфликтът в Йемен да се проточи в продължителна война, което да доведе до още по-голям разпад на държавността, териториална разпокъсаност и сблъсъци между религиозните общности — като тези фактори заедно може да лишат гражданите на страната от редица основни човешки права.

Понастоящем много от базираните в Сана институции на Йемен продължават да работят, но вече не са изцяло под легитимен държавен контрол, което силно затруднява международните усилия по въпроси, свързани с правата на човека, а същевременно оперативната обстановка в Южен Йемен също е доста тежка. При това положение най-основните човешки права на йеменските граждани, включително правото на живот, са застрашени главно от самия конфликт. Конфликтът възпрепятства и работата на хуманитарните организации и правозащитниците. ООН и организациите за защита на правата на човека осъдиха извършваните от всички страни в конфликта чести нарушения на правата на човека и на международното хуманитарно право.

Тежкото хуманитарно положение, по-конкретно липсата на продоволствена сигурност и на основни социални услуги, вероятно ще има отражение отвъд настоящото поколение. Освен това степента на разрушенията е такава, че пътят на Йемен към икономически растеж и развитие ще бъде сериозно предизвикателство, като се има предвид, че населението нараства с темп от 3,1 % и 70 % от хората са на възраст под 35 години.

Делегацията на ЕС подкрепя усилията на специалния пратеник на ООН за Йемен и неговия екип да върне Йемен на пътя на политическите действия и да сложи край на въоръжения конфликт. ЕС също призова всички страни да се придържат към принципите на правата на човека и международното право. В изявленията на ВП/ЗП Могерини и на комисаря по въпросите на хуманитарната помощ и управлението при кризи Стилианидис се посочват, наред с другото, нападенията срещу цивилно население и хуманитарният достъп.

Делегацията на ЕС работи също и с хутите/участниците на страната на Салех, като лобира пред тях за прекратяване на действията, които са в нарушение на демократичните принципи, международните стандарти на човешките права и международното хуманитарно право (освобождаване на политическите затворници, защита на журналистите и т.н.), и същевременно повдига и въпроси, свързани със свободата на религията и убежденията. При все това нарушенията на човешките права продължават, в това число задържане на журналисти и целенасочени нападения срещу зони с цивилно население.

На 30-ата сесия на Съвета по правата на човека ЕС подкрепи усилията на Нидерландия за изработване на проект за резолюция относно Йемен по точка 10 (техническо сътрудничество). Предложението за резолюция поставяше акцент върху независим и безпристрастен механизъм за разследване на нарушенията на човешките права в настоящия конфликт, в съответствие с доклада на върховния комисар по този въпрос. Все пак Съветът на ООН по правата на човека прие на 2 октомври 2015 г. съвместна резолюция, представена от правителството на Йемен и Саудитска Арабия, относно „техническата подкрепа и изграждането на капацитет за Йемен в областта на правата на човека“, определяща условията за национална анкетна комисия, която ЕС очаква да бъде независима. ЕС изрази загриженост във връзка с влошаването на състоянието на човешките права в Йемен и призовава легитимните власти да гарантират, че предполагаемите нарушения няма да останат ненаказани. ЕС потвърди подкрепата си за устната информация, представена от върховния комисар на 31-вото заседание на Съвета, а на 33-тата сесия на Съвета по правата на човека се очаква подробен писмен доклад.

ЕС продължава да насърчава Йемен да се присъедини към Договора за търговията с оръжие, тъй като прекомерното въоръжаване на Йемен в продължение на десетилетия под управлението на бившия президент Салех не само отклоняваше публични средства в една от най-слабо развитите арабски държави, но и продължава да подклажда текущия конфликт. В този смисъл Йемен ще трябва да проведе мащабна реформа на сектора за сигурност, така че да промени бъдещия си път на развитие, а с това да подобри икономическите и социалните права на своите граждани. ЕС ще продължи усилията си в подкрепа на гражданската страна на реформата на сектора за сигурност. Един проект, планиран през 2015 г. по линия на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, беше насочен към реформиране на полицията посредством създаване на пилотен полицейски участък в Сана, който да послужи като образец на основан на човешките права подход в работата на местната полиция. Този и други подобни проекти остават актуални и ще изчакат времето, когато конфликтът затихне.

Успоредно с това ЕС продължи подкрепата си за много йеменски организации на гражданското общество, които въпреки големите пречки продължават да работят в областта на правата на човека и посредничеството с цел защита на крехката социална структура на Йемен. През декември 2015 г. стартира проект с УНИЦЕФ относно закрилата на деца във въоръжени конфликти. Пряката подкрепа за нуждаещи се правозащитници продължи през цялата 2015 г. чрез различни механизми на ЕС за подпомагане. Въпреки че редица проекти бяха временно спрени и бяха ограничени някои основни дейности, няколко йеменски организации на гражданското общество активно наблюдаваха нарушенията на човешките права в определени области (напр. жертви сред цивилното население, насилствено изчезване или оценка на пораженията) или работеха за подобряване на правната сигурност, процедурите за задържане и условията в местата за задържане, включително тези на жени и момичета.

По линия на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, ЕС спомогна чрез механизма за проверки и инспекции на ООН (UNVIM) за улесняване на безпрепятственото движение на търговски стоки в Йемен — държава, почти изцяло зависима от вноса на основни стоки и храни. Целта на UNVIM е да се гарантира, че търговските товари и хуманитарната помощ, влизащи в териториалните води на страната, са в съответствие с Резолюция 2216 на Съвета за сигурност на ООН. В контекста на продължаващата подкрепа на ЕС за реформа в сектора на гражданската сигурност Женевският център за демократичен контрол на въоръжените сили (DCAF) също получи финансиране по линия на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, за подготовка на бъдещи проекти в този сектор. Освен това финансираната по линия на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, покана за представяне на предложения относно „подкрепата за участници от гражданското общество в страната за предотвратяването на конфликти, укрепването на мира и подготвеност за действие при кризи в Йемен“, доведе до отпускане на средства за проекти за „укрепване на мира“ и „жени и деца в ситуации на въоръжен конфликт“.

Накрая, делегацията на ЕС съсредоточи усилията си на застъпник и публичната си дипломатия върху овластяването на жените и разпространената практика на ранните бракове в Йемен, чрез излъчване на наградения филм „Аз съм Нуджум, на 10 години и разведена“ и свързаната с него фотоизложба, популяризираща работата на йеменски жени фотографи. Филмът привлече аудитория от близо 1000 души в Париж и Брюксел, а в Брюксел (фестивала *Elles tournent*) и Ню Йорк са планирани последващи събития за началото на 2016 г., така че да се свържат условията в Йемен с провеждани световни кампании.

Иран

Въпреки обещанията на президента Рохани, че гражданските свободи ще се подобрят по време на неговото управление, през 2015 г. не беше постигнат особен напредък. Продължиха проблемите, по-специално нарастващият брой екзекуции, липсата на гаранции за свободен и справедлив процес, както и нарушенията на свободата на изразяване на мнение, на вероизповеданието и убежденията и правата на жените.

Контактите на ЕС с Иран през 2015 г. продължиха да са насочени към намирането на решение на ядрения въпрос. ЕС обаче продължи да изразява загриженост по въпросите на човешките права в Иран, като използва различни формални и неформални, двустранни и многостранни пътища. ЕС направи изявления по няколко отделни случая, например предстоящите екзекуции на непълнолетни правонарушители, и изрази загрижеността си по повод големия брой екзекуции в Иран, по-конкретно за престъпления, свързани с наркотици, които не могат да бъдат класифицирани като „най-тежки престъпления“ съгласно международното право в областта на правата на човека. Също така ЕС призова иранското правителство да се въздържа от прилагане на смъртното наказание.

В контекста на съобщенията за извършени 765 екзекуции през 2015 г. (през 2014 г. сведенията са за 482, а през 2013 г. за 500 — според наличните данни), основен проблем, свързан с правата на човека, е прилагането на смъртното наказание.

По време на посещението си в Техеран на 28 юли 2015 г. ВП/ЗП на ЕС Могерини наблегна върху необходимостта да се подобри състоянието на човешките права.

Европейският парламент продължи да следи с жив интерес положението с правата на човека в Иран. Делегация на комисията по външни работи на Европейския парламент, ръководена от Елмар Брок, посети Иран през юни 2015 г., а председателят на Европейския парламент Шулц посети страната през октомври 2015 г.

През март 2015 г., по време на 28-ата сесия на Съвета на ООН по правата на човека, се проведе вторият универсален периодичен преглед на Иран. ЕС участва в процеса и приветства приемането от Иран на 130 (от общо 291) препоръки. По време на Общото събрание на ООН в Ню Йорк ЕС отново подкрепи резолюция, внесена от Канада, с която се осъжда състоянието на човешките права в Иран.

Надзорните механизми на МОТ разгледаха нарушения на Иран, свързани със свободата на сдружаване, като подчертаха наличието на сериозни и спешни случаи в това отношение.

Ирак

Ирак е изправен пред критична ситуация с човешките права в контекста на масовите злоупотреби, извършвани от Даиш, нарастващите сблъсъци между религиозните общности и тежкото положение на етническите и религиозните малцинства. Страната — с 3,2 милиона вътрешно разселени лица и 8,7 милиона нуждаещи се от помощ иракчани, е изправена пред извънредно хуманитарно положение.

През цялата година ЕС продължи да настоява за намирането на политическо решение на конфликта в Ирак, което да отчита първопричините за него. ЕС подкрепи министър-председателя ал-Абади в изпълнението на неговата програма за реформи, насочена към преодоляване на широко разпространената корупция и непълноценни обществени услуги. ЕС призовава правителството да влезе в диалог с всички групи в иракското общество и да постигне напредък в националното помирение.

На 16 март 2015 г. Съветът по външни работи прие регионалната стратегия на ЕС за Сирия и Ирак, както и относно заплахата от ИДИЛ/Даиш, която има за цел постигане на траен мир, стабилност и сигурност в региона. Стратегията дава насоки на инициативите на ЕС и на държавите членки на място, включително в области, свързани с правата на човека, напр. принципите на правовата държава, политическото приобщаване, местното управление, борбата срещу корупцията, реформата на съдебната система, както и подкрепата за осигуряване на основни услуги и икономическо развитие. В заключенията на Съвета от 14 декември 2015 г. министрите на външните работи категорично осъдиха продължаващите груби, системни и широко разпространени нарушения на правата на човека, извършвани от Даиш, и настоятелно поискаха да бъде потърсена отговорност на извършителите. В тях се уточнява още, че борбата срещу Даиш трябва да се води при спазване на човешките права.

В рамките на Споразумението за партньорство и сътрудничество (СПС) между ЕС и Ирак, подписано през май 2012 г., подкомитетът по правата на човека и демокрацията проведе второ заседание в Багдад през април 2015 г., на което бяха обсъдени трафикът на язидски жени и деца, използването на изтезания и насилствено изтръгнати признания, както и свободата на медиите. Отбелязани бяха области на напредък, свързани с наблюдението на условията в затворите и способността на иракската полиция да работи по случаи на домашно насилие, не на последно място чрез наемане на жени на работа в полицията.

Европейският парламент прие редица резолюции, с които осъди действията на Даиш и изрази загриженост във връзка с хуманитарното положение, както и относно правата на лицата, принадлежащи към малцинства, в Ирак. Шестата среща на Европейския парламент и парламента на Ирак се състоя в Брюксел през декември 2015 г.

На местно равнище делегацията на ЕС в Ирак председателства и организирана ежемесечните срещи на Работната група на ЕС+ по правата на човека (държавите — членки на ЕС, плюс единомислещи държави и ООН), платформа за редовни контакти и диалог с иракски правителствени служители, парламентаристи, политически дейци, неправителствени организации и организации на гражданското общество. През февруари 2015 г. делегацията на ЕС и посолствата на държавите — членки на ЕС, направиха изявление относно прилагането на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността. През ноември 2015 г. бяха осъществени местни контакти с политически партии в Кюрдистан в отговор на безизходно политическо положение в региона и състоялите се масови демонстрации. Бяха предприети множество действия по отношение на изтезанията, включително насочени към полицията, и относно смъртното наказание, включително контакти на ръководителя на делегацията на ЕС с президента на републиката. През 2015 г. в региона Кюрдистан в Ирак бяха екзекутирани трима души, с което беше сложен край на фактическия мораториум върху смъртното наказание от 2008 г. Според източници от федералното правителство през 2015 г. са били осъдени на смърт 37/38 души.

През ноември 2015 г. делегацията на ЕС проведе информационна кампания по повод спорен член на Закона за националната карта за самоличност, който нарушава правото на свобода на религията и убежденията на немюсюлманските групи. Освен това ЕС поднови своя призив към Ирак да подпише Статута на Международния наказателен съд, Факултативния протокол към Конвенцията против изтезанията, Факултативния протокол към Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените и Втория факултативен протокол към Женевските конвенции. Делегацията на ЕС допринесе за формулирането на изказванията на ЕС на Работната група за общия периодичен преглед на Ирак.

Ирак получава средства по линия на няколко финансирани от ЕС проекта в областта на правата на човека, принципите на правовата държава, образованието и подкрепата за местните власти. Приблизително 15 % от иракската многогодишна индикативна програма (МИП) за периода 2014—2017 г. са предназначени за проекти, посветени на правата на човека. Текущите проекти осигуряват подкрепа на сектора на наказателното правосъдие, подпомагат изграждането на капацитет на независимата висша комисия по правата на човека и имат за цел да се укрепи устойчивостта на регионалното и местното управление. Европейският инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) понастоящем финансира обучението на ОГО, учители и университетски преподаватели за провеждане на семинари по правата на човека, религиозна толерантност, овластяване на жените и борба с дискриминацията.

ЕС оказва подкрепа на хуманитарните партньори в Ирак с 104,65 млн. евро през 2015 г., като насочваше съобразената с потребностите помощ към труднодостъпни зони. Дипломатията в хуманитарната област се водеше с оглед осъждане на широко разпространените нарушения на международното хуманитарно право от всички страни в конфликта. В този контекст европейският комисар по въпросите на хуманитарната помощ и гражданската защита Стилианидис направи две посещения в Ирак.

VII. АЗИЯ

Афганистан

През 2015 г. ЕС води диалог с афганистанското правителство, парламента, гражданското общество и международната общност, както и държавите членки, с цел укрепване на зачитането на правата на човека и повишаване на осведомеността за тях. Основни области на загриженост остават правата на жените и децата, гражданското общество и правозащитниците, изтезанията и малтретирането, свободата на изразяване на мнение и свободата на вероизповеданието и убежденията, смъртното наказание и достъпът до правосъдие.

Първият диалог Афганистан—ЕС по правата на човека на местно равнище беше проведен на 15 юни 2015 г. с акцент върху проблемите, свързани с правата на жените и децата, изтезанията и малтретирането, достъпа до правосъдие, свободата на изразяване на мнение и социално уязвимите лица и/или лицата с увреждания. Последваща среща с правителството беше проведена на 1 декември 2015 г.

ЕС продължи да подпомага укрепването на международната, регионалната и националната рамка за защита и утвърждаване на правата на човека в Афганистан. ЕС запази водещата си роля в политическия диалог, включително по отношение на документа „Самостоятелност чрез рамка за взаимна отчетност“. Документът „Самостоятелност чрез рамка за взаимна отчетност“ беше договорен през септември 2015 г. и е съсредоточен върху ключови реформи в области като управлението, правовата държава и човешките права, включително правата на жените, премахването на насилието спрямо жени и прилагането на Резолюция 1325 на СС на ООН относно жените, мира и сигурността. Правата на детето също заемаха важно място в политическата програма на диалога.

ЕС продължи да се застъпва за назначаването на главен прокурор до края на 2015 г. и реформа в областта на правосъдието до края на 2016 г. ЕС също така се застъпи за назначаването на жена съдия във Върховния съд; кандидатката обаче беше отхвърлен от Парламента.

ЕС подчерта необходимостта афганистанското правителство да демонстрира политически ангажимент и подкрепя за Афганистанската независима комисия по човешките права (AIHRC).

С цел насърчаване на прилагането на националния план за действие относно жените, мира и сигурността (Резолюция 1325 на СС на ООН), който правителството стартира на 30 юни 2015 г., на 20 септември 2015 г. ЕС и финландското посолство проведеха заедно с афганистанското правителство конференция относно прилагането на НПД 1325.

През 2015 г. ЕС направи няколко публични изявления в отговор на сериозни нарушения на правата на човека. ЕС често изразяваше загриженост по отношение на големия брой жертви сред цивилното население в резултат на терористичните нападения, въоръжения конфликт и нестабилното положение в областта на сигурността. През март ЕС направи изявление за печата, в което осъди жестокото умъртвяване на млада жена в Кабул от разярена тълпа. В контролираните от талибаните райони през 2015 г. бяха убити с камъни пет жени, за което ЕС направи осъдителни изявления.

През цялата година ЕС продължи да подкрепя публични прояви за насърчаване на човешките права и правата на жените, включително чрез спонсориране и насърчаване на дебати, публични презентации, мероприятия и речи.

След отправени от талибаните преки заплахи към журналисти ЕС започна провеждането на двумесечни срещи с журналисти по въпроси на свободата на медиите и сигурността на журналистите.

ЕС продължи да бъде основен донор в Афганистан, като защитаваше правата на човека чрез различните си инструменти и тематични програми. Делегацията на ЕС реализира 23 договора по проекти в подкрепа на правата на човека, гражданското общество, овластяването на жените, медиите и социалната закрила. Проектите имаха за цел подкрепа за ролята на гражданското общество в утвърждаването на човешките права и демократичните реформи; създаване на по-благоприятна среда за афганистанските жени да участват в обществения живот; укрепване на политическото участие и защита на правата на маргинализираните вътрешно разселените лица (ВРЛ) в градовете; развиване на знанията на младежките лидери за гражданските права, равенството между половете и въпросите, свързани с правата на човека; подкрепа за правозащитниците; намаляване и предотвратяване на домашното насилие срещу жени и момичета и предоставяне на политическа подкрепа, достъп до професионално обучение, изграждане на капацитет и психологическа помощ.

През 2015 г. ЕС отпусна безвъзмездни средства по две нови схеми по линия на ЕИДПЧ за подпомагане на конкретни държави, които бяха насочени към наблюдение и докладване на състоянието на човешките права, изграждането на капацитет в медиите, включително разследващата журналистика, насърчаване на овластяването на жените в политическия и гражданския живот и правата на жените, осъществявани чрез ангажиране на религиозни лидери и духовници (молли). Освен това ЕС предостави спешно безвъзмездни средства по линия на ЕИДПЧ в подкрепа на активисти по правата на човека и правата на жените, евакуирани от Кундуз след превземането на града от талибаните.

Полицейската мисия на Европейския съюз (EUPOL) работи в тясно сътрудничество с Министерството на вътрешните работи и го подпомага със стратегически съвети относно неговите задачи и отговорности, като специално внимание е насочено към планове за изпълнение на стратегията относно жени — служителки в полицията. По-специално, планирано е да се създаде комитет, който да следи за тормоз и сексуално малтретиране на жените, служителки в афганистанската национална полиция (АНП), както и отделна комисия за сигнализиране и наблюдение на работата на АНП и на извършвани от служители на АНП нарушения на човешките права. EUPOL консултира службата по равенството между половете към Главната прокуратура, с акцент върху изграждането на капацитет в областта на човешките права и равенството между половете. EUPOL подкрепи проведеното от Министерството на вътрешните работи и Афганистанската независима комисия по човешките права/службата на полицейския омбудсман обсъждане на Меморандум за разбирателство между тях. EUPOL участва и в работната група за реформа на наказателното право, която изготвя наказателния кодекс.

Преговорите за споразумение за сътрудничество за партньорство и развитие с афганистанското правителство приключиха успешно и на 1 юли 2015 г. то беше парафирано.

АСЕАН

След като държавните и правителствените ръководители на страните от АСЕАН приеха през 2012 г. декларация на АСЕАН за правата на човека, беше ускорена работата на Междуправителствената комисия на АСЕАН по правата на човека (AICHR) — основният орган на АСЕАН в областта на човешките права. На основата на Плана за действие от Бандар Сери Бегаван за укрепване на засиленото партньорство АСЕАН—ЕС за 2013—2017 г., диалогът ЕС—АСЕАН и сътрудничеството в областта на правата на човека се подобриха значително.

ЕС покани на едноседмично посещение в Брюксел през октомври членове на AICHR, Комисията на АСЕАН за утвърждаване и защита на правата на жените и децата (ACWC), Комитета за жените на АСЕАН (ACW), комитета на АСЕАН относно изпълнението на Декларацията на АСЕАН за утвърждаване и защита на работниците мигранти (ACMW) и секретариата на АСЕАН (ASEC). По време на посещението ЕС и АСЕАН проведоха своя първи по рода си политически диалог по правата на човека, председателстван съвместно от СПЕС за правата на човека Ставрос Ламбринидис. От страна на ЕС целта беше да се засили взаимното доверие и да се определи курс към редовен диалог по правата на човека и засилено двустранно и многостранно сътрудничество, като същевременно се насърчават органите на АСЕАН за правата на човека да работят по-открито с гражданското общество и да развиват аспектите на защита в рамките на мандатите си. Обсъжданията допринесоха съществено за конструктивния политически обмен по въпроси като КСО и правата на човека, както и правата на жените и децата. В допълнение към официалния диалог, СПЕС ръководи полудневен семинар по темата за сътрудничеството с гражданското общество. Междуправителствената комисия на АСЕАН по правата на човека също така успя да проведе срещи с Европейския парламент, ЕС, НПО и представители на бизнеса, за да обсъдят КСО. В програмата бяха включени и няколко посещения на място и целодневни срещи с белгийските власти.

Бангладеш

Основните приоритети на ЕС в областта на човешките права и демокрацията продължават да са съдебна реформа, мораториум върху смъртното наказание, изпълнение на мирното споразумение за региона на хълмовете на Читагонг, подкрепа за общността рохингия, правата на лицата от малцинства, правозащитниците, правата на жените и децата, подкрепа за гражданското общество и прилагане на трудовите права.

През 2015 г. в Бангладеш се наблюдаваше намаляване на демократичното пространство и постоянно влошаване на гражданските и политическите права, включително извънсъдебни екзекуции, насилствени изчезвания и ограничителни действия срещу опозицията и активисти в областта на човешките права. Увеличиха се и случаите на сплашване на журналисти и издатели, като същевременно бяха предприети действия за влошаване на икономическата жизнеспособност на няколко популярни вестника. Посегателствата срещу свободата на словото се умножиха през 2015 г. Убитите през 2015 г. поради атеизъм четирима блогъри и един издател свидетелстват, че страната не е останала незасегната от заплахата на нарастващия религиозен екстремизъм. Влошаващото се състояние на сигурността беше потвърдено и от убийствата на двама чуждестранни граждани. От друга страна, известен напредък беше постигнат по отношение на социалните и икономическите права.

ЕС продължи своя диалог с Бангладеш по правата на човека и демокрацията на заседанията на подгрупата за добро управление, права на човека и миграция през февруари 2015 г. и на съвместния комитет ЕС—Бангладеш през ноември 2015 г. Основните обсъдени въпроси бяха защитата на основните демократични права, извънсъдебните екзекуции, принудителните изчезвания, ограничителните мерки срещу опозицията и активисти за правата на човека, положението на малцинствата и коренното население и насилието срещу жени и деца.

ЕС и неговите държави членки редовно следяха състоянието на човешките права в страната чрез политически диалог, публична дипломация, помощ за развитие и проекти, контакти с представители на властите в Бангладеш, срещи с активисти за правата на човека или организиране на посещения на място, за да се информират за ситуацията на място. Ръководителите на мисии на ЕС направиха няколко изявления относно инциденти с насилие. На 15 януари 2015 г. ръководителите на мисията се срещнаха и с министъра на външните работи, за да изразят съжаление във връзка с политическото насилие и свързаните с него жертви.

В няколко изявления ЕС решително осъди убийствата на блогърите и настоя властите да предприемат съответните разследвания, за да бъдат предадени на съд извършителите. На 26 ноември 2015 г. Европейският парламент прие резолюция относно свободата на изразяване на мнение в Бангладеш, в която осъди нападенията срещу светски писатели, блогъри, религиозни малцинства и чуждестранни хуманитарни работници и призова бангладешките власти да прекратят незабавно всички актове на насилие, тормоз, сплашване и цензура. На 29 септември 2015 г. говорителят на ВП/ЗП направи изявление, в което се осъжда убийството на италиански хуманитарен работник и се настоява за предаване на съд на лицата, отговорни за тези престъпления.

Що се отнася до смъртното наказание, в Бангладеш продължават екзекуциите и постановяването на смъртно наказание. На 9 април 2015 г., след като Върховният съд на Бангладеш потвърди смъртната присъда по делото на Мухамад Камарузаман, говорителят на ВП/ЗП направи изявление, осъждащо смъртното наказание. Правни експерти и председателят на делегацията на Европейския парламент за връзки с държавите от Южна Азия отправиха критики към Международния наказателен трибунал на Бангладеш заради липсата на справедливост и прозрачност в работата му.

Заради лошата работа на изборителната комисия по време на три последователни изборни кампании (неотдавна, през април 2015 г., местните избори в Дака и Читагонг бяха помрачени от множество нередности, констатирани от наблюдатели от ЕС) и в изпълнение на член 1 от Споразумението за сътрудничество от 2001 г., съгласно който зачитането на правата на човека и демократичните принципи е основен елемент, ЕС реши да прекрати заедно с други донори една програма за подпомагане на изборителната комисия на Бангладеш.

Сътрудничеството в рамките на Пакта за устойчивост продължи през 2015 г. с цел подобряване на трудовите права и здравословните и безопасните условия на труд в сектора на конфекцията в Бангладеш. Дългоочакваните правила за прилагане на преразгледания Закон за труда на Бангладеш бяха публикувани през септември 2015 г. и инспекциите във фабриките в сектора на конфекцията продължиха с равномерно темпо. Тези въпроси бяха обсъдени на конференция, озаглавена „В памет на „Рана Плаза“: пътят напред“, която се проведе в Европейския парламент през април 2015 г. По време на 104-тата Международна конференция по труда ЕС допринесе за прегледа на спазването от Бангладеш на Конвенция 87 на МОТ за свободата на сдружаване.

С цел напредък в работата по прилагане на мирното споразумение за региона на хълмовете на Читагонг (РХЧ) ЕС финансира два проекта: проект за механизъм за развитие на РХЧ, за който са отпуснати 24 милиона евро, и проект за укрепване на основното образование в РХЧ.

ЕС продължи диалога си с организации на гражданското общество и с правозащитници. Чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека беше осигурена постоянна подкрепа за НПО в областта на правата на човека.

През 2015 г. около 35 проекта на обща стойност от 210 милиона евро се осъществяваха в различни области: правата на децата, жените и лицата с увреждания, правата на малцинствата и на коренното население, както и трудови права за създаване на възможности за активно гражданско общество. Седем нови проекта, насочени към гражданското общество, бяха избрани през 2015 г. да получат 6,8 милиона евро. Укрепването на демократичното управление също е сред приоритетите на многогодишната индикативна програма за периода 2014—2020 г.

Бутан

През 2015 г. основният приоритет на ЕС в областта на човешките права и демокрацията продължи да бъде подкрепата за успешен и непрекъснат процес на демократизация и модернизация, по-специално укрепване на гражданските и политическите права, насърчаване на жизнеспособно гражданско общество и подкрепа за усилията на правителството на Бутан за борба с насилието срещу жени и деца. ЕС продължи да поддържа диалог с Бутан за разрешаване на дългогодишния проблем с говорещите непалски език бутански бежанци в Непал.

След последния универсален периодичен преглед през 2014 г. Бутан работи по редица от отправените препоръки, например достъп до социални услуги (здравеопазване, образование), премахване на бедността, борба с домашното насилие, равенството между половете и борбата с корупцията. Бутан предприе забележителни стъпки, особено за борба с корупцията и гарантиране на правата на жените и децата. Въпреки това е необходима още работа за преодоляване на забавянето при ратификацията на основни международни инструменти за правата на човека, както и няколко ограничения на свободата на събранията и сдруженията.

През 2015 г. ЕС си сътрудничеса в различни форми с правителството на Бутан по въпроси на човешките права, по-специално последната двегодишна (шеста) консултация през ноември 2015 г. в Тимпху и срещите с министър-председателя и министъра на външните работи. Въпроси бяха поставени и по време на първото посещение на министър-председателя Тобгай в Брюксел през юни 2015 г. Посещението на ръководителите на мисии на ЕС в Бутан през май 2015 г. даде възможност да бъдат обсъдени с властите на Бутан и други заинтересовани страни широк кръг от теми, свързани с напредъка на демократизацията.

В рамките на многогодишната индикативна програма (2014—2020 г.) ЕС съсредоточи подкрепата си върху укрепването на гражданското общество и реформата на местното управление с цел консолидиране на процеса на децентрализация и делегиране на правомощия и ресурси.

Бруней

Бруней е абсолютна монархия, управлявана по силата на извънредно положение от 1963 г. насам. При препоръчването и одобряването на законодателството ограничена роля играят комбинация от селски съвети и консултативни органи, включително законодателен съвет. В едно иначе толерантно общество Бруней е възприел консервативна форма на ислям, която се стреми да развие допълнително в рамките на концепцията на малайската ислямска монархия.

На теория Конституцията защитава свободата на вероизповедание, но на практика се прилагат различни ограничения. През 2015 г. правителството продължи отдавнашната си политики за утвърждаване на шафиитската школа на султаната в сунитския ислям (официалната държавна религия). През декември международни източници сигнализираха, че в джамиите се проповядва мюсюлманите да се разграничат от християнските символи, въпреки че например на немюсюлмани е разрешено да практикуват вероизповеданието си в католически и англикански църкви. В рамките на исляма, законите и политиките поставят ограничения на религиозните групи, които не се придържат към шафиитската школа. В наредба от наказателния кодекс, основан на шариата, издадена през октомври 2013 г., са включени разпоредби, които засягат правната структура, уреждаща свободата на вероизповедание. Фаза I (с наказания, ограничени само до глоби и лишаване от свобода) беше въведена през май 2014 г. Не са много случаите, внесени в съда. През 2015 г. не стана ясно дали и кога ще бъдат въведени следващи етапи на кодекса.

През септември 2015 г. Бруней подписа Конвенцията на ООН срещу изтезанията, но още не е обявил кога ще я ратифицира.

Поетапното въвеждане на наказателен закон, основан на шариата, може да се разглежда като опит за затягане на социалната и на религиозната дисциплина и за запазване на малайската култура, традиции и обичаи, вместо за наказване или ограничаване на растящата престъпност, която все пак не е често срещано явление в Бруней. Целта е да се опази брунейското общество в сегашното си състояние и да се опазят „основните му ценности“. Наказателният кодекс допълва съществуващия в Бруней шариатски закон в областта на семейното право. Тъй като фази II и III още не са задействани и има само оскъдни данни за това как шариатската правна концепция ще съжителства с действащите закони, на този етап е трудно да се прецени как точно шариатското наказателно право би било прилагано в бъдеще.

ЕС използва системно двустранните срещи с брунейските власти, за да повдига въпроси от областта на човешките права. Държавите — членки на ЕС, редовно призовават Бруней да се присъедини към повече основни инструменти на ООН за правата на човека. Държавите членки, представени в страната, участваха в проявите за отбелязване на Международния ден на жената с цел повишаване на осведомеността за Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW).

Мианмар/Бирма

Правата на човека и демокрацията, по-специално положението в щата Рахин, недискриминацията, свободата на религията и убежденията и свободата на изразяване на мнение запазват централното си място в работата на ЕС по отношение на Мианмар/Бирма.

Деветдесет и една политически партии и над 6000 кандидати се състезаваха по време на историческите избори в Мианмар/Бирма на 8 ноември 2015 г. Впечатляващите 69 % избирателна активност свидетелстваха за решимостта на народа на Мианмар/Бирма да постигне промени. Мисията на ЕС за наблюдение на изборите (МНИ на ЕС), ръководена от Граф Ламбсдорф, заместник-председател на Европейския парламент, спомогна за успешното провеждане на изборите. Тази МНИ на ЕС беше съставена от 150 души, включително седем членове на Европейския парламент, и беше най-голямата международна мисия за наблюдение на избори; тя имаше присъствие в цялата страна и работеше в тясна координация с други международни наблюдатели. На 10 ноември 2015 г. МНИ на ЕС направи предварително изявление, в което се изтъкна, че денят на изборите е бил добре организиран и изборите са преминали в конкурентна обстановка. За да бъдат обаче изборите наистина демократични, са нужни допълнителни правни реформи и процедурни подобрения, включително изменение на Конституцията.

Въпреки че Националната лига за демокрация, ръководена от лауреатката на Нобелова награда за мир Аун Сан Су Чи, спечели абсолютно мнозинство в Парламента и ще назначи новия президент и ще формира новото правителство, армията ще продължи да заема 25 % от местата в Парламента, които не са изборни; тя ще има право на вето и ще може да назначи три основни министри в новата администрация.

На 22 юни 2015 г. Съветът по външни работи прие заключения относно предстоящите избори в Мианмар/Бирма с цел изпращане на ранно послание към правителството по отношение на очакванията на ЕС, а именно за провеждането на надеждни, приобщаващи и прозрачни избори през 2015 г.

През 2015 г. състоянието на правата на човека не се подобри, особено по отношение на лишаването от изборителни права на етническите малцинства, по-специално мюсюлманското малцинство рохингия и продължаващите арести и задържания на политически активисти и правозащитници. Въпреки сериозните опасения, изразени от международната общност, включително ЕС, Мианмар/Бирма прие четири закона относно „защитата на расата и религията“. Тези закони ограничават пълноценното упражняване на човешките права от жените и лицата от малцинствата, както и свободата на религията и убежденията. Те противоречат и на международните задължения на страната в областта на правата на човека.

Продължи силното напрежение между общностите, по-специално в щата Рахин. Около 140 000 вътрешно разселени лица, по-голямата част от които от общността рохингия, продължиха да бъдат ограничени в мизерни лагери, които обитават от 2012 г., лишени от основни права като свобода на движение и достъп до образование, здравеопазване и поминък. Лицата от общността рохингия в северния щат Рахин, където те са мнозинство, са изправени пред допълнителни ограничения и нарушения на правата на човека.

Систематичната дискриминация и маргинализация кара хиляди от тях да предприемат всяка година високорискови презморски пътувания до Малайзия през Тайланд, като често стават жертва на контрабандисти и трафиканти на хора. Някои от тях се озовават в положение на съвременно робство, както се разкри при кризата с мигрантите в Бенгалския залив и Андаманско море през май 2015 г. и от свидетелствата на Индонезия за ловена от роби риба.

През 2015 г. за първи път притежателите на съществуващата преди карта за временна регистрация, т.нар. бяла карта, в т.ч. общността рохингия и други етнически малцинства, не са могли да гласуват или да се явят като кандидати на избори, тъй като не притежават официално гражданство. По време на предизборната кампания нито една от двете големи партии не е излъчила кандидати мюсюлмани поради силното влияние на будистките хардлайнери. В резултат на това в новия парламент няма да има нито един мюсюлмански представител. Подбуждането към омраза и изказванията, подбуждащи към омраза, продължават да са безнаказани.

В този контекст СПЕС Ламбринидис за правата на човека продължи да работи със страната по въпросите на човешките права. По време на втория диалог ЕС—Мианмар по правата на човека през юни 2015 г. СПЕС посети щата Рахин, за да проучи сложните предизвикателства, пред които са изправени общностите рохингия и Рахин. Той проведе важни срещи с редица министри, с лидера на Националната лига за демокрация Аун Сан Су Чи, с гражданското общество, като участва и в специален форум на гражданското общество, предшестваш диалога по правата на човека, както и с религиозни водачи. Стремежът на СПЕС в контактите му с правителството и представители на различните общности беше да се постигне напредък по всички ключови въпроси, включително сегрегацията на общностите и свързаните с правата на човека опасения, гражданството, изборителните права, четирите закона относно „защитата на расата и религията“ и нарастващите случаи на изказвания, подбуждащи към омраза, особено срещу мюсюлманите. В рамките на диалога по правата на човека бяха обсъдени редица въпроси, свързани с правата на човека, включително трудовите права, поземлените права, миграцията, лишените от свобода лица заради убежденията им, условията на задържане, недискриминацията, ратифицирането и прилагането на основни конвенции по правата на човека и сътрудничеството в рамките на многостранни форуми.

На 15 октомври 2015 г. ЕС подписа, в качеството на международен свидетел, споразумение за прекратяване на огъня в национален мащаб между правителството на Мианмар/Бирма и етническите въоръжени групи. Споразумението представлява важна стъпка към мир, сигурност и просперитет и дава възможност за започване на политически диалог на национално равнище. В декларация от името на ЕС ВП/ЗП Могерини приветства подписването на споразумението и настоя на следващия етап на процеса да бъдат включени и неподписалите споразумението групи. Приобщаването ще бъде ключов фактор за националното помирение, зачитането на правата на лицата от малцинствата и справедливото развитие за всички. Въпреки напредъка в мирните преговори продължава да има сблъсъци между армията и някои етнически въоръжени групи, по-специално в Шан и Качин, което доведе до допълнително разселване на хора. Има сведения за сексуално насилие, насилствено набиране и принудителен труд.

ЕС демонстрира своя ангажимент да работи с правителството, МОТ и други партньори (напр. САЩ и Япония) по въпроси на трудовите права и на корпоративната социална отговорност, като се присъедини към инициативата за утвърждаване на основните трудови права и практики в Мианмар, проведена през май 2015 г. Сътрудничеството с гражданското общество укрепна допълнително. Преди диалога по правата на човека ЕС организира форум на гражданското общество с цел предоставяне на информация за предизвикателствата в областта на човешките права в Мианмар/Бирма. Пътната карта на ЕС за работа с гражданското общество започна да се осъществява на 16 септември 2015 г. Създадени бяха четири референтни групи, включващи местни организации на гражданското общество, представители на държавите — членки на ЕС, международни НПО и други партньори в областта на развитието. Продължиха срещите с правозащитници. ЕС провежда и координира редовни наблюдения на съдебни заседания и процеси срещу правозащитници и активисти, включително студенти, задържани по време на протестите през март 2015 г.

През 2015 г. ЕС отново внесе резолюция относно човешките права в Мианмар/Бирма, както в Третия комитет на Общото събрание на ООН, така и в Съвета на ООН по правата на човека. И двете резолюции бяха приети без гласуване.

Универсалният периодичен преглед на Мианмар/Бирма се състоя на 6 ноември 2015 г.

Мианмар/Бирма подписа Международния пакт за икономически, социални и културни права и Факултативния протокол към Конвенцията за правата на детето относно децата и въоръжените конфликти, а също така се присъедини към инициативата „Приатели на Конвенцията на ООН против изтезанията“.

Камбоджа

Състоянието на правата на човека остава сред основните приоритети на ЕС в Камбоджа. В началото на 2015 г. беше отбелязан напредък в някои области, по-специално постигнатото съгласие относно измененията в изборителния закон, създаването на двупартийна национална изборителна комисия и някои ангажименти, поети от правителството по поземлените въпроси. Отношенията между двете основни политически партии обаче се влошиха значително през втората половина на годината, като имаше редица инциденти с видима цел сплашване на опозицията и ограничаване на свободата ѝ на изразяване на мнение, като по този начин бяха намалени политическите права. Няколко нови закона, приети или в последен етап на подготовка, дават повод за опасения във връзка с евентуалното им използване за ограничаване на свободата на изразяване на мнение и свободата на сдружаване. Продължава да има сериозни проблеми по отношение на независимостта на съдебната власт.

На 9 април 2015 г. делегацията на ЕС направи местно изявление, с което приветства назначаването на новата национална избирателна комисия. На 15 юли 2015 г. говорителят на ВП/ЗП направи изявление относно приемането на нов закон за неправителствените организации и сдружения, като изрази съжаление във връзка с недостатъчните предварителни консултации със заинтересованите страни и опасения по отношение на потенциалната възможност на закона да ограничи дейностите на НПО. На 27 октомври 2015 г., след побоя, нанесен от демонстранти над двама депутати от опозицията, делегацията на ЕС направи местно изявление, с което призова властите да предадат извършителите на съда и да предприемат мерки за гарантиране на безопасността на всички демократично избрани представители.

ЕС проведе редовен диалог по правата на човека с камбоджанските власти. Делегацията осъществяваше и редовни контакти с организациите на гражданското общество, включително представители на коренното население. В сътрудничество с Германия ЕС продължи да насърчава правителството на Камбоджа да реши проблема със забавянето на предоставянето на общински поземлени права на коренното население и да следи отблизо процесите на приобщаване в рамките на поземлената регистрация. През 2015 г. служители на ЕС проведоха посещения на място, като повдигнаха тези теми и се възползваха от възможността за координиране на място с НПО и местното население.

Разпределението на земята е основен приоритет в отношенията на ЕС и обсъжданията с правителството на Камбоджа. Делегацията на ЕС продължи да настоява, че е нужна повече прозрачност относно прегледа на държавната земя, предоставяна съгласно концесиите на земи за икономически цели, бъдещото използване на земята, върната след отдаването ѝ за такива цели, и усилията за разрешаване на поземлени конфликти. ЕС предостави техническа подкрепа на кралското правителство на Камбоджа за изготвянето на независима оценка и механизъм за компенсирание за общностите, засегнати от концесиите на земи за захарна тръстика за икономически цели; проектът все още предстои да бъде одобрен от правителството.

Приоритети в политическия диалог са темите за синдикалните права, насилието срещу работници и преразглеждането на въпроса за минималната заплата. ЕС осъществяваше и редовни диалози със стопански сдружения (по-специално от сектора на конфекцията) и индивидуални инвеститори във връзка със зачитането на трудовите права и достойните условия на труд.

По време на 104-тата Международна конференция по труда ЕС допринесе за прегледа на спазването от Камбоджа на Конвенция 182 на МОТ относно най-тежките форми на детски труд. Стандартните надзорни механизми на МОТ разгледаха също нарушения, свързани със свободата на сдружаване, като подчертаха наличието на сериозни и спешни случаи в това отношение.

През 2015 г. ЕС продължи да подкрепя няколко НПО, свързани с правата на човека, и отпусна общо 1 млн. евро нови безвъзмездни средства, а също и безвъзмездни средства на четирима правозащитници през 2015 г.

ЕС предоставя 10 млн. евро в бюджета за 2015—2016 г. за националния и международния компонент на извънредните състави на съдилищата в Камбоджа. През 2015 г. ЕС официално стана член на групата на основните донори за извънредните състави на съдилищата в Камбоджа.

Китайска народна република

През 2015 г. основните цели на ЕС продължиха да бъдат ратифицирането от Китай на Международния пакт за граждански и политически права, подписан през 1998 г., и като средносрочна цел — спазването на разпоредбите на Пакта, както и китайската конституция и наказателния и наказателно-процесуалния кодекс. ЕС продължи да води световната си кампания срещу смъртното наказание, особено предвид факта, че Китай продължава да е страната с най-голям брой екзекуции, въпреки усилията на тази държава да намали значително броя на наказуемите със смърт престъпления, включително чрез изменението на Наказателно-процесуалния кодекс от 2015 г., което допълнително намали броя им и го сведе до 46. Приоритетен за ЕС продължи да бъде и един от централните стълбове на Международния пакт за граждански и политически права — свободата на изразяване на мнение в Китай онлайн и офлайн — както и развитието на жизнено гражданско общество и активни правозащитници. Не на последно място, ЕС продължи да насърчава упражняването на всички човешки права от лицата от малцинствата, по-специално уйгурите и тибетците.

Като цяло състоянието на правата на човека продължава да се влошава значително със започналата през юли нова вълна от арести и задържания, насочена срещу около 300 адвокати, активисти и персонал на адвокатски кантори, работещи в областта на защитата на човешките права, въпреки че задържането през май 2014 г. на известния китайски адвокат по правата на човека Пу Жинчян, работил по редица дела, свързани със свободата на печата, свободата на изразяване на мнение и закрилата на правозащитници, би могло да се разглежда като прелюдия към тази нова вълна от репресии. В края на годината около 30 адвокати са все още под наблюдение в домашни условия, т.е. държани са в неизвестно местонахождение, без достъп до адвокат или свиждане с близките, което сериозно поставя под въпрос потвърдения от Китай ангажимент за укрепване на принципите на правовата държава.

На 20 май 2015 г. ЕС публикува изявление на говорител на обвинението срещу Пу Жинчян. През декември 2015 г. Пу Жинчян най-накрая беше предаден на съда в Пекин заради направен в социалната мрежа коментар, критикуващ управляващата комунистическа партия, и получи тригодишна присъда за подбуждане към вражда и етническа омраза с условно освобождаване по медицински причини.

Годината приключи с фактическото експулсиране на френски журналист, публикувал във френско списание статия, в която критикува политиката на Китай в Синцзян.

Правната реформа беше ускорена с приемането на законодателство за националната сигурност и борбата с тероризма и въвеждането на законопроекти относно чуждестранните НПО и киберсигурността, като всички тези актове носят отрицателни последици в сферата на правата на човека и гражданското общество, а също и за бизнес общността. ЕС системно изпращаше коментари в отговор на обществените консултации в Китай относно проектозаконодателството, така че да насърчи Китай да избягва да налага правни ограничения върху правата на човека без нужните гаранции и в несъответствие с международните стандарти.

Положението в тибетския регион не се подобри, а през август 2015 г. беше отбелязан 143-ти пореден случай на самозапалване сред тибетското население (седем през 2015 г.) от февруари 2009 г. насам. Освен това криминализирането на самозапалването продължава, което води до колективни наказания на членове на семейството и общностите. В Синцзян бяха отбелязани повече сериозни сблъсъци между уйгурското население и китайските власти, което доведе до смъртта на над 100 души през изминалата година, въпреки че поради липса на информация от страна на китайските власти и липса на достъп на журналисти и дипломати е трудно да се придобие точна представа.

Въпреки твърденията на Китай пред Комитета по Конвенцията против изтезанията, че е предприел ефективни законодателни, административни, съдебни и други мерки с оглед строго забраняване на всякакви изтезания, Комитетът изрази сериозно безпокойство във връзка с достоверни твърдения за случаи на изтезания, смърт по време на арест, произволно задържане и изчезване на тибетци, уйгури и монголи, както и систематични сведения за продължаваща практика на незаконно задържане в непризнати и неофициални места за задържане — т.нар. „черни затвори“, и принудително връщане на бягащи севернокорейци.

В различен формат и на различни нива ЕС продължи да работи с Китай по въпросите на човешките права и демокрацията. Например, по време на срещата на върха между ЕС и Китай през юни председателят Туск повдигна въпроса за състоянието на човешките права и направи изказвания на заключителната пресконференция, в които изрази подкрепата на ЕС за процеса на амбициозни реформи в Китай, общото желание за по-нататъшно подобряване на сътрудничеството в областта на човешките права на двустранно и международно равнище, както и загрижеността на ЕС относно свободата на изразяване на мнение и сдружаване, включително положението на лицата от малцинствата, например уйгури и тибетци. В този контекст председателят Туск насърчи Китай да възобнови съдържателния диалог с представителите на Далай Лама. По време на ежегодното заседание на Съвместния комитет за търговия ЕС—Китай (октомври 2015 г.) комисар Малмстрьом подчерта значението на укрепването на правовата държава и независимата съдебна система, с която на адвокатите се разрешава да работят свободно и независимо и се подкрепя дейността на чуждестранните икономически оператори и гражданите. Предвид значението на цифровизираното общество за функционирането на бизнеса в Китай комисар Малмстрьом прикани китайския си партньор да допринесе за превръщането на интернет в средство на свободата на изразяване на мнение и свободната търговия.

През ноември СПЕС Ламбринидис за правата на човека посети за втори път Китай (Пекин, Гуанджоу, Шенжен и Хонконг) и проведе над 30 отделни срещи с високопоставени китайски длъжностни лица, представители на китайското и европейското гражданско общество (включително адвокати, интернет журналисти, представители на академичната общност, правозащитници, които представляват жени и сексуални малцинства, активисти в областта на трудовите права и служители на международни организации). СПЕС изрази особена загриженост относно нарастващите репресии срещу правозащитници и адвокати, както и относно посоката на законодателната реформа, по-конкретно законопроектите за чуждестранни НПО и други закони или законопроекти в областта на националната сигурност и тяхното отрицателно въздействие върху човешките права и гражданското общество. Той обсъди и 20-ата годишнина на Пекинската декларация и законопроекта за домашното насилие, който в крайна сметка беше приет през декември 2015 г., включително някои предложени от ЕС изменения, трудовите права, бизнеса и човешките права, правата на лицата от религиозни и етнически малцинства, включително в Тибет и Синдзян, изтезанията и смъртното наказание.

На 30 ноември и 1 декември в Пекин се проведе 34-тият диалог по правата на човека между ЕС и Китай. Китай продължи да поставя акцент върху успехите си в намаляването на бедността и цялостното подобряване на стандарта на живот в Китай и изрази недоволство, когато ЕС изказа загрижеността си, илюстрирана от отделни случаи. Китай постави въпроси за управлението на кризата с бежанците от страна на ЕС и борбата на ЕС срещу тероризма и изрази желание да получава повече проекти за сътрудничество с ЕС в областта на човешките права по теми като екологични права, човешките права на жените, бизнесът и правата на човека.

Говорителят на ВП/ЗП направи седем изявления относно Китай през 2015 г.: относно арестуването и задържането на активисти по правата на жените в Китай през март, относно осъждането на журналиста Гао Ю през април, относно обвиненията срещу адвоката правозащитник Пу Жинчян през май, относно последните събития в областта на човешките права през юли, относно продължаващото задържане на адвокати и защитници на правата на човека и третирането на членове на техните семейства през октомври, относно осъждането на адвоката правозащитник Пу Жинчян, както и относно неподновяването на визата на европейската журналистка Урсула Готие от Китай през декември.

ЕС повдигна въпроса за състоянието на човешките права в Китай и в изявленията си, направени по време на трите редовни сесии на Съвета по правата на човека през март, юни и септември, както и в рамките на 70-ото Общо събрание на ООН, с които изрази загрижеността си по различни въпроси.

Хонконг

ЕС следеше отблизо събитията, свързани с всеобщото изборно право за избора на главен губернатор през 2017 г. На 18 юни 2015 г. ЕС излезе с изявление на говорителя по политическите реформи в Хонконг, в което всички страни се приканват да се ангажират с конструктивни дискусии с цел скоро да се възобнови реформирането на изборния процес. ЕС продължи да подкрепя гражданското общество в Хонконг чрез редовни контакти с правозащитниците, НПО и медиите, както и чрез организирането на семинари и работни срещи по въпроси на човешките права. През ноември 2015 г. СПЕС за правата на човека Ставрос Ламбринидис посети за пръв път Хонконг и обсъди широк кръг въпроси, включително правовата държава и независимостта на съдебната власт в рамките на принципа „една държава, две системи“, трудовите права, академичната свобода и свободата на печата, социалното неравенство и равните възможности. В края на 2015 г. изчезнаха петима хонконгски издатели, двама от които са с европейско гражданство и са свързани с издателска къща и книжарница от Хонконг. Обстоятелствата около тяхното изчезване са съмнителни.

Тайван

Като цяло, състоянието на човешките права е добро. Смъртното наказание обаче продължава да се прилага, като тази практика се осъжда от ЕС. През юни бяха изпълнени шест екзекуции, последвали предишните от 2014 г., 2013 г. и 2012 г., с които бе нарушен фактическият мораториум, спазван от 2005 г. до 2010 г. В своето изявление ЕС призова за незабавен мораториум върху изпълнението на смъртни присъди, в съответствие с препоръките, отправени от групата международни експерти през 2013 г. ЕС продължи да работи съвместно с местните власти и гражданското общество в рамките на ефективни усилия за възобновяване на мораториума върху смъртното наказание с оглед на официалното му премахване. В този контекст ЕС продължи да подкрепя тайванската НПО „Тайвански алианс за премахване на смъртното наказание“ по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека. В редовния си диалог с Тайван — годишните консултации между ЕС и Тайван по въпроси извън сферата на търговията — ЕС изрази загрижеността си във връзка със смъртното наказание и с факта, че то продължава да се прилага.

Индия

През 2015 г. приоритетите на ЕС по отношение на човешките права в Индия бяха съсредоточени върху защитата на правата на жените и децата, предотвратяването на изтезанията и правата на правозащитниците. Стремехът към мораториум върху екзекуциите, който да доведе до премахване на смъртното наказание, и ангажиментът за борба с всички форми на дискриминация продължиха да заемат важно място.

Индия е голяма и процъфтяваща демокрация със стабилна конституционна и институционална рамка, която има за цел да защитава правата на човека. Дълбоко вкоренените обществени практики, които правителството не може да преодолее единствено чрез положителна дискриминация, са основната причина за много проблеми, свързани с човешките права в Индия. Проблемите, свързани с малтретиране и дискриминация по отношение по-специално на далитите, както и основаното на пола насилие и религиозната нетърпимост, са широко отразени в медиите и гражданското общество. Като цяло свободата на изразяване на мнение се зачита. През март Върховният съд премахна спорно законодателно изменение, ограничаващо свободата на изразяване на мнение в интернет. По-стриктното прилагане на Закона за регламентиране на чуждестранното участие, изменен през 2010 г., засегна достъпа на около 13 000 ОГО до чуждестранно финансиране. В Индия има поне 2 милиона ОГО, от които около 42 000 са лицензирани да получават чуждестранно финансиране.

ЕС участва в диалог с широк кръг заинтересовани страни по човешките права, включително с представители на гражданското общество, на правителството и специализирани институции, въпреки отсъствието на ежегодния диалог по правата на човека. Водещи политически фигури, в това число държавни и главни министри, участваха миналата година в мероприятия по финансиране от ЕС проекти в областта на човешките права. Въпроси, свързани с правата на човека, бяха обсъдени по време на посещението на председателя на Лок Сабха, индийския национален парламент, в Европейския парламент през юни, както и на посещението в Ню Делхи през март, осъществено от делегацията на Европейския парламент за връзки с Индия.

С оглед насърчаване на правата на жените и децата ЕС взе участие в няколко мероприятия, по-специално в периода около Международния ден на жената и Международния ден на момичето. През октомври в Джайпур, като част от финансиран от ЕС тригодишен проект за утвърждаване на равенството между половете и борба с дискриминацията срещу момичетата в избрани области на Утар Прадеш и Джаркханд, Раджастан, се състоя диалог с активно участие на общностите, в който се включиха и държавни служители.

След прекъсване от около две години, на 30 юли 2015 г. беше извършена екзекуция, с която беше изпълнено смъртното наказание спрямо лице, осъдено за участие в нападенията в Бомбай през 1993 г. Само месец по-късно Правната комисия на Индия представи своя доклад относно смъртното наказание, в който се предлага премахване на смъртното наказание при всички обстоятелства освен в случай на терористични и военни действия срещу държавата. По случай Световния ден за борба срещу смъртното наказание на 10 октомври, в рамките на спонсориран от ЕИДПЧ проект, беше организирано мероприятие, отразяващо трайния интерес на ЕС.

ЕС работеше по въпроса за положението на правозащитниците, като взаимодействаше с мрежи на правозащитниците, включително по време на посещения на място (например в Манипур), занимаваше се с отделни случаи на правозащитници и предоставяне на помощ на нуждаещите се, като това се осъществяваше чрез механизма за спешна подкрепа в рамките на диалога по правата на човека и в съответствие с конкретния случай.

Друг подкрепян от ЕС проект се осъществяваше в областта на полицейската реформа в Южна Азия и обхващаше дейности като разработването на виртуален полицейски участък — иновативно средство за обучение, което вече се прилага от полицейската академия в Раджастан.

Голям портфейл от текущи проекти, финансирани от ЕС и/или държавите членки, обхваща равенството между половете и правата на детето, правата на хората с увреждания, правата на коренното население, трафика на хора, премахването на смъртното наказание и свободата на изразяване на мнение онлайн и офлайн.

По линия на ЕИДПЧ ЕС отправи покана на местно равнище за представяне на предложения, с бюджет в размер на 1,9 милиона евро, чиято цел е да се увеличат способностите на местните ОГО за утвърждаване на човешките права въз основа на принципите на равенството, приобщаването и недискриминацията. Избраните проекти са съсредоточени върху социалното приобщаване на маргинализираните общности, по-специално религиозните малцинства, приобщаващата полицейска дейност, достъпа до правосъдие за осъдени на смърт затворници, насърчаването на плурализма и многообразието в рамките на националните институции за защита на човешките права и насърчаване на приобщаването и многообразието на работното място.

Индонезия

През цялата година ЕС следеше със специално внимание въпросите, свързани със свободата на религията и убежденията и защитата на лицата от малцинствени групи. Делегацията на ЕС в Джакарта провеждаше редовни срещи с малцинствени групи, жертви на нетолерантно отношение и организации в областта на правата на човека, които работят по този въпрос. Делегацията на ЕС продължи сътрудничеството си с Нахдатул Улама — най-голямата мюсюлманска организация, проповядваща толерантност и плурализъм. Делегацията организира и семинар на тема „религия и публично богопочитание“, заедно с университета Gadjah Mada в Йогякарта.

През 2015 г. в Индонезия са били екзекутирани 14 души (шест през януари и осем през април) за престъпления, свързани с наркотици, включително 12 чужди граждани. Затворниците със смъртна присъда са поне 130, като около половината от тях за престъпления, свързани с наркотици. ЕС направи изявления, с които осъди екзекуциите през януари, февруари и април. ЕС поддържа тесни връзки с високопоставени служители, като подчерта, че се противопоставя на смъртното наказание и призовава правителството на Индонезия да се спре екзекуциите. Във връзка със Световния ден за борба срещу смъртното наказание на 10 октомври делегацията на ЕС организира кампания в социалните медии срещу смъртното наказание.

Правителството на автономната провинция Аче съобщи, че от 23 октомври в провинцията се прилага разширеният ислямския наказателен кодекс (*qanun jinayat*). С този закон се криминализират, наред с други неща, сексуалните отношения между лица от един и същ пол и извънбрачните сексуални отношения по взаимно съгласие. По време на срещите си с представители на централното правителство и на местните власти делегацията на ЕС изрази загриженост относно евентуалните последици от новия закон за малцинствените групи, основан на шариата, и призова властите да защитават правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства, без оглед на религия, етническа принадлежност или сексуална ориентация.

ЕС следеше отблизо събитията в провинциите Папуа и Западна Папуа и приветства решението на президента Видодо да помилва няколко политически затворници и да предостави открит достъп до Папуа за всички чуждестранни журналисти. Продължава загрижеността по отношение на насилието и нарушенията на човешките права от службите за сигурност, както и на ограниченията на свободата на изразяване на мнение в провинциите. Делегацията на ЕС беше домакин на няколко срещи с правозащитници от Папуа.

Предотвратяването на изтезанията продължава да бъде приоритет за ЕС в Индонезия. Заедно с Националната комисия по правата на човека и базираната в Женева Асоциация за предотвратяване на изтезанията делегацията на ЕС работи за укрепване на механизмите за надзор. Делегацията организира кампания в социалните медии за отбелязване на Международния ден в подкрепа на жертвите на изтезания.

По въпроса за бизнеса и правата на човека делегацията на ЕС оказва подкрепа на Фондацията за международните правозащитни стандарти за отчетност (FIHRRST), която заедно с кмета на града е разработила стандарти за отчетност в областта на правата на човека и работи за тяхното утвърждаване в дейността на дружествата, като е изготвила и Харта за правата на човека за град Бандунг.

През 2015 г. по линия на ЕИДПЧ са подкрепени 13 проекта, обхващащи широк кръг въпроси, сред които изборите, разрешаване на конфликти и посредничество, свободата на вероизповедание, бизнесът и правата на човека, отчетността за нарушения на човешките права и защитата на уязвимите групи.

Япония

ЕС продължи отдавнашното си сътрудничество в областта на човешките права с Япония — страна, която споделя нашите ценности и перспективи в много отношения и се стреми да бъде възприемана като отговорен фактор в света. Япония е повече от всякога заинтересувана да работи съвместно с ЕС по въпросите на правата на човека. През 2015 г. ЕС и Япония продължиха да провеждат консултации по правата на човека като част от споделен ангажимент за утвърждаване на човешките права в целия свят. Те продължиха да показват ангажираност по въпросите на правата на човека в рамките на ООН, като активно участваха в работата на Съвета по правата на човека и Общото събрание на ООН, включително по съвместно предложената резолюция относно човешките права в Корейската народнодемократична република. През годината напредна работата по преговорите за сключване на споразумение за стратегическо партньорство между ЕС и Япония за политическо, глобално и друго секторно сътрудничество, което включва аспектите, свързани с правата на човека.

Смъртното наказание продължи през 2015 г. да е приоритетен въпрос от областта на правата на човека, тъй като Япония продължи да го прилага въпреки призивите на ЕС за премахването му или за въвеждане на мораториум върху екзекуциите. През 2015 г. бяха екзекутирани трима души (един през юни и двама през декември). ЕС заклеими публично тези екзекуции. Той продължи да работи активно с японското правителство и гражданското общество по въпроса за смъртното наказание чрез политически изявления, съобщения, публикувани в социалните медии, и срещи с представители на японския парламент и на гражданското общество, като настоява за публичен дебат относно смъртното наказание. ЕС подкрепи и осъщественото от университета „Уаседа“ проучване по въпроса за смъртното наказание в Япония.

Обхватът на работата на ЕС с Япония в областта на правата на човека продължи да разширява: предприети бяха конкретни действия в областта на равенството между половете; ЕС повдигна въпроса за свободата на печата (след приемането на новото законодателство за държавните тайни) и условията в местата за лишаване от свобода в Япония и ЕС работи също за повишаване на осведомеността по въпросите, свързани с ЛГБТИ, в Япония (чрез съвместни дейности по повод на „седмицата на дъгата“ в Токио).

В рамките на диалога на Европейската комисия с Япония по въпросите на индустриалната политика, на 25 и 26 ноември 2015 г. се проведе втората среща на работната група ЕС—Япония относно корпоративната социална отговорност. Участниците обсъдиха въпросите за сътрудничеството между Япония и ЕС в областта на корпоративната социална отговорност.

Република Корея

Зачитането на универсалните принципи на правата на човека е съществен елемент от Рамковото споразумение между ЕС и Република Корея, което бе договорено през 2010 г. заедно със Споразумението за свободна търговия и Декларацията за стратегическо партньорство.

На срещата на върха между ЕС и Република Корея през септември 2015 г. лидерите потвърдиха, че утвърждаването и защитата на правата на човека са от решаващо значение за поддържане на мира и сигурността и за постигане на устойчиво развитие. Те се обединиха около виждането, че сложните кризи и опитите за стесняване свободата на действие на гражданското общество в световен мащаб изискват внимание и съвместни усилия. В този контекст те поеха ангажимент за по-нататъшно укрепване на сътрудничеството в областта на правата на човека.

Република Корея продължава да бъде един от най-близките съмишленици и партньори на ЕС във форумите на ООН по правата на човека, а именно Третия комитет на Общото събрание на ООН и Съвета по правата на човека. Република Корея представи на Комитета по правата на човека своя доклад относно изпълнението на Международния пакт за граждански и политически права и Комитетът представи своите заключения през октомври 2015 г. Република Корея беше преизбрана за член на Съвета по правата на човека и ще изпълнява длъжността председател на Съвета по правата на човека през 2016 г.

Вторият кръг от консултациите по правата на човека между ЕС и Република Корея се състоя в Брюксел през юни 2015 г. и предостави възможност за по-нататъшно укрепване на сътрудничеството в областта на международните приоритети за 2015 г. Двете страни работиха по-специално за задържане на вниманието на международната общност върху състоянието на човешките права в Корейската народнодемократична република.

В Сеул ЕС наблюдаваше действията по въвеждането на закони, които биха могли да се отразят на цялостната среда за упражняването на свободата на сдружаване и свободата на изразяване на мнение, като отбелязва широкия спектър от становища и динамичен политически дебат в Южна Корея демокрация. Бяха изразени опасения относно продължаващото лишаване от свобода на противници по убеждение на военната служба (приблизително 600 души изтърпяват присъда лишаване от свобода 18 месеца заради отказ за изпълнение на въоръжена военна служба). Република Корея все още не е ратифицирала конвенциите за основни трудови стандарти относно свободата на сдружаване и колективното договаряне. Този въпрос се разглежда на срещите между ЕС и Република Корея в рамките на последващите действия във връзка със Споразумението за свободна търговия между ЕС и Република Корея. В тази рамка ЕС и Република Корея се споразумяха за съвместно сътрудничество за прилагане на конвенцията за основни трудови стандарти относно премахването на дискриминацията в областта на заетостта. Международната конференция по труда разгледа проблеми, свързани с прилагането на тази конвенция в Република Корея.

ЕС приветства продължителния фактически мораториум върху изпълнението на екзекуции, който се прилага от 17 години, и продължи да насърчава премахването със закон на смъртното наказание. ЕС имаше удоволствието да си сътрудничи с организации на гражданското общество при честването на равните права на ЛГБТИ по време на гей фестивала в центъра на Сеул.

Корейска народнодемократична република

ЕС продължава да е загрижен от сведенията за сериозни и широко разпространени нарушения на правата на човека в Корейската народнодемократична република. В центъра на политиката на ЕС спрямо Корейската народнодемократична република продължават да са подобренията по отношение на зачитането на човешките права в страната. През 2015 г. ЕС продължи да полага усилия за ангажиране на широката международна общност в преодоляването на тези опасения, като участваше в съответните важни форуми и сътрудничеса тясно с партньорите си. Той редовно поставяше въпроса за връщането на граждани на Корейската народнодемократична република от други страни, особено тези от държавите с обща граница с Корейската народнодемократична република, като настояваше за пълно зачитане на принципа на забрана за връщане.

Заедно с Япония ЕС беше съинициатор на две резолюции в Съвета по правата на човека и Общото събрание на ООН, в които отново са отразени заключенията и препоръките на доклада на анкетната комисия на ООН, изготвен през 2014 г., и докладите на генералния секретар на ООН и специалния докладчик. Подчертана беше сериозността на положението и необходимостта от неотложни мерки, като бе отправена препоръка Съветът за сигурност на ООН да отнесе въпроса до Международния наказателен съд и да бъдат наложени санкции на лицата, които очевидно носят най-голяма отговорност за престъпления срещу човечеството. Редица държави — членки на ЕС, работиха с други партньори за улесняване на включването на положението в Корейската народнодемократична република в дневния ред на Съвета за сигурност на ООН, който обсъди положението за втори път през декември 2015 г.

ЕС приветства началото на дейността на откритата към Службата на върховния комисар на ООН за правата на човека структура в Сеул. Целта ѝ е да се засили наблюдението и документирането на състоянието на човешките права, да се осигури отчетност, да се предоставя на специалния докладчик по-голяма подкрепа, да се увеличи ангажираността и изграждането на капацитет на правителствата на всички засегнати държави, гражданското общество и други заинтересовани страни, както и да се поддържа видимостта на състоянието на човешките права в страната.

Като част от своята политика на критична ангажираност ЕС запази подход на отворени врати в диалога си с Кореиската народнодемократична република. По време на политическия диалог между ЕС и Кореиската народнодемократична република през юни 2015 г. беше изразена загриженост по отношение на състоянието на човешките права. СПЕС за правата на човека е готов да посети страната, ако са налице условия за конструктивен ангажимент, с цел обмен на мнения, както и за да настоява за конкретни подобрения на място. ЕС приветства някои положителни сигнали от Кореиската народнодемократична република (например ратифицирането на Факултативния протокол към Конвенцията на ООН за правата на детето и подготовката за представянето на доклад относно прилагането ѝ на Комитета по правата на детето) и насърчи страната да положи много повече усилия, включително пълно прилагане на препоръките на УПП, които е приела още през 2014 г., както и сътрудничество с механизмите на ООН за правата на човека. ЕС продължи да работи в Кореиската народнодемократична република по редица проекти, предимно съсредоточени в областта на продоволствената сигурност, здравеопазването, водоснабдяването и канализацията — дейности в полза на някои от най-уязвимите хора в Кореиската народнодемократична република. Той приветства текущото сътрудничество в тези области между властите на Кореиската народнодемократична република и международни заинтересовани страни, включително партньори на ЕС в изпълнението.

Лаос

През 2015 г. състоянието на човешките права в Лаос продължи да е обезпокоително. Свободата на изразяване на мнение в Лаос все още не е приета като основно право на практика. Медиите са силно контролирани от държавните органи и сред журналистите самоцензурирането е ежедневна реалност. Приемането на закона за престъпленията в киберпространството допълнително затегна контрола на държавата върху „негативното“ използване на интернет и социалните медии. Няколко активисти в социалната мрежа са били обект на сплашване заради изразяване на мнение онлайн. Свободата на събиране и свободата на сдружаване също все още не се спазват. Не е възможно да се осъществят правни действия на гражданското общество по редица чувствителни въпроси, включително поземлените права, корупцията и правата на лицата, принадлежащи към етнически малцинства, без риск от сплашване и отмъщение. Държавата все още се опитва да управлява голяма част от пространството на гражданското общество посредством „масови организации“, които са на практика продължение на държавата. Реформирането на законодателната и регулаторна среда за лаоските ОГО и международните НПО не е разширило ограниченото пространство за тяхната работа и в сектора цари климат на сплашване. Процентът на регистриране на национални ОГО е малък и продължава да намалява.

Смъртното наказание все още е залегнало в Наказателния кодекс за най-тежките престъпления (например трафик на наркотици). Прилага се фактически мораториум. В контекста на преразглеждането на Наказателния кодекс се полагат усилия да се намали прилагането на смъртното наказание. Няма публично достъпна информация относно използването на смъртното наказание.

Вторият универсален периодичен преглед на Лаос се проведе през 2015 г. През юни Лаос прие 116 от общо 196 предложени препоръки. Повечето препоръки във връзка с гражданските и политическите права бяха отхвърлени. Те обхващаха темите за Римския статут, сътрудничеството със специалните процедури и националните институции за правата на човека, смъртното наказание, свободата на изразяване на мнение, сдружаване и събрание, гражданското общество и изчезването на Сомбат Сомфон. В това отношение, след повече от 1000 дни, ЕС продължава да изразява дълбока загриженост относно необяснимото изчезване на Сомбат Сомфон и е поискал допълнителни разяснения относно разследването.

По време на диалога ЕС—Лаос по правата на човека през ноември Лаос се съгласи да организира среща на ЕС и държавите членки с ръководителя на екипа за разследването. ЕС поиска информация и за съдбата на Бунтан Тамавонг, полски гражданин, който е бил арестуван на 19 юни и осъден на 25 септември за пропаганда срещу Лаос, като му е определено наказание пет години лишаване от свобода и глоба от 9,5 милиона LAK. По време на диалога ЕС—Лаос по правата на човека през ноември ЕС изрази загрижеността си по случая и относно необоснованите ограничения, предвид международните задължения на Лаос, във връзка с достъпа до консулска помощ и справедлив процес.

Малайзия

През 2015 г., след почти пет години на преговори ЕС и Малайзия финализираха текста на споразумение за партньорство и сътрудничество. Финализираният текст на споразумението се състои от 60 члена, включително клауза за правата на човека, предвиждаща структуриран диалог по правата на човека.

Високата степен на контрол върху печатните медии остана непроменена, а същевременно свободата на изразяване на мнение онлайн намаля допълнително през 2015 г.: 220 физически лица са разследвани по Закона за противодържавната дейност, като срещу 11 от тях са повдигнати обвинения и трима са осъдени. Законът се използва все повече за контрол върху социалните медии. С подсиления текст на Закона за противодържавната дейност значително се разширяват санкциите за противодържавна дейност.

Правителството прибегна до тактика на сплашване чрез засилено използване на репресивни закони за потушаване на инакомислието. Нов закон за предотвратяване на тероризма позволява задържане за неопределено време без съдебен процес или съдебен контрол. Редица други закони допускат административни състави да удължават сроковете на задържане, а също позволява използването на тайни доказателства и свидетели. Тези мерки представляват сериозно влошаване на условията и съставлява сериозна заплаха за вече силно ограничената свобода на изразяване на мнение в страната.

Освен това на 3 декември малайзийският парламент прие Закона от 2015 г. за Съвет за национална сигурност. Законът включва широки правомощия за обявяване на „зони за сигурност“ и за извършване на арести, задържане и конфискуване на имущество без съдебна заповед. На силите за сигурност не може да бъде търсена съдебна отговорност и не могат да бъдат обект на съдебен процес. Понятието „национална сигурност“ не е ясно определено. Депутати, адвокати и активисти правозащитници изразиха загриженост относно липсата на консултации и възможностите за злоупотреба.

Осъждането на фактическия лидер на опозицията Ануар Ибрахим на пет години лишаване от свобода по обвинения в содомия и провеждането на съдебния процес предизвикаха сериозни опасения относно политическата мотивация за тези действия. През октомври работната група на ООН по произволното задържане констатира, че наложеното на Ануар наказание лишаване от свобода е спорно.

Общността на ЛГБТИ продължава да е изправена пред сериозна дискриминация в Малайзия, тъй като еднополовите връзки са криминализирани. През октомври федералният съд отмени, поради неспазване на формалност, предишно решение на апелативния съд, че криминализирането на „кросдресинг“ (преобличане в дрехите на противоположния пол) е противоконституционно.

През юли Държавният департамент на САЩ официално премести Малайзия в по-горния клас 2 на списъка за наблюдение в годишния си доклад за трафика на хора. През 2014 г. Малайзия беше поставена в клас 3. В доклада се заявява, че откриването на над 139 гроба в 28 лагера за лица от общността рохингия — обект на транзитен трафик на хора, е било извън отчетния период.

През отчетния период делегацията на ЕС беше домакин на няколко срещи с правозащитници. Освен това делегацията на ЕС, държавите — членки на ЕС, държави единомишленици и СВКПЧ провеждаха редовни координационни заседания по въпроса за правозащитниците. Делегацията на ЕС и държавите — членки на ЕС, редовно присъстваха на съдебни заседания по делата, свързани с известни правозащитници, поставяха пред правителството въпроси за тях и осъществяваха контакти по време на посещения на високо равнище.

На 10 февруари 2015 г. говорителят на ВП/ЗП направи изявление относно осъждането и присъдата на лидера на опозицията Ануар Ибрахим, които според ЕС предизвикват сериозни въпроси във връзка с правото на справедлив съдебен процес.

На 17 март 2015 г. говорителят на ВП/ЗП направи изявление относно задържането и разследването на депутата Нурул Иззах, като подчерта, че свободата на изразяване на мнение, независимостта на съдебната система и принципите на правовата държава са основни характеристики на една демократична система и трябва да бъдат спазвани.

На 15 април 2015 г. говорителят на ВП/ЗП направи изявление по повод наскоро приетите изменения на Закона за противодржавната дейност, като посочи, че Законът за противодржавната дейност е трябвало да бъде отменен, както е било обявено през 2012 г., и че неговото подсилване може да има последици за упражняването на свободата на изразяване на мнение, както се вижда от неотдавнашните противоречиви случаи на прилагане на закона.

През май 2015 г., във връзка с Международния ден на свободата на печата, делегацията на ЕС организира форум „Журналистика сега“ с участието на журналисти, медийни ръководители, редактори, политически активисти и дипломати. Форумът подчерта значението на свободата на печата в Малайзия.

На 11 и 12 юни делегацията на ЕС и посолството на Франция подкрепиха „Ensemble contre la peine de mort“ (заедно срещу смъртното наказание) и мрежата на Азия против смъртното наказание Азия (ADPAN) при организирането на азиатския регионален конгрес срещу смъртното наказание в Куала Лумпур. На 17 ноември делегацията на ЕС и британското министерство на външните работи подкрепиха инициативата „Парламентаристи за глобално действие“ при организиране на кръгла маса по темата за премахване на задължителното смъртно наказание в Малайзия, която се състоя в сградата на малайзийския парламент.

През септември 2015 г. ЕС спонсорира участието на малайзийския политически карикатурист Зунар в проява, посветена на свободата на изразяване на мнение, организирана в Париж от „Карикатурата за мир“ (Cartooning for Peace) с подкрепата на ЕС.

През декември Европейският парламент прие резолюция относно Малайзия. В резолюцията беше осъдено влошаващото се състояние на правата на човека в страната, правителството на Малайзия беше призовано да освободи всички политически затворници и да отмени рестриктивните закони и ЕС беше приканен да увеличи усилията си за финансиране на проекти в Малайзия, включително по линия на ЕИДПЧ.

На 23 декември делегацията на ЕС направи демарш пред Министерството на външните работи на Малайзия относно насилието срещу децата и жените, чийто акцент беше върху прекратяването на браковете с деца, ранните и принудителните бракове и гениталното осакатяване на жени.

В ход е финансиран по ЕИДПЧ проект за изграждане на мрежи за свобода в интернет — онлайн и офлайн: защита на свободата на информация, на изразяване на мнение и на сдружаване в интернет в Индия, Малайзия и Пакистан. Проектът е ръководен от делегацията на ЕС в Делхи и се изпълнява в Малайзия от EMPOWER Малайзия в периода от февруари 2014 г. до февруари 2017 г.

Малдивски острови

За Малдивските острови 2015-а година беше бурна в политическо отношение, с отрицателни последици за демокрацията и правата на човека. ЕС продължи да изразява сериозно безпокойство относно спазването на принципите на правовата държава в страната, по-специално политическата намеса в съдебната система, противоконституционното манипулиране на закони за политически цели и внезапните промени на Конституцията с цел укрепване на изпълнителната власт.

Годината се характеризира със свиване на пространството за организациите на гражданското общество, работещи в областта на демокрацията и правата на човека, включително в резултат на законови ограничения (напр. нови разпоредби за неправителствените организации) и тормоз от страна на органите. Изостриха се проблеми като радикализацията на младежта, религиозния екстремизъм, насилието въз основа на пола и политизирането на институциите. Друг значителен повод за загриженост на ЕС са стъпките в посока подновяване на екзекуциите след повече от 60 години мораториум.

Критики заради липсата на надлежен процес и заради процесуални нарушения, както и относно продължаващото лишаване от свобода на бившия президент Нашид и на други политически фигури от опозицията, включително бившия министър на отбраната Мохамед Назим и бившия вицепрезидент Ахмед Адиб, бяха отправени от международни и местни фактори. ЕС направи изявления след ареста и осъждането на бившия президент Нашид на 13 години лишаване от свобода по обвинения в тероризъм. През април Европейският парламент прие резолюция с искане за освобождаването на г-н Нашид. През октомври работната група на ООН по произволното задържане публикува становище със заключението, че задържането на г-н Нашид е произволно, и призова за незабавното му освобождаване.

ЕС направи допълнителни изявления, в които изрази загриженост относно състоянието на принципите на правовата държава на Малдивските острови и осъди насилието, проявено по време на публичните демонстрации по случай Деня на труда и други антиправителствени протести по-късно през годината.

През април ръководителите на мисии на ЕС в Шри Ланка проведоха среща в Мале с малдивското правителство, основните политически партии, председателя на парламента и изборителната комисия. На всички срещи ръководителите на мисии повториха ключовите послания на ЕС: значението на демократичните принципи, като принципите на правовата държава и защитата на правата на човека, и призив за спокойствие и сдържаност от всички страни в условията на напрегната ситуация, както и призив за политически диалог за решаване на политически въпроси.

ЕС и неговите държави членки участваха активно по време на втория универсален периодичен преглед на Малдивските острови, проведен на 6 май. Отбелязан беше напредък в някои области като присъединяването на Малдивските острови към Римския статут на Международния наказателен съд и предприетите мерки за подобряване достъпа до образование и здравеопазване, но въпреки това общото впечатление е, че след последния преглед преди четири години са налице сериозни слабости в състоянието на човешките права в страната. Освен това независимостта на малдивската комисия по правата на човека и способността ѝ да си сътрудничи със системата на ООН за правата на човека бяха сериозно засегнати от едно взето от Върховния съд решение по дело, за което съдът се е самосезирал през 2014 г., срещу петима нейни членове, вследствие на предоставен от комисията писмен материал за универсалния периодичен преглед.

През ноември ЕС направи изявление, с което разкритикува обявяването на 30-дневно извънредно положение от президента Ямин, който се позова на повишена заплаха за националната сигурност след взрив на президентската моторна лодка през септември и откриването на оръжия в две различни области на страната. Извънредното положение беше отменено след шест дни. Наредбата, ограничаваща редица основни и залегнали в Конституцията права, обаче беше използвана в полицейски акции срещу частни имоти и две телевизии, както и за задържане на журналисти.

През декември Европейският парламент прие друга резолюция, в която се изразява загриженост относно постепенното влошаване на демократичните стандарти и все по-авторитарни тенденции на Малдивските острови. В резолюцията се настоява правителството да освободи незабавно и безусловно бившия президент Мохамед Нашид, бившия вицепрезидент Ахмед Адиб и бившите министри на отбраната Толхат Ибрахим и Мохамед Назим, заедно с шейх Имран Абдула и други политически затворници. В нея се настоява също ЕС да наложи мерки за замразяване на активи и забрана за пътуване на членовете на малдивското правителство и на техни видни поддръжници от малдивската бизнес общност.

ЕС и неговите държави членки продължиха и работата си с правителството на Малдивските острови, комисията по правата на човека, политици от опозицията и гражданското общество.

Монголия

През 2015 г. Монголия отбеляза 25-ата годишнина от първите свободни и честни избори. През този период Монголия консолидира своята демократична система, която се характеризира с независими изпълнителни и законодателни органи на държавно управление и с национални органи, които са изразили ангажимент във връзка с повишаването на професионализма и независимостта на съдебната система. Наличието на свобода на изразяване на мнение и на сдружаване, както и на като цяло безпрепятствено функциониране на гражданското общество и медиите, също служат за солидна основа, подкрепяща демократичното управление. В общи линии средата за гражданското общество е добра и продължава да се подобрява, а неправителствените организации са активни и участват във формирането на политиките благодарение на липсата като цяло на ограничения върху дейността им.

При сътрудничеството си с Монголия в областта на правата на човека ЕС и неговите държави членки се съсредоточиха върху въпроси като утвърждаване на принципите на правовата държава, съдействие за развитието на гражданското общество, осигуряване на средства за увеличаване ролята на уязвимите групи на национално равнище и в отдалечените райони, както и осигуряване на достъп до ефективни механизми за правна защита и до обществени услуги, свързани с утвърждаването на икономическите, социалните и културните права. През декември 2015 г. двете страни се споразумяха също така да започнат диалог ЕС—Монголия по правата на човека с цели, които обхващат двустранното сътрудничество по въпроси от взаимен интерес, свързани с правата на човека, принципите на правовата държава и демократичните принципи, както и обмена на информация и добри практики за насърчаване и укрепване на зачитането на правата на човека.

По време на отчетния период настъпиха редица положителни промени, по-специално фактът, че измененият наказателен кодекс, който беше одобрен от монголския парламент в началото на декември (и ще влезе в сила през септември 2016 г.), изрично забранява смъртното наказание. След като започне да се прилага, се надяваме, че новият кодекс ще доведе и до преразглеждане на определенията за „изтезание“ в съответствие с предвиденото в Конвенцията против изтезанията, както и до създаване на независим механизъм за разследване на случаи на изтезания и малтретиране, извършени от служители на правоприлагащите органи. Тези промени ще съответстват значително на препоръките, отправени към Монголия по време на универсалния периодичен преглед (УПП).

Нивото на бедност в Монголия постоянно намалява — от 27,4 % през 2012 г. до 21,6 % през 2014 г. Монголия обаче продължава да е изправена пред редица предизвикателства. Сред тях са: необходимостта да се гарантира, че политиките за устойчиво развитие се прилагат в повече райони в страната, включително в юртените квартали на Улан Батор; разширяването на достъпа до подходящи здравни грижи в отдалечените райони; последователното продължаване на прилагането на правните разпоредби, свързани с опазването на околната среда; действията за свеждане до минимум на въздействието на замърсяването на въздуха върху здравето на гражданите; както и подпомагането на лица с увреждания.

Монголия продължава също така да предприема действия за справяне с предизвикателството, свързано с разследването и предотвратяването на корупцията, която продължава да бъде значителен проблем. Въпреки че повечето международни измервания на мащаба на корупцията не показват влошаване на положението, песимизмът сред монголското население относно наличието на корупция и последиците от това за изборите в страната изглежда се задълбочава. Домашното насилие продължава да бъде широко разпространен проблем.

ЕС активно подкрепя и насърчава Монголия да поема международни ангажменти, по-специално по време на УПП през 2015 г. Въпроси от областта на правата на човека бяха повдигнати и в рамките на ОСП+, като в този контекст е постигнат значим напредък.

Монголия не само е ратифицирала всички свързани с ОСП+ конвенции на ООН за правата на човека, без резерви, но се забелязва и отчетливо подобрене в равнището на спазване на задълженията за докладване по отношение на органите за наблюдение на договорите и изпълнение на ангажиментите. Както беше посочено по-горе, през декември 2015 г. монголският парламент гласува в полза на измененията на наказателния кодекс, които включват премахването на смъртното наказание.

Държавите членки предприеха редица дейности за поддържане и засилване на контактите с гражданското общество. Това включваше събития и усилия на публичната дипломация за запознаване на обществеността с приоритетите на ЕС, например прояви по повод на Международния ден за премахване на насилието срещу жените, кръгла маса по въпроса за свободата на изразяване на мнение в Международния ден на свободата на печата, конференция относно правото на здравеопазване, организирана с монголското гражданско общество, и още едно събитие с акцент върху правото на здравословна околна среда и значението на преодоляването на последиците от изменението на климата като част от подготовката на конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (COP 21).

Непал

Основните проблеми, които влияят на правата на човека в Непал, са политическата несигурност и външенията, предизвикани от разногласията в процеса на изготвяне на конституция (особено по въпроси като представителството и очертаването на границите), дългосрочните последици от конфликта и преобладаващата култура на безнаказаност, както и бедността и дискриминацията, засягащи големи групи от населението. През 2015 г. ЕС насочи вниманието си към наблюдението на процеса на изготвяне на конституцията, насърчаване на достъпа до правосъдие за жертвите на конфликта и дейностите за подпомагане на пострадалите и възстановяване след земетресението, включително чрез договор за държавно изграждане.

След продължителен процес на преговори на 20 септември 2015 г. учредителното събрание в Непал прие нова конституция. Непал се определя като светска, федерална, мултиетническа и приобщаваща демократична републиканска държава, чийто суверен е народът. В конституцията е постановено правото на равенство и недискриминация и правото да не се квалифицира никой като недосегаем, както и правото да не се подлага никой на експлоатация въз основа на традиция. Конституцията въвежда пропорционално и приобщаващо представителство: жените, етническите малцинства и малцинствените касти ще имат конституционни права да участват в държавните органи въз основа на приобщаващ принцип, във федералния законодателен орган поне една трета от местата на всяка политическа група ще бъдат заети от жени и президентът или вицепрезидентът на страната следва да бъде жена.

Деветата съвместна комисия Непал—ЕС разгледа състоянието на човешките права в Непал. Обсъжданията бяха насочени най-вече към безнаказаността, включително неотдавнашното насилие в Мадхеш, както и към извънсъдебните екзекуции, произволните арести и малтретирането по време на задържане; равенството между половете, включително дискриминиращите разпоредби относно гражданството и задълбочаването на проблема с трафика на хора; дискриминацията въз основа на кастова принадлежност; правосъдието в условия на преход; както и положението на бежанците.

ЕС продължи работата си по приоритетните области, сред които равенството между половете, недискриминацията и борбата срещу безнаказаността, чрез програмите си за развитие, както и конкретни действия във връзка с правата на човека, насочени към най-уязвимите лица. ЕС продължи да подпомага изпълнението на националния план за действие във връзка с резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността и относно насилието спрямо жените посредством финансиране чрез Доверителния фонд за мир в Непал. През март делегацията на ЕС организира филмов фестивал за младежта, по време на който се изтъкна значението на правата на децата и младите хора. ЕС се ангажира с положението на правозащитниците чрез подкрепа за проекти на гражданското общество.

Тематични проекти, финансирани по тематичните редове за ЕИДПЧ и недържавните участници и местните власти, способстваха за насърчаване на икономическите, социалните и културните права на маргинализираните общности. Оправомощаването на маргинализираните общности, поощряването на отчетността и прозрачността допринесоха за увеличаване на участието на жени, далити и хора с увреждания в процесите на вземане на решения, както и за подобряване на достъпа им до правосъдие. Борбата с дискриминационни практики, например изолирането на жените в обор по време на менструация (chhaupadi) и подкрепата за деца, засегнати от ХИВ, и за жителите на бедните квартали оказаха положително въздействие върху положението на жените и децата.

Пакистан

Състоянието на правата на човека в Пакистан продължава да е силно проблематично. Постепенно се внедрява рамката на ключовите институции по правата на човека, но голяма част от тези институции все още не се достатъчно ориентирани и не успяват да запълнят мандата си с реално съдържание, а персоналът, сградният фонд и оборудването им предстои да бъдат приведени в състояние на ефективна работа. Пакистан обяви, че е изготвен национален план за действие по правата на човека, който се очаква да бъде приет скоро. В контекста на ОСП+ обаче ЕС изрази сериозна загриженост относно липсата на осезаем напредък в конкретни области на правата на човека.

Борбата срещу тероризма създаде нови предизвикателства във връзка с правата на човека. През декември 2014 г., след терористичното нападение на армейска школа в Пешавар, при което загинаха 148 души, включително 132 деца, правителството одобри национален план за действие за борба с тероризма, премахна мораториума върху смъртното наказание, който беше в сила от 2008 г., и за срок от две години разшири юрисдикцията на военните съдилища, като в нея бяха включени и граждански лица, обвинени в терористична дейност. През 2015 г. бяха извършени над 300 екзекуции. В много случаи са налице доказателства за широко разпространено използване на изтезания за извличане на самопризнания. В редица случаи не е ясно дали осъдените лица са били под 18 години, когато са извършили престъпленията, за които са били осъдени. Поради липсата на надеждна система за регистрация на ражданията в Пакистан, често е трудно да се определи възрастта на лицето. Селективното прехвърляне на гражданските дела към военни съдилища е друг сериозен източник на безпокойство, особено що се отнася до задължението за осигуряване на справедлив съдебен процес, както е предвидено в член 14 от Международния пакт за граждански и политически права.

Като част от общо затягане на контрола от страна на правителството, на всички международни НПО е наредено да спазват по-строги изисквания за регистрация.

Други области, в които положението продължи да бъде много проблематично през последната година, са липсата на защита на малцинствата, журналистите и правозащитниците, както и продължаването на извънсъдебните екзекуции и насилствените изчезвания.

По отношение на свободата на религията и убежденията, религиозните малцинства в Пакистан живеят в страх от преследване и насилие. Шиитите бяха най-често атакуваната група при сектантски нападения, а и без това трудното положение на християните, ахмадите и хиндуистите продължи да буди загриженост. През януари беше взривена шиитска джамия, при което загинаха 53 души; през март две църкви бяха нападнати в околностите на Лахор, но благодарение на бързата реакция на служителите по сигурността почти нямаше жертви; а през май в близост до Карачи беше нападнат от засада автобус с пътници исмаили, при което загинаха 46 души. Като част от националния план за действие правителството предприе някои действия срещу подбуждането към омраза, но напредъкът е все още ограничен.

Въведени бяха някои мерки за укрепване на процесуалните гаранции срещу злоупотребите със закона за богохулството. Върховният съд постанови, че е задължение на държавата да гарантира, че невинни лица няма да бъдат принуждавани или заставяни да бъдат разследвани или съдени въз основа на неверни или изфабрикувани обвинения, свързани с извършването на това престъпление. Освен това той постанови, че критиката срещу неправомерното използване на законите за богохулство и настояването за въвеждане на правни гаранции не съставляват богохулство.

В областта на равенството между половете годината също не беше лесна, тъй като имаше сигнали за хиляди случаи на насилие и дискриминация срещу жени. Продължават да съществуват големи разлики между жените от горната класа и жените от по-долните слоеве на обществото. Разликата между общностите в градските и селските райони също продължава да е забележителна.

Свободата на изразяване на мнение е подложена на натиск. Медийните оператори се самоцензурират и редовно биват сплашвани. Заплахите, насилието и убийствата на журналисти са най-крайните примери. Пакистан се смята за едно от най-опасните места за журналисти в света.

Продължават да съществуват значителни слабости в полицията и съдебната система, които заедно със смъртното наказание носят висок риск от съдебни грешки.

Делегацията на Европейския парламент за Южна Азия посети Пакистан през февруари 2015 г. Първото заседание ЕС—Пакистан по правата на човека на местно равнище се състоя през март в Исламабад. Този местен диалог допълва местната подгрупа по въпросите на управлението и правата на човека съгласно съвместната комисия на ЕС и Пакистан, която заседава на 7 септември 2015 г. в Брюксел. Във всички тези случаи бяха обсъждани различни предизвикателства, свързани с правата на човека, включително смъртното наказание, състоянието на религиозните малцинства, военните съдилища и по-общо — ефективното прилагане на конвенциите за правата на човека, свързани със схемата ОСП+. В юлските заключения на Съвета по външни работи Съветът призова Пакистан да превърне в приоритет и да предприеме по-нататъшни действия за зачитане, защита и насърчаване на свободата на религията и убежденията, правата на лицата от малцинства, правата на жените и правата на детето, както и на свободата на изразяване на мнение, включително по отношение на журналистите и правозащитниците.

ЕС изрази сериозна загриженост във връзка с прекратяването на мораториума върху екзекуциите: в това отношение бяха направени неколkokратни изявления и ВП/ЗП Могерини изпрати писмо до Сартадж Азиз, специален съветник на министър-председателя по въпросите на националната сигурност и външните работи. Делегацията на ЕС, в тясна координация с държавите членки, проследи редица индивидуални случаи, при които извършването на екзекуция може да означава нарушаване на задължения на Пакистан по отношение на правата на човека (екзекуции на малолетни, изтезания, нарушение на правото на справедлив съдебен процес).

Делегацията редовно следваше законодателния процес, по-специално законодателството за НПО и един нов законопроект за киберпрестъпността. Освен това ЕС през цялата година изразяваше загриженост във връзка с конкретни нарушения (включително делото по обвинение в богохулство срещу Асия Биби, която вече е подала иск за преразглеждане на присъдата пред последната инстанция — Върховния съд).

ЕС продължи да предоставя подкрепа в области като принципите на правовата държава, правата на жените и децата и свободата на религията и убежденията.

Филипини

Като цяло състоянието на човешките права във Филипините продължава да предизвиква загриженост у ЕС, но през 2015 г. не беше отбелязано значително влошаване.

Споразумението за партньорство и сътрудничество между ЕС и Филипините, подписано през 2012 г., се очаква да влезе в сила през 2016 г. Тъй като в него са включени разпоредби относно сътрудничеството в областта на правата на човека, то ще осигури институционална възможност за по-структурирана работа по тези въпроси.

Основният проблем на Филипините остава културата на безнаказаност, тъй като в голяма степен остават нерешени редица тежки случаи на нарушения на правата на човека, включително извънсъдебни убийства и изтезания. Това включва не само случаите на значителни нарушения на правата на човека в миналото, но и убийствата на правозащитници и представители на медиите, извършени през последните години. За безнаказаността има различни структурни причини, например проблеми с достъпа до правосъдие за по-голямата част от населението (особено групите с ниски доходи поради високите съдебни разходи и сложността на правилата за изпълнение на разпоредбите), както и протакането на съдебните производства, които в много случаи надживяват жалбоподателите.

От 2010 г. насам администрацията на Акино се постара да укрепи националната правна рамка относно правата на човека. Броят на извънсъдебните екзекуции и насилствените изчезвания е намалял в сравнение с предишното управление.

Въпреки това все още има пропуски по отношение на отговорността на управляващите и политиката и практиката на управление, тъй като законите не винаги се прилагат изцяло и контролът е слаб, особено в провинциите. Административните процедури в правителствените агенции, натоварени с разследване и предоставяне на доказателства в подкрепа на твърденията за нарушения на правата на човека, са бавни.

Повод за загриженост създава положението на коренното население и на правозащитниците. Същото се отнася и за ролята на частните армии и паравоенните групировки.

Администрацията на Акино не е отменила подписания по времето на бившия президент Аройо указ 546, узаконяващ създаването на паравоенни групировки и частни армии.

Организациите за правата на човека отбелязват намерението на настоящото политическо ръководство и администрация да защитят правата на човека и да предадат тези, които ги нарушават, на правосъдието, по-специално с цел да се прекратят убийствата на активисти и журналисти, но въпреки това настояват за реално подобрене на място.

Предвид многобройните нарушения в по-отдалечените райони, намиращи се под влиянието на местни политически или бизнес интереси, трябва да се отчете, че е трудно в този контекст да се гарантира изпълнение на националните политики на местно равнище.

По отношение статуса на ратифицирането и докладването, Република Филипини е ратифицирала седемте конвенции на ООН за правата на човека и (с изключение на доклада относно Международната конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация) е спазила всички задължения за докладване. Въпреки това са налице сериозни проблеми с въвеждането на националните закони, свързани с правата на човека.

В по-положителна светлина следва да се отбележи, че въпреки извънсъдебните екзекуции и климата на безнаказаност във Филипините гражданското общество като цяло е жизнено.

Правата на жените се насърчават активно във Филипините, например чрез филипинската комисия по въпросите на жените и прилагането на Магна Харта за жените.

В съзвучие със спазването на задълженията за докладване по конвенциите на ООН, ясно се забелязва също, че правителството приема много сериозно задълженията си в рамките на механизма за наблюдение по ОСП+.

През 2015 г. ЕС продължи да поддържа диалог със съответните партньори, включително с националните и регионалните комисии по правата на човека, държавни органи, правозащитници и гражданското общество. В рамките на редовния си политически диалог с филипинските власти ЕС нееднократно отбеляза, че е необходимо да се разгледа по-системно въпросът за безнаказаността и да се предадат на правосъдието извършителите на тежки нарушения на правата на човека.

ЕС продължи да предоставя финансова подкрепа чрез Инструмента за сътрудничество за развитие и Инструмента за стабилност в следните области: програмата „Справедливост за всички“, чиято цел е подобряване на достъпа до правосъдие и борба с безнаказаността; изграждане на капацитет на регионалната комисия по правата на човека в автономния регион Минданао; защита на икономическите, социалните и културните права на населението, с акцент върху намаляването на бедността, човешкото и социално развитие и доброто управление.

Сингапур

По отношение на състоянието на правата на човека в Сингапур през 2015 г. се наблюдаваха събития на различни нива. Въпреки че Сингапур пое допълнителни стъпки в посока на спазване на международните цели във връзка с правата на човека, все още има възможности за подобрене по различни въпроси.

ЕС приветства реформата, осъществена през 2012—2013 г. от сингапурския режим по отношение на задължителното смъртно наказание, с която се ограничи автоматичното налагане на смъртно наказание за умишлено убийство, свързани с огнестрелно оръжие правонарушения и трафик на незаконни наркотици над определено количество. През този период се поддържаше фактически мораториум. През 2014 г. обаче екзекуциите бяха подновени и продължиха през 2015 г. Информацията относно екзекуциите е ограничена в рамките на годишен доклад за общия им брой без повече подробности. Някои конкретни случаи на смъртни присъди и екзекуции са докладвани чрез съобщение за печата или в медиите.

На 30 октомври 2014 г. апелативният съд на Сингапур потвърди конституционността на член 377а от Наказателния кодекс. Законът криминализира всяко деяние, съставляващо грубо нарушение на приличието между мъже, дори когато е по взаимно съгласие и не е на обществено място. Въпреки че сингапурското общество продължава да е разделено в мнението си относно ЛГБТИ, през последните няколко години видни обществени фигури и многобройни религиозни лидери в Сингапур отправиха призови за приемане на хората в тяхната общност, които са с ЛГБТИ ориентация. В града държава се забелязва и нарастващо участие в ежегодно организираната изява „Розова точка“, чиято цел е да популяризира свободата на любовните отношения.

През 2015 г., на фона на общите избори, смъртта на основателя Ли Куан Ю и 50-ата годишнина от независимостта на Сингапур, в страната бяха забелязани някои ограничения на свободата на изразяване на мнение. Все още е в ход едно придобило известност дело, имащо отношение към свободата на изразяване на мнение. На двама водещи членове на гражданското общество бяха наложени глоби заради изявления, написани в блоговете им. Техните дела създадоха прецедент за сингапурските интернет активисти. Осъдени са съответно по обвинение за клеветяване на министър-председателя Ли Хсиен Лун и за неуважение към съда (скандализиране на съдебния орган).

В четвърти подобен случай юноша блогър е бил осъден за обидни коментари, целящи да засегнат чувствата на християните. Осъден е на четири седмици лишаване от свобода, като срокът е пресметнат със задна дата и лицето е освободено незабавно. Във връзка със Закона за защита срещу тормоз, в наскоро издадено решение, взето в полза на ответника, беше постановено, че съгласно този закон държавната институция министерство не се счита за „лице“.

През 2015 г. дейностите на ЕС в областта на правата на човека включваха мониторинг и докладване, осъществяване на демарши, тясна координация с държавите членки и организиране на срещи, диалози и редица събития.

В съответствие с мандата си за правата на човека, делегацията на ЕС организира множество диалози с видни членове на гражданското общество в Сингапур, като се започне от въпросите, свързани с ЛГБТИ, до свободата на изразяване на мнение, смъртното наказание и предизвикателствата пред гражданското общество.

За отбелязване на европейския и световния ден срещу смъртното наказание ЕС организира дискусия относно смъртното наказание в Сингапур. Това беше второто подобно събитие в Сингапур, проведено извън сградата, в която се намира делегацията на ЕС, а именно в Националния университет на Сингапур. В дискусията участваха местен адвокат в областта на наказателното право, активист против смъртното наказание и двама преподаватели по наказателно право. Сред публиката имаше практикуващи юристи, представители на академичните среди, студенти, дипломати от държави със сходна ориентация и политически съветници на ЕС.

Конференцията по случай Деня на правата на човека през 2015 г. беше на тема „Напредък и перспективи за правата на жените в Сингапур и АСЕАН“. Семинарът включваше три тематични групи: „Напредък в Сингапур след ратифицирането на Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените преди 20 години, „Предизвикателствата пред правата на жените в Югоизточна Азия“ и „Перспективи за правата на жените в Европа и Азия“.

Шри Ланка

Победата на президента Сирисена, чиято програма за президентските избори през януари 2015 г. включваше мандат за реформи и добро управление, беше повратна точка за Шри Ланка във всички отношения, включително по отношение на правата на човека. В резултат на това значително се подобриха условията за действия на гражданското общество и за различия на възгледите в политическите дебати.

По покана на правителството на Шри Ланка ЕС изпрати мисия за наблюдение на изборите във връзка с парламентарните избори през август 2015 г. Заключението на мисията беше положително, като се уточнява, че изборите са били „организирани добре и са предложили на избирателите реален избор измежду широк спектър политически алтернативи“. Мисията на ЕС за наблюдение на изборите все пак отпрати редица препоръки относно начините за по-нататъшно подобряване на избирателната система, така че да бъде изцяло приведена в съответствие с международните стандарти. Освен това ЕС предостави 1,2 млн. евро финансова подкрепа за местните организации за наблюдение на изборите, които изиграха решаваща роля като активни наблюдатели по време и на президентските и на парламентарните избори през 2015 г. Подкрепените дейности включваха обучение на гласоподаватели, медийно обучение и наблюдение на изборите. В резултат на това в изборния ден бяха ангажирани над 15 000 наблюдатели.

През 2015 г. бяха предприети важни стъпки към по-голяма медийна свобода и премахване на цензурата, въпреки че правозащитни групи и застъпници за свобода на печата отправиха критики срещу решението на президента Сирисена за възстановяване на Съвета по печата, използван от предишната администрация за контрол върху печата и в някои случаи за лишаване от свобода и санкциониране на журналисти.

Важно положително развитие беше приемането на 19-ото изменение на конституцията, с което бяха ограничени правомощията на президента и беше създаден конституционен съвет. Конституционният съвет възстанови редица независими комисии, включително Комисията по правата на човека, с което спомогна за възстановяване на системата за запазване на разделението на властите.

През 2015 г. правителството на Шри Ланка поддържа диалог с ООН и сътрудничеса на организацията и нейните механизми за правата на човека. За първи път Шри Ланка стана съинициатор на резолюция на Съвета на ООН по правата на човека, като се ангажира да създаде необходимите механизми за разследване и наказателно преследване на твърденията за нарушения на правата на човека и международното хуманитарно право по време на гражданската война. През годината имаше и посещения по две специални процедури на ООН: специалният докладчик относно утвърждаването на истината, справедливостта, обезщетенията и гаранциите за неизвършване на повторно нарушение и работната група по насилствените или неволни изчезвания. През декември Шри Ланка подписа и обяви намерението си да ратифицира Международната конвенция за защита на всички лица от насилствено изчезване.

С цел признаване на значителния напредък, постигнат от правителството на Шри Ланка, на 16 ноември 2015 г. Съветът на ЕС по външни работи прие заключения относно Шри Ланка. В заключенията беше изразена и готовността на ЕС да продължи да работи тясно с правителството и да го подкрепя в постигането на по-нататъшен напредък в области като отчетността, помирението и правата на човека.

Въпреки положителните тенденции през 2015 г. продължиха да се получават сведения за продължаващото използване на изтезания, сексуален тормоз и експлоатация, както и за прилагането на несъразмерна сила срещу демонстранти от страна на полицията. Продължава да буди безпокойство и сплашването на групи жертви. Основни предизвикателства продължават да бъдат връщането към нормален живот в северната и източната част на страната след края на конфликта отпреди шест години, премахването на първопричините за миналия конфликт, гарантиране на търсенето на отговорност и помирението.

Секретариатът на НПО, който беше в сферата на компетентност на министерството на отбраната, сега е подчинен на министерството на социалния диалог. Въпреки политическата воля на високо равнище все още предстои да се осъществят първоначално планираните реформи и препоръките на консултативния комитет на организациите на гражданското общество (ОГО), поради което регистрацията на ОГО продължава да бъде сложен и продължителен процес.

ЕС продължи да подкрепя гражданското общество в Шри Ланка по бюджетните редове за ЕИДПЧ и за организации на гражданското общество и местни органи. Тези проекти са насочени главно към овластяването на жените, т.е. за подпомагане за осигуряване на препитание, подкрепа за политически лидери, предотвратяване на сексуалното насилие и предоставяне на консултации при травми или други психологически проблеми вследствие на конфликта, както и други форми на структурното насилие, и за укрепване на основните права и утвърждаване на съобразено с конфликта докладване и помиряване.

По бюджетния ред за организации на гражданското общество и местни органи са финансирани 17 проекта. Проектите са предназначени предимно за укрепване на ролята на ОГО за повишаване на икономическата устойчивост на общностите, насърчаване на сътрудничеството между ОГО и правителствените органи за подобряване на социалните услуги, усъвършенстване на приноса на ОГО за подобряване на социално-икономическите възможности и повишаване на стандарта на живот на засегнатите от войната общности в северната и източната част на Шри Ланка, изграждане на приобщаващо гражданско общество и управление за устойчив растеж, подкрепа за ОГО и местните органи, така че да се интегрират децата с увреждания в обществото на Шри Ланка, и гарантиране на пълноценно участие на общностите от плантациите в демократичните процеси и доброто управление.

Тайланд

Наложено в цялата страна от 20 май 2014 г. военно положение беше отменено на 1 април 2015 г. Военното положение беше заменено със заповед № 3/2015 на Националния съвет за мир и ред (НСМР), издадена по силата на член 44 от временната конституция. Заповедта по същество дава на органите същите правомощия, както при военно положение, а на 2 април говорител на ВП/ЗП заяви, че замяната не е довела до приближаване на Тайланд към демократично и отговорно управление.

След преврата от май 2014 г. военните органи са задържали — обикновено за не повече от седем дни — над 1255 политици, активисти, журналисти и лица, обвинени в неспазване на нарежданията на НСМР, подкрепа за сваленото правителство, незачитане на монархията или участие в протести и действия срещу преврата. Особено тревожно е използването на военни съдилища за съдебни процеси срещу цивилни лица. Цивилни граждани биват предавани на военен съд по обвинения като тероризъм, но и заради несвързани с насилие нарушения, например обида на кралска особа. Към 30 ноември 2015 г. в цялата страна поне 1629 цивилни лица са били съдени от военни съдилища.

През септември Министерството на правосъдието е определило една казарма за център за задържане на лица, заподозрени в извършването на престъпления, свързани с националната сигурност. Използването на военни казарми прави невъзможен гражданския контрол и пречи на достъпа на семейства и адвокати. Двама задържани са починали от септември насам.

Военните органи са приели за приоритет съдебното преследване на лица за деяния, считани за обида на кралска особа съгласно член 112 от наказателния кодекс. След преврата поне 53 души са обвинени за обида на кралска особа. Военните съдилища обикновено налагат строги наказания от гражданските, включително 60 години лишаване от свобода — най-тежката присъда досега.

Военните власти редовно забраняват или спират публични обсъждания на състоянието на политическите и човешките права, както и изразяването на различни от техните политически възгледи, твърдейки, че тези прояви застрашават националната сигурност. Студенти, активисти, представители на академичните среди и други лица са били заплашвани от военните сили, като са били посещавани лично в дома и/или на работното място, подлагани са били на чести телефонни обаждания или заплахи за съдебно преследване. Журналисти и политици са получили призовки, след като са критикували военните власти.

НСМР забранява политическите събирания на повече от петима души. Тези демонстранти често се предават на военен съд, който би могъл да ги осъди на лишаване от свобода до две години. Най-малко 80 души са били арестувани за организиране или участие в обществени прояви. Това също прави невъзможно за политическите партии да провеждат събрания и да формулират оплаквания или предложения за реформи, а за местните общности — да се организират и протестират срещу проекти, засягащи правата на общността.

Други въпроси, свързани с правата на човека, но без връзка с преврата, продължават да бъдат сериозно безпокойство. Тайланд запази мястото си в клас 3 на доклада на САЩ за трафика на хора, публикуван през месец юли 2015 г. В Тайланд има около два до три милиона мигранти от съседните страни. Десетки хиляди от тях са жертви на трафик на хора.

Работниците мигранти са особено уязвими по отношение на нарушаването на техните човешки права, особено на трудовите им права. През 2015 г. бяха публикувани редица доклади за подобни злоупотреби в риболовната и хранителната промишленост, птицевъдството и туризма.

В размирните южни части правителството продължава принудителното събиране на ДНК данни и пръстови отпечатащи на лица, заподозрени в участие в бунтовете в тези части на страната.

През 2015 г. делегацията на ЕС работи интензивно с правозащитниците, като включваше не само държавите — членки на ЕС, но и държави със сходни възгледи в усилията си. С широкия спектър на дейностите си делегацията на ЕС се утвърди като категоричен защитник на правата на човека — подход, който широко и видимо се цени от правозащитниците в Тайланд. ЕС повдигаше пред тайландските власти въпроса за широкото разпространение на принудителен труд, детски труд и други неприемливи форми на труд на риболовните кораби от тайландската преработвателна промишленост на морски продукти, както и за трафика на хора, за който се счита, че изисква спешни и решителни действия. С оглед на преодоляването на тази ситуация беше осъществен диалог между ЕС и тайландските власти, както и сътрудничество с МОТ.

Говорителят на ВП/ЗП направи две изявления: на 2 април относно замяната на закона за военното положение със Заповед 3/2015 и на 10 юли относно депортирането на около 100 лица от тюркски произход от Тайланд. Ръководителят на делегацията, заедно с ръководителите на мисии на ЕС в Тайланд направиха три изявления: относно задържането без съдебен контрол и използването на военни съдилища (13 февруари), относно арестите на 14 студенти, срещу които са били повдигнати обвинения заради мирни протести (30 юни), и призива, отправен към тайландското правителство, да зачита свободата на изразяване на мнение и на събрания, в който се подчертава значението на принципите на правовата държава и на защитата и утвърждаването на правата на човека за стабилността и прогреса (24 септември).

Делегацията на ЕС провеждаше редовни двустранни срещи с правозащитници и НПО и участваше в наблюдението на съдебни процеси, в които са застрашени човешките права. Освен това делегацията на ЕС организира за държавите — членки на ЕС, и държави със сходни възгледи посещения на място при уязвимите общности и с правозащитници.

Делегацията организира и посещения на журналисти, които да се запознаят с проекти за повишаване на осведомеността на недържавните участници за подкрепата на ЕС в Тайланд.

Делегацията отбеляза Световния ден за борба срещу смъртното наказание и Международния ден на правата на човека с две публични и широко огласени събития, за които привлече сътрудничеството на тайландското министерство на правосъдието.

Източен Тимор

ЕС продължи да подкрепя Източен Тимор в стремежа му да изгради мирно общество и да консолидира младата си демократична система. След формирането на шестото конституционно правителство през февруари 2015 г. ЕС поддържаше редовни контакти с правителството чрез политически диалог, както и чрез политически срещи на високо равнище. Третият засилен политически диалог съгласно член 8 от Споразумението от Котону, който първоначално беше планиран за есента на 2015 г., обаче беше отложен за следващата година. В този контекст ЕС продължи да изпълнява точно ангажиментите си в области като правата на човека, принципите на правовата държава, управлението и борбата с корупцията, съгласувани с Източен Тимор по време на последния политически диалог през 2014 г.

Делегацията на ЕС работи в тясна координация с държавите членки, действащи в Източен Тимор, както и с организации на ООН в подкрепа на правата на човека и за укрепване на демокрацията, по-специално чрез програми за добро управление, насочени към изграждане на капацитет в националния парламент или за укрепване на сектора на правосъдието. Предоставена беше и помощ за създаването на сметна палата, както и за мерки за борба с корупцията, изпирането на пари, организираната престъпност и трафика на наркотици. Подпомагат се редица НПО с цел осигуряване на по-голям достъп до правосъдие, така че да се гарантира участието на гражданите в определянето и наблюдението на поземлените и жилищните политики, както и за укрепването на механизмите за подкрепа и закрила на деца и жени, жертви на домашно насилие.

В рамките на стратегическата рамка на ЕС и плана за действие относно правата на човека и демокрацията Източен Тимор беше част от второ поколение пилотен проект в подкрепа на демокрацията. През 2015 г. беше изготвен подробен профил на демокрацията за страната, в който са определени стратегическите приоритети и който ще послужи като основа за изготвяне на план за действие за подкрепа на демокрацията в съответствие с националната индикативна програма.

Виетнам

Независимо от продължаващия икономически растеж и подобряването на социално-икономическите условия за голяма част от населението, нарушенията на гражданските и политическите права продължиха във Виетнам през 2015 г. Зачитането и утвърждаването на демократичните принципи, човешките и основни права представляват основен елемент на Споразумението за партньорство и сътрудничество между ЕС и Виетнам, подписано през юни 2012 г. Основната загриженост на ЕС е в областта на гражданските и политическите права, по-конкретно свободата на изразяване на мнение и събрания, свободата на медиите, свободата на религията или убежденията, както и прилагането на смъртното наказание. Продължава сплашването, тормозът, задържането на правозащитници, както и осъждането им — често на дългосрочно лишаване от свобода, въпреки че броят на задържанятия леко е намалял, но същевременно са се увеличили случаите на тормоз.

На 19 януари 2015 г. в Брюксел се проведе четвъртият кръг от засиления диалог по правата на човека. През март 2015 г. Виетнам ратифицира Конвенцията на ООН против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Годишната приключи с петия кръг от засиления диалог по правата на човека, проведен на 15 декември, по време на който бяха разкрити по-специално потенциалните възможности за подкрепа от ЕС за правни реформи, свързани с правата на човека, и изпълнението на плана за действие за прилагане на Конвенцията против изтезанията.

По време и на двата диалога по правата на човека, както и чрез изявления за обществеността и дискретна дипломация, ЕС настойчиво призоваваше правителството да премахне ограниченията пред свободата на изразяване на мнение и медиите, изискваше възможности за посещения на затворите и наблюдение на съдебни процеси и призоваваше за освобождаване по хуманитарни причини на няколко затворници — активисти, които са в лошо здравословно състояние. ЕС нееднократно изразяваше загрижеността си във връзка с тормоза, арестите и присъдите на редица адвокати, активисти и блогъри, предимно основаващи се на заложените в наказателния кодекс разпоредби за националната сигурност, и отново настоя за освобождаване от затвора на всички мирни правозащитници в страната.

След нападението над трима правозащитници в началото на декември ЕС изпрати вербална нота до властите с искане за разяснение и за наказателно преследване на извършителите. Задържането на адвоката Нгуен Ван Дай (един от нападнатите) на 16 декември предизвика силна реакция от страна на ЕС, включително изявление на говорителя на ВП/ЗП на 18 декември.

Насърчаването, което ЕС (и други държави със сходни убеждения) отправяше към Виетнам, а именно да пристъпи към премахване на смъртното наказание, постепенно започна да дава резултати, тъй като броят на престъпленията, наказуеми със смърт, беше намален допълнително в преразгледания наказателен закон, приет през ноември. Въпреки това в преразгледания закон остават спорните разпоредби за националната сигурност, които в някои случаи са дори разширени. Засилването на правата на задържаните в новите законови разпоредби относно задържането и наказателното производство е положителен отговор на призива на ЕС да се приведе законодателството в съответствие с международните стандарти за правата на човека.

На 12 май Европейската комисия (ГД „Търговия“) проведе кръгла маса, на която представители на европейските институции и на различни недържавни и международни организации обмениха със заинтересовани участници от ЕС мнения относно търговията, устойчивото развитие и правата на човека в отношенията между ЕС и Виетнам.

На 17 декември 2015 г. Европейският парламент прие резолюция относно проекта за решение на Съвета относно сключването, от името на Съюза, на Рамковото споразумение за всестранно партньорство и сътрудничество между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Социалистическа република Виетнам, от друга страна, в която се поставят редица бъдещи загриженост въпроси във връзка с правата на човека.

Освен това ЕС провеждаше редовни срещи с активисти в областта на правата на човека и организации на гражданското общество. Също така ЕС следеше свързаните със свободата на религията и убежденията събития, които продължават да са повод за опасения. За съжаление през 2015 г. исканията за посещение на намиращите се в затвора лица, чието положение буди загриженост, не бяха приети от властите. ЕС осъществи контакти и с министерството на обществената сигурност, за да изрази своята загриженост във връзка с тормоза и насилието срещу активисти за правата на човека.

След публикуването през 2014 г. на универсалния периодичен преглед (УПП), през август 2015 г. Виетнам представи свързан с УПП проект за план за действие и пътна карта за прилагането на приетите 182 препоръки (от общо 227). ЕС изигра активна роля в процеса на УПП и в последващите му действия и предложи подкрепа на Виетнам за осъществяването на пътната карта. ЕС последователно насърчаваше Виетнам да продължи сътрудничеството си със специалните процедури на Съвета на ООН по правата на човека, а по време на Петия диалог по правата на човека Виетнам обяви намерението си да покани през 2016 г. специалния докладчик на ООН относно правото на прехрана. Пак в областта на многостранните въпроси Виетнам подкрепи резолюцията на Съвета по правата на човека относно сексуалната ориентация.

По време на посещението на министър-председателя Дунг в Брюксел беше подписано споразумение за финансиране на нова програма за сектора на правосъдието в размер на 14 милиона евро. Основната цел е да се подобри достъпът до правосъдие за виетнамския народ, с особено внимание към най-уязвимите групи (жени, деца и етнически малцинства). Програмата ще подкрепи министерството на правосъдието в плановите му за осъществяване на реформата в сектора и ОГО, така че тези организации да играят по-важна роля в подобряването на достъпа до правосъдие за бедните.

ЕИДПЧ предостави подкрепа за осем проекта в широк кръг области, включително ЛГБТИ, етническите малцинства (с акцент върху жените, децата и поземлените права), свободата на религия, правата на работниците и трудовите отношения. Единадесет проекта, финансирани в рамките на разпределените средства от инструмента за недържавни участници, по-специално за укрепване на капацитета на ОГО (в области като здравеопазване, селски общности, устойчиво селско стопанство, работнички мигранти и местно управление). В рамките на механизма за стратегически диалог ЕС подкрепи и дейности в областта на борбата с корупцията, правата на лицата от етническите малцинства, свободата на религията и убежденията, управлението и миграцията.

VIII. Океания

Австралия

Универсалният периодичен преглед (УПП) за Австралия се проведе на 9 ноември 2015 г. Австралия получи общо 290 препоръки. Австралия получи похвала, наред с други неща, за назначаването на постоянен комисар по правата на човека, за усилията, предприети за постигане на равенство между половете, и за утвърждаване на правата на хората с увреждания. Същевременно голям брой делегации насърчиха Австралия да преразгледа политиките си за задържане на лица и за предоставяне на убежище, да преодолее различията между коренното и некоренното население и да ратифицира редица важни международни инструменти в областта на правата на човека, включително незадължителния протокол към Конвенцията против изтезанията. Насилието срещу жени продължава да е проблем; австралийското правителство обяви допълнителни мерки за осигуряване на социална защита за жените и децата, изложени на висок риск.

ЕС, чрез своите диалози (по темите за сигурността, борбата с тероризма и миграцията), работи с Австралия по въпроси, свързани с политиките в областта на миграцията, както и борбата с радикализацията и тероризма.

Рамково споразумение между ЕС и Австралия, парафирано през март 2015 г., ще даде възможност за по-нататъшно задълбочаване на диалога и сътрудничеството по въпросите на правата на човека. През 2015 г. ЕС и Австралия се споразумяха да поддържа редовни официални контакти по международни въпроси, свързани с правата на човека.

Фиджи

На 17 септември 2014 г. Фиджи проведе първите си демократични избори след военния преврат от 2006 г. След изборите ЕС преустанови мерките по член 96 от Споразумението за партньорство от Котону и през 2015 г. възобнови сътрудничеството за развитие с Фиджи. През годината ЕС продължи подкрепата си за възстановяване на демокрацията във Фиджи, като подпомагаше новия парламент.

Първият политически диалог на високо равнище, съгласно член 8 от Споразумението за партньорство АКТЬ—ЕС, след завръщането на Фиджи към демокрацията беше проведен в Сува на 15 юни 2015 г. и включваше дискусия по въпросите на правата на човека. Заседанието беше председателствано от страна на Фиджи от министър-председателя Джосая Вореке Байнимарама, а от името на ВП/ЗП на ЕС Могерини — от Едгарс Ринкевич, министър на външните работи на Латвия.

Фиджи премина втория си универсален периодичен преглед по линия на Съвета по правата на човека в Женева в края на октомври 2014 г., като окончателният доклад на работната група излезе през март 2015 г. Фиджи прие 112 и отбеляза 26 от общо 138 препоръки. Фиджи уведоми Съвета, че 12 препоръки вече се изпълняват.

Фиджи е страна по редица международни конвенции за правата на човека. Международният пакт за граждански и политически права и Международният пакт за икономически, социални и културни права обаче все още не са ратифицирани от Фиджи, въпреки приемането на препоръките на УПП в тази насока. През март 2015 г. парламентът одобри ратифицирането на Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание; засега обаче конвенцията не е ратифицирана.

През годината, МОТ продължи да оценява напредъка на Фиджи по отношение на привеждането на националното законодателство в съответствие с основните конвенции 87 и 98 на МОТ. Приетият през 2015 г. закон за изменение на закона за трудовите отношения отмени указа за основните национални индустрии; оставащите пропуски ще бъдат разгледани от тристранната мисия на МОТ в началото на 2016 г.

Нееднозначни бяха събитията, свързани с предишни сведения за изтезания и малтретиране на заподозрени лица и затворници от страна на силите за сигурност на Фиджи. Началникът на полицията комисар Грьонвалд предприе решителни стъпки за постигане на напредък в разследванията, но през ноември 2015 г. подаде оставка поради предполагаема намеса от страна на военните. Нужно е да се покаже значителен напредък по делата за изтезания, така че да се даде ясен сигнал, че културата на безнаказаност няма място в едно демократично общество.

Възстановената комисия по правата на човека и защита от дискриминация продължи да работи в условията на рестриктивния указ от 2009 указ. Назначаването на нови членове на комисията през пролетта на 2015 г. беше положителна стъпка напред в укрепването на зачитането на правата на човека във Фиджи. През цялата година комисията получи около 300 жалби, отнасящи се до достъпа до услуги като електричество и вода, насилието срещу жени, изменението на климата и сигнали за насилие и изтезания от страна на служители на полицията и на затворите.

Правителството понастоящем участва в множество кампании за повишаване на осведомеността относно насилието срещу жени и деца. ООН съобщи, че 64 % от жените във Фиджи през живота си са били подложени на някаква форма на насилие (независимо от високата цифра този процент продължава да е сред най-ниските в южната част на Тихоокеанския регион). Също така около 15 % от жените съобщават, че са били малтретирани по време на бременността си. Европейският комисар по въпросите на международното сътрудничество и развитието Невен Мимица проведе в Сува през юни 2015 г. специална среща с пет НПО, посветена на равенството между половете, с което потвърди значението, което ЕС отдава на консултациите и диалога с ОГО.

Фиджи беше домакин на тихоокеанската кампания на ООН „Свободни и равнопоставени“ от юни до август 2015 г. Кампанията беше насочена срещу хомофобията, трансфобията и дискриминацията срещу ЛГБТИ.

През 2015 г. ЕС продължи подкрепата си за ОГО и Фиджи започна да изпълнява пътната карта за взаимодействие с гражданското общество. В контекста на подготовката на програмите на Фиджи по 11-ия ЕФР в областта на правосъдието и селското стопанство бяха проведени консултации с ОГО. И в двата сектора ще бъдат включвани ОГО както в редовния диалог, така и в изпълнението на конкретни дейности. Финансираната от ЕС инициатива за укрепване на гражданското участие във Фиджи също работи с над 40 ОГО и общностни групи, като целта беше да се популяризира и насърчи гражданското участие по ключови въпроси като отчетността и правата на човека, лидерски умения за реформи, равенство в предоставянето на услуги, недискриминация, вземане на решения и изграждане на коалиция.

В края на 2015 г. 2,4 милиона евро (отпуснати по ЕИДПЧ и НДУ) бяха предоставени на шест нови проекта за консолидиране на демокрацията на участието, като целите по-специално бяха подобряване на управлението и отчетността чрез приобщаващ процес на определяне на политиките посредством създаване на благоприятна среда за ОГО да се ангажират с публичните власти, както и подкрепа на ролята на ОГО в утвърждаването на демокрацията и устойчивото развитие чрез засилване на техните надзорни функции (наблюдение и докладване) в подкрепа на съответните национални процедури.

Малки тихоокеански островни държави — Кирибати, Република Маршалови острови, Федеративни щати Микронезия, Науру, Палау, Тувалу и Самоа

През 2015 г. беше направен универсален периодичен преглед на четири държави: Република Маршалови острови, Кирибати, Федеративни щати Микронезия и Науру. Самоа и Палау ще бъдат разгледани през 2016 г.

През март 2015 г. Република Маршалови острови ратифицира Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. През октомври 2015 г. Кирибати и Федеративни щати Микронезия ратифицираха факултативния протокол към Конвенцията на ООН за правата на детето относно участието на деца във въоръжени конфликти. Въпреки това Тихоокеанският регион продължава да има най-ниския дял на ратифициране на договори, предимно поради ограничен капацитет. Освен това тихоокеанските островни държави отдавна срещат трудности по отношение на докладването по договорите. С цел подпомагане по тези въпроси ЕС подкрепя секретариата на Форума на тихоокеанските острови при увеличаването на процента на ратифицираните и прилагани от тихоокеанските острови международни договори в областта на правата на човека чрез регионален програмен проект с бюджет от 1 млн. евро.

С изключение на Фиджи и Самоа никоя от тихоокеанските островни държави няма национални институции по правата на човека, което възпрепятства защитата на тези права на национално равнище в Тихоокеанския регион. През 2015 г. службата на омбудсмана в Самоа публикува първия по рода си доклад за състоянието на правата на човека в Самоа. В доклада се признава необходимостта от по-добри гаранции за равнопоставеност и спазване на правата на жените, децата, хората с увреждания и лицата, лишени от свобода.

Насилието над жени и деца продължава да бъде сериозен проблем в Тихоокеанския регион. Държавите от региона трябва да ускорят изпълнението на своите национални стратегии и прилагането на законодателството срещу домашното насилие.

Положението на търсещите убежище лица и бежанците в Науру продължи да буди загриженост. Подкомитетът на ООН за предотвратяване на изтезанията посети Науру през май 2015 г. и призова властите да създадат независим орган за наблюдение, така че да се гарантира, че страната спазва задълженията си за третиране на задържаните лица в съответствие с факултативния протокол към Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Състоянието на правата на човека в Науру продължава да предизвиква загриженост. В началото на май 2015 г. правителството на Науру предприе мерки за ограничаване на достъпа до интернет и социалните мрежи, включително фейсбук. Освен това то прие изменения на наказателния кодекс, с които всякакви коментари, за които се счита, че може „да причинят емоционален стрес“ и има „вероятност да застрашат обществения ред“, се квалифицират като престъпление, наказуемо с лишаване от свобода до седем години. Изменението бе широко критикувано от международните медии като опит за ограничаване на свободата на словото. Освен това няколко опозиционни депутати са предадени на съд и техните адвокати съобщават за ограничен достъп до страната. Делегацията на ЕС следеше внимателно влошаващото се политическо положение и състояние на правата на човека в Науру и през юни 2015 г. направи изявление в това отношение. В Науру бяха проведени няколко мисии за оценка на положението на място.

Изменението на климата продължава да е едно от най-големите предизвикателства за тихоокеанските островни държави, което оказва въздействие върху правата на човека, преобладаващите прояви на насилие и дискриминация срещу жените, достъпа до здравеопазване и високия процент на отпадналите ученици. През 2015 г. Тувалу беше засегнат от тропическия циклон Пам, а Федерални щати Микронезия бяха засегнати от тропическия циклон Майсак.

Представители на Кирибати, Науру и Тувалу участваха в семинар за изследване и насърчаване на заетостта на чуждестранни работници, който беше финансиран от Европейския съюз по проекта за миграцията, свързана с промяната на климата в Тихоокеанския регион.

В диалог с тези държави и чрез различни финансови инструменти ЕС утвърждаваше правата на човека, равенството между половете и по-голямото участие на жените във вземането на решения. Представители на ЛГБТИ в тихоокеанските островни държави участваха в два семинара, чийто домакин беше делегацията на ЕС за Тихоокеанския регион, като част от започналата през юли 2015 г. в Сува кампания на ООН „Свободни и равнопоставени“. Семинарите имаха за цел повишаване на осведомеността за механизмите на наблюдение на човешките права, като централно място заемаха нарушенията, извършвани срещу определени групи въз основа на сексуалната ориентация, половата идентичност и изразяване или интерсексуалност.

Двустранни срещи на различни равнища бяха използвани като платформа за насърчаване на зачитането на правата на човека и равенството между половете в Тихоокеанския регион.

Политически диалози на местно равнище се проведоха в Науру, Палау, Република Маршалови острови, Федеративни щати Микронезия и Кирибати. През септември европейският комисар по международно сътрудничество и развитие Невен Мимица обсъди въпроси за правата на човека с няколко ръководители от региона на 46-ата среща на Форума на тихоокеанските острови в Порт Морсби. ЕС подкрепя секретариата на Форума на тихоокеанските острови за увеличаване на дела на ратифицираните и прилаганите от тихоокеанските острови международни договори в областта на правата на човека чрез регионален проект с бюджет от 1 млн. евро.

Делегацията на ЕС предприе демарши и информационни дейности, приканващи тихоокеанските държави да подкрепят инициативите и приоритетите на ЕС в областта на правата на човека на равнище ООН. През октомври 2015 г. делегацията на ЕС направи съобщения за медиите, с които приветства ратифицирането от Кирибати и Федеративни щати Микронезия на факултативния протокол към Конвенцията за правата на детето относно участието на деца във въоръжени конфликти.

Нова Зеландия

В съответствие с препоръките на УПП от 2014 г. правителството на Нова Зеландия прие законодателство във връзка с предотвратяването на изтезанията и малтретирането (по-специално чрез Закона за уязвимите деца) и относно тормоза в киберпространството (Закона за вредоносните деяния чрез цифрова комуникация). Правителството на Нова Зеландия съзнава, че е нужно да се определят като приоритети детската бедност, насилието в семейството и неравенството между половете (разлики в заплащането на мъжете и жените, предотвратяването на насилието срещу жени). Маорите продължават да бъдат непропорционално представени в статистическите данни за лишаване от свобода и самоубийства при младежите.

ЕС и Нова Зеландия продължиха да провеждат редовни консултации по правата на човека в рамките на международните форуми, в т.ч. по линия на ООН в Ню Йорк и Женева. ЕС и Нова Зеландия си сътрудничиха тясно в рамките на Съвета за сигурност на ООН.

Споразумението за партньорство между ЕС и Нова Зеландия по въпросите на отношенията и сътрудничеството, което беше парафирано през март 2015 г., наред с другото, ще даде възможност за по-нататъшно задълбочаване на диалога и засилване на сътрудничеството в областта на правата на човека.

Папуа-Нова Гвинея

Папуа-Нова Гвинея има демократична система на управление от обявяването на независимост през 1975 г. През 2015 г. страната отбеляза 40 години независимост. Наскоро Папуа-Нова Гвинея премина в по-горна категория на развиваща се страна с по-нисък среден доход, която се характеризира със значителен икономически растеж и динамично социално преобразяване през последното десетилетие. Съдебната власт е независима, а пресата в страната е свободна — и двете функционират сравнително добре. Върху профила на страната обаче хвърлят сянка проблеми с управлението, прозрачността и правата на човека.

Добре известно е, че основаното на пола насилие продължава да бъде голям проблем, който засяга цялото общество в Папуа-Нова Гвинея, особено насилието срещу жени и деца, както и изтезанията и убийствата, свързани с магьоснически практики. Броят на изнасилванията и случаите на насилие срещу интимния партньор е един от най-високите в света.

Правителството е разработило политики за справяне с проблема, като например Закона за защита на семейството от 2013 г. (макар и прилагането му засега да е незадоволително), а международните партньори в областта на развитието активно предоставят подкрепа и финансиране. Въпреки това има още много да се направи, за да се достигне да отдалечените райони и да се променят установените модели на поведение.

През май 2013 г. измененията на Наказателния кодекс доведоха до увеличаване на броя на престъпленията, които подлежат на смъртно наказание — например предателство, пиратство и опит за пиратство с използване на насилие — което отбеляза обезпокоителна крачка назад в областта на правата на човека. 2014 г. бе белязана от дискусии по нови методи за изпълнение на смъртно наказание (електрически стол, разстрел, смъртоносна инжекция с лишаване от кислород или смъртоносна инжекция с упойващо вещество), които бяха одобрени от Националния изпълнителен съвет през 2015 г. Независимо от това мораториумът върху смъртното наказание не е бил прекратяван: последната екзекуция е от 1954 г. В по-позитивен план министър-председателят наскоро направи няколко публични изявления за евентуално преразглеждане. Официалната позиция обаче остава непроменена.

Надеждни данни сочат сериозно ниво на корупция (145-о място от общо 177 в индекса за възприятие на корупцията за 2014 г.), липса на правна рамка и механизми за надзор и отчетност (141-во място от общо 189 в доклада „Условия за стопанска дейност“ за 2015 г.), недостатъчно и неефективно предоставяне на услуги (158-о място от общо 186 в индекса за човешко развитие), както и неизпълнение на целите на хилядолетието за развитие. Корупцията се възприема като ендемична и е разпространена в цялата страна. Това положение е добре известно на правителството, което е предприело някои положителни стъпки за преодоляването му.

През юли 2015 г. Националният изпълнителен съвет одобри Държавния инвестиционен фонд на Папуа-Нова Гвинея (PNG SWF), чиято цел е да се осигури отговорно управление на приходите от минното дело и нефтодобива. Инициативата се счита за обещаваща стъпка към целта част от приходите от полезни изкопаеми и нефт да се заделят в полза на бъдещите поколения и за макроикономическата стабилност. Очаква се данъчните приходи и дивидентите от минното дело и нефтодобива да постъпят в новосъздадения SWF от първото тримесечие на 2016 г. Същевременно остават нерешени въпроси по структурата на управление и дейностите на SWF.

ЕС активно допринася за борбата с насилието срещу жени чрез образование, повишаване на осведомеността и законодателни и политически инициативи. През 2015 г. започна нов проект по линия на ЕИДПЧ: „Борба с насилието срещу жени в Папуа-Нова Гвинея (277 999 EUR), изпълняван от *Voluntary Service Overseas* съвместно с местен партньор — *Madang Country Women's Association Inc.* Проектът има за цел повишаване на осведомеността за негативните последици от насилието, основано на пола, и утвърждаване на правата на жените и момичетата. Проектът предвижда също консултации и ориентиране в правната област, процедури за сезиране във връзка с жертви/преживели насилие, основано на пола, както и реинтеграция в обществото на жертви.

Продължиха два проекта по линия на ЕИДПЧ, започнали през 2014 г. Първият е „Лидери на Папуа-Нова Гвинея срещу насилието, основано на пола“ (278 000 EUR, ноември 2014 г. — ноември 2016 г.). Проектът, който се изпълнява от *World Vision*, има за цел да отстоява правата на жените в Папуа-Нова Гвинея и е насочен към лидерите и вземащите решения на най-високо равнище на управление, църквите, общностите и организациите на гражданското общество. Вторият е „Подкрепа за правата на човека и правозащитниците в най-рисковите ситуации“ (1 080 000 EUR). През декември 2014 г. бяха отпуснати безвъзмездни средства на Детския фонд на Папуа-Нова Гвинея, за срок от 36 месеца. Проектът има за цел да предостави възможности на оцелели и правозащитници.

През последните две години ЕС подкрепя новаторски подход за утвърждаване на демокрацията и управлението чрез проекта „Открит парламент“ (288 000 EUR). Проектът, който се изпълнява от *Transparency International*, има за цел подпомагане на кабинета на председателя на Парламента и Националния парламент на Папуа-Нова Гвинея за изграждане на връзката между парламентарните данни, уебсайт и SMS, като по този начин се засили взаимодействието между парламента и гражданите. Финансирането от ЕС приключи през декември 2015 г. На церемония, състояла се на 15 декември 2015 г., изпълняващата агенция *Transparency International* тържествено предаде проекта на националния парламент. Кабинетът на председателя и националният парламент ще продължат да поддържат проекта и да го изпълняват, използвайки други източници на финансиране.

На последно място, ЕС активно работи за повишаване на ефективността на европейската публична дипломация чрез диалог и обмен. В Папуа-Нова Гвинея ЕС осъществява демарши за човешките права и развива тесни връзки чрез непрекъснат диалог с властите и различните партньори. Чрез всеки проект за сътрудничество, управляван от делегацията, се цели включване на проблематиката на управлението, правата на човека и равенството между половете.

Соломонови острови

Политическата нестабилност на Соломоновите острови продължава. През октомври 2015 г. опозицията внесе вот на недоверие вследствие на опасенията за предполагаема злоупотреба със средства от министър-председателя. Вотът беше оттеглен след значително разместване на министрите. Като се има предвид нестабилността на системата и намесените интереси, може да се очаква по-голяма нестабилност, която би могла да тласне правителството към реформа на изборителната и политическа среда.

Ангажираността и участието на жените в политическия живот продължават да бъдат много слаби. В Закона за интегритета на политическите партии, за чието съставяне бе предоставена техническа помощ с финансиране от ЕС, се изисква поне 10 % от общия брой на кандидатите, представени от регистрираните политически партии, да са жени. Съвместно с други донори ЕС подкрепя по-нататъшните реформи на изборителния закон и Закона за интегритета на политическите партии с цел отстраняване на наличните слабости, особено включването на проблематиката на равенството между половете. Според неотдашните изказвания на министър-председателя се очаква въвеждането на временни специални мерки да бъде ключов елемент в тези реформи, чийто успех може да бъде застрашен от политическата нестабилност.

Делегацията на ЕС предостави помощ за изборните и политическите реформи и продължи да подкрепя овластяването на жените и борбата срещу неравенството между половете, включително насилието, основано на пола, и насилието срещу деца. Програмирането на 11-ия ЕФР приключи през 2015 г. и обхваща периода до 2020 г.

Страната продължава да страда от висок процент домашно насилие и насилие, основано на пола. Процентите за насилието, основано на пола, срещу жени и деца (възрастова група 15—49 години) са трайно високи (приблизително 64 % за жените с партньор и 37 % за жените без партньор). Понастоящем съдебната система заема по-твърда позиция по този проблем. Законът за защита на семейството от 2014 г. имаше за цел установяването на превантивни мерки за възпиране на насилието срещу уязвими членове на семейството. Разпоредбите относно изпълнението обаче все още не са финализирани и прилагането на закона все още не е гарантирано. Законът е смесица от наказателно и гражданско право и криминализира поведение, свързано с домашно насилие, но и предоставя гражданскоправни средства за защита на жертвите.

Правителството на Соломоновите острови ратифицира Конвенцията за правата на детето през 1995 г. Правителството трябва да представи втория и третия доклад на страната относно изпълнението на Конвенцията. Изготвени са законопроекти за правата на детето и закрила на детето, но все още не са приети. Законопроектите имат за цел защита и подкрепа на жертвите на насилие, а не наказание на нарушителите. Лицата, осъдени за насилие срещу деца, са обект на Наказателния кодекс.

През 2002 г. Соломоновите острови се ангажираха със седем задължения в областта на правата на човека по линия на Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, но срещат затруднения при изпълнение на съответните задължения за докладване. Освен това страната няма стратегия за изпълнение. Следващият доклад трябва да бъде представен през 2018 г. Соломоновите острови са подписали Римския статут на Международния наказателен съд, но той все още не е ратифициран.

През май 2015 г. се проведеха национални консултации на държавни служители в рамките на предстоящия универсален периодичен преглед (УПП). Организациите на гражданското общество и местните органи също участваха в консултациите. Първият преглед се състоя през 2011 г. Правителството прие 112 от общо 115 препоръки. Вторият цикъл за УПР ще бъде представен в Женева на 25 януари 2016 г.

След петия политически диалог през 2014 г. следващият е насрочен за края на първото полугодие на 2016 г. и отново ще засегне въпроси, свързани с правата на човека.

Соломоновите острови нямат официален правен инструмент за закрила и защита на човешките права. Полицейските служители често не са добре обучени и не са запознати с правата на човека и съответното законодателство, а гражданското общество, като активно контролиращо политиките, има ограничено влияние и капацитет по тези въпроси. През 2016 г. ЕС стартира програма за укрепване на капацитета на организациите на гражданското общество за участие в политическия диалог и наблюдение и за ефективно застъпничество за приобщаващ и устойчив растеж.

Делегацията на ЕС продължи диалога с организациите на гражданското общество относно корупцията и с омбудсмана по въпросите на правата на човека. Корупцията, особено сред високопоставени политици, продължава да бъде сериозен проблем. Освен това ЕС призова за по-съществен напредък по отношение на прозрачността и отчетността на всички публични разходи, и по-специално фондовете за развитие на избирателните райони, които съставляват голяма част от бюджета за развитие.

През 2015 г. Комисията за истина и помирение трябваше да представи на Парламента доклад, но това не стана и препоръките все още не са изпълнени, въпреки обещанията на правителството.

По линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) през 2015 г. делегацията на ЕС отправи покана за представяне на предложения за подкрепа на инициативи и действия за защита на децата от сексуална експлоатация и сексуално насилие, включително превенция чрез кампании, които насърчават осведомяването на децата за всички форми на сексуално насилие и сексуална експлоатация. Целите на проекта включват и насърчаване на физическото и/или психологическото възстановяване и социалната реинтеграция на децата, които са жертви на насилие, спомагане за прекратяването на безнаказаността за всички престъпления, свързани със сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца, чрез изправяне на извършителите пред съда, както и запознаване на обществеността с наказанията за престъпления от този род. Делегацията на ЕС продължи да следи отблизо и изпълнението на финансирани от ЕС проекти в областта на правата на жените, насилието срещу жени, овластяването и участието на жените, заедно с други международни организации и заинтересовани страни.

Тонга

Последният универсален периодичен преглед на Тонга беше направен през 2013 г. Страната прие общо 66 препоръки и отхвърли 22. Отхвърлените препоръки се отнасят до премахването на смъртното наказание, предоставянето на права на ЛГБТИ, осъществяването на напредък по ратифицирането на Международния пакт за граждански и политически права, премахването на телесното наказание и ратифицирането на Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW). През януари 2013 г. Тонга отправи постоянна покана за специалните процедури на ООН, но до настоящия момент специални процедури на ООН не са посещавали страната.

През март 2014 г. правителството на Тонга организира консултации, за да обсъди изпълнението на неизпълнените препоръки от универсалния периодичен преглед. Вследствие на консултациите Тонга предприе стъпки за разработване на общ основен документ и създаване на национален координационен комитет за правата на човека. Консултациите бяха финансирани от ЕС.

Тонга проведе вторите си демократични избори на 27 ноември 2014 г. Първите избори, проведени през 2010 г., бележат въвеждането на редица конституционни реформи и за първи път мнозинство от 17 (от общо 26) места в Парламента на Тонга бяха заети чрез всеобщи преки избори. Представителите на благородническото съсловие избират свои 9 членове на Парламента. Слаба страна продължава да бъде неучастието на жени в политиката на Тонга. Нито една от 16-те жени кандидатки не беше избрана за член на Парламента въпреки предприетите национални и международни усилия за насърчаване на жените кандидатки през годината.

През 2015 г. за първи път обикновен гражданин, 'Akilisi Pohiva, встъпи в длъжност като министър-председател. Той положи клетва да насърчава доброто управление, да се бори с корупцията, да инициира реформиране на изборителния процес, да утвърждава принципите на правовата държава и защитата на правата на човека. През 2015 г. новото правителство на Тонга обяви намерението си да ратифицира CEDAW. Това заявление беше посрещнато със силна съпротива, най-вече от благородническото съсловие и католическата църква.

През 2015 г. Тонга беше домакин на първата по рода си Тихоокеанска конференция за правата на човека, посветена на сексуалната ориентация и половата идентичност, която обединява групи от целия тихоокеански регион и запознава активисти с международното право в областта на правата на човека, последните международни събития и утвърдените принципи, като принципите от Yogyakarta.

Представители на ЛГБТИ общността в Тонга участваха в два семинара, чийто домакин беше делегацията на ЕС за Тихоокеанския басейн, като част от лансираната през юли 2015 г. в Сува кампания на ООН „Свободни и равнопоставени“. Семинарите имаха за цел повишаване на осведомеността за механизмите на наблюдение на човешките права, като централно място заемаха нарушенията, извършвани срещу определени групи въз основа на сексуалната ориентация, половата идентичност и изразяване или интерсексуалност.

ЕС подкрепя секретариата на Форума на тихоокеанските острови за увеличаване на дела на ратифицираните и прилаганите от тихоокеанските острови международни договори в областта на правата на човека чрез регионален проект с бюджет от 1 милион евро. По този проект тихоокеанският регионален ресурсен екип за правата на човека към секретариата на Тихоокеанската общност осъществи редица стъпки към ратифицирането на CEDAW и по непредадения в срок доклад по спазването на Конвенцията за правата на детето в Тонга. Проектът осъществи дейност и чрез отдел „Жени“ в Министерството на вътрешните работи за предоставяне на техническа подкрепа за разработването на стратегически планове за прилагането на Закона за защита на семейството от 2014 г. и преработената политика за половете, както и за лансиране на серия консултации с общността по мерките за защита и обезщетения, предлагани по новия закон. Освен това през 2015 г. с Тонга беше подписана национална индикативна програма по линия на 11-ия ЕФР, която предвижда 0,6 милиона евро за организациите на гражданското общество в Тонга. Предвижда се и допълнителна подкрепа за осигуряване на по-силна ангажираност на организациите на гражданското общество в политическия диалог и наблюдение.

Вануату

Вануату отбеляза съществен напредък в изпълнението на целите на стратегията на страната в областта на правата на човека. В Тихоокеанския регион Вануату е страната с най-висок брой ратифицирани конвенции на ООН. Положителните събития, отбелязани от делегацията на ЕС, включват: присъединяването към Конвенцията против изтезанията, Римския статут на Международния наказателен съд, Конвенцията за правата на хората с увреждания и Конвенцията на ООН срещу корупцията; предприетите мерки за утвърждаване на равенството между половете и участието на жените в общинските съвети; създаването на звена за закрила на семейството; прилагането на политика на непрекъснато на дела за сексуални престъпления и домашно насилие; проведените през 2012 г. свободни и честни избори, както и назначаването през февруари 2013 г. на временен национален комитет по човешките права.

Наред с това, макар и правните рамки за конвенциите на ООН да са налице, тяхното изпълнение продължава да се характеризира с много слабости, които се дължат на ниския капацитет на повечето обществени институции.

Съдебната система се отличава с висока степен на независимост. Върховният съд често трябва да се произнася по дела между противопоставени политически партии или политици и се справя с добра степен на независимост. На 9 октомври 2015 г. Върховният съд на Вануату обяви 14 членове на Парламента, включително председателя на Парламента, заместник министър-председателя и четирима министри, за виновни по обвинение в подкуп и корупция съгласно Наказателния кодекс и ги осъди на три или четири години затвор.

Вануату приключи успешно втория цикъл в рамките на универсалния периодичен преглед на Съвета по правата на човека и освен това разработва национална рамка, чрез която препоръките ще бъдат интегрирани в правителственото планиране и програмите за развитие. Тези програми трябва да защитят най-уязвимите членове на обществото — жените, децата и хората с увреждания. Вануату лансира национален план за действие за изпълнението на препоръките, които бяха приети през юни 2014 г.

Вануату одобри създаването на национален комитет по правата на човека и възложи на Държавната правна служба да изготви заповедта за назначаването му. Основните функции на този комитет са да съветва правителството относно международните договори в областта на човешките права; да съветва правителството дали Вануату да стане страна по даден международен договор в областта на човешките права; и да прилага и да гарантира, че правителството спазва международните договори в областта на човешките права, ратифицирани от Вануату, за да се гарантира, че законите и политиките на правителството в областта на човешките права отговарят на поетите международни задължения в тази област. Националният комитет по правата на човека се състои от осем членове — представляващи кабинета на министър-председателя, Министерството на правосъдието и обществените услуги, Министерството на външните работи и търговията, Министерството на финансите и икономическото управление, Държавната правна служба, Правната комисия на Вануату, гражданското общество и Съвета на старейшините *Malvatumauri* — и работи чрез съществуващи механизми за утвърждаването на правата на човека и създаването на работни групи и подкомитети за изпълнение на мандата си.

Вануату все още се възстановява от най-тежкото природно бедствие в историята на Тихоокеанския регион. През март 2015 г. тропическият циклон Пам разруши жилища и насаждения и замърси водните източници. Възстановяването е допълнително затруднено от изключителната суша, причинена от явлението Ел Ниньо в края на годината. Според седмичния доклад на Службата за координация на хуманитарните дейности относно положението с Ел Ниньо в Тихоокеанския регион 90 000 души във Вануату са били набелязани като нуждаещи се от разпределяне на храна, особено живеещите в районите, които се възстановяват от тропическия циклон Пам.

В последните доклади на ООН и международните организации за оказване на помощ се отбелязва, че около 4 000 души са намерили убежище в 39 центъра за евакуация в Efate. В столицата Порт Вила около 90 % от жилищата са сериозно пострадали. Съществуват опасения за условията в центровете за евакуация, които по непотвърдени данни се различават значително, като пренаселеността, неприкосновеността на личното пространство и сигурността се отбелязват като сериозни проблеми. Налице е висок риск за сексуално насилие срещу жените и момичетата, тъй като в повечето центрове липсва осветление.

По време на третия засилен политически диалог ЕС—Вануату, проведен в Порт Вила на 30 октомври 2014 г., Вануату потвърди, че продължава да зачита основните ценности на човешките права, демокрацията, принципите на правовата държава и доброто управление. ЕС приветства ангажимента на Вануату за постигане на напредък по програмата за правата на човека и поздравя Вануату за добре подготвения втори универсален периодичен преглед. По отношение на принципите на правовата държава беше изтъкнат най-вече ангажиментът на Вануату да организира специална съдебна система за непълнолетни лица. ЕС изразява увереност, че ще бъдат изпълнени още инициативи за подобряване на функционирането на съдилищата във Вануату и гладкото протичане на делата. ЕС насърчи Вануату да продължи да полага усилия за утвърждаване на равенството между половете и овластяването на жените, както и за борба с основаното на пола насилие, сексуалното насилие и насилието над деца. Вануату потвърди своя ангажимент да подкрепи резолюцията на Общото събрание на ООН за мораториум върху смъртното наказание.

Специално трябва да се отбележи ролята на съдебния сектор в тазгодишната политическа криза. Четиринадесет членове на Парламента, включително шестима министри, бяха обявени за виновни по обвинение за подкуп/корупция и в крайна сметка осъдени на лишаване от свобода. Парламентът беше разпуснат на 25 ноември 2015 г. от президента Лонсдейл и бяха насрочени общи избори за 22 януари 2016 г. Делегацията на ЕС на Соломоновите острови ще осъществи дипломатическо наблюдение заедно с държавите — членки на ЕС, които имат местни представителства (Франция и Обединеното кралство), и с някои мисии на държави извън ЕС на място (а именно Австралия и Нова Зеландия).

Въпреки Закона за защита на семейството, приет през 2008 г., с който домашното насилие беше признато за престъпление, бяха установени механизми за защита на жените в селските и отдалечените райони, а плащането на булката беше изключено като основание за защита по дела за домашно насилие, насилието срещу жени и деца продължава да бъде сериозен проблем във Вануату.

Националният план за действие за рехабилитация в рамките на общността за 2014—2024 г. ще се използва за период от две години за укрепване на усилията за рехабилитация в рамките на общността във Вануату. Прегледът е планиран за 2016 г.

IX. Северна и Южна Америка

Антигуа и Барбуда

Приоритетите на ЕС в областта на правата на човека в Антигуа и Барбуда включват правата на жените и децата, особено борбата с домашното насилие и малтретирането на деца; преодоляването на дискриминацията срещу ЛГБТИ; изключително лошите условия в затворите; както и прекомерното използване на сила от служители на правоприлагащите органи. През 2015 г. ЕС продължи да призовава за отмяна на смъртното наказание, върху което понастоящем има фактически мораториум. По линия на ЕИДПЧ беше отправена нова покана за представяне на предложения за борба с домашното насилие. През 2016 г. ще започне изпълнението на проект в полза на Антигуа, наред с други държави в източната част на Карибския басейн. Беше осъществена кампания и в контекста на Третия комитет на Общото събрание на ООН, включително на министерско равнище.

Насилието срещу жени, включително съпружеското насилие, продължи да бъде проблем и през 2015 г. Законът забранява и предвижда наказания за домашното насилие, но някои жени не са склонни да свидетелстват срещу своите насилници поради страх от стигматизиране, възмездие или още насилие. Малтретирането на деца също остава сериозен проблем, по-специално оставянето без грижи и физическото насилие. Някои обществени кампании за разкриване и предотвратяване продължиха през годината. Регистрираните случаи бяха разгледани от семеен съд, което позволи по-бързо наказателно преследване. Все още липсва специфично законодателство за защита на правата на ЛГБТИ. Макар и правните разпоредби да не се прилагат стриктно, сексуалните действия по взаимно съгласие между партньори от един и същ пол продължават да бъдат незаконни и за двата пола. Условията в затворите в страната продължават да бъдат навярно най-лошите в източната част на Карибския басейн, като се характеризират с изключителна пренаселеност. През юни 2015 г. в единствения затвор, предназначен за максимум 150 затворници, са настанени общо 373 затворници, от които 358 мъже и 15 жени.

В края на 2015 г. корупционният скандал около бившия посланик на Антигуа и Барбуда в ООН Джон Аш доведе до призови за реформа на законите за финансирането на кампаниите. Миграционните нередности и случаите на корупция също бяха сред основните новини през 2015 г. Четиринадесет сирийци, търсещи убежище, поискаха статут на бежанци, след като бяха арестувани и оневинени по обвинение, че са част от контрабандна мрежа. Бежанците бяха освободени и поверени на върховния комисар на ООН за бежанците. При тези обстоятелства главният прокурор беше освободен от имиграционния портфейл.

Аржентина

В контекста на отношенията с Аржентина целта на ЕС в областта на човешките права е оптималното използване на наличните инструменти за двустранно сътрудничество (политическия диалог и финансираното от ЕС сътрудничество), тяхното максимално и ефикасно прилагане и адаптирането им към ситуацията на място.

Конституционната реформа от 1994 г. даде конституционен статут на основните международни конвенции в областта на човешките права, подписани от Аржентина. Въпреки това все още са налице редица проблеми, по-специално във връзка с условията в затворите, насилието срещу жени (и въздействието, което то оказва върху децата), трафика на хора и правата на лицата, принадлежащи към малцинства, по-специално коренното население. Въпреки постоянното намаляване на бедността и безработицата през последните години броят на недекларираните работници и социалното неравенство поддържат обезпокоителни равнища, които могат още да се увеличат поради настоящата стагнация на икономиката.

Текущите проекти на ЕС са насочени към предизвикателства като утвърждаването на правата и достъпа до правосъдие на хора, засегнати от ХИВ/СПИН, борбата с безнаказаността и ролята на гражданското общество, достъпа до правосъдие на уязвими групи и защитата на правата на общности от коренното население в селските райони. Вече са подбрани и други проекти, насочени към основаното на пола насилие, институционалното насилие, полицейските практики, центровете за задържане и правата на жените в селските райони. Очаква се редовният диалог по правата на човека между ЕС и Аржентина да се състои в началото на 2016 г.

Бахамска общност

В контекста на отношенията с Бахамските острови приоритетите на ЕС в областта на човешките права са съсредоточени върху премахването на смъртното наказание, подобряването на условията в центровете за задържане, утвърждаването на правата на жените и тяхната защита срещу насилието, основано на пола, както и гарантирането на правата на имигрантите, по-специално имигрантите от Хаити. ЕС предприе действия по тези приоритети и осигури последващи действия на универсалния периодичен преглед чрез редовния политически диалог през октомври 2015 г.

Правителството на Бахамските острови възнамерява да се присъедини към всички основни правни инструменти в областта на правата на човека в контекста на приоритетите на правителството за правни реформи. През септември 2015 г. Бахамските острови ратифицираха Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и факултативните протоколи към Конвенцията за правата на детето относно участието на деца във въоръжени конфликти и относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография. През годината правителството на Бахамските острови направи опит (който в крайна сметка се оказа неуспешен) да се присъедини към Съвета на ООН по правата на човека през 2015 г.

Бахамските власти поддържат смъртното наказание и смятат, че то е ефективен възпиращ фактор за престъпността. Едно лице очаква изпълнение на смъртната си присъда.

Съществуващото законодателство се равнява на фактически мораториум върху смъртното наказание, тъй като поради правото на обжалване пред установения в Обединеното кралство Таен съвет на кралската не се допуска изпълнение на смъртни присъди. Според сведенията Бахамските острови имат едни от най-високите проценти на изнасилвания на глава от населението, а основаното на пола насилие изглежда широко разпространено. Същевременно през цялата 2015 г. правителството съдейства за програма за повишаване на осведомеността, която да привлече вниманието към този проблем на Бахамските острови. Условиата на задържане продължават да бъдат повод за загриженост.

Бахамските острови нямат цялостна оценка и национален план за действие за ефективна борба с трафика на хора, а рестриктивната им имиграционна политика търпи критика, тъй като води до криминализиране и ускорено депортиране на евентуални жертви. На близо 50 000 души с хаитски произход е отказано бахамско гражданство, сред които мнозина са родени и отрасли на Бахамите. В резултат на по-строгата имиграционна политика бяха предприети редица акции, които доведоха до залавянето и задържането на незаконни мигранти, включително деца. В отговор на реакцията, предизвикана от тези акции, правителството обеща по-добър достъп и прозрачност и даде на местното бюро на ВКБООН известен достъп до централите за задържане.

Референдумът и гласуването в парламента, необходими за прокарването на четири изменения на Конституцията във връзка с равенството между половете, през 2015 г. отново бяха отложени. По отношение на създаването на Национална институция за правата на човека в съответствие с препоръката на универсалния периодичен преглед Бахамските острови през 2015 г. направиха преглед на опита на трети държави.

Барбадос

Основните предизвикателства включват премахването на смъртното наказание, утвърждаването на правата на жените и децата, борбата с домашното насилие и дискриминацията на основа сексуална ориентация и полова идентичност, подобряването на условията в затворите и укрепването на съдебната система. Прекомерното използване на сила от полицията и телесното наказание продължават да бъдат значителни проблеми. Тези въпроси бяха засягани многократно от делегацията на ЕС при диалога с властите.

Официални демарши по проблемите с човешките права бяха извършени в рамките на Третия комитет на Общото събрание на ООН.

Продължава диалогът за премахване на смъртното наказание. Правителството предприе стъпки за изменение на Закона за престъпленията против личността чрез премахване на задължителната смъртна присъда за убийство. Законодателният проект беше внесен в Парламента на 27 януари 2015 г., но към края на годината все още беше в процес на обсъждане. Към октомври 2015 г. имаше 13 души, очакващи изпълнение на смъртна присъда.

Полицията регистрира спад на броя на убийствата, свързани с домашно насилие. Според властите този спад се дължи на обучението относно домашното насилие, осигурено на полицейските служители, и на създаването през 2013 г. с помощ от ЕС на звено за намеса при семейни конфликти към полицията. По отношение на правата на жените и правата на човека в по-общ план властите заявиха, че в началото на 2016 г. ще бъде създаден специален комитет по правата на човека. Независимо от това насилието и малтретирането продължават да бъдат значими проблеми, както по отношение на жените, така и на децата. Бюрото по равенството между половете изтъкна липсата на специфична информация и неадекватните механизми за събиране и оценка на данни за случаите на домашно насилие като основни пречки пред борбата с насилието, основано на пола. Барбадос ще получи безвъзмездни средства по два проекта по линия на програмата на ЕИДПЧ за борба с домашното насилие, които ще започнат да се изпълняват в началото на 2016 г. Според сведенията Съветът по грижите за децата, който отговаря за разследването на случаите на малтретиране на деца и детски труд, страда от недостиг на персонал. В държавните училища все още се практикува телесно наказание. През ноември 2015 г. министърът на вътрешните работи на Барбадос заяви, че предлаганият нов законопроект за правораздаването при непълнолетни ще елиминира напълно тази практика.

Системата на гражданското правосъдие се сблъска със сериозно натрупване на дела за разглеждане. През октомври 2015 г. Карибският съд постанови решение по дело, започнало преди 27 години, като разкритикува съдебната система на Барбадос за бавния ход на правораздаването. Гей общността продължава да бъде обект на тормоз и заклеймяване. Все пак има повече хора, които говорят в медиите срещу тази дискриминация. През януари 2015 г. Парламентът прие Закона за изменения в затворите, с който се премахва използването на телесно наказание в затворите.

Белиз

Приоритетите на ЕС по отношение на човешките права в Белиз включваха главно скъсяване на продължителния период на досъдебно задържане, край на използването на прекомерна сила от силите за сигурност, борба с домашното насилие и дискриминацията срещу жените, както и борба с малтретирането на деца. Освен това ЕС продължи да отрежда централно място на борбата с трафика на хора и дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация. Въпреки съществуващото в страната смъртно наказание за убийство и военни престъпления Белиз се счита за *de facto* аболиционистка държава.

През 2013 г. Съветът на ООН по правата на човека извърши втори универсален преглед на Белиз и през цялата 2015 г. ЕС насърчаваше страната да изпълни направените в прегледа препоръки. ЕС отново прикани Белиз да създаде национална институция по правата на човека, настоя за преразглеждане на законодателството срещу содомията и подчерта, че е важно да се води борба с основаното на пола насилие. Освен това ЕС изтъкна, че е важно да бъдат ратифицирани основните инструменти в областта на правата на човека и да бъдат изпълнявани изискванията за отчитане по инструментите на ООН, които вече са били ратифицирани от Белиз. През 2015 г. ЕС отново беше застъпник на утвърждаването на правата на човека и повишаването на осведомеността по тези въпроси по време на съвместните дискусии с ключови организации на гражданското общество и групи по интереси, както и с правителството. Човешките права бяха ключова точка в дневния ред на втория политически диалог между ЕС и Белиз по член 8 от Споразумението за партньорство от Котону, който се състоя през април 2015 г.

През 2015 г. по линия на ЕИДПЧ ЕС подписа нов договор с УНИЦЕФ, целящ създаването на благоприятна среда за защита на децата от насилие и малтретиране. Това е продължение на подкрепата на ЕС за толкова важното партньорство с УНИЦЕФ за защита на децата и мобилизиране на организациите на гражданското общество и лицата, полагащи грижи, в Белиз. ЕС, наред с УНИЦЕФ, продължи да подкрепя Производствената организация на жените в действие (POWA) в нейната работа за овластяване на жените и момичетата, за профилактика на ХИВ и борба срещу стигматизирането и дискриминацията, свързани с ХИВ.

Боливия

В сътрудничеството и диалога си с Боливия по въпросите на човешките права и демокрацията ЕС поставя акцент главно върху укрепването на принципите на правовата държава и подобряването на достъпа до правосъдие, защитата и прилагането на правата на коренното население, както и премахването на насилието спрямо жени и деца.

Диалогът на ЕС с Боливия за човешките права и демокрацията продължи в различни формати, включително в съвместната работна група за демокрация и права на човека, която през 2015 г. заседава четири пъти. ЕС и Боливия обсъдиха приоритетите в областта на човешките права и на петия диалог на високо равнище ЕС—Боливия, където ЕС отново изтъкна значението на реформата на правосъдието, ролята на гражданското общество и ангажиментите относно минималната възраст за упражняване на труд съгласно конвенциите на МОТ. ЕС наблюдаваше и прилагането от страна на Боливия на конвенциите за правата на човека по линия на общата схема от преференции (ОСП+). Боливия е член на Съвета на ООН по правата на човека за периода 2015—2017 г. и делегацията на ЕС и държавите — членки на ЕС, извършиха демарши по международни въпроси, свързани с правата на човека.

През март 2015 г. Съветът на ООН по правата на човека прие резултатите от универсалния периодичен преглед на Боливия. Боливия прие 178 от отправените 193 препоръки и отхвърли 15, свързани с детския труд, свободата на изразяване и независимостта на съдебната система.

По отношение на финансовото сътрудничество реформата в сектора на правосъдието е една от приоритетните области на двустранната помощ на ЕС за развитие за Боливия за периода 2014—2016 г. През 2015 г. ЕИДПЧ предостави подкрепа за премахването на насилието срещу жени и подобряването на достъпа до правосъдие със специален акцент върху подрастващите и лицата, лишени от свобода. В края на годината стартираха нови проекти за икономическите, социалните и културните права на жените, възрастните хора и коренното население, трафика на хора, достъпа до правосъдие и правата на ЛГБТИ. През 2015 г. ЕС и държавите — членки на ЕС, продължиха работата по пилотния проект за постигане на по-голяма съгласуваност на подкрепата за демокрацията в Боливия по линия на Програмата за действия в подкрепа на демокрацията.

Бразилия

Бразилия е отбелязала значителен напредък, по-конкретно по отношение на правата на възрастните хора, жените, децата и ЛГБТИ, както и по изпълнението на национална програма за защитниците на човешките права. Същевременно Бразилия все още се сблъсква с нарушения на човешките права на гореизброените групи. Освен това афробразилците и коренното население все още са обект на дискриминация и изключване. През септември специалният докладчик на ООН по въпросите на малцинствата изрази загриженост относно правата на лицата, принадлежащи към малцинства. Специалният докладчик на ООН за изтезанията също изрази загриженост — за положението на затворниците в затворите и центровете за задържане, като определи малтретирането като „ендемично“. В положителен план Бразилия продължава да бъде пионер в защитата на гражданските права онлайн с приемането на Закон за гражданска рамка за интернет и лидер в управлението на интернет в световен мащаб.

През 2015 г. в Бразилия имаше значителни институционални промени, тъй като през април беше назначен нов министър по правата на човека, а през октомври поради реформа на министерствата министерствата на правата на човека, расовата дискриминация и правата на жените бяха обединени в един орган. Основните предизвикателства обаче не са преодоляни. Бразилската съдебна система често се определя като неефикасна и скъпа, което води до това, че значителен брой нарушения на човешките права остават нерегистрирани; често това засяга правата на най-уязвимите групи, като жените, афробразилците, децата и коренното население. Все още се наблюдават случаи на произволни арести и задържания и Бразилия продължава да е сред страните с най-висок индекс в света за убийствата, извършени от полицията. Често това става, когато действа военната полиция, а жертвите често са потомци на населението с африкански произход.

Предложението за намаляване на възрастта за носене на наказателна отговорност от 18 на 16 години за определени престъпления предизвика полемика. Правата върху земята на коренното население продължават да са застрашени, по-специално от предложената конституционна реформа, която цели прехвърляне на правомощието за одобряване и отграничаване на земите на коренното население от изпълнителната власт към Конгреса. Положението продължава да е тревожно по отношение на сплашването и насилието срещу лидери на коренното население и журналисти. През годината имаше няколко убийства на лидери от коренното население при конфликти за земя и на журналисти, отразяващи корупцията или организираната престъпност. Реакцията на съдебната система не винаги беше адекватна, което засилва чувството за безнаказаност. Повод за загриженост са и принудителните изселвания и премествания в Рио де Жанейро с оглед на Олимпийските игри през 2016 г.

Петият диалог на високо равнище между ЕС и Бразилия по правата на човека се проведе в столицата Бразилия на 17 септември 2015 г. и беше съпредседателстван от специалния представител на ЕС (СПЕС) за правата на човека Ставрос Ламбринидис. Сред обсъдените въпроси бяха правозащитниците, правата на коренното население, предотвратяването на изтезанията и борбата с тях, правата на детето, подрастващите и младежите, образованието в областта на правата на човека, правата на хората с увреждания и миграцията. Беше постигнато съгласие, че е важно да продължи сътрудничеството в областта на правата на човека, включително свободата на изразяване и безопасността на журналистите, младежта и расовата дискриминация. Успоредно с диалога се проведе семинар на гражданското общество, за първи път с участието на бразилското правителство на високо равнище. Двете страни участваха също в съвместен семинар на високо равнище относно бизнеса и правата на човека, на който Бразилия прие подкрепата и експертния опит на ЕС за разработване на национален план за действие в тази област.

ЕС разполага с различни инструменти за подкрепа на жените, децата, коренното население и ЛГБТИ в Бразилия, както на равнище политически диалог, така и чрез използване на специфични инструменти/програми като например плана за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP), ЕИДПЧ и секторните диалози. В ход са няколко проекта, а през 2015 г. стартираха нови: 2 милиона евро в подкрепа на правата на жените, 4,3 милиона за правата на децата, 0,7 милиона за правата на коренното население и 0,5 милиона за правата на ЛГБТИ.

Канада

Канада продължава да бъде силен поддръжник на защитата на правата на човека в световен мащаб, с високи стандарти и принципни стойности, сравними с тези на ЕС. Човешките права традиционно заемат централно място в канадската външна политика. Промяната в правителството през октомври 2015 г., от консервативно към либерално, се очаква да доведе до още по-изразено включване на човешките права във външните отношения и насърчаване на многостранното сътрудничество.

Правителството потвърждава ангажимента си да отстоява основните права на всички канадски граждани, независимо дали са застрашени в страната или в чужбина. Канада по принцип се възприема като силен поддръжник на човешките права и положителен пример за останалата част от света. Ако въобще има такива, проблемите с човешките права в Канада засягат главно малцинствените групи и по-конкретно коренното население.

През цялата 2015 г. Канада продължи активно да утвърждава човешките права на международни форуми, по-специално ООН, но също на регионално (по-специално в Северна и Южна Америка) и двустранно равнище, включително чрез своите инструменти в областта на помощта за развитие. Канада продължи да следва заявените приоритети в областта на правата на човека, като човешките права в Иран, правата на децата, правата на ЛГБТИ, свободата на интернет и правата на коренното население. По повечето от тези въпроси ЕС и Канада продължиха тясното сътрудничество в рамките на многостранни форуми като ООН и ОССЕ. Ежегодните консултации по човешките права между ЕС и Канада се състояха през март.

Преди общите избори през октомври положението в Канада по отношение на правата на човека беше до голяма степен сходно с положението през 2014 г. Същевременно имаше известно положително развитие във връзка с проблемите на коренното население, тъй като през юни 2015 г. беше публикуван доклад за наследството от канадската система на училища пансиони, в които в продължение на десетилетия хиляди деца от коренното население са починали или са били малтретирани. Последното такова училище е закрито едва през 1996 г. От друга страна, законодателството за борба с тероризма на консервативното правителство, което влезе в сила през юни 2015 г., беше обект на критика от страна на Комитета на ООН по правата на човека, тъй като не предоставя достатъчно гаранции за защита на правата на коренното население.

Основните проблеми, посочени в доклада на Комитета на ООН по правата на човека от шестия универсален периодичен преглед на Канада от юли 2015 г., са свързани с положението на коренното население като цяло, насилието срещу жени, както и аспекти на Закона за борба с тероризма, свързани с човешките права. В доклада от универсалния периодичен преглед също конкретно се изтъква проблемът с изчезналите и убитите жени от коренното население, като се призовава за провеждане на национално разследване, тъй като жените и момичетата от коренното население несъразмерно повече са обект на насилие, убийства и изчезвания.

Консервативното правителство, чийто мандат приключи след федералните избори през октомври 2015 г., последователно критикуваше ООН, че си „губи времето“ за Канада, вместо да се съсредоточава върху други места, които се считат за истинските проблемни зони с тежки нарушения на правата на човека. Очаква се либералното правителство да подходи различно по много от тези въпроси. В кампанията си либералната партия се обяви за по-голямо участие на обикновените граждани и групите на гражданското общество на всички нива с цел да се промени образът и репутацията на Канада в национален и международен план, в т.ч. по отношение на човешките права. След като встъпи в длъжност през ноември, правителството потвърди ангажимента си да активизира отново ролята на Канада в многостранните институции, включително чрез застъпничество за правата на човека, като специално спомена правата на жените и бежанците.

Значителна политическа промяна е обещанието на правителството да предприеме незабавни действия по нерешения въпрос за близо 1 200 изчезнали и убити жени от коренното население. Идеята за разследване беше последователно отхвърляна от предишното правителство, което изтъкваше, че вече са правени редица проучвания по въпроса, и поради това правителството предпочита да напредне с реформите на наказателното правосъдие, за да се справи с проблемите на насилието, и по-конкретно насилието срещу жени. На среща с лидерите на пет национални групи от коренното население през декември министър-председателят обяви началото на процес за организиране на разследване за изчезналите и убитите жени и момичета от коренното население. Очаква се разследването да започне през 2016 г.

По отношение на човешките права на бежанците новото правителство даде съществен принос във връзка с международната бежанска и миграционна криза, като пое ангажимент да приеме поне 25 000 сирийски бежанци с финансиране от държавата и 10 000 — с частно финансиране. Освен това правителството задели допълнителни средства за ускоряване на обработването на досиетата на бежанците, с което направи възможно пристигането на първите 10 000 бежанци преди края на 2015 г. В законодателен план обаче някои въпроси, свързани с обработването на досиетата на бежанците и достъпа до здравеопазване на търсещите убежище, които произтичат от въвеждането на Закона за защита на канадската имиграционна система през 2012 г., остават неразрешени.

Чили

Чили е ратифицирала всички основни международни и регионални конвенции за правата на човека и повечето от факултативните протоколи и е страна по Римския статут на Международния наказателен съд. Чили осъществява добро сътрудничество с механизмите на ООН, изпраща периодични доклади на органите, които наблюдават спазването на договорите, и на Съвета по правата на човека (универсален периодичен преглед) и установява взаимодействие със специалните процедури на Съвета по правата на човека. Въпреки че като цяло положението с човешките права в Чили е добро, все още има въпроси, будещи безпокойство, свързани с наличието на пропуски в социалните и икономическите права (например предоставяне на равнопоставено и качествено образование за всички), проблеми като неравенство и дискриминация (включително спрямо жени, ЛГБТИ и коренното население), както и липса на стандартизирани процедури за третиране на задържани лица.

Правителството, което встъпи в длъжност през 2014 г., е включило редица структурни реформи в своята програма, която отрежда централно място на правата на гражданите и премахването на неравенствата. Програмата на правителството по отношение на човешките права предвижда нова институционална рамка за правата на човека; предложения за справяне с т.нар. „исторически дълг“ към коренното население на Чили; ангажименти в областта на правата на жените; дискусия на широка основа за одобряване на закон за еднополовите бракове и приемането на закон за половата идентичност; ангажименти относно нарушенията на човешките права по време на военната диктатура; и нова конституция, основаваща се на напълно демократична система, която включва пълен и балансиран списък на правата, задълженията и гаранциите, в съответствие с правата, които са установени в принципите, декларациите и конвенциите относно човешките права. Правителствените органи изглеждат решени да осъществят значителен напредък в областта на правата на човека, но трябва да се изчака, за да се види дали ще са в състояние да изпълнят амбициозната си програма, имайки предвид че по някои от предлаганите мерки няма консенсус дори в рамките на управляващата коалиция *Nueva Mayoría* (напр. абортите или гражданските съюзи, които водят до еднополови бракове). Членството на Чили в Съвета по правата на човека приключи през 2014 г., но Чили подчерта, че ще продължи да полага усилия като създател на консенсус в рамките на Групата на държавите от Латинска Америка и Карибския басейн (GRULAC).

Някои от основните постижения през 2015 г. включват обнародването на Международния ден на жената — 8 март, на законопроект за създаване на Министерство на жените и равенството между половете; обнародването през април на Чилийското споразумение за гражданските съюзи, което узаконява гражданските съюзи между съжителстващи партньори, независимо дали са хомосексуални или хетеросексуални, с което Чили става седмата поред страна в Южна Америка, която дава статут на такива съюзи; както и одобряването от Конгреса на законопроекта за създаване на заместник държавен секретар за правата на човека.

Действията на ЕС за насърчаване на диалога за правата на човека и тясното сътрудничество с Чили по въпроси на правата на човека продължиха и през 2015 г., с акцент върху равенството между половете, правата на коренното население, правата на ЛГБТИ, действията за запазване жива на паметта за военната диктатура от 1973—90 г. и междусекторни въпроси, като укрепването на гражданското общество и сътрудничеството на международни форуми. Шестият местен диалог ЕС—Чили по правата на човека се състоя в Сантяго през декември; на него бяха обсъдени международното сътрудничество, институциите по правата на човека, участието на гражданското общество, правата на коренното население, правата на жените и равенството между половете, правата на ЛГБТИ, историческата памет и перспективите за бъдеща работа. През ноември, преди диалога, беше проведена консултативна среща с гражданското общество, а през януари 2016 г. ще се проведе последваща информационна среща с гражданското общество.

Чрез сътрудничеството по тематични редове ЕС предостави общо 1 151 000 евро в подкрепа на проекти в тези области. Основните действия, които се изпълняват в момента, включват съвместното споразумение на ЕС и ООН — Жени, насочено към утвърждаване на равенството между половете в Чили с акцент върху водещата позиция и участието на жените в политиката, икономическото овластяване и премахването на основаното на пола насилие; сътрудничеството между ЕС и MOVILH/Triángulo, насочено към създаването на условия гражданското общество да наблюдава положението с правата на ЛГБТИ в Чили и прилагането и функционирането на Закона против дискриминацията; и програмата на ЕС и Националния институт за правата на човека за укрепване на действията на гражданското общество в областта на човешките права, която включва финансиране на микропроекти, свързани с правата на ЛГБТИ, историческата памет и правата на коренното население.

Колумбия

Наличието на въоръжен конфликт и неговата свързаност с трафика на наркотици и други форми на организирана престъпност са създали труден контекст, в т.ч. и по отношение на проблемите с правата на човека. Основните въпроси или групи, към които се насочват действията на ЕС в Колумбия, са отражение на тези обстоятелства: безнаказаност, защитници на правата на човека, жени, мир и сигурност, деца и въоръжен конфликт, етнически групи и малцинства (коренно население и афроколумбийци). Безпокойство предизвикват най-вече принудителното набиране на деца войници, сексуалното насилие срещу жени и момичета, заплахите и нападенията срещу лидери на местни общности, участници в процесите за реституция на земя и синдикалисти. Продължават и насилствените изчезвания в някои селски райони и корупцията. Допълнителна трудност е недостигът на надеждни официални статистически данни.

Положението в Колумбия е обект на предварително разследване от прокурора на Международния наказателен съд от 2004 г. насам. Прокуратурата обяви намерението си да продължи да следи и анализира прилагането на правната рамка за мир и законодателните и другите промени по отношение на разследването и наказателното преследване на случаите на неверни положителни резултати (извънсъдебни екзекуции).

Налице са обнадеждаващи сигнали, че Колумбия активизира усилията си за борба с безнаказаността. През юни 2015 г. Конгресът одобри Законодателен акт № 01 от 2015 г., с който се изменя член 221 от Конституцията по отношение на военните трибунали. Законът се позовава на международното хуманитарно право и предвижда, че престъпленията, които представляват нарушение на човешките права и не са били извършени в контекста на вътрешен въоръжен конфликт, ще са от юрисдикцията на военните съдилища.

Въпреки продължаващата загриженост относно способността на правителството да осигури адекватна защита на защитниците на правата на човека, налице са положителни признаци, че правата на човека ще бъдат в центъра на усилията за укрепване на мира, включително неотдавнашното публикуване на годишен доклад за правата на човека, както и ангажимент за включването на правата на човека в регионалните планове за развитие. Освен това редица скорошни събития говорят за тенденция в полза на гражданските свободи.

Едно мирно споразумение с „Революционни въоръжени сили на Колумбия“ би се отразило положително върху програмата на Колумбия в областта на правата на човека, макар и много от проблемите в тази област да изискват няколко години работа, за да бъдат преодолени напълно.

Техническият диалог за правата на човека между ЕС и Колумбия се проведе в Богота през юни. Диалогът беше подготвен в тясно сътрудничество с държавите — членки на ЕС, на място и се съсредоточи върху възможностите и предизвикателствата в следните области: бизнес и човешки права, равенство между половете, жертви и Националния център на историческата памет.

Беше потърсено и мнението на организациите на гражданското общество (организирани в платформи), за да се допълни дневният ред и съдържанието. В рамките на диалога ЕС изрази загриженост и във връзка със заплахите за правозащитниците и изтъкна значението на превантивната и разследващата дейност, за да се търси наказателна отговорност на виновниците за престъпленията, извършени срещу тях. Държавите — членки на ЕС (на диалога присъстваха 10), участваха активно заедно с делегацията на ЕС, което доведе до допирни точки и съвместни дейности с колумбийските партньори.

ЕС подкрепя проекти, свързани с прозрачността и безнаказаността, децата и въоръжения конфликт в чувствителните региони, жените и въоръжения конфликт от гледна точка на ролята им като миротворци, както и общностите на афроколумбийците, коренното население и метисите в Чоко. ЕС също е одобрил проекти, свързани с реституцията на земята и защитниците на правата на човека.

Направлението „Бизнес и човешки права“ стана приоритет през 2015 г. и ще бъде официално добавено към националната стратегия от 2016 г. нататък. ЕС и неговите държави членки, начело с Обединеното кралство и Нидерландия, работиха с правителството на Колумбия по националния план за действие в областта на бизнеса и човешките права, който беше лансиран на 9 декември заедно с годишния доклад за правата на човека. Обединеното кралство и Нидерландия също финансираха Института за човешки права и бизнес. Този въпрос излезе на преден план като повод за загриженост, тъй като добивната промишленост често се свързва с нарушения на правата на човека поради търговски интереси, а концесиите за минни дейности често се предоставят в защитени зони или райони, подлежащи на реституцията на земите. 2015 г. беше четвъртата година от прилагането на Закона за жертвите (Закон 1448), който предвижда репарации за жертвите на въоръжения конфликт, както и мерки за ускоряване на реституцията на земя.

Коста Рика

Коста Рика е страна по основните международни и междуамерикански инструменти в областта на правата на човека. Седалищата на Межаамериканския съд по правата на човека (IACHR), Межаамериканския институт по правата на човека и Университета за мир с мандат на ООН са разположени все в Коста Рика. През юни 2015 г. бившият вицепрезидент и неколнократен министър на Коста Рика Елизабет Одио Бенито беше избрана за съдия в IACHR. Коста Рика се е изиявявала като активен и конструктивен участник в Съвета на ООН по правата на човека и по всички въпроси, свързани с правата на човека и международното хуманитарно право в Третия комитет. Като се основава на стабилните традиции и солидният напредък в защитата и утвърждаването на човешките права, Коста Рика е поела ангажимент да насърчава още по-активни публични политики за равенство между половете и по-голямо участие на уязвимите групи, като хората с увреждания, възрастното население, населението от африкански произход и коренното население, на всички равнища в обществото. Значителна стъпка в това отношение беше направена през август, когато Законодателното събрание единодушно одобри конституционната реформа, с която Коста Рика беше обявена за мултиетническа и мултикултурна държава, което увенча над 15 години дискусии.

Независимо от това важни предизвикателства са степента на социално неравенство и несправедливост, както и влошаването на положението със сигурността и все по-осезаемото присъствие на организираната престъпност и трафика на наркотици в региона и в самата страна. Главните социални и политически приоритети са гарантирането на безопасността и сигурността и борбата с безнаказаността. Въпреки отчетения напредък в укрепването на институциите и новите политики от решаващо значение е да продължат и да се активизират усилията за преодоляване на обстоятелствата, които излагат на риск основните права на уязвимите групи (напр. затворниците, мигрантите, коренното население, жените, които са жертви на насилие и ЛГБТИ общността).

През 2015 г. ЕС продължи да бъде активен и конструктивен партньор на Коста Рика в областта на правата на човека. Делегацията на ЕС и държавите — членки на ЕС, представени в страната, започнаха диалог с всички клонове на властта. В допълнение към конкретните демарши ЕС и неговите държави членки участваха в редица обществени мероприятия и дейности за популяризиране и продължиха да изпълняват голям брой проекти за сътрудничество, които оказват силно въздействие в областта на правата на човека. Например програмата на ЕС PROSEC („Секторна подкрепа за реформата на сектора на сигурността в Коста Рика“) подпомага усилията на властите за подобряване на обществената сигурност, по-специално като допринася за подобряване на обучението на полицейските сили и укрепването на вътрешната организация.

Друг важен проект с финансиране от ЕС е PROEDUCA („Всеобхватна стратегия за намаляване на дела на преждевременно напускащите училище в държавното средно образование“), който допринася за социалното сближаване чрез укрепване на капацитета на институционалните участници и училищната общност за борба с преждевременното напускане на училище в средното образование. Финансираният от ЕС проект EMPRENDE („Насърчаване на предприемаческите способности на жените за укрепване на икономическата им независимост“) допринася за постигането на по-силно социално и териториално сближаване чрез увеличаване на икономическата независимост на икономически уязвимите жени с предприемачески потенциал в селските райони или маргинализираните градски зони. В рамките на новата покана по линия на ЕИДПЧ за представяне на предложения за периода 2015—2016 г. ЕС обяви през 2015 г., че ще финансира три проекта за насърчаване на по-приобщаващото общество и подобряване на положението с човешките права на мигрантите, жените и младите затворници в Коста Рика, включително общността на ЛГБТИ.

Куба

Произволното и краткосрочното задържане на членове на опозицията, активисти и правозащитници продължи и през 2015 г. Загрижеността в това отношение беше изразена пред кубинските власти по различни поводи в политическия диалог на всички равнища. ЕС и държавите членки редовно предприемат дейности на публичната и цифровата дипломация за свободата на изразяване. Те участваха в дейности по наблюдение и докладваха за практикуване на краткосрочни задържания и нарушения на свободата на сдружаване и събиране.

През 2015 г. приоритетите на ЕС по отношение на Куба в областта на правата на човека включваха ратифицирането на пактовете на ООН за граждански и политически права, както и за икономически, социални и културни права, по-специално недискриминацията и насилието срещу жени, свободата на изразяване и сдружаване, в т.ч. повече възможности за инициативи на гражданското общество, както и свободата на движение. През 2015 г. ЕС и Куба продължиха преговорите по двустранно споразумение за политически диалог и сътрудничество (PDCA), което да създаде платформа за конструктивен диалог и подобро сътрудничество. PDCA трябва да предвиди установяването на диалог по правата на човека и сътрудничество в тази област, което да отразява централното място, което човешките права заемат в отношенията ЕС—Куба.

Първите разговори по правата на човека между ЕС и Куба се състояха на 25 юни 2015 г. в Брюксел, като съпредседатели от страна на ЕС бяха СПЕС за правата на човека Ставрос Ламбринидис и заместник генералният секретар на ЕСВД DSG Кристиан Лефлер. Срещата беше забележителна както поради открития характер на обсъжданията, така и поради широкия спектър от теми, които Куба беше склонна да разгледа. Куба се ангажира да продължи дискусиите с ЕС в бъдеще въз основа на всеобщо признатите човешки права.

ЕС в Хавана продължи контактите си с различни представители на гражданското общество в Куба в рамките на работната група за правата на човека, координирана от делегацията на ЕС, както и в рамките на специални срещи. Тези контакти допринесоха за анализирането и наблюдението на положението по-специално със свободата на изразяване и сдружаване, свободата на убежденията и трудовите права. Откритите срещи с видни критици на правителството си остават табу, особено при официални посещения на министри и висши служители от ЕС и държавите членки.

ЕС продължи да подкрепя проекти в Куба за укрепване на способностите на жените предприемачи, за предотвратяване на насилието срещу жени, за укрепване на капацитета на организации на хората с увреждания, за сексуална просвета, за подкрепа на частната инициатива и предприемачеството в градското развитие, селското стопанство и енергетиката. ЕС полага постоянни усилия за разширяване на участието на независими организации на гражданското общество в политическата дейност и сътрудничеството. ЕС продължи да установява контакти с членове на групата на бившите политически затворници, освободени през 2011 г. („седемдесет и петте“), за да се осведомява за тяхното положение от правна гледна точка и да се застъпва пред властите за правото им да напускат страната.

Доминика

През 2015 г. ЕС продължи да подкрепя премахването на смъртното наказание, закрилата на правата на децата и жените и борбата с домашното насилие и дискриминацията на ЛГБТИ. Бяха предприети редица инициативи за популяризиране в контекста на Третия комитет на Общото събрание на ООН във връзка с резолюции в областта на правата на човека. От правна гледна точка жените в Доминика имат същите права като мъжете, но собствеността върху имуществото продължава да се предава на главата на домакинството, която обикновено е мъж. Правителството проведе работни срещи и участва в програми за повишаване на осведомеността и популяризиране в обществото на проблематиката на сексуалното и домашното насилие. Въпреки това страната все още не разполага с национален план за действие относно насилието, основано на пола. Доминика е сред държавите, които през 2016 г. ще се възползват от усвояването на регионален грант, насочен към домашното насилие, който е финансиран по линия на ЕИДПЧ.

Доминика беше сериозно засегната от преминаването на тропическата буря Ерика през август 2015 г. Докладът за оценката на щетите отчете, че разрушенията са равняват на около 90 % от БВП на страната. ЕС мобилизира значителна сума от 11-ия Европейски фонд за развитие, за да подпомогне правителството да осигури на населението достъп до основни услуги.

Доминиканска република

По отношение на Доминиканската република приоритетите на ЕС в областта на човешките права и демокрацията включват: борба с насилието, основано на пола; утвърждаване на зачитането на правата на децата, включително мерки за борба срещу детския труд, трафика на деца и детската проституция; утвърждаване на сексуалните и репродуктивните права; борба с дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация; защита и утвърждаване на правата на работниците мигранти от Хаити и техните потомци, родени в Доминиканската република; както и правата на хората с увреждания.

Доминиканската република е действаща демокрация, но общественото недоверие в нейните институции е широко разпространено. Формално правата на човека се спазват, а съответните конвенции са ратифицирани, с изключение на тези относно работниците мигранти и техните семейства, предотвратяването на случаи на лица без гражданство, правата на детето и защитата на лицата от насилствено изчезване. На практика обаче са налице проблеми в областта на равенството между половете, насилието срещу жени, домашното насилие, изнасилванията, дискриминацията срещу ЛГБТИ, организираното от държавата насилие, извънсъдебните екзекуции от страна на силите за сигурност на най-вече млади и бедни предполагаеми престъпници, пренаселените затвори, които не отговарят на нормите в опасна степен, произволните арести и задържане, дългите периоди на предварително задържане, слабото прилагане на принципите на правовата държава и неадекватното прилагане на трудовото законодателство. Обвиненията в корупция са често явление, а безнаказаността — широко разпространена. С наскоро постановено решение Конституционният съд на практика върна законодателството относно аборта към положението от 1884 г., като забрани абортите дори в случай на изнасилване, кръвосмешение и фетални малформации или когато животът на майката е в опасност.

След решение на Конституционен трибунал от 2013 г., с което на практика потомците на незаконни мигранти бяха лишени от доминиканското си гражданство, през 2014 г. започна безпрецедентен процес на легализация и натурализация. Това доведе до редица проблеми, но доминиканските власти като цяло показаха ефективност в решаването на проблемите и разгръщането на усилия за спазване на международните стандарти при депортирането на незаконни мигранти. ЕС реагира на периодично възникващите спорове по различни начини през 2015 г. — като изрази загриженост, предложи помощ и засили диалога, както и като продължи да подкрепя организациите за правата на човека чрез своите инструменти за сътрудничество.

След процес на консултации на широка основа, ръководен от генерална дирекция „Права на човека“ към Министерството на външните работи и от Междуйнституционалната комисия по правата на човека, Доминиканската република накрая изготви своя национален план за правата на човека за периода 2015—2020 г. Документът беше предаден на кабинета на президента за одобрение, но се твърди, че бил задържан поради натиска, оказван от висшето духовенство, което е против защитата на правата на ЛГБТИ. НПО докладват за широко разпространена дискриминация в здравеопазването, образованието, правосъдието и заетостта, а ЛГБТИ често са подложени на сплашване, тормоз и нападки.

ЕС подкрепи голям брой важни инициативи в областта на правата на човека, реформата на публичната администрация и двустранните отношения с Хаити. През 2015 г. ЕС даде своя значителен принос по проекти за утвърждаване и защита на човешките права и правозащитниците в Доминиканската република; проекти за правата на жените, по-специално сексуалните и репродуктивните права; миграцията и гражданството. Освен това ЕС подкрепя работата в областта на управлението и правата на човека.

Еквадор

Някои политически и правни събития в Еквадор през последната година представляват предизвикателства в определени области на правата на човека. Най-значимите от тях се отнасят до гражданските и политическите права, особено в областта на основните свободи, като свободата на изразяване и свободата на събиране. Новият закон за комуникацията увеличи държавния контрол над медиите. Други поводи за безпокойство са независимостта на съдебната система и осигуряването на справедлив съдебен процес, както и стесняването на полето за действие на гражданското общество. Организациите на коренното население продължават да бъдат на различни позиции за държавната политика спрямо националните ресурси, по-специално по отношение на новия закон за минното дело и нефтените концесии. Вследствие на това социалното напрежение и сблъсъците нараснаха през годината. В по-положителен план обаче има известен напредък по правната рамка за жените, децата, търсещите убежище и ЛГБТИ лица.

По отношение на Еквадор целите на ЕС в областта на човешките права и демокрацията включват: утвърждаване на легитимността на извършваната от правозащитниците работа; насърчаване на участието на гражданското общество в публичните политики; подкрепа за свободата на изразяване; гарантиране на по-добра защита на групите в уязвимо положение, включително коренното население и малцинствата, мигрантите, жените и децата.

Диалогът по правата на човека с Еквадор продължи през 2015 г. ЕС и неговите държави членки наблюдаваха и докладваха за развитието на ситуацията с човешките права през цялата година. Бяха проведени редовни и специални срещи с представители на правителството, но също и с правозащитници и организации на гражданското общество. ЕС изрази безпокойство във връзка с нарастващите ограничения върху свободата на изразяване и на сдружаване, криминализирането на социалните протести, независимостта на съдебната система и стесняването на полето за действие на гражданското общество.

Бяха извършени политически демарши за популяризиране на позициите на ЕС на многостранно равнище. ЕС и неговите държави членки организираха и/или участваха в различни форуми за дебат и насърчаване на ролята на гражданското общество и защита на демокрацията и на правата на човека, например през декември 2015 г., в чест на Международния ден на правата на човека. Пътната карта на ЕС за диалог с гражданското общество привлича все по-голям интерес от организациите на гражданското общество, които участват активно в изпълнението ѝ. Въпреки факта, че през последните години средствата за двустранно сътрудничество намаляват, ЕС и неговите държави членки продължиха да предоставят средства в подкрепа на приоритетите на ЕС в областта на правата на човека в страната.

Ел Салвадор

Положението с правата на човека в Ел Салвадор продължи да се подобрява през 2015 г. въпреки тревожните събития в областта на сигурността. През март на избори, които отговаряха на международните стандарти, гласоподавателите избраха своите представители в Законодателното събрание, Централноамериканския парламент и общинските служби. Обявяването на резултатите обаче стана със значително закъснение поради избирателни промени в последния момент и организационни проблеми. Имаше известни интересни постижения в борбата с корупцията и незаконното обогатяване, макар и все още да не е ясно дали държавните институции ще са в състояние да се справят с мащаба на проблема и да доведат разследванията до конкретни резултати.

Резултатите от универсалния периодичен преглед на Ел Салвадор, приет през март 2015 г., бяха по-скоро положителни. Препоръките се отнасят най-вече за високата степен на безнаказаност и за нарушенията на правата на жените, включително ограничаването на репродуктивните права (пълна забрана на аборта). Междувременно участието на Ел Салвадор в Съвета на ООН по правата на човека и неговото гласуване в Третия комитет на Общото събрание на ООН говорят за решителна позиция за защита на правата на човека по целия свят. През ноември Законодателно събрание най-после одобри присъединяването на Ел Салвадор към Римския статут на Международния наказателен съд. Надзорните механизми на МОТ разгледаха нарушения на Ел Салвадор, свързани със свободата на сдружаване, като подчертаха наличието на сериозни и спешни случаи в това отношение.

Приемането на петгодишния план на правителството за развитие създаде условия за включване на правата на човека във всички области на публичната политика. Планът ще допринесе за подобряване на действителния достъп до основни социално-икономически права, по-специално чрез предлаганите действия в областта на сигурността, образованието и заетостта. За справяне с тези проблеми беше приет приобщаващ подход, основно чрез диалози на национално равнище, които подготвиха почвата за по-силни и по-добре координирани стратегии.

Националният съвет за гражданска сигурност и съвместно съществуване прие всеобхватен план (Plan El Salvador Seguro, т.е. Безопасен Ел Салвадор), чиято цел е преодоляване на първопричините за насилието, намаляване на безнаказаността, укрепване на наказателното правосъдие, подобряване на защитата на жертвите и насърчаване на реинтеграцията на бивши членове на престъпни групи. Неотдавна властите започнаха да прилагат спешни мерки в десетте общини, които са най-силно засегнати от престъпления. Въпреки това през 2015 г. страната преживя рязко повишаване на убийствата, което принуди правителството да активизира усилията си в правоприлагането, по непотвърдена информация за сметка на човешките права. Безнаказаността продължава да е широко разпространена в условията на насилие, което ограничава много социални и икономически права.

По отношение на правата на жените трайната ангажираност от страна на правителството доведе до известно подобрене, въпреки че неравнопоставеността между половете в достъпа до основни права продължава да е значителна. Междувременно положението с правата на други уязвими групи като децата, коренното население и затворниците отбеляза само скромна напредък. Членовете на ЛГБТИ общността продължиха да бъдат обект на изолация и омраза, като през 2015 г. бяха регистрирани 13 хомофобски убийства и няколко случая на насилие по време на събития, свързани с гей парада.

Целите на ЕС в Ел Салвадор по отношение на човешките права и демокрацията се изразяват в постигането на по-голямо социално сближаване и всеобщ достъп до икономически и социални права; принос за предотвратяването на социалното насилие чрез укрепване на институционалния и социалния капацитет за мирно разрешаване на спорове; укрепване на местните организации на гражданското общество, включително работа с правозащитниците; както и насърчаване на равенството между половете и борба с насилието срещу жени. През 2015 г. работата във всички тези области продължи чрез програми за двустранно сътрудничество с публичните администрации, проекти за сътрудничество с организации на гражданското общество и местните власти, политически диалог и организиране на мероприятия на тема права на човека.

В рамките на своите двустранни програми за сътрудничество ЕС продължи да подкрепя разработването на универсална система за защита на социалната сигурност в страната. Сътрудничеството на ЕС с Ел Салвадор през 2015 г. включваше подкрепа за фискалната политика на правителството, за политиките за предотвратяване на насилието, както и за водещата инициатива за равенство между половете („Ciudad Mujer“). Ел Салвадор получава финансиране и по линия на ЕИДПЧ, Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, както и по тематичния ред за организациите на гражданското общество и местните органи. По последния в края на 2015 г. беше отправена покана за представяне на предложения с бюджет 2 600 000 евро. Основните ѝ приоритети са насърчаване на икономическите права в селските райони с насоченост към дребните селскостопански производители, работа с уязвими младежи и деца, насърчаване на предприемачеството и икономическото овластяване на жените и младите хора, както и развиване на култура на мира.

В диалога си с властите на Ел Салвадор ЕС постави на обсъждане редица въпроси от областта на правата на човека, като например кризата с децата мигранти, пълната забрана на аборта, положението със сигурността в страната и необходимостта от постигане на напредък по отношение на социалните и икономическите права. През 2015 г. продължи и работата по присъединяването към Римския статут (окончателно одобрен през ноември — вж. по-горе) и по конкретни инициативи на ЕС в Съвета на ООН по правата на човека и Третия комитет на Общото събрание на ООН. Освен това ЕС отправи послания по въпроси, пораждащи безпокойство (насилието срещу жени, правата на малцинствата, трафика на хора, децата мигранти). В контекста на утвърждаването на правата на човека ЕС направи изявления и организира обществени мероприятия с държавите членки, правителството, гражданското общество и други заинтересовани страни за отбелязване на дни, свързани с човешките права, като например Световния ден за борба срещу смъртното наказание, Международния ден на правата на човека и Международния ден за премахване на насилието над жените. През цялата година ЕС продължи диалога си с организации на гражданското общество, като провеждаше консултации преди отправянето на покани за представяне на предложения, и редовни срещи със защитници на правата на човека, със Службата на омбудсмана за правата на човека и с други партньори.

Гренада

Приоритетни предизвикателства са премахването на смъртното наказание, равнопоставеността и недискриминацията, домашното насилие, неуспехът при решаването на въпроси, свързани с правата на човека, при преразглеждането на Конституцията, както и дискриминацията срещу ЛГБТИ. Условието в затворите продължават да бъдат много лоши. Въпреки съгласуваните усилия на ЕС протичащото в момента преразглеждане на Конституцията в Гренада не успя да отстрани някои основни проблеми, свързани с правата на човека, като смъртното наказание, независимо от фактическия мораториум.

Същевременно бяха въведени мерки за засилване на равенството между половете, макар и да остава още много работа в тази област. Домашното насилие продължава да бъде проблем, който буди сериозно безпокойство и за чието преодоляване ЕС допринася в рамките на ЕИДПЧ. Гренада ще се възползва от безвъзмездни средства по два проекта по поканата за представяне на предложения от 2015 г. Службата на ООН за равенство между половете и овластяване на жените (ООН — Жени) отчете ангажимента на Гренада да работи за равенство между половете и призна, че е постигнат напредък по изпълнението на отделни части от националния стратегически план за основаното на пола насилие. Гренада започна да действа проактивно и се зае с проблема на равенството между половете, като направи по-строго законодателството срещу сексуалното насилие, подобри заповедите за защита от домашно насилие и взе други подходящи мерки.

След неколнократни отлагания правителството на Гренада ще проведе референдум за конституционната реформа през 2016 г. Опозиционният Национален демократичен конгрес се оттегли от комитета за реформата, като изтъкна своето недоволство от процедурата и пропускането на основни препоръки, включително за продължителността на мандата на министър-председателя, фиксираната дата за провеждането на избори, системата на пропорционално представяне, смесена с настоящата мажоритарна система с относително мнозинство („система на първия преминал чертата“), една камара на парламента вместо две и разпоредба в Конституцията за официална опозиция по всяко време.

Гренада все още не е премахнала телесното наказание. Пилотен проект в няколко училища, наречен „Програма за училища с грижа за децата“, насърчава стратегии на управление с позитивно поведение. Отзивите за проекта са положителни и Министерството на образованието планира да го разшири, така че да обхване всички училища. Условието в затворите продължават да бъдат много трудни поради крайната пренаселеност.

Единственият затвор в Гренада, предназначен за 198 затворници, през септември 2015 г. помещаваше 450 затворници.

Гватемала

2015 г. беше белязана от подновяването на мандата на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала (CICIG) и разкриването от страна на главния прокурор в координация с CICIG на корупционни схеми на високо равнище, функциониращи в митническата администрация и Социалноосигурителния институт. Разкритията предизвикаха вълна от мирни социални протести в цялата страна и сериозна политическа криза, чиято кулминация беше оставката и временно лишаване от свобода на президента едва четири дни преди общите избори.

В тази трудна обстановка Гватемала успя да преодолее кризата, като запази конституционния ред: администрацията на Перес Молина беше заменена, властта беше поета от преходно правителство, и навреме и успешно бяха организирани избори на пет отделни нива. Ключова роля изиграха Върховният съд, Изборният трибунал и Конституционният съд. Протестите обединиха участници, които традиционно заемат противоположни позиции и са от целия идеологически спектър, в общ призив за структурни реформи и прозрачност, което създаде нови възможности за изграждането на консенсус за това как да бъдат отстранени дългосрочните структурни причини за продължаващите предизвикателства в областта на човешките права в Гватемала. Какъв напредък може да бъде постигнат в това отношение зависи от способността на новото правителство да отговори на големите очаквания с конкретен план за действие.

Дългосрочните предизвикателства в областта на човешките права в Гватемала включват: многото социални конфликти (главно спорове за земя и добивни проекти); прилагането на трудовото право, в частност свободата на сдружаване; насилието срещу жени и момичета; заплахите за правозащитниците и представителите на гражданското общество; свободата на изразяване; правата на ЛГБТИ, правата на децата, правата на коренното население, включително правото на консултиране; достъпът до основни услуги; независимостта на съдебната система и върховенството на закона, в т.ч. условията в затворите; както и сигурността на гражданите. В съдебната област производствата срещу високопоставени служители, за които се предполага, че са замесени в скандалите за корупция, представляват ключова стъпка към укрепването на съдебната система. Същевременно приключването на тези процеси през идните месеци и години също ще представлява важен индикатор за това доколко е независима съдебната система.

Борбата срещу насилието над жени и момичета направи крачка напред, когато през ноември Конгресът промени възрастта за встъпване в брак на 18 години за момчетата и за момичетата (преди беше 14), в съответствие с препоръката на Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW). Предизвикателството понастоящем ще бъде действителното прилагане. По отношение на трудовите права, и по-специално свободата на сдружаване, напредъкът — макар и органичен — по тристранната пътна карта от 2013 г. (на правителството, синдикатите и организациите на работодателите) и развитието на политическата обстановка доведоха до две отлагания на решение на МОТ относно създаването на анкетна комисия за неспазването на Конвенция № 87 на МОТ, както и за засилено присъствие на МОТ.

Положението на защитниците на правата на човека продължи да предизвиква загриженост у организациите за правата на човека. Според Гватемалската организация за защита на правозащитниците (UDEFEQUA) през 2015 г. се наблюдава слаб спад на броя на нападенията срещу правозащитници (455 нападения за 11 месеца до ноември, в сравнение с 813 през 2014 г.). Регистрираните нападения обаче бяха по-сериозни, отколкото през предишните години и включваха 13 убийства. В областта на правосъдието в условия на преход през 2015 г. не започнаха нови дела, а процесът на Риос Монт продължи да се сблъсква с множество процедурни забавяния. Напредък обаче може да се отчете с изплащането на финансови обезщетения при емблематичното дело Chixoy и присъдата над бившия началник на полицията Педро Арендондо за подпалване на испанското посолство през 1980 г.

Целите на ЕС по отношение на човешките права и демокрацията в Гватемала са: укрепване на съдебната система, насърчаване на прилагането и ратифицирането на международните конвенции; ограничаване на социалните конфликти; подкрепа за прилагането на съществуващата правна рамка относно убийството на жени и насилието над жени и момичета; и подобряване на защитните механизми за правозащитниците. През 2015 г. ЕС засили политическия диалог и диалога по политиките с изпълнителната власт, Конгреса, съдебната власт, кандидатите за президент и гражданското общество (включително частния сектор) в подкрепа на: удължаването на мандата на CICIG; съдебната реформа, продоволствената сигурност и опазването на околната среда; предотвратяването и управлението на конфликти; насилието срещу жени и момичета и повишаването на възрастта за встъпване в брак при момичетата; прилагането на конвенции 87 и 169 на МОТ; защитата на правозащитниците; както и запазването на поле за действие на гражданското общество. Към този диалог се прибавиха и изявления, становища и публични речи. Бяха проведени и специфични тематични мероприятия по теми като правата на коренното население и свободата на изразяване.

По време на политическата криза ЕС използва политическия диалог, за да проследи мирното предаване на властта, изборния процес и внасянето на предложения за структурни реформи. ЕС посредничеше и в диалога между събеседници, които традиционно са на противоположни позиции (гражданското общество, държавата, частния сектор и т.н.) и осъществи допълнителни дейности за изграждане на доверие, които от изборите нататък са насочени към укрепване на взаимното разбирателство и улесняване на конструктивния обмен на мнения. Както и в предходни години, ЕС продължи структурния си диалог с правозащитниците чрез „филтърната група“ и на тематични срещи с държавите — членки на ЕС. Освен това ЕС подкрепи провеждането на редовни тристранни политически срещи за наблюдение и подпомагане на жалбата по неспазване на Конвенция № 87 на МОТ. ЕС също използва втората година от мониторинга на ОСП+, за да анализира прилагането на 27 международни конвенции. Това действие ще допринесе за усилията на ЕС за политически диалог през 2016 г.

По отношение на сътрудничеството ЕС финансира пет нови проекта в подкрепа на правозащитниците, включително проект с Върховния комисариат по правата на човека в Гватемала за наблюдение на положението с правозащитниците по време на изборите; предостави правна помощ и подкрепа на обявени за престъпници и изложени на риск правозащитници и техните семейства; и подписа три нови проекта за предоставяне на помощ на правозащитниците в селските райони и за утвърждаване на правата на коренното население. ЕС финансира и други имащи отношение проекти в подкрепа на: сектора на правосъдието (SEJUST) и CICIG; недържавните участници; продоволствената сигурност; опазването на околната среда; борбата с насилието срещу жени и момичета; предотвратяването и разрешаването на конфликти; прилагането на конвенциите на МОТ; както и работата на гражданското общество по споразумението за асоцииране.

Гвиана

Приоритетните предизвикателства в Гвиана са смъртното наказание; дискриминацията, включително правата на ЛГБТИ; свободата на изразяване; гражданското общество и правозащитниците; правата на жените; правата на децата и условията в затворите. През май 2015 г. в Гвиана се проведе общи избори, които доведоха до смяна на правителството за първи път от 1992 г. насам. Към края на годината новото правителство все още не беше направило никакви значителни промени в политиката за правата на човека и стана ясно, че проблеми като законодателството за смъртното наказание, криминализирането на еднopolовите връзки за мъже и телесните наказания вероятно ще останат без промяна.

През януари 2015 г. се състоя универсалният периодичен преглед на Гвиана. По отношение на правата на общността на ЛГБТИ правителството заяви, че забележките са били взети предвид. Законопроект за сексуалните престъпления, в който се предлагат изменения на действащото законодателство за полова дискриминация, беше внесен първоначално през 2012 г., но остана да се разглежда от Народното събрание през цялата 2015 г. Домашното насилие продължава да бъде сериозен проблем в Гвиана. ЕС финансира редица проекти в тази област по линия на ЕИДПЧ, като работи с организациите на гражданското общество и правителството. За поканата за представяне на предложения, която беше активна в края на 2015 г., се вземаха предвид проблеми като домашното насилие, трафика на хора и рехабилитацията на задържани лица.

Смъртното наказание все още присъства в националното право на Гвиана, но има фактически мораториум и от 1997 г. не е имало екзекуция. Понастоящем има около 30 осъдени на смърт. Смъртното наказание е задължително за определен брой престъпления, но през 2010 г. беше премахнато като задължително за убийство, с изключение на убийствата на представители на съдебната власт и силите за сигурност. Правителството обаче подчерта, че това изменение на закона, както и фактическият мораториум не се дължат на смекчаване на позицията по смъртното наказание, а по-скоро на процедурни забавяния. През ноември 2015 г. ЕС организира успешна регионална конференция относно премахването на смъртното наказание. Въпреки че Гвиана се е придвижила пет позиции нагоре в световния индекс за свобода на печата за 2015 г. в сравнение с 2014 г., като цяло постиженията се влошават и Гвиана продължава да бъде страна „с очевидни проблеми“.

Хаити

Правата на човека и демокрацията са основни приоритети за ЕС в контекста на неговите отношения с Хаити. По-конкретно, това включва: укрепване на демокрацията и на демократичните институции; утвърждаване на принципите на правовата държава; борба с широко разпространените нарушения на правата на жените и правата на децата, в т.ч. насилието, основано на пола, и децата, живеещи в условията на домашно робство (Restavek); подобряване на зле функциониращата съдебна система и ужасяващите условия в местата за задържане; както и укрепване на организациите на гражданското общество, които утвърждават човешките права и насърчават защитниците на правата на човека. Други важни проблеми са липсата на наказателно преследване при използване на прекомерна сила и малтретиране от страна на правоприлагащите органи; продължителният предварителен арест в досъдебната фаза (75 % от лишените от свобода са задържани лица, очакващи съдебен процес); трафикът на хора; както и сериозните социално-икономически неравенства. Според проучване през 2015 г. 207 000 деца на възраст под 15 години са обект на експлоатация в страната. Насилието, основано на пола, е широко разпространено; допълнителна загриженост буди фактът, че много случаи не се декларират и много от тези, за които е подаден сигнал, се уреждат по извънсъдебен път, а извънсъдебните спогодби често се договарят от мирови съдии (които не са компетентни по наказателни дела).

Липсата на институционален капацитет и ресурси продължават да представляват сериозна пречка пред изпълнението на съществуващото и на новото законодателство в областта на правата на човека. ЕС продължи своя диалог с гражданското общество и подкрепя засиленото участие на организациите на гражданското общество в дейностите на ЕС, както и повишаването на капацитета им за застъпничество пред властите на Хаити.

Последователните отлагания на изборите доведоха до ситуацията президентът Мартели да управлява чрез укази от януари 2015 г., когато Парламентът се разпусна (като само 10 от общо 30 сенатори останаха на длъжност). Оттогава страната се управлява без парламент. Първият тур на парламентарните избори се състоя през август. Вторият тур на парламентарните избори и първият тур на президентските избори се състояха през октомври. Този тур обаче бе последван от следизборна криза, което отложи втория тур на президентските избори, приключването на парламентарните избори и местните избори.

Беше създадена независима избирателна комисия, която да намери изход от политическата безизходица, като направи оценка на тура на изборите от октомври, за да разгледа жалбите за нередности/злоупотреби и да направи препоръки. ЕС предостави техническа подкрепа за изборния процес чрез мисия на ЕС за наблюдение на избори за целия изборен процес, в изключително сложна институционална и политическа ситуация, а освен това предостави 5 милиона евро на управлението от ПРООН групов фонд за организиране на изборите.

В подкрепа на изграждането на институционален капацитет ЕС финансира три проекта по линия на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, осъществявани от Мадридския клуб, Международния институт за демокрация и електорална подкрепа и ПРООН, с цел предоставяне на консултации на високо равнище, улесняване на междуинституционалния диалог и укрепване на функционирането на политическите партии и съдебната власт. В рамките на местната покана за финансиране по линия на ЕИДПЧ през 2014 и 2015 г. през ноември бяха подбрани шест нови проекта с обща стойност 900 000 евро, в съответствие с приоритетите на ЕС за страната по отношение на правата на човека и демокрацията. Проектите ще стартират в началото на 2016 г. Тогава портфейлът от проекти на ЕС, финансирани по този инструмент, ще включва дузина договори и ще възлиза приблизително на 2,5 милиона евро. Темите на новите проекти са закрилата на децата, правата на жените, условията в затворите, анализ на публичните политики и борбата срещу хомофобията.

Хондурас

Положението с правата на човека в Хондурас продължава да буди загриженост у ЕС. Уязвими групи като ЛГБТИ общността, жените, журналистите, служителите в съдебната система и адвокатите, както и лидери на коренното население, продължават да бъдат обект на насилие и сплашване. Често обаче е трудно да се прецени дали отделни случаи са свързани с проблеми от областта на правата на човека или са просто резултат от опасната по принцип среда, в която дребната, но придружена от насилие престъпност засяга всички.

Макар и в някои случаи местните органи да са доказали, че са в състояние да предоставят пряка помощ на жертвите, като цяло действителната защита на уязвимите групи е недостатъчна. Въпреки наличните трудности през последните години има подобрения, а сегашното правителство демонстрира готовност да подкрепи напредъка на място, например чрез предстоящото откриване на национално бюро на Върховния комисариат на ООН по правата на човека, одобряването на Закона за защита на правозащитниците, журналистите, представителите на социалната комуникация и служителите в съдебната система, както и приемането на повечето, ако не и всички, препоръки на универсалния периодичен преглед. Предизвикателството сега е да се гарантира изпълнението.

Делегацията на ЕС в Хондурас отговаря за най-мощната донорска програма за човешките права в страната и включва Програмата за подкрепа на правата на човека в Хондурас (PADH) с бюджет 5,5 милиона евро и Действието за насърчаване на справедливо и достъпно правосъдие в Хондурас (EUROJUSTICIA) с бюджет 31 милиона евро, както и поредица от по-малки, но редовни глобални или местни покани за представяне на предложения в рамките на ЕИДПЧ. Резултатите включват разработването на национална политика в областта на правата на човека, укрепването на съдебната реформа и независимост, както и подкрепа за защитниците на правата на човека, изложени на риск.

В допълнение към редовните контакти с правителствените органи, гражданското общество и други имащи отношение към правата на човека участници, през последните две години делегацията на ЕС разработи платформа за диалог с организации на гражданското общество и защитници на правата на човека, „Grupo ENLACE“. Grupo ENLACE се превърна в активен и ефективен форум за дебат и оценка на емблематични случаи на защитници на правата на човека и по-обща въпроси, свързани с правата на човека, в който участват не само делегацията на ЕС и държавите — членки на ЕС, но и Швейцария и ООН. През 2015 г. групата разгледа пет въпроса, а именно затворите и изтезанията, хората с увреждания, емблематични или местни защитници на правата на човека, съдебната система, социално-икономическите и трудовите права. Действията на Grupo ENLACE са разнообразни и досега са дали значителни резултати, например отговори от правителството по искания за информация, подкрепа за защитници на правата на човека, изложени на риск, и редица разрешени случаи.

Ямайка

По отношение на Ямайка приоритетите на ЕС в областта на правата на човека за 2015 г. се съсредоточиха около работата за премахване на смъртното наказание; неправомерните действия от страна на силите за сигурност; подобряването на условията в местата за задържане, включително за деца; премахването на малтретирането на деца и утвърждаването на правата на децата; правата на жените; както и борбата с дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и по-доброто третиране на ЛГБТИ. Сериозен проблем продължава да бъде достъпът до правосъдие. ЕС и държавите членки работят по тези въпроси чрез политически диалог, публична дипломация (напр. по време на организирания от ООН 16 дни на активни усилия под надслов „Да сложим край на насилието срещу жени и момичета сега“) и програмите за сътрудничество на ЕС.

В Ямайка все още съществува смъртно наказание за убийство, въпреки че от 1988 г. върху прилагането му се спазва фактически мораториум. ЕС предприе действия на публичната дипломация, за да подчертае, че ефективната рехабилитация на затворниците и тяхната реинтеграция в обществото в крайна сметка ще направят смъртното наказание не толкова необходимо в очите на обществото.

Неправомерните действия от страна на полицията продължават да бъдат особено тревожен въпрос за защитниците на човешките права в Ямайка. Броят на убийствата, свързани с действия на полицията, остава тревожно висок. ЕС продължи да оказва подкрепа за Независимата комисия за разследвания (INDECOM) и надзорния орган за силите за сигурност, натоварен с разследването на случаи на превишаване на правомощията и злоупотреба от страна на държавни служители, което подпомогна усилията за справяне с този проблем.

През 2015 г. Ямайка приключи универсалния периодичен преглед, като прие 92 от 168-те препоръки, включително препоръката за създаване на национална институция за правата на човека (за което секретариата на Британската общност предоставя насоки), утвърждаването на правата на жените, децата и хората с увреждания, борбата с бедността, както и подобряването на достъпа до здравно обслужване за всички. Ямайка отхвърли други препоръки, в т.ч. препоръката за ратифициране на няколко важни правни инструмента в областта на правата на човека, напр. за премахването на смъртното наказание; Факултативния протокол към Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените; и Конвенцията против изтезанията и Факултативния протокол към нея. Освен това Ямайка не подкрепи препоръките за декриминализиране на сексуални отношения по взаимно съгласие между пълнолетни лица от един и същ пол и за предприемане на мерки за ограничаване на насилието срещу ЛГБТИ.

През 2015 г. правителството на Ямайка прие национална политика за освобождаване от наказателна отговорност на непълнолетни с прилагане на възпитателни мерки, която ще получи финансиране по линия на 11-ия ЕФР. Освен това ЕС отпуска безвъзмездни средства на няколко организации на гражданското общество (ОГО), които работят за рехабилитацията на затворници, и за подобряване на благосъстоянието на децата в държавни институции и предотвратяване на малтретирането на деца. ЕС продължи да работи чрез ОГО и като предостави безвъзмездни средства, наред с другото, за борба с корупцията в Ямайка чрез подобряване на управлението и на системата на правосъдието и чрез надзор на законодателството за правата, осъществяван от гражданското общество, за насърчаване на по-здравословен начин на живот и защита на правата на пациентите в контекста на здравеопазването на родилките, новородените и бебетата, както и за подобряване на капацитета на гражданското общество за научно обосновано застъпничество, за да се предприемат действия за застъпничество за ЛГБТИ.

Мексико

Както и предишните години, Мексико демонстрира проактивна позиция на международни форуми за правата на човека, като повдигна въпроси, които са от общ интерес за Мексико и ЕС, напр. бизнес и права на човека, борба с тероризма, премахване на смъртното наказание, борба с тормоза, програма за развитие за периода след 2015 г., цели за устойчиво развитие (чрез овластяване на националните институции за човешките права), както и Партньорството за открито управление.

През 2015 г. имаше редица положителни промени в националното законодателство, но въпреки това Мексико продължава да е изправено пред големи проблеми с обществената сигурност и предизвикателства в борбата с организираната престъпност и корупцията. Страната беше белязана от проблеми, свързани с правата на човека, в т.ч. участие на полицията и военните в сериозни нарушения като извънсъдебни екзекуции, изтезания и (принудителни) изчезвания. Безднаказаността (с изключително ниски нива на наказателно преследване за всички форми на престъпност, между 98 % и 99 %), проникването на организираната престъпност в системата на местата за лишаване от свобода, но също и в местното и държавното управление, както и убийствата на журналисти (по-конкретно в щата Веракрус) остават сериозни предизвикателства.

Текущите разследвания по привличащи общественото внимание случаи като Игуала, Тлатлая и Апацинган все още предизвикват сериозни съмнения, въпреки извършените важни арести. Доверието в правителството сериозно пострада в национален и международен план, особено след публикуването на окончателния доклад на групата от независими експерти относно случая Игуала, който опроверга официалната версия за участието на 43-мата изчезнали студенти и подложи на съмнение разследването. Международни органи подчертаха своята загриженост за положението с правата на човека по време на официални посещения в Мексико (докладчикът на ООН за изтезанията, Междумериканската комисия по правата на човека и върховният комисар на ООН по правата на човека).

На този фон ЕС удвои своите усилия и успява да поддържа плодотворното взаимодействие както с мексиканските власти, така и с организациите на гражданското общество. Петият диалог на високо равнище (ДВР) за правата на човека между ЕС и Мексико, председателстван от СПЕС Ламбринидис за правата на човека и мексиканския заместник-министър по многостранните отношения Хуан Мануел Гомес-Робледо, се състоя през април в град Мексико. ЕС и Мексико се споразумяха да обединят усилия в борбата с изтезанията (обучение на независими органи/независими съдебномедицински услуги съгласно Протокола от Истанбул), в борбата срещу насилствените изчезвания (помощ за създаването на надеждни бази данни) и за укрепване на националния механизъм за закрила на защитниците на правата на човека и журналистите. Освен това беше постигнато съгласие за сътрудничество в закрилата на правата на детето и относно бизнеса и човешките права.

Диалогът беше предшестван от третия семинар на гражданското общество ЕС—Мексико (финансиран от ЕС), който също се проведе през април. Семинарът предостави възможност за интерактивен диалог и обмен на опит и добри практики, свързани с правата на човека в Мексико и ЕС, в области като напр. укрепването на принципите на правовата държава, правата на мигрантите, бизнес и човешки права, деца и подрастващи. По време на семинара 32-те участващи неправителствени организации направиха много изводи и препоръки, които бяха представени в началото на ДВР. Двете страни се договориха за последващи действия на техническо равнище.

Делегацията на ЕС в Мексико засили ангажираността си с неправителствените организации чрез постоянната работна група за работа с гражданското общество по правата на човека, която проведе няколко редовни заседания и кръгли маси през 2015 г. В съответствие с насоките на местно равнище по отношение на правозащитниците делегацията на ЕС и мисиите на държавите членки продължиха редовния си диалог с правозащитниците. Бяха извършени теренни посещения в щатите Чиуауа, Мексико, Агуаскалиентес и в Сиудад Хуарес. Бяха проведени и срещи с високопоставени представители на федералните власти от министерствата на външните и вътрешните работи.

Делегацията на ЕС в Мексико заедно с държавите — членки на ЕС, направи две местни декларации през годината: през май, за да осъди убийството на журналиста Армандо Салданя Моралес в щата Веракрус, и през август, по повод убийството на журналиста Рубен Еспиноса и четири жени в град Мексико. ЕС продължи да следи отблизо развитието по случая на Jyri Jaakkola, финландски гражданин и поддръжник на местни правозащитници, убит в Уахака през 2010 г. Делегацията на ЕС в тясна координация с посолството на Финландия помогна да се организират срещи за гостуващите членове на Европейския парламент през януари и през септември, да се предприемат последващи действия във връзка с разследването на смъртта на Jaakkola и да се проведат дискусии с компетентните органи.

Сътрудничеството на ЕС съпътстваше политическите приоритети по линия на двустранното финансиране чрез ИСР, по линия на ЕИДПЧ и по линия на инструмента за недържавни участници. Освен конкретните последващи действия по ДВР, ЕС и Мексико се договориха, в рамките на „Лаборатория за социално сближаване II“ — съфинансирана от Мексико и ЕС — за две области на действие за периода 2015—2017 г.: правата на децата и подрастващите (диалог с ОГО, със защитниците на правата на децата от федералните щати, изготвяне на плана за техническа помощ, за да се набележат основните зони на недостиг на капацитет за изпълнение на новата правна рамка на Мексико в тази област); бизнес и човешки права, наред с другото наемане на експерти за изготвяне на документ с ръководни принципи и преследване на целта Мексико да се присъедини към Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека.

В това отношение се работи по три области от решаващо значение: социална закрила, консултации с коренното население по инфраструктурни инвестиции и фискална справедливост. Сътрудничеството включва и проекти с различни институции на държавно равнище, които имат компонент за правата на човека (по-специално в щатите Оахака и Сан Луис Потоси). През октомври беше отправена покана за представяне на предложения по линия на ЕИДПЧ; в съответствие с резултатите от ДВР като основни приоритетни оси бяха избрани борбата с изтезанията и принудителните изчезвания и защитата на журналистите и правозащитниците.

Никарагуа

Целите на ЕС по отношение на човешките права и демокрацията в контекста на отношенията му с Никарагуа са: принос към усилията за укрепване на принципите на правовата държава (прозрачност, ефикасност, отчетност); укрепване на националната рамка за борба с насилието, основано на пола; насърчаване на свободно гражданско общество, участващо активно в утвърждаването и защитата на правата на човека и способно да участва в политическите дискусии относно националната програма за развитие; насърчаване на социалните, образователните и здравните права на най-уязвимите групи чрез сътрудничество за развитие; както и подкрепа на инициативите за изграждане на капацитет и повишаване на осведомеността по социални въпроси сред младите хора и закрилата на правата на детето.

През 2015 г. работата продължи в тези области. Особено внимание беше обърнато на силите за сигурност на Никарагуа и зачитането на човешкия живот, достойнството и свободата на сдружаване и на изразяване. ЕС отново изтъкна колко са важни някои ключови въпроси, например прозрачността, укрепването на доброто управление и принципите на правовата държава, насърчаването на разделението на властите и изборни въпроси, включително присъствието на опозиционните партии във Върховния избирателен съвет. В същото време ЕС приветства усилията на Никарагуа в борбата срещу трафика на хора и изразява надежда, че ще се подобри координацията между Никарагуа и съседните държави във връзка с миграцията, независимо от временната криза, предизвикана от притока на кубински мигранти към Коста Рика, блокирани на никарагуанската граница по пътя им на север.

Към края на годината организации на гражданското общество съобщиха за ограничения върху свободата на действие и беше докладвано за репресивни действия срещу протестите от страна на полицията. Медийните групи и опозицията се оплакаха от тормоза над журналисти. Бяха засегнати и правата на коренното население във връзка с инфраструктурни проекти, както и по отношение на признаването и защитата на земите, принадлежали на неговите предци. ЕС продължи да следи отблизо зачитането на правата на коренното население, по-специално във връзка с разширяването на границите на селскостопанските терени, което може в значителна степен да засегне неговите социални и екологични права. Специално внимание беше отделено и на проследяването на правата на лишените от свобода лица — подсъдими или с вече издадена присъда, както и на условията в националната пенитенциарна система и килиите за арест на националната полиция.

Що се отнася до финансовото сътрудничество, ЕС продължи да утвърждава правата на човека чрез ЕИДПЧ (10 проекта) и тематичните редове за недържавните участници и местните власти (14 проекта), както и чрез проекти, пряко финансирани от държавите — членки на ЕС. Чрез тези проекти ЕС даде принос в следните области: участие на гражданите, възстановително правосъдие за непълнолетни, права на хората с увреждания, утвърждаване на човешките права в Карибския крайбрежен район, правата на жените и правата на ЛГБТИ, както и правата на децата. Диалогът с гражданското общество бе задълбочен и непрекъснат през цялата година; през 2015 г. беше подготвена пътна карта за работата на ЕС с гражданското общество в Никарагуа.

През годината ЕС приключи съвместните инициативи с УНИЦЕФ за отбелязване на 25-ата годишнина на Конвенцията за правата на детето с национален журналистически конкурс на тема „Обновление за детството, обновление за справедливост”. Шестима журналисти получиха награди. С подкрепата на ЕС Никарагуа беше една от първите страни в региона, която предприе реформа на Наказателния кодекс, за да включи наказателноправни норми за борба с транснационалната престъпност и трафика на наркотици, които преди това бяха хармонизирани на равнище Централна Америка. Измененият наказателен кодекс очаква одобрение в Парламента. Освен това чрез регионалната си програма EUROsociAL ЕС предостави на Никарагуа техническа помощ за подобряване на достъпа до правосъдие за уязвими групи, за стимулиране на разработването на алтернативни механизми за разрешаване на конфликти в съдебната област (обучение за медиатори) и в подкрепа на органите, отговарящи за разследването на основаното на пола насилие (напр. прокуратурата, съдилищата и съдебномедицинските лаборатории).

Панама

През май Панама премина втория си универсален периодичен преглед в рамките на ООН. От предишния универсален периодичен преглед на страната през 2010 г. бяха отбелязани няколко положителни аспекта: ратифициране на няколко основни международни инструмента в областта на правата на човека (включително Факултативния протокол към Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, Международната конвенция за защита на всички лица от насилствено изчезване и конвенциите на ООН относно лицата без гражданство) и отправяне на постоянна покана за тематични специални процедури. През октомври Панама беше една от 18-те държави, избрани от Общото събрание на ООН за членове на Съвета по правата на човека, в който Панама ще изпълни тригодишен мандат от януари 2016 г.

Президентът Варела заяви, че основният му приоритет за Панама по време на петгодишния му мандат е да постигне истински „приобщаващ икономически растеж“, който да насърчава сериозна социална програма. В стремежа към постигане на равенство между мъжете и жените министърът на социалното развитие представи неотдавна план за действие за периода 2015—2017 г. за постигане на равни възможности за жените. Предвидено е планът да се изпълнява от правителството и от гражданското общество. С подкрепата на УНИЦЕФ Панама продължава да развива и изпълнява Националния стратегически план за децата и подрастващите. Този процес започна през 2002 г. и води към постигането на крайните цели през 2020 г.

Условията в затворите и местата за задържане създават значителни предизвикателства за Панама. Съгласно докладите на Службата на ООН по наркотиците и престъпността 70 % от лишените от свобода в Панама все още очакват присъда. Това се дължи главно на съдебното забавяне и широкото прилагане на предварително задържане, което понякога е с продължителност, която превишава максималната присъда за предполагаемото престъпление; освен това спешно е необходимо да се намали пренаселеността (броят на възрастните в затворите в страната далеч надвишава предвидения капацитет) и да се подобрят условията в местата за лишаване от свобода. Оплакванията от лошите условия в затворите се отнасят най-вече за медицинската помощ, хигиената и неправомерното третиране от страна на служителите. Условията на труд на служителите в затворите също се нуждаят от подобряване.

Все пак бяха положени усилия за подобряване на положението. Страната е в процес на преход от следствена (инквизиционна) към обвинителна система на наказателно правосъдие, което вече е скъсило съдебните срокове. През 2014 г. беше открит нов затвор, „Nueva Joya“ (капацитет 5 000 души), освен това Панама осъществява реформа на системата на правата в затворите и местата за задържане въз основа на три стълба: зачитане на правата и достойнството на задържаните и персонала в затворите; гарантиране на тяхната безопасност и на безопасността на целокупното население; реинтеграция на тези, които са излежали присъдата си. Беше одобрен работен план с краткосрочни, средносрочни и дългосрочни цели. ЕС подкрепя тези усилия. Финансираният от ЕС проект „Сътрудничество за сигурност в Панама (SECOPA)“, на стойност 28 милиона евро, укрепва капацитета на генерална дирекция „Пенитенциарна система“ за предлагане на целеви програми за рехабилитация и реинтеграция на възрастни затворници. SECOPA ще подобри и системата за обучение на персонала в затворите и ще подкрепи създаването на професионална кариера. Проектът ще финансира изграждането на иновационен център за рехабилитация на малолетни и непълнолетни в конфликт със закона и разработването на модерна система за преброяване по отношение на местата за лишаване от свобода в страната.

Около 10 % от жителите на Панама принадлежат към общности на коренното население, които обитават 28,6 % от националната територия. Въпреки че съществуват политики и законодателството за защита на тези общности, остава още много да се направи за подобряване на жизнения им стандарт, достъпа им до обществени услуги и равно разпределение, особено в здравния сектор и собствеността върху земята. Изпълняват се няколко специфични програми за по-добра защита на правата на коренното население — напр. Програмата за здравеопазването в Мезоамерика за 2015 г., Програмата за водите и околната среда, Програмата за храненето на децата. ЕС финансира двустранния проект „Apoyo a la Cohesión Social“ (COHESAL — 10 милиона евро), изпълняван от Министерството на социалното развитие, който включва няколко инициативи в полза на коренното население и неговите организации. Този проект има и косвената цел да защитава икономическите и социалните права на тази общност в най-бедните райони на страната чрез децентрализация и финансиране на местни проекти.

Наскоро Панама прие национален план за борба с трафика на хора, който има за цел изготвянето на национална политика в тази област. През 2015 г. в програмата на Националната комисия за борба с трафика на хора бяха следните дейности: обучение за служители по сигурността и служители на гише (рецепционисти) от сферата на туризма и други частни предприятия, въвеждане на учебни курсове за персонала на гише и персонала по сигурността на СОРА Airlines и обучение на персонала на Администрацията на Панамския канал. Панама също работи по пътна карта, която ще я направи първата държава от Латинска Америка, която ще премахне детския труд до 2020 г.

Сигурността е приоритет в плана на правителството за периода 2014—2019 г. По отношение на борбата с наркотиците вниманието се измести към превенцията, както и към активизиране на борбата с корупцията, изпирането на пари и финансирането на тероризма. Ще се работи и за институционално укрепване и подобряване на технологичните средства; налице е интерес за по-успешно справяне с трафика на хора, който е друга последица от транснационалната престъпност.

Парагвай

В сътрудничеството и диалога с Парагвай по отношение на човешките права и демокрацията ЕС поставя акцент по-специално върху подобряването на функционирането на системата на правосъдието и пенитенциарната система; институционализирането на правата на човека; закрилата на правата на децата, жените, общността на ЛГБТИ и коренното население, борбата с трафика на хора, както и спазването на екологичните права.

ЕС продължи да работи по тези въпроси в различни формати, включително чрез мониторинг на прилагането на конвенциите за правата на човека в контекста на общата схема от преференции (ОСП+). ЕС и държавите членки работиха заедно, за да се осигури координация и систематична работа на място. Парагвай е член на Съвета на ООН по правата на човека за периода 2015—2017 г. и ЕС и държавите — членки на ЕС, извършиха демарши в търсене на допирни точки с Парагвай по международни въпроси, свързани с правата на човека. През април ЕС разположи мисия за последващи изборите действия в Парагвай, която да направи оценка на постигнатия напредък в изпълнението на препоръките на мисията на ЕС за наблюдение на изборите от 2013 г. През юни Европейският парламент прие резолюция, в която изрази безпокойство по повод големия брой случаи на детска бременност в Парагвай.

Що се отнася до финансовото сътрудничество, по линия на ЕИДПЧ беше предоставена подкрепа за правата на жените, хората с увреждания, коренното население на областта Чако в Парагвай, засилването на ролята на гражданското общество за наблюдението на изборната система, борбата срещу трафика на хора и изготвянето и разпространението на годишен доклад за правата на човека, съставян от организациите на гражданското общество. Демокрацията, участието и укрепването на институциите също са един от приоритетните сектори за двустранното сътрудничество на ЕС за развитие в Парагвай през 2014—2020 г.

Перу

Приоритетите на ЕС по отношение на човешките права и демокрацията в контекста на отношенията с Перу са: проследяване на изпълнението на националния план за правата на човека, правата на коренното население и прилагането на Закона за предварителните консултации, достъпът до правосъдие, препоръките на Комисията за истина и помирение, икономическите и социалните права; свободата на събранията, правозащитниците, правата на жените, трафикът на хора, както и детският труд.

Диалогът с Перу по правата на човека продължи през 2015 г. на редовни интервали, с втория официален технически диалог по правата на човека през юли, допълнен от обсъжданията по време на ежегодния диалог на високо равнище. Сред обсъдените въпроси бяха: бизнес и права на човека и изготвяне на национална политика за корпоративна социална отговорност; основано на пола насилие; борбата срещу дискриминацията и демокрация; принципи на правовата държава и добро управление, както и актуална информация за подготовката на общите и президентските избори през 2016 г. Работата ще продължи през 2016 г. с оглед на институционализирането на диалога чрез изготвянето на официален мандат.

Важна стъпка в процеса на помирение, свързан с насилието от периода на „Сияйна пътека“ между 1980 и 2000 г., беше направена, когато през декември 2015 г. президентът Умала откри музея *Lugar de la Memoria, la Tolerancia y la Inclusión Social*. Проектът получи политическа и финансова подкрепа от ЕС и Германия. Това е важна мярка, препоръчана от Комисията за истина и помирение. На местно равнище делегацията на ЕС поддържаше тесни контакти с организации на гражданското общество, службата на омбудсмана и правителствени органи във връзка със състоянието на човешките права, правозащитниците и коренното население. Делегацията на ЕС поддържаше постоянна комуникация, за да проследява отделни случаи. Перу продължава да бъде надежден партньор на международни форуми, като гласува позиции, близки до тези на ЕС.

Финансирането от ЕС за нови проекти в областта на човешките права в Перу през 2015 г. по линия на ЕИДПЧ възлиза на 2,18 милиона евро, по-конкретно по проект за насърчаване на политическата култура преди изборите през 2016 г. и проект в помощ на коренното население за борба с дискриминацията на териториите му.

Сейнт Китс и Невис

Приоритетните предизвикателства са: премахване на смъртното наказание, правата на жените, изграждане на капацитет за правата на човека сред служителите на правоприлагащите органи, затворите, правата на децата, правата на ЛГБТИ, сигурност и изпълнение на препоръките от универсалния периодичен преглед през ноември 2015 г.

ЕС се застъпва за налагането на мораториум върху смъртното наказание с оглед премахването му. Сериозно безпокойство буди пренаселеността в затвора на Сейнт Китс. Страната все още не е премахнала телесното наказание. Бяха предприети редица инициативи за популяризиране в контекста на Третия комитет на Общото събрание на ООН във връзка с резолюции в областта на правата на човека. Сейнт Китс и Невис ще се възползва от безвъзмездни средства по регионален проект, финансиран по линия на покана за представяне на предложения от 2015 г. за борба с домашното насилие; изпълнението ще започне през 2016 г. Страната страда от високи равнища на престъпност и свързаните с това проблеми да се гарантира защита на правата във връзка с националната сигурност и сигурността на гражданите и да се противодейства на насилието в обществото.

През февруари 2015 г. *Team Unity* — коалиция от три опозиционни партии, спечели общите избори и замени Лейбъристката партия, която беше на власт от 1995 г. Изборният ден премина при добър ред и мирно, но технически и процедурни проблеми доведоха до забавяне при преброяването на гласовете и предаването на резултатите. През ноември новото правителство внесе законопроект за ограничаване на мандата на министър-председателя до два петгодишни мандата.

През ноември Сейнт Китс и Невис премина втория си универсален периодичен преглед и не прие повече от половината препоръки, включително тези за подписването и присъединяването към всички основни договори в областта на правата на човека, дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност, мораториума върху смъртното наказание и забраната за телесно наказание. Отново бяха отправени и препоръки, свързани със защитата на жените и децата от домашно насилие, бързото привеждане в действие на Закона за домашното насилие, приет от Парламента през 2014 г., и предприемането на допълнителни мерки за преодоляване на дискриминацията, основана на пола.

Страната получи признание за усилията си за утвърждаване на правата на човека по отношение на социалните услуги, образованието и младежката заетост. Тя полага усилия за подобряване на свързаните със сигурността аспекти на спорната програма „Гражданство срещу инвестиции“, която е най-мощната в региона. Правителството отправи покана към регионалното бюро на ООН за консултация скоро след универсалния периодичен преглед, за да обмисли варианти за създаването на национална институция по правата на човека.

Сейнт Лусия

Приоритетните предизвикателства включват премахването на смъртното наказание, полицейското насилие, дискриминацията на основата на пола и домашното и сексуалното насилие, малтретирането на деца и правата на ЛГБТИ. Продължава да буди загриженост ефективността на наказателното правосъдие, както и достъпът до здравеопазване. Друг приоритет е изпълнението на препоръките от универсалния периодичен преглед от 2015 г.

В политическия си диалог със Сейнт Лусия ЕС винаги се е стремил към премахване на смъртното наказание, осигуряване на по-голяма отчетност от страна на полицията, подобряване на системата за наказателно правосъдие и приемане на законодателство за защита на лицата от дискриминация въз основа на сексуалната им ориентация или половата идентичност. Бяха предприети редица инициативи за популяризиране в контекста на Третия комитет на Общото събрание на ООН във връзка с резолюции в областта на правата на човека. Сейнт Лусия ще се възползва от подкрепа по линия на ЕИДПЧ за борба с домашното насилие. Регионален проект, избран при покана за представяне на предложения от 2015 г., ще започне да функционира през 2016 г.

През ноември Сейнт Лусия премина своя втори универсален периодичен преглед, при който бяха открити проблеми като основаната на пола дискриминация, домашното и сексуалното насилие и криминализирането на сексуални отношения по взаимно съгласие между лица от един и същ пол. Страната получи препоръки относно защитата на правата на децата, премахването на смъртното наказание и ратифицирането на някои международни споразумения. Сейнт Лусия получи признание за ратифицирането на Факултативния протокол към Конвенцията на ООН за правата на детето и за значителните усилия за осигуряване на достъп до вода, храна и здравеопазване за своето население. Сейнт Лусия се ангажира да разгледа 121 препоръки.

В момента страната е в процес на реформиране на правораздавателната система за малолетни и непълнолетни. Малтретирането на деца продължава да е сериозен обществен проблем и правителството започна и кампании за повишаване на осведомеността, насочени към обществото като цяло, както и към специалистите в тази област. Сейнт Лусия все още не е премахнала телесното наказание. През септември правителството въведе политика по отношение на използването на сила, за да гарантира, че полицията прилага подходящи практики. През март министър-председателят представи независим доклад, изготвен от Изпълнителната агенция по въпросите на престъпността и сигурността на Карибската общност (IMPACS), който проучва твърденията за извънсъдебни екзекуции от страна на полицията между 2010 и 2011 г. Обезпокоен от липсата на последващи действия, ЕС направи местно изявление, в което призова властите да действат по доклада и да гарантират справедлив процес.

През юни Комитетът на ООН по правата на детето разгледа комбинираните втори до четвърти периодични доклади за Сейнт Лусия. Той приветства приемането на различни законодателни мерки, включително Закона от 2014 г. за борба с престъпните групи. Също така той взе под внимание и ратифицирането през 2014 г. на Факултативния протокол към Конвенцията за правата на детето относно участието на деца във въоръжени конфликти, с което продължи положителната тенденция на присъединяването към важни конвенции и протоколи в областта на правата на човека или тяхното ратифициране. Въпреки това Комитетът настоятелно прикани Сейнт Лусия да разгледа въпросите, свързани с телесните наказания, родителския надзор и отговорност, лишението от семейна среда деца, малтретирането и безотговорното отношение, здравето на подрастващите, икономическата експлоатация на деца, включително детски труд, сексуална експлоатация и насилие, както и правораздаването за малолетни и непълнолетни. Комитетът изрази загриженост, че телесното наказание все още се възприема като законосъобразен начин за приучаване на деца към дисциплина, както и относно високите равнища на кръвосмешение и сексуално насилие над момчета и момичета.

Сейнт Винсът и Гренадини

Приоритетите по отношение на правата на човека включват домашното насилие, сексуалното насилие срещу жени и момичета, правата на децата, дискриминацията на ЛГБТИ, смъртното наказание и изграждането на капацитет за човешките права сред служителите на правоприлагащите органи. Бяха предприети редица инициативи за популяризиране в контекста на Третия комитет на Общото събрание на ООН във връзка с резолюции в областта на правата на човека.

Смъртното наказание продължава да фигурира в законодателството, въпреки че има фактически мораториум. Групи на гражданското общество съобщават, че изнасилването и насилието срещу жени продължават да бъдат сериозен и повсеместен проблем. През май Парламентът направи важна крачка, като прие закон за домашното насилие, който подобрява защитата на жертвите на насилие и създава задължение за докладване за по-широк сегмент от обществото. Законът за домашното насилие от 2015 г. освен това разширява определението за домашно насилие, така че да включва „всякакво поведение на контрол или посегателство, което засяга здравето, безопасността или благосъстоянието на жалбоподателя или на дете, поверено на грижите на жалбоподателя“.

През декември в Сейнт Винсът и Гренадини се проведеха общи избори, резултатът от които е четвърти поред последователен мандат за министър-председателя Ралф Гонсалвеш и неговата Обединена лейбъристка партия. Опозиционната Нова демократична партия протестира срещу победата с много малка разлика, твърдейки, че има сериозни злоупотреби, и заяви, че възнамерява да оспори по съдебен път гласуването в поне един избиращ район. Изборите бяха наблюдавани от ОАД, Британската общност и секретариата на Карибската общност и техните мисии приеха резултатите.

Суринам

Приоритетите на ЕС по отношение на човешките права и демокрацията в контекста на отношенията със Суринам включват: правни въпроси; условията в затворите и центровете за задържане; домашното насилие/сексуалното насилие; правата на ЛГБТИ; както и трафика на хора, включително жени и деца, с цел сексуална експлоатация. Будят загриженост също: широко разпространената корупция сред управляващите; случаите на сплашване по отношение на печата; дискриминацията срещу жените; мароните (потомци на избягали роби), коренните индиански общности и други малцинства; както и детският труд в „сивата икономика“.

Народното събрание на Суринам прие нов наказателен кодекс, който включва премахване на смъртното наказание (макар и не във военния кодекс). Този факт беше приветстван в изявление на ВП/ЗП на ЕС като „важна крачка напред, която изпраща положителен сигнал до останалите държави в региона и извън него“; и която според изявлението „може да бъде консолидирана чрез подписването и ратифицирането на Втория факултативен протокол към Международния пакт за граждански и политически права и Протокола към Американската конвенция за правата на човека — два инструмента, които целят премахване на смъртното наказание в целия свят“. Малко преди премахването на смъртното наказание, през февруари 2015 г., ЕС организира семинар в Парамарибо относно премахването на смъртното наказание. Проектът получи финансиране от ЕС.

Правата на човека се обсъждат в рамките на ежегодния политически диалог по член 8 от Споразумението от Котону и на двустранни срещи. Третият кръг на политическия диалог се състоя в Парамарибо през март 2015 г. и включваше дискусии по правата на човека и управлението, изменението на Закона за амнистията, трафика на хора, смъртното наказание (все още съществува във военния кодекс), корупцията и условията в затворите.

Финансираната по линия на ЕИДПЧ програма за изграждане на отчетност на гражданското общество в Суринам за правата на човека и доброто управление се изпълнява от местна неправителствена организация. Проектът се финансира с 125 000 евро за периода от 2014 до 2016 г.

След общите избори през май 2015 г. Националната демократична партия (НДП) на действащия президент Дези Баутерсе спечели 26 от 51 места в Народното събрание, което му осигури мнозинство с един глас. Опозиционната коалиция V7 спечели 17 места, АВОР — пет места, а останалите бяха разпределени сред разединената опозиция. За първи път НДП има общо мнозинство в Народното събрание.

Тринидад и Тобаго

Приоритетите са: премахване на смъртното наказание; утвърждаване и защита на правата на жените и децата; борба с дискриминацията срещу ЛГБТИ; както и подобряване на условията в затворите и зачитането на правата на затворниците; и в допълнение дейности, насочени към укрепването на демокрацията.

Делегацията на ЕС продължи да обсъжда човешките права на различни форуми. Вторият кръг от политическия диалог по член 8 от Споразумението от Котону се състоя в Порт ъв Спейн през януари 2015 г., като дискусиите по правата на човека включваха напредъка по изпълнението на първия кръг от препоръките на УПП; необходимостта да продължи настоящият мораториум върху екзекуциите и в крайна сметка премахването на смъртното наказание; забавянето при одобряването на политиката за равенство между половете; предприетите стъпки за ратифициране на Факултативния протокол към Конвенцията за правата на детето. ЕС приветства създаването на Орган за закрила на детето и отбеляза с положителен интерес, че страната приема важната препоръка от УПП да работи за намаляване на броя на висящите дела, да се справи с неефективността на съдебната система и да подобри условията в затворите. Беше изразена загриженост по повод липсата на безопасни помещения за момичета, задържани в затвори, и посочена необходимостта правителството да даде приоритет на дейности, насочени към подобряване на условията в затворите. ЕС изрази също дълбока загриженост по отношение на големия брой предполагаеми извънсъдебни екзекуции.

След изборите през септември 2015 г. и последвалата смяна на правителството длъжностни лица заявиха намерението си да прилагат смъртното наказание съобразно закона, като намекнаха за възможността обесванията да бъдат възстановени, въпреки че от 1999 г. има фактически мораториум. По случай Международния ден на правата на човека делегацията в сътрудничество с партньори организира дискусия за диагностициране на правата на човека в Тринидад и Тобаго. Делегацията продължи да подкрепя борбата срещу смъртното наказание и срещу дискриминацията на ЛГБТИ, в т.ч. чрез разпространяване на изявления на ВП/ЗП на Световния ден за борба срещу смъртното наказание и Международния ден за борба с хомофобията. След като Министерството на равенството между половете и децата беше премахнато, новото правителство разпредели този ресор на държавния секретар в кабинета на министър-председателя. На Световния ден на детето ЕС в сътрудничество с ПРООН проведе обществена кампания, насочена към момичета в държавни детски домове, като осигури консултативна сесия за засегнатите млади хора.

ЕС продължи диалога с организациите на гражданското общество, включително чрез участие в месечни срещи с групи на ЛГБТИ. За първи път Тринидад и Тобаго се възползва от поканата за представяне на предложения по линия на ЕИДПЧ, в резултат на което бяха предоставени безвъзмездни средства в подкрепа на дейности за премахване на смъртното наказание и насърчаване на равенството между половете. Гражданското общество продължава да насочва правителството към необходимостта от конституционна реформа. Този сектор ще получи допълнителна подкрепа, за да се включат въпросите за развитието на управлението по линия на 11-ия ЕФР и тематичните бюджетни редове за организациите на гражданското общество/местните власти.

Съединени американски щати (САЩ)

През 2015 г. администрацията на президента Обама продължи да отрежда важно място на утвърждаването на човешките права и демокрацията в двустранните отношения на САЩ с трети държави и на многостранни форуми, по-специално в рамките на ООН и ОССЕ. Речта на президента Обама на 70-ата сесия на Общото събрание на ООН беше повод той да заяви, особено в перспективата на войните в Сирия и Източна Украйна, че САЩ никога няма да се откажат да защитават правата на човека.

По отношение на положението с правата на човека в САЩ през 2015 г. имаше някои положителни тенденции в областта на смъртното наказание и реформата на наказателното правосъдие. Освен това бяха взети мерки за намаляване на броя на задържаните в центъра за задържане в Гуантанамо. Същевременно не бяха предприети подходящи последващи действия във връзка с констатациите от декември 2014 г. в доклада на Специалния комитет по разузнаването на Сената:

Проучване на Комитета относно програмата на Централното разузнавателно управление за задържане и разпити.

Що се отнася до смъртното наказание, 2015 г. отбеляза добра тенденция в САЩ, като броят на екзекуциите и новите смъртни присъди беше най-ниският от над 20 години насам. Щатите Небраска и Кънектикът премахнаха смъртното наказание, с което броят на щатите, които все още позволяват смъртно наказание, намаля на 31. Пенсилвания обяви мораториум. Като цяло по-малко американци подкрепят смъртното наказание. Макар и администрацията на Обама да не работи активно да убеди Конгреса да премахне смъртното наказание на федерално равнище, президентът призна, че е „дълбоко обезпокоен“ от неговото прилагане. Забраната на ЕС за износ на медикаменти за екзекуции даде значително отражение върху обстановката по отношение на смъртното наказание и обществения дебат за екзекуциите през последните четири години.

ЕС многократно призовава за закриването на центъра за задържане в залива Гуантанамо. Усилията на администрацията да затвори центъра за задържане и да прехвърли оставащите задържани лица в голяма степен бяха блокирани от Конгреса. Въпреки това през 2015 г. беше отбелязан известен напредък във връзка с прехвърлянето на задържани лица към трети държави. От около 780 души, задържани в Гуантанамо, към края на ноември 2015 г. бяха останали 107. През декември беше постигнато споразумение за прехвърлянето на още 17 задържани. Мнозинството от Конгреса обаче продължава да е решително против каквото и да е прехвърляне на задържани от Гуантанамо в САЩ. В Закона за разрешаване на разходи за националната отбрана (NDAA), приет от Конгреса през ноември, са налице правни пречки пред закриването на затвора, включително забрана за използването на финансови средства за прехвърляне на затворници към САЩ или за изграждане на съоръжения за настаняването им в бъдеще. През 2015 г. не бяха предприети подходящи последващи действия по доклада на Сената относно програмата на ЦРУ за задържане и разпити, който разкри сериозни нарушения на правата на човека в центъра за задържане в Гуантанамо.

2015 г. бележи повратна точка в реформата на наказателното правосъдие. САЩ имат изключително висок процент лишени от свобода на глава от населението и държи повече затворници на строг тъмничен режим от която и да е друга демократична нация. Президентът Обама призова Конгреса да приеме съдържателна реформа на наказателното правосъдие с цел системата на наказателното правосъдие в САЩ да стане по-справедлива и по-ефективна и да се справи с порочния кръг на бедността, престъпността и лишаването от свобода. Законът за реформа на постановяването на присъди и за изправителни мерки от 2015 г. получи силна подкрепа и от двете партии в Комитета по правосъдие на Сената. В допълнение беше отбелязан известен напредък във връзка със строгия тъмничен режим. През септември в рамките на ключово правно споразумение Калифорния се съгласи на пълно преразглеждане на използването на строгия тъмничен режим в своите затвори, включително строги ограничения върху продължителната изолация на затворници.

Делегацията на ЕС във Вашингтон продължи да води активен диалог със съответните части на администрацията, Конгреса и неправителствените организации по всички гореизброени въпроси. Освен това ЕС продължи диалога си със САЩ по други важни въпроси в областта на човешките права, включително правата на жените, правата на хората с увреждания, правата на ЛГБТИ, свободата на изразяване и ратифицирането на международни инструменти. Делегацията на ЕС направи демарш пред администрацията на САЩ в полза на бързото ратифициране на Договора за търговията с оръжие, който, наред с другото, съдържа клаузи, свързани с предотвратяването на нарушенията на правата на човека и нарушенията на международното хуманитарно право.

През цялата 2015 г. ЕС и САЩ продължиха тясното си сътрудничество в областта на правата на човека, по-специално в рамките на многостранни форуми като ООН и ОССЕ, както и по отношение на положението в трети държави. Ежегодните консултации по правата на човека се проведоха през февруари. Сътрудничеството между ЕС, неговите държави членки и САЩ продължи също и в рамките на Глобалния фонд за равенство, Партньорството за равнопоставено бъдеще и Коалицията за свобода онлайн.

По време на посещението си във Вашингтон през септември специалният представител на ЕС Ламбринидис по правата на човека говори във „Фрийдъм хаус“ за основните предизвикателства по света и политиката на ЕС за правата на човека. Денят на правата на човека беше повод делегацията на ЕС да стартира кампания в социалните медии, посветена на някои положителни резултати в областта на правата на човека, постигнати наскоро от ЕС.

Уругвай

В контекста на отношенията с Уругвай целите на ЕС по отношение на човешките права и демокрацията включват подкрепа за реформата и модернизацията на наказателното правосъдие и пенитенциарната система, укрепване на правата на жените и децата, засилване на политиките, насочени срещу дискриминацията, както и сигурността на гражданите. В общ план през 2015 г. Уругвай чества „30 години непрекъсната демокрация“, а националните избори през 2014 г. и общинските избори през 2015 г. бяха проведени чрез прозрачен и мирен изборен процес.

През 2015 г. Националната институция за правата на човека (INDDH) докладва за пренаселеност, нечовешки и унижителни условия и прекомерно използване на сила и психотропни вещества в домовете, управлявани от SIRPA (отдела за подрастващи извършители на престъпления). Освен това бяха посочени случаи на сексуална експлоатация на малолетни и непълнолетни в общежитията на Уругвайския институт за деца и подрастващи (INAU). Въпреки многобройните мерки, предприети за решаване на проблема с домашното насилие, броят на докладваните случаи през 2015 г. се е увеличил. През ноември правителството представи националния план за действие за периода 2016—2019 г. за живот без насилие, основано на пола, чиито главни цели са намаляване на броя на смъртните случаи на основата на пола и броя на жените, които са обект на насилие. Планът за расова равнопоставеност за населението с африкански произход, който беше публикуван през юли и обхваща периода 2015—2020 г., разкрива съществуващата в Уругвай дискриминация. Вторият контингент сирийски бежанци, който трябваше да пристигне в края на 2015 г., беше заставен да изчака. През 2014 г. Уругвай премина своя втори универсален периодичен преглед. Правителството работи по доброволен доклад, в който се представя как направените препоръки са били взети предвид.

ЕС оказва подкрепа за човешките права в Уругвай чрез ЕИДПЧ, както и чрез тематичните програми за подкрепа на гражданското общество. През 2015 г. ЕС финансира проекти в областта на сигурността на гражданите, правата на жените и децата, насилието срещу жени, сексуалното насилие и социалното сближаване. Освен това ЕС продължи да предоставя финансова подкрепа чрез двустранната програма в подкрепа на реформата на системата за наказателно правосъдие и пенитенциарната система в Уругвай.

Венесуела

ЕС не поддържа официален политически диалог с венесуелското правителство, но *ad hoc* дискусии по правата на човека се провеждат например между делегацията на ЕС, посолствата на държавите членки и венесуелските власти. Това става и на по-високо равнище за ЕСВД по време на посещения на венесуелските власти в Брюксел.

Продължава загрижеността по повод съдебните процеси срещу лидери на опозицията, независими адвокати и ръководители на предприятия. ЕС продължи да наблюдава процесите по делата на Леополдо Лопес и съдия Афиуни. Делегацията на ЕС, съгласувайки усилията си с държавите членки, представени на място, се опита да присъства на съдебните заседания и да ги наблюдава, но в повечето случаи не беше допусната до съдебната зала. Говорителят на ВП/ЗП публикува изявления относно арестуването на кмета на Каракас Антонио Ледесма (февруари) и относно процеса на Леополдо Лопес (септември).

ЕС нееднократно заявяваше своята готовност да изпрати мисия за наблюдение на изборите за парламентарните избори през декември (изявление на говорителя на ВП/ЗП от 25 юни), но не беше поканен от избирателния орган на страната. Предизборната кампания се възприемаше като ориентирана в полза на действащото правителство. Контролът, упражняван от правителството върху медиите и публичното пространство, остави малко възможности на опозицията да представи алтернативни възгледи. Въпреки това опозицията успя да спечели потенциално „супермнозинство“ от две трети в Народното събрание (в зависимост от изхода на обжалванията, които не са приключили към момента на изготвянето на настоящия доклад).

Дейностите за сътрудничество на ЕС бяха насочени към правата на жените и децата, правата на коренното население, доброто управление (техническа помощ за Народното събрание, изграждане на институционален капацитет в общините), положението на защитниците на правата на човека, свободата на информацията и бежанците. Мероприятията на публичната дипломация се съсредоточиха върху утвърждаването на равенството между половете.

Стандартните надзорни механизми на МОТ разгледаха нарушения на Венесуела, свързани със свободата на сдружаване, като подчертаха наличието на сериозни и спешни случаи в това отношение.
